

Nurcan Kirsacı Duran

Havva ve Ötesi
Kutsal Kitap'ta Geçen Kadınlar

GDK

Havva ve Ötesi

[Nurcan Kırsaçlı Duran](#)

Telif Hakkı/Copyright Nurcan Kırsaçlı Duran, 2017

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

Önsöz

YARATILIŞ

HAVVA

NUH'UN KARISI VE GELİNLERİ

SARA

HACER

LUT'UN KARISI

LUT'UN KIZLARI

REBEKA

KETURA

YUDİT

BASEMAT

MAHALAT

RAHEL

LEA

ZİLPA VE BİLHA

DİNA

TAMAR (YAHUDA'NIN GELİNİ)

ASENAT

POTİFAR'IN KARISI

MISIR'DAN ÇIKIŞ

ŞİFRA VE PUA

YOKEVET

FİRAVUN'UN KIZI

MİRYAM

SİPPORA

LEVİLİLER

ŞELOMİT

ÇÖLDE SAYIM

KOZBİ

SELOFHAT'IN KIZLARI (MAHLA, NOA, HOGLA, MİLKA VE

TİRSA)

YEŞU

RAHAV

AKSA

HAKİMLER

DEBORA

Yael

SİSERA'NIN ANNESİ

YİFTAĞ'IN ANNESİ

YİFTAĞ'IN KIZI

ŞİMŞON'UN ANNESİ

ŞİMŞON'UN KARISI

DELİLA

MİKA'NIN ANNESİ

LEVİLİ VE CARİYESİ

RUT

NAOMİ

RUT

ORPA

SAMUEL

HANNA

PENİNNA

İKAVOT'UN ANNESİ (PİNEHAS'IN KARISI)

MERAV

MİKAL

DAVUD'UN ANNESİ

AVİĞAYİL

SAUL'UN KARISI AHİNOAM

DAVUT'UN KARISI AHİNOAM

CİNCİ KADIN

2. SAMUEL

RİSPA

MAAKA

BAT-ŞEVA

TAMAR (Davut'un kızı)

TEKOALİ KADIN

BAHURİMLİ KADIN

AVEL'DEKİ BİLGE KADIN

1. KRALLAR

ŞUNEMLİ AVİŞAK

İKİ FAHİŞE

TAFAT (Süleyman'ın kızı)

BASEMAT (Süleyman'ın kızı)

SÜLEYMAN'IN EŞLERİ

SABA KRALİÇESİ

TAHPENES

SERUA

YAROVAM'IN KARISI

AMMONLU NAAMA

SAREFATLI DUL KADIN

İZEBEL

2. KRALLAR

DUL KADIN

ŞUNEMLİ ZENGİN KADIN

NAAMAN'IN HİZMETÇİSİ

NAAMAN'IN KARISI

KITLIKTAKİ İKİ KADIN

ATALYA

YEHOŞEVA

YEHOADDAN (YOAAŞ'IN KARISI)

YERUŞA

HULDA

1. TARİHLER

AVİGAYİL (DAVUT'UN KIZKARDEŞİ)

MAAKA

ESTER

VAŞTİ

ESTER (HADASSA)

ZEREŞ

EYÜP

EYÜP'ÜN KARISI

EYÜP'ÜN KIZLARI

HOŞEA

GOMER

MATTA

MERYEM

YAIR'İN KIZI

KANAMASI OLAN KADIN

HİRODİYA

HİRODİYA'NIN KIZI (SALOME)

KENANLI KADIN

SALOME (ZEBEDİOĞULLARI'NIN ANNESİ)
GÜNAHKÂR KADIN
MECDELLİ MERYEM
MARKOS
BAĞIŞ YAPAN DUL KADIN
PETRUS'U ELE VEREN KIZLAR
LUKA
ELİZABET
ANNA
SİMON'UN KAYNANASI
OĞLU DİRİLEN DUL KADIN
YOHANA, SUZANNA
MARTA VE MERYEM
BELİ BÜKÜK KADIN
YUHANNA
SAMİRİYELİ KADIN
ZİNADA YAKALANAN KADIN
ELÇİLERİN İŞLERİ
SAFİRA
TABİTA
LİDYA
FALCI KÖLE KIZ
PRİSKİLA
EVNİKİ

Önsöz

Kadın neden yaratıldı? Toplumdaki yeri ve rolü nedir? Tanrı'nın kadına bakış açısı nedir? Aslında tüm bu soruların cevaplarını Kutsal Kitap'ta adları geçen kadınların hayatlarında bulabiliriz. Hristiyanlıkla ilgili her konuda çeşitli kitaplar bulunurken, kadınlar ile ilgili pek fazla kitabın bulunmayışı üzücüdür, bu konu hakkında yazmamın en büyük nedeni de budur. Biri çıkıp ta bana ileride bir kitap yazacağımı söyleseydi, kesinlikle inanmazdım, çünkü yazı yazma konusunda iyi olmadığımı düşünüyordum... Günlük bile yazamam! Bu kitabı 2003 yılında yazmaya başladım. O zamanlar büyük kızımız Elçin'e hamileydim. Doğumdan sonra bir süre ara vermek zorunda kaldım. Ardından Barış ve Ezgi'nin doğumlarından dolayı da ara vermem gerekti. Neden bu kadar uzun sürdü dersiniz birkaç kez de bilgisayarın azizliğine uğradım ve tekrar yazmak zorunda kaldım. Yani kısacası 14 yılda üç çocuk, bir kitap dersem soruya bir cevap vermiş olabilir miyim acaba?

Kutsal Kitap'ta ister evdeki hizmetçi olsun, ister ülkenin başındaki kraliçe olsun hiçbir kadının ismi tesadüfen geçmez. Tanrı'nın her biri için ayrı amaçları ve bizlere öğretmek istediği dersler vardır. Her birinin yaşadığı olaylardan ve tecrübeden farklı şeyler öğreniriz.

Bu kitabı yazarken adı geçen her kadını tek tek araştırdım ve kendimi onların yerine koyup iç dünyalarında neler yaşamış ve neler hissetmiş olabileceklerini dile getirmeye çalıştım. Yazarken her bir kadının hayatından bereket ve farklı dersler aldım, okurken sizin de bereket ve teşvik almanız en büyük temennimdir.

Öncelikle, kadınlar hakkında yazma isteğini yüreğime koyan ve beni bu konuda yönlendiren Tanrı'ya şükrediyorum. Beni bu konuda teşvik eden, destekleyen ve kitabın son halini alması için büyük bir çaba gösterip düzeltmelerini ve bir nevi özel editörlüğümü üstlenen değerli eşim Engin Duran'a ve benim ricam üzerine zaman ayırıp kontrollerini yapmayı kabul eden, teşvik aldığım, saygıdeğer ve değerli Ken Wiest'e çok teşekkür ediyorum.

Nurcan Kırsaçlı Duran
Mayıs 2017 Bodrum

YARATILIŞ

HAVVA

Yaratılış 2:4-25Göğün ve yerin yaratılış öyküsü: RAB Tanrı göğü ve yeri yarattığında, yeryüzünde yabancı bir fidan, bir ot bile bitmemişti. Çünkü RAB Tanrı henüz yeryüzüne yağmur göndermemişti. Toprağı işleyecek insan da yoktu. Yerden yükselen buhar bütün toprakları suluyordu. RAB Tanrı Adem'i topraktan yarattı ve burnuna yaşam soluğunu üflledi. Böylece Adem yaşayan varlık oldu. RAB Tanrı doğuda, Aden'de bir bahçe dikti. Yarattığı Adem'i oraya koydu. Bahçede iyi meyve veren türlü türlü güzel ağaç yetiştirdi. Bahçenin ortasında yaşam ağacıyla iyiyle kötüyü bilme ağacı vardı. Aden'den bir ırmak doğuyor, bahçeyi sulayıp orada dört kola ayrılıyordu. İlk ırmağın adı Pişon'dur. Altın kaynakları olan Havila sınırları boyunca akar. Orada iyi altın, reçine ve oniks bulunur. İkinci ırmağın adı Gihon'dur, Kûş sınırları boyunca akar. Üçüncü ırmağın adı Dicle'dir, Asur'un doğusundan akar. Dördüncü ırmak ise Fırat'tır. RAB Tanrı Aden bahçesine bakması, onu işlemesi için Adem'i oraya koydu. Ona, "Bahçede istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin" diye buyurdu, "Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün." Sonra, "Adem'in yalnız kalması iyi değil" dedi, "Ona uygun bir yardımcı yaratacağım." RAB Tanrı yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümünü topraktan yaratmıştı. Onlara ne ad vereceğini görmek için hepsini Adem'e getirdi. Adem her birine ne ad verdiyse, o canlı o adla anıldı. Adem bütün evcil ve yabancı hayvanlara, gökte uçan kuşlara ad koydu. Ama kendisi için uygun bir yardımcı bulunmadı. RAB Tanrı Adem'e derin bir uyku verdi. Adem uyurken, RAB Tanrı onun kaburga kemiklerinden birini alıp yerini etle kapadı. Adem'den aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak onu Adem'e getirdi. Adem, "İşte, bu benim kemiklerimden alınmış kemik, etimden alınmış ettir" dedi, "Ona 'Kadın' denilecek, çünkü o adamdan alındı." Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak, ikisi tek beden olacak. Adem de karısı da çıplaktılar, henüz utanç nedir bilmiyorlardı.

Yaratılış 3:1-24RAB Tanrı'nın yarattığı yabancı hayvanların en kurnazı yıldı. Yılan kadına, "Tanrı gerçekten, 'Bahçedeki ağaçların hiçbirinin meyvesini yemeyin' dedi mi?" diye sordu. Kadın, "Bahçedeki ağaçların meyvelerinden yiyebiliriz" diye yanıtladı, "Ama Tanrı, 'Bahçenin ortasındaki ağacın meyvesini yemeyin, ona dokunmayın; yoksa ölürsünüz' dedi." Yılan, "Kesinlikle ölmezsiniz" dedi, "Çünkü Tanrı biliyor ki, o ağacın meyvesini yediğinizde gözleriniz açılacak, iyiyle kötüyü bilerek Tanrı gibi olacaksınız." Kadın ağacın güzel, meyvesinin yemek için uygun ve bilgelik kazanmak için çekici olduğunu gördü. Meyveyi koparıp yedi. Yanındaki kocasına verdi, o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı. Çıplak olduklarını anladılar. Bu

yüzden incir yaprakları dikip kendilerine önlük yaptılar. Derken, günün serinliğinde bahçede yürüyen RAB Tanrı'nın sesini duydular. O'ndan kaçıp ağaçların arasına gizlendiler. RAB Tanrı Adem'e, "Neredesin?" diye seslendi. Adem, "Bahçede sesini duyunca korktum. Çünkü çıplaktım, bu yüzden gizlendim" dedi. RAB Tanrı, "Çıplak olduğunu sana kim söyledi?" diye sordu, "Sana meyvesini yeme dediğim ağaçtan mı yedin?" Adem, "Yanıma koyduğun kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim" diye yanıtladı. RAB Tanrı kadına, "Nedir bu yaptığın?" diye sordu. Kadın, "Yılan beni aldattı, o yüzden yedim" diye karşılık verdi. Bunun üzerine RAB Tanrı yılanı, "Bu yaptığından ötürü bütün evcil ve yabanıl hayvanların en lanetlisi sen olacaksın" dedi, "Karnının üzerinde sürünecek, yaşamın boyunca toprak yiyeceksin. Seninle kadını, onun soyuyla senin soyunu birbirinize düşman edeceğim. Onun soyu senin başını ezecek, sen onun topuğuna saldıracaksın." RAB Tanrı kadına, "Çocuk doğururken sana çok acı çektireceğim" dedi, "Ağrı çekerek doğum yapacaksın. Kocana istek duyacaksın, seni o yönetecek." RAB Tanrı Adem'e, "Karının sözünü dinlediğin ve sana, meyvesini yeme dediğim ağaçtan yediğin için toprak senin yüzünden lanetlendi" dedi, "Yaşam boyu emek vermeden yiyecek bulamayacaksın. Toprak sana diken ve çalı verecek, yaban otu yiyeceksin. Toprağa dönünceye dek ekmeğini alın teri dökerek kazanacaksın. Çünkü topraksın, topraktan yaratıldın ve yine toprağa döneceksin." Adem karısına Havva adını verdi. Çünkü o bütün insanların annesiydi. RAB Tanrı Adem'le karısı için deriden giysiler yaptı, onları giydirdi. Sonra, "Adem iyiyle kötüyü bilmekle bizlerden biri gibi oldu" dedi, "Artık yaşam ağacına uzanıp meyve almasına, yiyip ölümsüz olmasına izin verilmemeli." Böylece RAB Tanrı, yaratmış olduğu toprağı işlemek üzere Adem'i Aden bahçesinden çıkardı. Onu kovdu. Yaşam ağacının yolunu denetlemek için de Aden bahçesinin doğusuna Keruvlar ve her yana dönen alevli bir kılıç yerleştirdi.

Yaratılış 4:1-16 Adem karısı Havva ile yattı. Havva hamile kaldı ve Kayin'i doğurdu. "RAB'bin yardımıyla bir oğul dünyaya getirdim" dedi. Daha sonra Kayin'in kardeşi Habil'i doğurdu. Habil çoban oldu, Kayin ise çiftçi. Günler geçti. Bir gün Kayin toprağın ürünlerinden RAB'be sunu getirdi. Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanlardan bazılarını, özellikle de yağlarını getirdi. RAB Habil'i ve sunusunu kabul etti. Kayin'le sunusunu ise reddetti. Kayin çok öfkeleni, suratını astı. RAB Kayin'e, "Niçin öfkelenedin?" diye sordu, "Niçin surat astın? Doğru olanı yapsan, seni kabul etmez miyim? Ancak doğru olanı yapmazsan, günah kapıda pusuya yatmış, seni bekliyor. Ona egemen olmalısın." Kayin kardeşi Habil'e, "Haydi, tarlaya gidelim" dedi. Tarlada birlikteyken kardeşine saldırıp onu öldürdü. RAB Kayin'e, "Kardeşin Habil nerede?" diye sordu. Kayin, "Bilmiyorum, kardeşimin bekçisi miyim ben?" diye karşılık verdi. RAB, "Ne yaptın?" dedi, "Kardeşinin kanı topraktan bana sesleniyor. Artık döktüğün kardeş kanını içmek için ağzını açan toprağın laneti altındasın. İşlediğin toprak bundan böyle sana ürün vermeyecek. Yeryüzünde aylak aylak dolaşacaksın." Kayin, "Cezam kaldıramayacağım kadar ağır" diye karşılık verdi, "Bugün beni bu topraklardan

kovdun. Artık huzurundan uzak kalacak, yeryüzünde aylak aylak dolaşacağım. Kim bulsa öldürecek beni.” Bunun üzerine RAB, “Seni kim öldürürse, ondan yedi kez öd alınacak” dedi. Kimse bulup öldürmesin diye Kayin’in üzerine bir nişan koydu. Kayin RAB’bin huzurundan ayrıldı. Aden bahçesinin doğusunda, Nod topraklarına yerleşti.”

Yaratılış 4:25 “Adem karısıyla yine yattı. Havva bir erkek çocuk doğurdu. “Tanrı Kayin’in öldürdüğü Habil’in yerine bana başka bir oğul bağışladı” diyerek çocuğa Şit adını verdi.”

Yaratılış 5:1-5 “Adem soyunun öyküsü: Tanrı insanı yarattığında onu kendine benzer kıldı. Onları erkek ve dişi olarak yarattı ve kutsadı. Yaratıldıkları gün onlara “İnsan” adını verdi. Adem 130 yaşındayken kendi suretinde, kendisine benzer bir oğlu oldu. Ona Şit adını verdi. Şit’in doğumundan sonra Adem 800 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. Adem toplam 930 yıl yaşadıktan sonra öldü”

YORUM: Havva Kutsal Kitap’ta bilinen ve adından en çok söz edilen ünlü kadın karakterdir.

Tanrı’nın en büyük eseri insandır çünkü Tanrı insanı Kendi benzeyişinde, Kendini temsilen yarattı. İnsan ruh, can ve beden olmak üzere üç unsurdan oluşur. **1.Selanikliler 5:23** “Esenlik kaynağı olan Tanrı’nın kendisi sizi tümüyle kutsal kılsın. Ruhunuz, canınız ve bedeniniz Rabbimiz İsa Mesih’in gelişinde eksiksiz ve kusursuz olmak üzere korunsun”, diyor. Diğer canlıların aksine insan düşünen, tapınabilen ve kendi çapında yaratıcı bir varlıktır. Tanrı insanı yaratırken ona hükmetme ve egemen olma yetkisini verdi.

Tanrı ilk insanı yarattı ve ona Adem ismini verdi.

Tanrı’nın yarattıkları içinde Adem’e uygun bir yardımcı bulunamadı. “Yardımcı” ifadesi aynı zamanda Tanrı için de kullanılır. **Mezmun 124:8** “Yeri göğü yaratan RAB’bin adı yardımcımızdır.” **Mezmun 40:17** “...Yardımcım ve Kurtarıcım sensin...” Buna benzer başka ayetler de vardır. Adem’in yalnızlığını paylaşacak, ona arkadaş olacak ve onun soyunu devam ettirecek (“...verimli olun, çoğalın” **Yaratılış 1:22, 28; 9:7**) birine ihtiyacı vardı.

Adem Havva yaratıldığında kendi doğasının Havva’da olduğunu ve aynı öze sahip olduklarını fark etti çünkü her ikisi de Tanrı’nın benzeyişinde yaratıldılar.

Havva’yı Adem’den ve diğer yaratılıştan ayıran bir özelliği vardı; Havva yaşayan bir insanın hücrelerinden ve Tanrı’nın kutsal elleriyle yaratıldı fakat Adem ve onun dışında yaratılan her şey Tanrı’nın sözüyle yaratıldı. Bu kesinlikle Havva’nın diğer yaratılıştan üstün olduğu anlamına gelmemeli.

İbrani dilinde ‘Havva’(İbranicesi; ‘Hawwah’) ‘Yaşayan’ya da ‘Yaşam kaynağı’ anlamına gelir.

Kutsal Kitap'ta Aden Bahçesi'nin Dicle ve Fırat ırmaklarının birleştiği yerde bulunduğunu yazar. Yeri tam olarak belirtilmese de bazı yorumculara göre Aden Bahçesi'nin günümüzde Irak'ın bulunduğu bölgede olduğu varsayılır.

Adem ile Havva'nın öyküsünden Tanrı ilk insanı yaratmadan önce, Şeytan'ın yeryüzünde bulunduğunu biliyoruz. Kötülük zaten vardı; aksi takdirde Tanrı, meyvesi iyi ve kötüyü bildiren bir ağaç yapmazdı.

Havva ve Adem hayal bile edemeyeceğimiz bir ortamda yaşıyorlardı. Aden bahçesinde günah, hastalıklar, sıkıntılar, maddi sorunlar, ölüm yoktu. Kaygı çekecekleri bir durumları yoktu. Tanrı'yla olan ilişkileri mükemmeldi. Havva'nın kocası Adem'le de hiçbir sorunları yoktu. Ne kıskanma ne de aldatılma gibi bir ortamları yoktu. Günah öncesi yeryüzündeki en mükemmel evliliğe sahip olduklarını anlayabiliyoruz. Ancak bu durum Şeytan gelip de Havva'yı şüpheye düşürüp Tanrı'nın buyruklarından caydırıncaya kadar devam edebildi.

Bazıları yılanın konuşmasının bir hayal ürünü olduğunu söylerler fakat Kutsal Kitap'ta bunun gibi başka bir örnek daha vardır. Çölde Sayım 22. bölümde Balam'ın eşeğinin konuşması buna bir örnektir.

Hile konusunda tecrübesi olmayan Havva, yılanı inandı ve onun tarafından ayartıldı. Seçimini itaat etmek yerine iyi ve kötüyü bilmekten yana kullandı. Havva'ya göre; iyi ve kötüyü bilmek, itaat etmekten daha kolay ve daha çıkarıcıydı çünkü Tanrı'nın benzeyişinde olmakla yetinmek yerine, Tanrı gibi olacağını düşündü.

Yılan neden Şeytan'ın simgesi olarak kullanıldı? Eski pagan dinlerinde yılan önemli tasavvurlardan biriydi. O dönemde tanrılar birkaç sembolle tasvir edilirdi. Çoğu tanrılar 'Yılan' şeklinde tasavvur edildi. İnsanlar ölü yılan derisi gördüğünde yılanın bir şekilde ölüp tekrar dirildiğini varsayarlardı.¹

Şeytan Havva'nın yanına geldiğinde yüreğine şüphe tohumları ekti, yanlış olan şeyleri doğruymuş gibi görmesine ve hem onun hem de Adem'in ruhsal olarak ölmelerine neden oldu. Fiziksel olarak hemen ölmediler ama işledikleri günah Tanrı'yla aralarında bir engel oldu. Günümüzde bile Şeytan yanlış şeyleri çarpıtıp bize doğruymuş gibi göstermeye çalışarak bizimle uğraşır. **2. Korintliler 11:3**'de Pavlus; *"Ne var ki, yılanın Havva'yı kurnazlığıyla aldatması gibi, düşüncelerinizin Mesih'e olan içten ve pak adanmışlıktan saptırılmasından korkuyorum"* der.

Havva ilk yaratılan kadındı. Adem'in kaburga kemiğinden yaratıldı. Kaburga kemiği kalbe yakın bir yerdedir. Bu kadın ve erkek arasındaki yakın ilişkiyi simgeler.

Adem ile Havva seçim yapma hakkına sahip olarak yaratıldılar.

Havva yasak meyveyi yiyip Adem'e de verdi. Aslında Adem'in Havva'yı uarması ve ona engel olması gerekirken günahına ortak oldu. Tanrı'yı dinlemektense Şeytan'ı dinlemeyi tercih ettiler. Sonra Tanrı'dan gizlendiler çünkü yanlış bir şey yaptıklarını anladılar. Yalnız Tanrı'dan değil birbirlerinden de saklandılar çünkü çıplaklıklarından utanıyorlardı. Kendi çabalarıyla çıplaklıklarını örtmeye çalışıyorlardı.

İtaatsizlikleriyle Tanrı'nın huzurundan kovuldular ve Aden Bahçesi'ndeki bu mükemmel yaşama devam etme olanağını kaybettiler. Ruhları lekelenmişti. **2. Korintliler 7:1** " bedeni ve ruhu lekeleyen her şeyden kendimizi

arındıralım...”diyerek sadece bedenin değil ama ruhun da her türlü lekeden uzak tutulmasının, korunmasının önemine işaret ediyor.

Adem baş konumda olduğu ve Havva yaratılmadan önce iyiyle kötüyü bilme ağacından yememe buyruğunu almış olduğu için Havva'nın işlediği günahın da sorumluydu.

Günahın sonucu olarak kadın ağrı çekerek doğum yapacak, kocasına istek duyacaktı. Erkek kadına egemen olacak ve yaşamak için çok çalışması gerekecekti ama hala onların hayatları üzerinde egemen olan Şeytan değil Tanrı'ydı.

Adem ve Havva'nın Tanrı ile hem günah öncesi hem de (her ne kadar günah öncesi kadar olmasa da) günah sonrası bir ilişkileri vardı.

Oğulları ve kızları oldu fakat kızlarından hiç bahsedilmiyor. Onların günahı kendi çocuklarından başlayarak bütün kuşaklara yayıldı. Günah; genetik ruhsal bir hastalık gibi diğer kuşaklara da geçti. Artık doğan her canlı, günahlı bir doğaya sahip olarak dünyaya gelecekti. **Romalılar 5:12** “*Günah bir insan aracılığıyla, ölüm de günah aracılığıyla dünyaya girdi. Böylece ölüm bütün insanlara yayıldı. Çünkü hepsi günah işledi.*”

Günahın gözle görünen ilk sonuçlarından biri ilk oğulları Kayın'ın kardeşi Habil'i öldürmesinde görülüyor.

Havva, Şeytan'ın ayartmasına üç açıdan teslim oldu; birincisi; benliğin tutkusudur çünkü ağacın meyvesi yemek için kendisine uygun görüldü, ikincisi; gözlerin tutkusu çünkü meyve göze güzel görünüyordu, üçüncüsü ise; yaşam gururu çünkü Havva bu ağacın meyvesiyle bilgelik kazanmak istedi.² Bunlardan en önemlisi de bilgelik kazanmak yani Tanrı gibi olma isteğidir.

Günahın sonucu; utanç ve korkuydu. Çıplaklıklarını örtmek için incir yapraklarından yaptıkları önlük ise insanın kan dökülmeden, yani günahlarını bağışlatacak bir kurban olmadan sırf insani çabalara dayanarak kendini kurtarma çabasının bir göstergesidir.

Tanrı günaha düşen Adem ve Havva'yı Aden Bahçesi'nde arayarak onlara nerede olduklarını sordu. Bu olay iki gerçeği vurgulamaktadır, birinci gerçek; insan Tanrı'ya itaatsizlik ederek işlediği günahın sonucu kayboldu ve ikinci gerçek ise; Tanrı kaybolanı yani insanı aramaya geldi. Bu insanın günahını, Tanrı'nın ise lütfunu gösteriyor. Tanrı insanlığı günah ve umutsuzluk içinde bırakmadı. Tanrı kadından doğan yılanın “*başını ezecek*”(Yaratılış 3:15) derken Mesih'in geleceğini ilk kez bildirmiş oldu. Tanrı insanların kurtuluşu için bir yol hazırladı ve bu yol Mesih olan İsa'dır. **Yuhanna 14:6**'da İsa; “*Yol, gerçek ve yaşam Ben'im*” dedi. “*Benim aracılığım olmadan Baba'ya kimse gelemaz.*”

Aden Bahçesi'nden uzaklaştırılmalarından hemen önce RAB onlar için deriden giysiler yapıp, onları giydirdi, bu giysiler Adem ve Havva'nın çıplaklıklarını örtecek, utançlarını kaldıracaktı. Bu da İsa'nın günahlarımızın bağışlanmasını sağlayacak olan kanını simgeliyordu. **İbraniler 9:22** “*Nitekim Kutsal Yasa uyarınca hemen her şey kanla temiz kılınır, kan dökülmeden bağışlama olmaz*”

Daha basit bir şekilde ifade etmek gerekirse; bu giysilerin günahsız, masum bir hayvanın, yani bir kurbanın derisinden gelmiş olması günahın bağışlanması için kusursuz ve günahsız Biri'nin ölmesi gerektiğini gösterir.

Adem ile Havva'nın oğulları arasında nasıl bir ilişki olduğunu tam olarak bilemiyoruz ancak Kayin'in de annesi gibi hatalar yaptığını ve günah işlediğini biliyoruz. Önce Tanrı'ya yanlış bir tutumla, yanlış bir sunu sundu ve ardından da gidip imanla Tanrı'nın istediği gibi bir kurban sunusu sunup Rab'bin beğenisini kazanmış olan kardeşi Habil'i kıskançlıktan dolayı öldürdü (İbraniler 11:4).

Havva dünyada evlat acısını tadan ilk kişidir ve öldürülen oğlunu unutamadığı gibi Habil'i öldürüp uzaklara giden Kayin'i de asla unutmadı. Şit doğduğunda "*Tanrı Kayin'in öldürdüğü Habil'in yerine bana başka bir oğul bağışladı*" diyerek onunla teselli bulmaya çalıştı (**Yaratılış 4:25**). Tanrı'nın kendisine olan sevgisinden ve lütfedip ona bir oğul daha vermesinden dolayı O'nu kendine daha yakın hissetti.

Tanrı'nın Adem için söylediği "*bir yardımcı yaratacağım*" (**Yaratılış 2:8**) cümlesindeki "*Bir*" kelimesi evlilik kurumunun bir erkek ve bir kadından oluştuğunu vurgular. Tek kadın yaratması tek eşliliği desteklediğinin; çok evliliği (poligami), eşcinselliği ve zinayı ise yasakladığının bir göstergesidir.

Referans ayetler:

Yaratılış 1:26-31 ve Yaratılış 2- 4

2. Korintliler 11:3

1. Timoteos 2:13-14

NUH'UN KARISI VE GELİNLERİ

Yaratılış 6:5-22*RAB baktı, yeryüzünde insanın yaptığı kötülük çok, akli fikri hep kötülükte. İnsanı yarattığına pişman oldu. Yüreği sızladı. "Yarattığım insanları, hayvanları, sürüngenleri, kuşları yeryüzünden silip atacağım" dedi, "Çünkü onları yarattığıma pişman oldum." Ama Nuh RAB'bin gözünde lütf buldu. Nuh'un öyküsü şöyledir: Nuh doğru bir insandı. Çağdaşları arasında kusursuz biriydi. Tanrı yolunda yürüdü. Üç oğlu vardı: Sam, Ham, Yafet. Tanrı'nın gözünde yeryüzü bozulmuş, zorbalıkla dolmuştu. Tanrı yeryüzüne baktı ve her şeyin ne denli bozulduğunu gördü. Çünkü insanlar yoldan çıkmıştı. Tanrı Nuh'a, "İnsanlığa son vereceğim" dedi, "Çünkü onlar yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onlarla birlikte yeryüzünü de yok edeceğim. Kendine gofer ağacından bir gemi yap. İçini dışını ziftle, içeriye kamaralar yap. Gemiye şöyle yapacaksın: Uzunluğu üç yüz, genişliği elli, yüksekliği otuz arşın olacak. Pencere de yap, boyu yukarıya doğru bir arşını bulsun. Kapıyı geminin yan tarafına koy. Alt, orta ve üst güverteler yap. Yeryüzüne tufan göndereceğim. Göklerin altında soluk alan bütün canlıları yok edeceğim. Yeryüzündeki her canlı ölecek. Ama seninle bir antlaşma yapacağım. Oğulların, karın, gelinlerinle birlikte gemiye bin. Sağ kalabilmeleri için her canlı türünden bir erkek, bir dişi olmak üzere birer çifti gemiye al. Çeşit çeşit kuşlar, hayvanlar,*

sürüngenler sağ kalmak için çiftler çiftler sana gelecekler. Yanına hem kendin, hem onlar için yenebilecek ne varsa al, ilerde yemek üzere depola.” Nuh Tanrı'nın bütün buyruklarını yerine getirdi.

Yaratılış 7:1-24RAB Nuh'a, “Bütün ailenle birlikte gemiye bin” dedi, “Çünkü bu kuşak içinde yalnız seni doğru buldum. Yeryüzünde soyları tükenmesin diye, yanına temiz sayılan hayvanlardan erkek ve dişi olmak üzere yedişer çift, kirli sayılan hayvanlardan birer çift, kuşlardan yedişer çift al. Çünkü yedi gün sonra yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdıracağım. Yarattığım her canlıyı yeryüzünden silip atacağım.” Nuh RAB'bin bütün buyruklarını yerine getirdi. Yeryüzünde tufan koptuğunda Nuh altı yüz yaşındaydı. Nuh, oğulları, karısı, gelinleri tufandan kurtulmak için hep birlikte gemiye bindiler. Tanrı'nın Nuh'a buyurduğu gibi temiz ve kirli sayılan her tür hayvan, kuş ve sürüngenden erkek ve dişi olmak üzere birer çift Nuh'a gelip gemiye bindiler. Yedi gün sonra tufan koptu. Nuh altı yüz yaşındayken, o yılın ikinci ayının on yedinci günü enginlerin bütün kaynakları fışkırdı, göklerin kapakları açıldı. Yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdı. Nuh, oğulları Sam, Ham, Yafet, Nuh'un karısıyla üç gelini tam o gün gemiye bindiler. Onlarla birlikte her tür hayvan –evcil hayvanların, sürüngenlerin, kuşların, uçan yaratıkların her türü– gemiye bindi. Soluk alan her tür canlı çiftler çiftler Nuh'un yanına gelip gemiye bindi. Gemiye giren hayvanlar Tanrı'nın Nuh'a buyurduğu gibi erkek ve dişiydi. RAB Nuh'un ardından kapıyı kapadı. Tufan kırk gün sürdü. Çoğalan sular gemiyi yerden yukarı kaldırdı. Sular yükseldi, çoğaldıkça çoğaldı; gemi suyun üzerinde yüzmeye başladı. Sular öyle yükseldi ki, yeryüzündeki bütün yüksek dağlar su altında kaldı. Yükselen sular dağları on beş arşın aştı. Yeryüzünde yaşayan bütün canlılar yok oldu; kuşlar, evcil ve yabanıl hayvanlar, sürüngenler, insanlar, soluk alan bütün canlılar öldü. RAB insanlardan evcil hayvanlara, sürüngenlerden kuşlara dek bütün canlıları yok etti, yeryüzündeki her şey silinip gitti. Yalnız Nuh'la gemidekiler kaldı. Sular yüz elli gün boyunca yeryüzünü kapladı.

Yaratılış 8:1-22Sonra Tanrı Nuh'u ve gemideki evcil ve yabanıl hayvanları anımsadı. Yeryüzünde bir rüzgar estirdi, sular alçalmaya başladı. Enginlerin kaynakları, göklerin kapakları kapandı. Yağmur dindi. Sular yeryüzünden çekilmeye başladı. Yüz elli gün geçtikten sonra sular azaldı. Gemi yedinci ayın on yedinci günü Ararat dağlarına oturdu. Sular onuncu aya kadar sürekli azaldı. Onuncu ayın birinde dağların doruğu görüldü. Kırk gün sonra Nuh yapmış olduğu geminin penceresini açtı. Kuzgunu dışarı gönderdi. Kuzgun sular kuruyuncaya kadar dönmedi, uçup durdu. Bunun üzerine Nuh suların yeryüzünden çekilip çekilmediğini anlamak için güvercini gönderdi. Güvercin konacak bir yer bulamadı, çünkü her yer suyla kaplıydı. Gemiye, Nuh'un yanına döndü. Nuh uzanıp güvercini tuttu ve gemiye, yanına aldı. Yedi gün daha bekledi, sonra güvercini yine dışarı saldı. Güvercin gagasında yeni kopmuş bir zeytin yaprağıyla akşamleyin geri döndü. O zaman Nuh

suların yeryüzünden çekilmiş olduğunu anladı. Yedi gün daha bekledikten sonra güvercini yine gönderdi. Bu kez güvercin geri dönmedi. Nuh altı yüz bir yaşındayken, birinci ayın birinde yeryüzündeki sular kurudu. Nuh geminin üstündeki kapağı kaldırıncı toprağın kurumuş olduğunu gördü. İkinci ayın yirmi yedinci günü toprak tümüyle kurumuştu. Tanrı Nuh'a, "Karın, oğulların ve gelinlerinle birlikte gemiden çık" dedi, "Kendinle birlikte bütün canlıları, kuşları, hayvanları, sürüngenleri de çıkar. Üresinler, verimli olsunlar, yeryüzünde çoğalsınlar." Nuh karısı, oğulları ve gelinleriyle birlikte gemiden çıktı. Bütün hayvanlar, sürüngenler, kuşlar, yeryüzünde yaşayan her tür canlı da gemiyi terk etti. Nuh RAB'be bir sunak yaptı. Orada bütün temiz sayılan hayvanlarla kuşlardan yakmalık sunular sundu. Güzel kokudan hoşnut olan RAB içinden şöyle dedi: "İnsanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insan yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim. Dünya durdukça ekin ekmek, biçmek, sıcak, soğuk, yaz, kış, gece, gündüz hep var olacaktır."

Yaratılış 9:1-19Tanrı, Nuh'u ve oğullarını kutsayarak, "Verimli olun, çoğalıp yeryüzünü doldurun" dedi, "Yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümü sizden korkup ürkecek. Yeryüzündeki bütün canlılar, denizdeki bütün balıklar sizin yönetiminize verilmiştir. Bütün canlılar yiyecek olacak. Yeşil bitkiler gibi, hepsini veriyorum. Yalnız kanlı et yemeyeceksiniz, çünkü kan canı içerir. Sizin de kanınız dökülürse, hakkınızı kesinlikle arayacağım. Her hayvandan hesabını soracağım. Her insandan, kardeşinin canına kıyan herkesten hakkınızı arayacağım. Kim insan kanı dökerse, kendi kanı da insan tarafından dökülecektir. Çünkü Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. Verimli olun, çoğalın. Yeryüzünde üreyin, artın." Tanrı Nuh'a ve oğullarına şöyle dedi: "Sizinle ve gelecek kuşaklarınızla, sizinle birlikteki bütün canlılarla –kuşlar, evcil ve yabanıl hayvanlar, gemiden çıkan bütün hayvanlarla– antlaşmamı sürdürmek istiyorum. Sizinle antlaşmamı sürdüreceğim: Bir daha tufanla bütün canlılar yok olmayacak. Yeryüzünü yok eden tufan bir daha olmayacak." Tanrı şöyle sürdürdü konuşmasını: "Sizinle ve bütün canlılarla kuşaklar boyu sonsuza dek sürecek antlaşmamın belirtisi şu olacak: Yayımı bulutlara yerleştireceğim ve bu, yeryüzüyle aramdaki antlaşmanın belirtisi olacak. Yeryüzüne ne zaman bulut göndersem, yayım bulutların arasında ne zaman görünse, sizinle ve bütün canlı varlıklarla yaptığım antlaşmayı anımsayacağım: Canlıları yok edecek bir tufan bir daha olmayacak. Ne zaman bulutlarda yay görünse, ona bakıp yeryüzünde yaşayan bütün canlılarla yaptığım sonsuza dek geçerli antlaşmayı anımsayacağım." Tanrı Nuh'a, "Kendimle yeryüzündeki bütün canlılar arasında sürdüreceğim antlaşmanın belirtisi budur" dedi. Gemiden çıkan Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafet idi. Ham Kenan'ın babasıydı. Nuh'un üç oğlu bunlardı. Yeryüzüne yayılan bütün insanlar onlardan üredi.

YORUM: Nuh'un zamanında kötülük artmış, insanlar yoldan çıkmıştı. İnsanların yaptığı kötülüğün başında zorbalık ve cinsel ahlaksızlığın geldiğini tahmin etmek zor değildir. Tanrı "*insanı yarattığına pişman oldu*" ayeti (**Yaratılış 6:6**) Tanrı'nın yaptıklarının yanlış olduğunu değil insanlara karşı olan tutumunun –merhamet yerine yargı– değişmesini ifade eder. Tanrı varlığı, öz yapısı ve yüce amaçlarının değişmez olmasına rağmen (**Yakup 1:17** "*Her nimet, her mükemmel armağan yukarıdan, kendisinde değişkenlik ya da döneklık gölgesi olmayan Işıklar Babası'ndan gelir*") insanların Kendi isteklerine verdiği tepkilerin sonucuna bağlı olarak hislerini, tutumunu, eylemlerini ve fikirlerini değiştirir (**Mısır'dan Çıkış 32:14** "*Böylece RAB halkına yapacağını söylediği kötülükten vazgeçti.*" **2. Samuel 24:16** "*Melek Yeruşalim'i yok etmek için elini uzatınca, RAB göndereceği yıkımdan vazgeçti...*").³

Her ne kadar kocası, Kutsal Kitap'ta adı geçen ve herkesin çok iyi bildiği bu tarihi olayda başrolde yerini almışsa da kendi adının geçmemesi ilginçtir. Bazı araştırmacılar **Yaratılış 4:22**'de "*Tuval-Kayin'in kızkardeşi Naama'ydı*" ayetinden yola çıkarak Naama'nın, Nuh'un karısı olduğu tezini ileri sürerler.

Nuh ve ailesi ahlaksızlığın hat safhada olduğu bir dönemde yaşıyorlardı. Nuh kendi çağdaşları arasında en dürüst, en doğru kişiydi. Kutsal Kitap'ta ne Nuh'un oğullarının ne karısının ne de gelinlerinin ahlaksal karakterleri hakkında iyi ya da kötü hiçbir şey yazmaz. Nuh'un karısı en az kocası kadar güçlü bir imana sahipti. Hem Nuh hem de karısı babalarına gemi yapımında yardım eden çocuklarını da Tanrı yolunda büyütmiş olmalıydılar.

Nuh koskoca gemiyi tek başına yapamazdı. Karısı ve diğer aile üyelerinin de ona yardım etmiş olduklarını tahmin edebiliriz. Etraflarındaki insanların tepkisine rağmen bir şeye odaklandılar ve aile olarak birbirlerine kenetlendiler. Dışarıdan gelen tepkiler onların dağılmasından çok onları birbirine bağladı.

Gemi yapımının kaç yıl sürdüğünü bilmiyoruz, kısa zamanda bitirmedikleri kesin. İnsanlar belki geçen onca zaman içinde günlük güneşlik havaya bakıp da tufanın kopacağına hiç ihtimal vermediler, belki de Nuh ve ailesiyle alay ettiler, onların akıllarını kaçırmış olduklarını bile düşünmüş olabilirler.

Geminin yapımı bittikten sonra Nuh, karısı, oğulları ve gelinleri ile birlikte gemiye bindi. Gemiye binenler toplam sekiz kişiydi. Ardından Rab geminin kapısını kapattı. Kapının kapanmasıyla birlikte dışarıda kalanlar kurtuluş olanaklarını kaybettiler ve Tanrı'nın yargısına uğradılar. Petrus tufandaki yargıyla İsa'nın ikinci gelişindeki yargıyı şöyle kıyaslar; "*O zamanki dünya yine suyla, tufanla mahvolmuştu. Şimdiki yer ve göklerde ateşe verilmek üzere aynı sözle saklanıyor, tanrısızların yargılanarak mahvolacağı güne dek korunuyorlar*" (**2. Petrus 3:6-7**)

Diğer insanlar mahvolurken onlar neden kurtuldular? Kusursuz oldukları için mi? Günahsız oldukları için mi? Kesinlikle hayır! Onlar Tanrı'ya inanan, O'na iman eden kişiler oldukları için kurtuldular.

Gemide bulunan kadınlar Havva gibiydiler. Yaratılış onuncu bölümde belirtilen Nuh'un soyundan gelenlerin anneleriydiler. Bütün insanlık onlardan geliyor.

Referans ayetler:
Yaratılış 6-9 bölümleri

SARA

Yaratılış 12:1-5RAB Avram'a, "Ülkeni, akrabalarını, baba evini bırak, sana göstereceğim ülkeye git" dedi, "Seni büyük bir ulus yapacağım, seni kutsayacak, sana ün kazandıracam, bereket kaynağı olacaksın. Seni kutsayanları kutsayacak, seni lanetleyeni lanetleyeceğim. Yeryüzündeki bütün halklar senin aracılığıyla kutsanacak." Avram RAB'bin buyurduğu gibi yola çıktı. Lut da onunla birlikte gitti. Avram Harran'dan ayrıldığı zaman yetmiş beş yaşındaydı. Karısı Saray'ı, yeğeni Lut'u, Harran'da kazandıkları malları, edindikleri uşakları yanına alıp Kenan ülkesine doğru yola çıktı. Oraya vardılar.

Yaratılış 12:10-20Ülkedeki şiddetli kıtlık yüzünden Avram geçici bir süre için Mısır'a gitti. Mısır'a yaklaştıklarında karısı Saray'a, "Güzel bir kadın olduğumu biliyorum" dedi, "Olur ki Mısırlılar seni görüp, 'Bu onun karısı' diyerek beni öldürür, seni sağ bırakırlar. Lütfen, 'Onun kızkardeşiyim' de ki, senin hatırın için bana iyi davransınlar, canıma okunmasınlar." Avram Mısır'a girince, Mısırlılar karısının çok güzel olduğunu farkettiler. Kadını gören firavunun adamları, güzelliğini firavuna övdüler. Kadın saraya alındı. Onun hatırı için firavun Avram'a iyi davrandı. Avram davar, sığır, erkek ve dişi eşek, erkek ve kadın köle, deve sahibi oldu. RAB Avram'ın karısı Saray yüzünden firavunla ev halkının başına korkunç felaketler getirdi. Firavun Avram'ı çağırarak, "Nedir bana bu yaptığın?" dedi, "Neden Saray'ın karın olduğunu söylemedin? Niçin 'Saray kızkardeşimdir' diyerek onunla evlenmeme izin verdin? Al karını, git!" Firavun Avram için adamlarına buyruk verdi. Böylece Avram'la karısını sahip olduğu her şeyle birlikte gönderdiler.

Yaratılış 15:1-6Bundan sonra RAB bir görünümde Avram'a, "Korkma, Avram" diye seslendi, "Senin kalkanın benim. Ödülün çok büyük olacak." Avram, "Ey Egemen RAB, bana ne vereceksin?" dedi, "Çocuk sahibi olamadım. Evim Şamlı Eliezer'e kalacak. Bana çocuk vermediğin için evimdeki bir uşak mirasçım olacak." RAB yine seslendi: "O mirasçın olmayacak, öz çocuğun mirasçın olacak." Sonra Avram'ı dışarı çıkararak, "Göklere bak" dedi, "Yıldızları sayabilir misin? İşte, soyun o kadar çok olacak." Avram RAB'be iman etti, RAB bunu ona doğruluk saydı.

Yaratılış 16:1-6Karısı Saray Avram'a çocuk verememişti. Saray'ın Hacer adında Mısırlı bir cariyesi vardı. Saray Avram'a, "RAB çocuk sahibi olmamı engelledi" dedi, "Lütfen, cariyemle yat. Belki bu yoldan bir çocuk sahibi olabilirim." Avram Saray'ın sözünü dinledi. Saray Mısırlı cariyesi Hacer'i kocası Avram'a karı olarak verdi. Bu olay Avram Kenan'da on yıl yaşadıktan sonra oldu. Avram Hacer'le yattı, Hacer hamile kaldı. Hacer hamile olduğunu anlayınca, hanımını küçük görmeye başladı. Saray Avram'a, "Bu haksızlık senin yüzünden başıma geldi!" dedi,

“Cariyemi koynuna soktum. Hamile olduğunu anlayınca beni küçük görmeye başladı. Seninle benim aramda RAB karar versin.” Avram, “Cariyen senin elinde” dedi, “Neyi uygun görürsen yap.” Böylece Saray cariyesine sert davranmaya başladı. Hacer onun yanından kaçtı.

Yaratılış 17:15 Tanrı, *“Karın Saray’a gelince, ona artık Saray demeyeceksin” dedi, “Bundan böyle onun adı Sara olacak.”*

Yaratılış 18:1-15 İbrahim günün sıcak saatlerinde Mamre meşeliğindeki çadırının önünde otururken, RAB kendisine göründü. İbrahim karşısında üç adamın durduğunu gördü. Onları görür görmez karşılamaya koştu. Yere kapanarak, *“Ey efendim, eğer gözünde lütuf bulduysam, lütfen kulunun yanından ayrılma” dedi, “Biraz su getirteyim, ayaklarınızı yıkayın. Şu ağacın altında dinlenin. Madem kulunuza konuk geldiniz, bırakın yiyecek bir şeyler getireyim. Biraz dinlendikten sonra yolunuza devam edersiniz.”* Adamlar, *“Peki, dediğin gibi olsun”* dediler. İbrahim hemen çadıra, Sara’nın yanına gitti. Ona, *“Hemen üç sea (Yaklaşık 13 kg.)ince un al, yoğurup pide yap”* dedi. Ardından sığırlara koştu. Körpe ve besili bir buzağı seçip uşağına verdi. Uşak buzağıyı hemen hazırladı. İbrahim hazırlanan buzağıyı yoğurt ve sütle birlikte götürüp konuklarının önüne koydu. Onlar yerken o da yanlarında, ağacın altında durdu. Konuklar, *“Karın Sara nerede?”* diye sordular. İbrahim, *“Çadırda”* diye yanıtladı. O, *“Gelecek yıl bu zamanda kesinlikle yanına döneceğim”* dedi, *“O zaman karın Sara’nın bir oğlu olacak.”* Sara onun arkasında, çadırın girişinde durmuş, dinliyordu. İbrahim’le Sara kocamışlardı, yaşları hayli ileriydi. Sara âdetten kesilmişti. İçin için gülererek, *“Bu yaştan sonra bu sevinci tadabilir miyim?”* diye düşündü, *“Üstelik efendim de yaşlı.”* RAB İbrahim’e sordu: *“Sara niçin, ‘Bu yaştan sonra gerçekten çocuk sahibi mi olacağım?’* diyerek güldü? RAB için olanaksız bir şey var mı? Belirlenen vakitte, gelecek yıl bu zaman yanına döndüğümde Sara’nın bir oğlu olacak.” Sara korktu, *“Gülmedim”* diyerek yalan söyledi. RAB, *“Hayır, güldün”* dedi.

Yaratılış 20:1-18 İbrahim Mamre’den Negev’e göçerek Kadeş ve Şur kentlerinin arasına yerleşti. Sonra geçici bir süre Gerar’da kaldı. Karısı Sara için, *“Bu kadın kızkardeşimdir”* dedi. Bunun üzerine Gerar Kralı Avimelek adam gönderip Sara’yı getirtti. Ama Tanrı gece düşünde Avimelek’e görünerek, *“Bu kadını aldığın için öleceksin”* dedi, *“Çünkü o evli bir kadın.”* Avimelek henüz Sara’ya dokunmamıştı. *“Ya Rab”* dedi, *“Suçsuz bir ulusu mu yok edeceksin? İbrahim’in kendisi bana, ‘Bu kadın kızkardeşimdir’ demedi mi? Kadın da İbrahim için, ‘O kardeşimdir’ dedi. Ben temiz vicdanla, suçsuz ellerimle yaptım bunu.”* Tanrı, düşünde ona, *“Bunu temiz vicdanla yaptığını biliyorum”* diye yanıtladı, *“Ben de seni bu yüzden bana karşı günah işlemekten alıkoydum, kadına dokunmana izin vermedim. Şimdi kadını kocasına geri ver. Çünkü o bir peygamberdir. Senin için dua eder, ölmezsin. Ama kadını geri vermezsen, sen de sana ait olan herkes de ölecek, bilesin.”* Avimelek

sabah erkenden kalktı, bütün adamlarını çağırarak olup biteni anlattı. Adamlar dehşete düştü. Avimelek İbrahim'i çağırarak, "Ne yaptın bize?" dedi, "Sana ne haksızlık ettim ki, beni ve krallığımı bu büyük günaha sürükledin? Bana bu yaptığın yapılacak iş değil." Sonra, "Amacın neydi, niçin yaptın bunu?" diye sordu. İbrahim, "Çünkü burada hiç Tanrı korkusu yok" diye yanıtladı, "Karım yüzünden beni öldürebilirler diye düşündüm. Üstelik, Sara gerçekten kızkardeşimdir. Babamız bir, annemiz ayrıdır. Onunla evlendim. Tanrı beni babamın evinden gurbete gönderdiği zaman karıma, 'Bana sevgini şöyle göstereceksin: Gideceğimiz her yerde kardeşin olduğumu söyle' dedim." Avimelek İbrahim'e karısı Sara'yı geri verdi. Bunun yanısıra ona davar, sığır, köleler, cariyeler de verdi. İbrahim'e, "İşte ülkem önünde, nereye istersen oraya yerleş" dedi. Sara'ya da, "Kardeşine bin parça gümüş veriyorum" dedi, "Yanıdakilere karşı senin suçsuz olduğunu gösteren bir kanıttır bu. Herkes suçsuz olduğunu bilsin." İbrahim Tanrı'ya dua etti ve Tanrı Avimelek'le karısına, cariyelerine şifa verdi. Çocuk sahibi oldular. Çünkü İbrahim'in karısı Sara yüzünden RAB Avimelek'in evindeki kadınların hamile kalmasını engellemiştir.

Yaratılış 21:1-12RAB verdiği söz uyarınca Sara'ya iyilik etti ve sözünü yerine getirdi. Sara hamile kaldı; İbrahim'in yaşlılık döneminde, tam Tanrı'nın belirttiği zamanda ona bir erkek çocuk doğurdu. İbrahim Sara'nın doğurduğu çocuğa İshak adını verdi. Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi oğlu İshak'ı sekiz günlükken sünnet etti. İshak doğduğunda İbrahim yüz yaşındaydı. Sara, "Tanrı yüzümü güldürdü" dedi, "Bunu duyan herkes benimle birlikte gülecek. Kim İbrahim'e Sara çocuk emzirecek derdi? Bu yaşında ona bir oğul doğurdum." Çocuk büyüdü. Sütten kesildiği gün İbrahim büyük bir şölen verdi. Ne var ki Sara, Mısırlı Hacer'in İbrahim'den olma oğlu İsmail'in alay ettiğini görünce, İbrahim'e, "Bu cariyeyle oğlunu kov" dedi, "Bu cariyenin oğlu, oğlum İshak'ın mirasına ortak olmasın." Bu İbrahim'i çok üzdü, çünkü İsmail de öz oğluydu. Ancak Tanrı İbrahim'e, "Oğlunla cariyen için üzülme" dedi, "Sara ne derse, onu yap. Çünkü senin soyun İshak'la sürecektir."

Yaratılış 22:1-13Daha sonra Tanrı İbrahim'i denedi. "İbrahim!" diye seslendi. İbrahim, "Buradayım!" dedi. Tanrı, "İshak'ı, sevdiğin biricik oğlunu al, Moriya bölgesine git" dedi, "Orada sana göstereceğim bir dağda oğlunu yakmalık sunu olarak sun." İbrahim sabah erkenden kalktı, eşeğine palan vurdu. Yanına uşaklarından ikisini ve oğlu İshak'ı aldı... Tanrı'nın kendisine belirttiği yere varınca İbrahim bir sunak yaptı, üzerine odun dizdi. Oğlu İshak'ı bağlayıp sunaktaki odunların üzerine yatırdı. Onu boğazlamak için uzanıp bıçağı aldı. Ama RAB'in meleği göklerden, "İbrahim, İbrahim!" diye seslendi. İbrahim, "İşte buradayım!" diye karşılık verdi. Melek, "Çocuğa dokunma" dedi, "Ona hiçbir şey yapma. Şimdi Tanrı'dan korktuğunu anladım, biricik oğlunu benden esirgemedin." İbrahim çevresine bakınca, boynuzları sık çalılara takılmış bir koç gördü. Gidip koçu getirdi. Oğlunun yerine onu yakmalık sunu olarak sundu."

Yaratılış 23:1 *Sara yüz yirmi yedi yıl yaşadı. Ömrü bu kadardı.*

Yaratılış 23:19 *İbrahim karısı Sara'yı Kenan ülkesinde Mamre'ye –Hevron'a– yakın Makpela Tarlası 'ndaki mağaraya gömdü.*

YORUM: İbrahim ve Sara'nın hikâyesi Ur şehrinde başlıyor. Ur Mezopotamya'nın kuzeyinde şimdiki Irak bölgesinde bir şehirdi. Kocası Avram'la Ur kentinde yaşıyorlardı. Ur çok zengin ama putperest bir şehirdi. İbrahim varlıklıydı. Sara İbrahim'in üvey kardeşiydi. Babaları Terah'tı ama annelerinden söz edilmiyor. O zamanlarda bu tür evlilikler çok yaygındı. Nahor, kardeşi Harran'ın kızı ile, İshak ve Yakup kuzenleriyle evliydi. Adem ve Havva'dan doğan çocuklar da birbirleri ile evlendiler. Bu durum Musa'ya verilen Yasa'ya kadar devam etti. **Levililer 18:6-18** bu konularla ilgili; *“Hiçbiriniz cinsel ilişkide bulunmak için yakın akrabasına yaklaşmayacak...”*

İbrahim ve Sara'nın aralarında on yaş fark vardı.

RAB Avram'a ülkesini terk etmesini söylediğinde, Sara tereddüt etmeden ülkesinin ve kocasının sahip olduğu tüm zenginliği geride bırakıp kocasıyla birlikte RAB'bin gösterdiği yere gitti. Aslında yaşadıkları hiç kolay değildi. O zamanın şartlarına göre bir yerden bir yere gitmek çok zordu. O dönemde insanlar sahip oldukları her şeyi devenin, eşeğin sırtına yükleyip uzun ve zorlu bir yolculuk yaparlardı. Özellikle de zor olan, RAB onlara git dediğinde tam olarak nereye gideceklerini bilmeden yola çıkmalarıydı. Ülkesini belki çok özledi belki de geri dönmek istedi bilemeyiz, bu konuyla ilgili Kutsal Yazılar'da şöyle yazar; *“Ayrıldıkları ülkeyi düşünselerdi, geri dönmeye fırsatları olurdu. Ama onlar daha iyisini, yani göksel olanı arzu ediyorlardı. Bunun içindir ki, Tanrı onların Tanrısı olarak anılmaktan utanmıyor. Çünkü onlara bir kent hazırladı”* (**İbraniler 11:15-16**).

Sara RAB'be itaat etmeyi lüks yaşama, rahata tercih etti. Her durumda kocasının yanındaydı, büyük bir azimle onun kederlerine, ıstıraplarına ve bütün kararlarına ortak oldu.

Sara'nın karakteri hakkında övgüyle söz edilen şeyler vardır, bunlardan biri; Tanrı'ya umut bağlaması diğeri de; kocasına olan saygısı ve itaatidir, **1. Petrus 3:5-6** *“Çünkü geçmişte umudunu Tanrı'ya bağlamış olan kutsal kadınlar da kocalarına bağımlı olarak böyle süslenirlerdi. Örneğin Sara İbrahim'i 'Efendim' diye çağırır, sözünü dinlerdi...”*

Tanrı, altmış yıl boyunca büyük bir ümitle çocuk doğurup anne olmayı bekleyen Sara'nın sabrını ve sadakatini izledi. Sara yalnızca Tanrı'nın lütfunu alan bir kişi değil aynı zamanda imana sahip biriydi de. Şüpheye düştü ama sadece doğurma yaşı geçip çocuk doğuramayacağını anladıktan sonra ancak İbrahim'in büyük bir ulusun babası olacağından hiç kuşkusu yoktu.

İkisinin de imanlarında zaman zaman sapmalar oldu. Tanrı'nın bir çocuğu olacağına dair ettiği vadin üzerinden on yıl gibi bir zaman geçmişken Sara yavaş

yavaş ümidini kaybetti. Vaadin gerçekleşmesini beklemeden imansızlık edip sorununa insani bir çözüm getirdi. Büyük bir sabırsızlıkla cariyesini kocasına verdi. Çocuk sahibi olabilmek için eşini diğer bir kadınla paylaşmayı göze aldı. İbrahim de Tanrı'nın vadinin geciktiğini düşününce şüphelenmeye başladı ve insani gücüne ve anlayışına güvenerek Hacer'i kendine eş olarak aldı. Sara'nın yaptığı bu plan ilk başta gözüne kusursuz gibi görünse de Hacer'in hamileliğiyle birlikte bazı şeyler ters gitmeye başladı ve Hacer Sara'yı küçük görmeye başladı. Hacer de görünen tek şey üstünlük sağlamak istemesiydi. Hiçbir kadın rolü değişen Hacer'i kabullenemezdi. Sara tüm yaşananlardan dolayı İbrahim'i suçladı. Bütün bunlar Sara'nın planıydı ama Tanrı'nın planı her zaman en iyisidir.

Sara geçkin bir yaşta olmasına rağmen hâlâ şaşırtıcı bir güzelliğe sahipti. Abram onunla yolculuk yapmaya korkuyordu, bu nedenle gittikleri ülkelerde Sara'yı kız kardeşi olarak tanıttı. Söylediklerinin yarısı doğru, yarısı yalandı; babaları bir anneleri ayırıyordu ama asıl neden Sara'nın karısı olduğunu öğrendiklerinde onu elde etmek için kendisini öldüreceklerinden korkmasıydı. Sara yalnızca İbrahim'in gözünde güzel değildi ama diğer insanların da dikkatini çeken karşı konulmaz bir güzelliği vardı. Altmış beş yaşında olmasına rağmen güzelliği Mısır Kralı'nın kulağına gitti ve onu alıp saraya getirdiler. Bu olaylarla ilgili Sara'nın neler hissettiği hakkında bir şey söylemek imkânsız. Yaklaşık yirmi yıl sonra İbrahim Gerar'dayken Kral Avimelek'e karşı da aynı hatayı tekrar yapacaktı. İbrahim ve Sara ahlaksal davranışlara en güzel örnek değil miydiler? Peki, neden böyle davrandılar? Yaptıkları hatalara şaşırabiliriz ama burada olayın kahramanı insan değil Tanrı'dır. Tanrı'nın uzun vadeli planları var ve hiç kimsenin bunu bozmasına izin vermez. Tanrı İbrahim'e bir vaatte bulunmuştu, bu vaat önüdesonunda yerine gelecekti.

İbrahim ile evlendiği andan itibaren hep çocuk sahibi olmanın hayallerini kurdu. En verimli zamanlarını kısır olarak geçirdi. Kutsal Kitap'ta onun hakkında yazılan ilk şey kısır olduğudur, **Yaratılış 11:30** "*Saray kısırdı, çocuğu olmuyordu.*"

RAB vaadini pekiştirmek için ikisinin de ismini değiştirdi. Uzun bir bekleyişten sonra RAB, Sara'ya mükemmel bir armağan verdi ve Sara hamile kalıp oğlu İshak'ı doğurdu. RAB ikisinin de imanını ödüllendirdi. İshak doğduğunda Hacer'in oğlu İsmail on üç yaşlarındaydı. Sara İsmail'in oğlu İshak'la alay ettiğini görünce İbrahim'den onları kovmasını istedi çünkü onları biricik oğlu İshak'a karşı bir tehdit olarak gördü.

Sara'nın oğlu İshak'la çok yakın bir ilişkisi vardı, bunu annesinin ölümünden sonra teselliyi karısı Rebeka'da aramasından anlıyoruz. **Yaratılış 24:67** "*İshak Rebeka'yı annesi Sara'nın yaşamış olduğu çadıra götürüp onunla evlendi. Böylece Rebeka İshak'ın karısı oldu. İshak onu sevdi. Annesinin ölümünden sonra onunla avunç buldu.*"

Saray olan adı doksan beş yaşındayken RAB tarafından Sara olarak değiştirildi (**Yaratılış 17:15** "*Tanrı, 'Karın Saray'a gelince, ona artık Saray demeyeceksin' dedi, 'Bundan böyle onun adı Sara olacak'*")

Sara ölmeden önce başka bir olaya değinilir, o da İshak'ın kurban olayıdır. Bu olayda Sara'dan bahsedilmiyor. Büyük bir olasılıkla Sara'nın olayın öncesinden ve

sonrasından haberi vardı ancak hangi duygular içinde olduğu hakkında bir bilgi yok. Ama nasıl hissettiğini tahmin etmek hiç de zor değil. Bu olaydan kısa bir süre sonra Sara 127 yaşındayken öldü.

Sara, Süleyman'ın Özdeyişler'i kitabında Kral Lemuel'in bahsettiği örnek kadınlardan biridir. **Süleyman'ın Özdeyişleri 31:10-12**'de Lemuel; *“Erdemli kadını kim bulabilir? Onun değeri mücevherden çok üstündür. Kocası ona yürekten güvenir ve kazancı eksilmez. Kadın ona kötülükle değil, yaşamı boyunca iyilikle karşılık verir”* der.

Tanrı Sara'nın hayatında insan çabalarının boş olduğunu gösterir. Ayrıca insan için imkânsız olan Tanrı için imkânsız değildir.

Referans ayetler:

Yaratılış 11:29,30,31

12:5,11,17

16:1-8

17:15,17,19,21

18:6,9-15

20:2,14,16,18

21:1-13

23:1,2,19

24:36,67

25:10,12

49:31

İşaya 51:2

Romalılar 4:19 ; 9: 9

İbraniler 11:11

1. Petrus 3:6

HACER

Yaratılış 11:1-15 *Karısı Saray Avram'a çocuk verememişti. Saray'ın Hacer adında Mısırlı bir cariyesi vardı. Saray Avram'a, “RAB çocuk sahibi olmamı engelledi” dedi, “Lütfen, cariyemle yat. Belki bu yoldan bir çocuk sahibi olabilirim.” Avram Saray'ın sözünü dinledi. Saray Mısırlı cariyesi Hacer'i kocası Avram'a karı olarak verdi. Bu olay Avram Kenan'da on yıl yaşadktan sonra oldu. Avram Hacer'le yattı, Hacer hamile kaldı. Hacer hamile olduğunu anlayınca, hanımını küçük görmeye başladı. Saray Avram'a, “Bu haksızlık senin yüzünden başıma geldi!” dedi, “Cariyemi koynuna soktum. Hamile olduğunu anlayınca beni küçük görmeye başladı. Seninle benim aramda RAB karar versin.” Avram, “Cariyen senin elinde” dedi, “Neyi uygun görürsen yap.” Böylece Saray cariyesine sert davranmaya başladı. Hacer onun yanından kaçtı. RAB'bin meleği Hacer'i çölde bir pınarın, Şur yolundaki pınarın başında buldu. Ona, “Saray'ın cariyesi Hacer, nereden gelip nereye gidiyorsun?” diye sordu. Hacer, “Hanımım Saray'dan*

kaçıyorum” diye yanıtladı. RAB’bin meleği, “Hanımına dön ve ona boyun eğ” dedi, “Senin soyunu öyle çoğaltacağım ki, kimse sayamayacak. “İşte hamilesin, bir oğlun olacak, adını İsmail koyacaksın. Çünkü RAB sıkıntı içindeki yakarışını işitti. Oğlun yaban eşeğine benzer bir adam olacak, o herkese, herkes de ona karşı çıkacak. Kardeşlerinin hepsiyle çekişme içinde yaşayacak.” Hacer, “Beni gören Tanrı’yi gerçekten gördüm mü?” diyerek kendisiyle konuşan RAB’be “El-Roi” adını verdi. Bu yüzden Kadeş’le Beret arasındaki o kuyuya Beer-Lahay-Roi adı verildi. Hacer Avram’a bir erkek çocuk doğurdu. Avram çocuğun adını İsmail koydu. Hacer İsmail’i doğurduğunda, Avram seksen altı yaşındaydı.

Yaratılış 21:1-21RAB verdiği söz uyarınca Sara’ya iyilik etti ve sözünü yerine getirdi. Sara hamile kaldı; İbrahim’in yaşlılık döneminde, tam Tanrı’nın belirttiği zamanda ona bir erkek çocuk doğurdu. İbrahim Sara’nın doğurduğu çocuğa İshak adını verdi. Tanrı’nın kendisine buyurduğu gibi oğlu İshak’ı sekiz günlükken sünnet etti. İshak doğduğunda İbrahim yüz yaşındaydı. Sara, “Tanrı yüzümü güldürdü” dedi, “Bunu duyan herkes benimle birlikte gülecek. Kim İbrahim’e Sara çocuk emzirecek derdi? Bu yaşında ona bir oğul doğurdum.” Çocuk büyüdü. Sütten kesildiği gün İbrahim büyük bir şölen verdi. Ne var ki Sara, Mısırlı Hacer’in İbrahim’den olma oğlu İsmail’in alay ettiğini görünce, İbrahim’e, “Bu cariyeyle oğlunu kov” dedi, “Bu cariyenin oğlu, oğlum İshak’ın mirasına ortak olmasın.” Bu İbrahim’i çok üzdü, çünkü İsmail de öz oğluydu. Ancak Tanrı İbrahim’e, “Oğlunla cariyen için üzülme” dedi, “Sara ne derse, onu yap. Çünkü senin soyun İshak’la sürecektir. Cariyenin oğlundan da bir ulus yaratacağım, çünkü o da senin soyun.” İbrahim sabah erkenden kalktı, biraz yiyecek, bir tulum da su hazırlayıp Hacer’in omuzuna attı, çocuğunu da verip onu gönderdi. Hacer Beer-Şeva Çölü’ne gitti, orada bir süre dolaştı. Tulumdaki su tükenince, oğlunu bir çalının altına bıraktı. Yaklaşık bir ok atımı uzaklaşıp, “Oğlumun ölümünü görmeyeyim” diyerek onun karşısına oturup hıçkırığa hıçkırığa ağladı. Tanrı çocuğun sesini duydu. Tanrı’nın meleği göklerden Hacer’e, “Nen var, Hacer?” diye seslendi, “Korkma! Çünkü Tanrı çocuğun sesini duydu. Kalk, oğlunu kaldır, elini tut. Onu büyük bir ulus yapacağım.” Sonra Tanrı Hacer’in gözlerini açtı, Hacer bir kuyu gördü. Gidip tulumunu doldurdu, oğluna içirdi. Çocuk büyürken Tanrı onunlaydı. Çocuk çölde yaşadı ve okçu oldu. Paran Çölü’nde yaşarken annesi ona Mısırlı bir kadın aldı.

YORUM: Hacer’in İbrahim’in ev halkına nasıl katıldığını bilmiyoruz. Büyük bir ihtimalle İbrahim Mısır’dayken onunla karşılaştılar. O zamanın geleneklerine göre zengin aileler kızlarına evlenirken köle ve hizmetçileri çeyiz olarak verirlerdi. Bu örneği Rahel ve Lea evlenirken Lavan’ın, Bilha ve Zilpa’yı onların hizmetine vermesinde de görebiliriz. Ayrıca köle ve cariyeleri çocuklarına miras olarak bırakılabiliyorlardı. **Levililer 25: 44-46**“Köleleriniz, cariyeleriniz çevrenizdeki uluslardan olmalı. Onlardan uşak ve cariye satın alabilirsiniz... Onları miras olarak çocuklarınıza bırakabilirsiniz...” diyor. Bir olasılık Sara Mısır kralının sarayındayken

Kral Hacer'i ona köle olarak vermiş olabilir. **Yaratılış 12:16** diyor ki; *“Onun hatırı için firavun Avram'a iyi davrandı. Avram davar, sığır, erkek ve dişi eşek, erkek ve kadın köle, deve sahibi oldu.”* Eğer öyle ise Hacer yetenekli, işinde başarılı bir köleydi.

Hanımı Sara ile aralarında iyi bir ilişki vardı ta ki Sara kısırlığından dolayı geleneklerini yerine getirip Hacer'i Avram'a eş olarak verene dek. O zamanın geleneklerine göre kısır olan kadın kocasına kendi yerine başka bir kadın bulurdu. Sara belki Hacer aracılığıyla bir çocuk sahibi olabileceğini düşündü. Hacer'in bu konuda başka bir seçeneği yoktu. Hanımı Sara'nın isteğine boyun eğdi. Hacer'in durumundaki bir kadın için ailenin liderine çocuk doğurmak büyük bir onur sayılırdı. Artık köle değil, ya önemli bir cariye ya da ikinci eş konumunda olurlardı. Kısa zamanda Avram'dan hamile kaldı. Bu hamilelikle birlikte hanımı Sara'ya olan davranışları değişmeye ve onu küçük görmeye başladı. Bu hayatı boyunca köle olarak yaşamış, ilk defa eline evin hanımı olma fırsatı geçmiş birinin gösterebildiği bir tepkidir. İbrahim'in İsmail'e olan sevgisine karşın Hacer onun için sadece karısı Sara'nın cariyesiydi. **Yaratılış 16:7-8** *“RAB'bin meleği Hacer'i çölde bir pınarın, Şur yolundaki pınarın başında buldu. Ona, ‘Saray'ın cariyesi Hacer, nereden gelip nereye gidiyorsun?’ diye sordu...”* Ayetlerde geçen *“Saray'ın cariyesi”* ifadesi; hamile olmasına rağmen hala evin kölesi olduğunu ve Tanrı'nın İbrahim'e verdiği sözün hala geçerli olduğunu gösteriyor. İbrahim'den çocuğu olmasına rağmen bu soya kabul edilmedi ve daha sonra kovuldu ve çöle gitti. Sara'nın baskılarından dolayı iki kez çöle gitmek zorunda kalan ve zor zamanlar geçiren Hacer'e Tanrı melek gönderip yardım etti. Aslında hanımından kaçıp evden uzaklaşması bir köle için ciddi bir suç sayılırdı. Şimdi hanımı Sara'nın yanına dönmesi için iki sebebi vardı; iyi bir geleceğe sahip olacak bir bebek ve o bebeğin soyundan gelecek olan büyük bir ulus. **Yaratılış 16:9-10** *“RAB'bin meleği, ‘Hanımına dön ve ona boyun eğ’ dedi, ‘Senin soyunu öyle çoğaltacağım ki, kimse sayamayacak.’*

Çölde kendisiyle konuşan Tanrı'nın sözüne iman etti. RAB ona geri dönmesini, Sara'ya boyun eğmesini söyledi. Doğacak oğlunun bir ulusun başı olacağına dair söz verdi. İsmail'den Arap halkı oluştu. İsmail doğduğunda İbrahim seksen sekiz yaşındaydı. İsmail *‘Tanrı iştir’* anlamına gelir. Tanrı, Hacer'in ıstırabını işitti.

Sara Avram'a Hacer'i kovmasını söylediğinde Hacer'in adını bile kullanmıyor. Ona *“Bu cariye”* diye hitap ediyor (**Yaratılış 21:10**). Hacer cariye olmayı ve hanımının kocasından çocuk sahibi olmayı kendi seçmedi. Bu olaylarda Hacer *‘Yasa’yı*, Sara ise *‘Lütfu’* temsil ediyor. Sara, İsmail'in İshak'la alay ettiğini görünce İbrahim'den Hacer ve oğlunu kovmasını istedi, bu Yasa ve lütfun zıt olduğunu, ruhsal bereketlerin Yasa'yı yerine getirmekle kazanılmayacağını gösterir. İsmail ve Hacer'i evden göndermek İbrahim için üzücüydü, tek tesellisi ise; Tanrı'nın ona İsmail'in büyük bir ulus olacağını söylemesiydi. Kutsal Kitap'ta *‘Sevilen eş’* ve *‘Sevilmeyen eş’* durumu hakkında yasalar var. Buna göre; **Yasanın Tekrarı 21:15-17** şöyle diyor; *“Eğer bir adamın iki karısı varsa, birini seviyor, öbüründen hoşlanmıyorsa; iki*

kadın da kendisine oğullar doğurmuşsa; ilk oğul hoşlanmadığı kadının oğluya; adam malını miras olarak oğullarına bölüştürdüğü gün sevdiği kadının oğlunu kayırıp ona ilk oğulluk hakkını veremez. Hoşlanmadığı kadının oğlunu ilk doğan oğul olarak tanıyacak ve ona bütün malından iki pay verecektir..."İbrahim'in zamanında bu yasa henüz verilmediğinden Hacer bu mallardan pay almadı. İbrahim'in Hacer'e verdiği biraz yiyecek ve bir tulum sudan ibaretti.

1. Samuel kitabında bir tarafta sevilen ama çocuksuz bir kadın Hanna'dan diğer yandan sevilmeyen ama çocuklu bir kadın Peninna'dan bahsedilir. Bu iki kadın da Elkana ile evliydi. Bu olay Sara ve Hacer arasındaki durumu olduğu gibi yansıtır. Sara ile Hacer arasında bir rekabet vardı ve Hacer kaybetti.

Hacer ve oğlu çölde susuzluktan ölmek üzereyken Tanrı onların bir kuyu bulmalarını sağlayıp onları ölümden kurtardı. Bu olaylardan sonra Hacer artık köle değil tamamen özgür biri olarak yaşadı. İsmail büyüüp evlenme çağına geldiğinde ona İbrahim'in halkından değil kendi halkı Mısırlılar'dan kız aldı. Tanrı insanların yaptıkları yanlışlara rağmen hayatlarında çalışmaya devam eder. Tanrı'nın vaadine karşılık Hacer'i kocasına eş olarak vermek Sara'nın işi değildi ya da Hacer'i kendine eş olarak almak İbrahim'in işi değildi. Tüm bu olanlara rağmen Tanrı Hacer'i bereketledi, İbrahim ve Sara'ya verdiği sözü de yerine getirdi.

Referans ayetler:

Yaratılış 16:1, 3, 4, 8, 15, 16

21:9, 14, 17

25:12

Galatyalılar 4:24-25

LUT'UN KARISI

Yaratılış 19:1-29*İki melek akşamleyin Sodom'a vardılar. Lut kentin kapısında oturuyordu. Onları görür görmez karşılamak için ayağa kalktı. Yere kapanarak, "Efendilerim" dedi, "Kulunuzun evine buyurun. Ayaklarınızı yıkayın, geceyi bizde geçirin. Sonra erkenden kalkıp yolunuza devam edersiniz." Melekler, "Olmaz" dediler, "Geceyi kent meydanında geçireceğiz." Ama Lut çok diretti. Sonunda onunla birlikte evine gittiler. Lut onlara yemek hazırladı, mayasız ekmeği pişirdi. Yediler. Onlar yatmadan, kentin erkekleri –Sodom'un her mahallesinden genç yaşlı bütün erkekler– evi sardı. Lut'a seslenerek, "Bu gece sana gelen adamlar nerede?" diye sordular, "Getir onları da yatalım." Lut dışarı çıktı, arkasından kapıyı kapadı. "Kardeşler, lütfen bu kötülüğü yapmayın" dedi, "Erkek yüzü görmemiş iki kızım var. onları getireyim, ne isterseniz yapın. Yeter ki, bu adamlara dokunmayın. Çünkü onlar konuğumdur, çatımın altına geldiler." Adamlar, "Çekil önümüzden!" diye karşılık verdiler, "Adam buraya dışardan geldi, şimdi yargıçlık taslıyor! Sana daha beterini yaparız." Lut'u ite kaka kapıyı kırmaya davrandılar. Ama içerdeki adamlar uzanıp Lut'u evin içine, yanlarına aldılar ve kapıyı kapadılar. Kapıya dayanan*

adamları, büyük küçük hepsini kör ettiler. Öyle ki, adamlar kapıyı bulamaz oldu. İçerdeki iki adam Lut'a, "Senin burada başka kimin var?" diye sordular, "Oğullarını, kızlarını, damatlarını, kentte sana ait kim varsa hepsini dışarı çıkar. Çünkü burayı yok edeceğiz. RAB bu halk hakkında birçok kötü suçlama duydu, kenti yok etmek için bizi gönderdi." Lut dışarı çıktı ve kızlarıyla evlenecek olan adamlara, "Hemen buradan uzaklaşın!" dedi, "Çünkü RAB bu kenti yok etmek üzere." Ne var ki damat adayları onun şaka yaptığını sandılar. Tan ağarırken melekler Lut'a, "Karınla iki kızını al, hemen buradan uzaklaş" diye üstelediler, "Yoksa kent cezasını bulurken sen de canından olursun." Lut ağır davrandı, ama RAB ona acıdı. Adamlar Lut'la karısının ve iki kızının elinden tutup onları kentin dışına çıkardılar. Kent dışına çıkınca, adamlardan biri Lut'a, "Kaç, canını kurtar, arkana bakma" dedi, "Bu ovanın hiçbir yerinde durma. Dağa kaç, yoksa ölürgidersin." Lut, "Aman, efendim!" diye karşılık verdi, "Ben kulunuzdan hoşnut kaldınız, canımı kurtarmakla bana büyük iyilik yaptınız. Ama dağa kaçamam. Çünkü felaket bana yetişir, ölürüm. İşte, şurada kaçabileceğim yakın bir kent var, küçücük bir kent. İzin verin, oraya kaçıp canımı kurtarayım. Zaten küçücük bir kent." Adamlardan biri, "Peki, dileğini kabul ediyorum" dedi, "O kenti yıkmayacağım. Çabuk ol, hemen kaç! Çünkü sen oraya varmadan bir şey yapamam." Bu yüzden o kente Soar adı verildi. Lut Soar'a vardığında güneş doğmuştu. RAB Sodom ve Gomora'nın üzerine gökten ateşli kükürt yağdırdı. Bu kentleri, bütün ovayı, oradaki insanların hepsini ve bütün bitkileri yok etti. Ancak Lut'un peşisıra gelen karısı dönüp geriye bakınca tuz kesildi. İbrahim sabah erkenden kalkıp önceki gün RAB'bin huzurunda durduğu yere gitti. Sodom ve Gomora'ya ve bütün ovaya baktı. Yerden, tüten bir ocak gibi duman yükseliyordu. Tanrı ovadaki kentleri yok ederken İbrahim'i anımsamış ve Lut'un yaşadığı kentleri yok ederken Lut'u bu felaketin dışına çıkarmıştı.

YORUM: İbrahim ve yeğeni Lut çok varlıklıydılar, yaşadıkları yer birlikte yaşamalarına elvermedi bu nedenle İbrahim yeğeni Lut'a "Bütün topraklar senin önünde. Gel, ayrılalım. Sen sola gidersen, ben sağa gideceğim. Sen sağa gidersen, ben sola gideceğim" dedi (**Yaratılış 13:9**). Lut çevresine baktı, bencillik edip ülkenin en bereketli sulak bölgesini seçti.

Sodom halkı günah içindeydi. Lut orada yaşarken bunlara göz yumdu ve o halktan biriyle evlendi. Lut'un karısı Sodom halkındandı ve orada günahlı bir ortamda büyümüşü. Sodom'un günahları ve kötülükleri Lut'un karısına da bulaşmıştı.

Tanrı, İbrahim'e on doğru kişi bile olsa Sodom ve Gomora'yı yok etmeyeceğini söyledi. Aslında on kişi bile yoktu, tek doğru kişi Lut'tu.

Melek; "Kaç, canını kurtar, arkana bakma" dedi (**Yaratılış 19:17**). Yapmaları gereken tek şey arkalarına dönüp bakmadan, koşarak şehirden çıkıp hayatlarını kurtarmaktı. Bunu yerine getirmek Lut'un karısına zor geldi. Söylenene uymayıp arkasında yanmakta olan şehre dönüp baktı. Arkasına dönüp baktığından dolayı korkunç bir şekilde cezalandırıldı.

Bu olayda, 'Tanrı'nın merhameti nerde?' diye sorabilirsiniz. Şayet Tanrı'nın emir ve kurallarını çok iyi anlarsak böyle düşünmeyeceğiz. Arkasına dönüp bakması fiziksel bir olaydan ibaret değildi. Tanrı'nın buyruğuna karşı geldi. O an yüreğinde Tanrı değil de Sodom'un zenginliği ve güzel gördüğü kötülük vardı. Bunları bırakmak onun için hiç kolay değildi. Tanrı, Lut'un karısının yüreğinin asla Kendine yakın olmayacağını biliyordu. Arkasına dönüp bakması eski günahlı yaşamına dönüp bakmasına benziyor. **Luka 9:62**'de İsa Mesih; "*Sabanı tutup da geriye bakan, Tanrı'nın Egemenliği'ne layık değildir*" dedi.

Ona her istediğini verebilecek varlıklı bir kocası, zengin ve lüks bir yaşantısı vardı. Arkasına dönüp bakmasının nedenleri geride bıraktıkları serveti, ailesi, arkadaşları olabilirdi. Kentten ayrılırken kalbi ikiye bölündü. Gidip gitmeme konusunda kararsızlık yaşadı. Kentten isteksiz bir şekilde ayrıldı. Tanrı, Lut aracılığıyla sadece Lut'u değil ama Lut'un karısını ve kızlarını da kurtarmak istedi. Ruhsal yaşantıları hakkında hiçbir şey yazmasa da Lut'un karısının geriye dönüp bakması Tanrı'ya fazla yakın olmadığını açıkça gösterir. Lut'un karısı Tanrı'nın merhameti yerine yargısını seçti. Tanrı'nın onu kurtarma çabasını reddetti. **Yasanın Tekrarı 30:15-16**'da Tanrı; "*İşte bugün önünüze yaşamla iyiliği, ölümle kötülüğü koyuyorum. Bugün Tanrınız RAB'bi sevmeyi, yollarında yürümeyi, buyruklarına, kurallarına, ilkelerine uymayı buyuruyorum. Öyle ki, yaşayasınız...*" der.

Tanrı'nın gönderdiği melekler Lut ve ailesini yedi kez tehlikelerden kurtardı:

1. Evi kuşatan erkeklerin tehdidi karşısında melekler Lut'u içeri çekerek kurtardılar.
2. Sodom erkeklerini kör ederek Lut'a zarar vermelerini engellediler.
3. Lut'a kızlarıyla evlenecek olan adamları uyarması için fırsat verdiler.
4. Lut Sodom'u terk etmede ağır davranınca Lut'a acele etmesini söylediler.
5. Lut'la karısının ve iki kızının elinden tutup şehrin dışına çıkardılar.
6. Dağa kaçmasını söylediler.
7. Kente yakın olan bir yere sığınmalarına izin verdiler.

Tanrı'nın tek bir "*Yeme*"(**Yaratılış 2:17**) buyruğuna uymayan Havva gibi Lut'un karısı da "*Arkana bakma*"(**Yaratılış 19:17**) diye buyurmuş olan Tanrı'ya itaatsizlik etti. İleriye yani geleceğe odaklanmak yerine, tamamen ters bir yöne yani geçmişine odaklandı. RAB ondan küçük bir şey yapmasını istedi, tek yapması gereken arkasına dönüp bakmadan kenti terk etmektir. İster büyük olsun ister küçük olsun günah günahdır. **Yakup 2:10** "*Çünkü Yasa'nın her dediğini yerine getirse de tek konuda ondan sapan kişi bütün Yasa'ya karşı suçlu olur.*"

İsa Mesih, Ferisiler'e Tanrı'nın Egemenliği hakkında anlatırken Lut olayını örnek olarak gösterir. Mesih İsa, **Luka 17:30-33**'de "*İnsanoğlu'nun ortaya çıkacağı gün durum aynı olacaktır. O gün damda olan, evdeki eşyalarını almak için aşağı inmesin. Tarlada olan da geri dönmesin. Lut'un karısına olanları hatırlayın! Canını*

*esirgemek isteyen onu yitirecek. Canını yitiren ise onu yaşatacaktır”*ayetlerinde “*Lut’un karısına olanları hatırlayın*”, derken kurtuluşa önem vermeyen herkesi Lut’un karısını örnek göstererek uyarıyor. Unutulmaması gereken şey; geride kalırsan mahvolursun ama ilerlersen kurtulacaksın.

Lut’un karısının karakteri, günaha olan eğilimi, kızlarının hayatlarında da etkiliydi. Lut’un karısının başına gelenler tanrısızların başına geleceklere bir örnektir. **2. Petrus 2:6-7**Tanrı “*Sodom ve Gomora kentlerini yakıp yıkarak yargıladı. Böylece tanrısızların başına geleceklere bir örnek verdi. Ama ilke tanımayan kişilerin sefih yaşayışından azap duyan doğru adam Lut’u kurtardı*” diyor.

Referans ayetler:

Yaratılış 19:26

Luka 17:32

LUT’UN KIZLARI

Yaratılış 19:30-38*Lut Soar’da kalmaktan korkuyordu. Bu yüzden iki kızıyla kentten ayrılarak dağa yerleşti, onlarla birlikte bir mağarada yaşamaya başladı. Büyük kızı küçüğüne, “Babamız yaşlı” dedi, “Dünya geleneklerine uygun biçimde burada bizimle yatabilecek bir erkek yok. Gel, babamıza şarap içirelim, soyumuzu yaşatmak için onunla yatalım.” O gece babalarına şarap içirdiler. Büyük kız gidip babasıyla yattı. Ancak Lut yatıp kalktığıнын farkında değildi. Ertesi gün büyük kız küçüğüne, “Dün gece babamla yattım” dedi, “Bu gece de ona şarap içirelim. Soyumuzu yaşatmak için sen de onunla yat.” O gece de babalarına şarap içirdiler ve küçük kız babasıyla yattı. Ama Lut yatıp kalktığıнын farkında değildi. Böylece Lut’un iki kızı da öz babalarından hamile kaldılar. Büyük kız bir erkek çocuk doğurdu, ona Moav adını verdi. Moav bugünkü Moavlılar’ın atasıdır. Küçük kızın da bir oğlu oldu, adını Ben-Ammi koydu. O da bugünkü Ammonlular’ın atasıdır.*

YORUM: Melekler geldiğinde Lut kentin kapısında oturuyordu. Kentin kapısında oturması kentin işlerinde önemli bir pozisyonda olduğunu gösterir. O zamana göre kent kapısı kentle ilgili önemli etkinliklerin olduğu, tüm ticari işlerin, mahkeme ve yerel duyuruların yapıldığı yerdi. Kentin ileri gelenleri sürekli orada bulunurdu. “*Kent kapısı*”(Yaratılış 19:1) ilk kez bu bölümde karşımıza çıkıyor. Musa’nın Yasası’nda **Yasa’nın Tekrarı 21:18-19**’da kent kapısıyla ilgili şöyle diyor; “*Eğer bir adamın dikbaşlı, başkaldıran, annesinin ve babasının sözünü dinlemeyen, onların tedibine aldırmayan bir oğlu varsa, annesiyle babası onu tutup kent kapısında görev yapan kent ileri gelenlerine götürecekler.*” Bu konu ile ilgili diğer örnek ayetlerden birkaçı; Rut 4:1-11, 2. Samuel 19:8, Süleyman’ın Özdeyişleri 1:21’dir.

Anne ve babaları iki ayrı kültürden ve inançtan geliyordu. Lut’un kızları anneleri tarafından Sodom geleneklerine göre yetiştirilmişlerdi. Babaları Lut gibi ahlaklı bir yaşamları olmadı. Sodom’da kentin erkekleri misafirleriyle yatmak istediklerinde Lut

bu ahlaksızlığa karşı çıktı. Şimdi olduğu gibi o zamanın kültürüne göre de eve gelen bir misafirin yalnız yiyecek ve kalacak yer ihtiyaçlarını karşılamak değil ama aynı zamanda güvenlik içinde olmalarını sağlamak da önemliydi. Lut konuklarının onurunu kurtarmak için çaresiz bir çaba gösterip hata olduğunu düşünmeden kızlarını Sodom erkeklerine sunmayı teklif etti, bu yaptığı yanlıştı. Ev sahibi o kenti temsil eder ve misafire kentin nasıl bir yer olduğunu yansıtır. Misafirlerine kent hakkında yanlış şeyler yansıtmak istemedi ama bu durumu bir mucize kurtardı ve melekler geçici olarak Sodumlular'ı kör etti.

Yaşadıkları günahlı ortam onları oldukça etkilemişti. Ahlak kurallarına uymak yerine soylarını yaşatmak için kendi düşüncelerine uyup günaha düştüler. Onlara birer eş sağlayabilecek olan Tanrı'ya güvenmediler, bunun yerine tüm kontrolü kendi ellerine aldılar. Tanrı Sodom'u yok ettiğinde acaba yeryüzündeki tüm insanların yok edildiğini mi düşündüler? Yakınlardaki kentlerin varlığından haberleri yok muydu? Ya da mağaradan dışarı çıkmaya korkuyorlar mıydı? Bu düşüncelerden dolayı mı mağarada yaşamaya devam ettiler?

Lut tüm yaşamı boyunca Tanrı'ya sadık kaldıysa da Sodom'dan çıktıktan sonra kızları tarafından alçaltıldı. Oysaki Lut Sodom halkının günahından kaçıp mağaraya sığındığında kendisinin ve kızlarının güvenliğinde olduğunu düşünmüştü. Babalarıyla birlikte olan bu kızlardan doğan çocuklardan Tanrı'dan uzak iki ırk ortaya çıktı. Bunlar Ammon ve Moav ırkıydı. Kutsal Kitap'taki İsraili erkekleri ayartan kadınlar çoğunlukla Moav'lıydı. **Çölde Sayım 25:1-3** "İsraililer Şittim'de yaşarken, erkekleri Moavlı kadınlarla zina etmeye başladı. Bu kadınlar kendi ilahlarına kurban sunarken İsraililer'i de çağırdılar. İsrail halkı yiyeceklerden yedi ve onların ilahlarına taptı. Böylece Baal-Peor'a bağlandılar. RAB bu yüzden onlara öfkeleni" diyor. Moav ve Ammon halkı putperestlikleri ve cinsel ahlaksızlıklarıyla İsrail'i olumsuz yönde etkiledi. **1.Krallar 11:33**'de Tanrı; "Çünkü Süleyman bana sırt çevirip Saydalılar'ın tanrıçası Aştoret'e, Moavlılar'ın ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın ilahı Molek'e taptı..." diyor.

Lut'un kızlarının ahlaksız davranışları Sodom'un ahlaksızlığından etkilendiklerinin bir göstergesidir. Bu ulustan gelenler onuncu kuşağa kadar RAB'in topluluğuna asla giremediler. **Yasa'nın Tekrarı 23:3** "Ammonlu ya da Moavlı biri RAB'bin topluluğuna girmeyecek. Onların soyundan gelenler de onuncu kuşağa dek asla RAB'bin topluluğuna girmeyecek." Yasa böyle bildirmişti. Ammon ve Moav soyları Musa zamanında İsrail'e düşmanca davranmışlardı.

Tanrı neden böyle korkunç bir olayın olmasına izin verdi? **1. Korintliler 10:11** "Bu olaylar başkalarına ders olsun diye onların başına geldi; çağların sonuna ulaşmış olan bizleri uyarmak için yazıya geçirildi."

Kutsal Kitap'taki tüm karakterlerden, onların günahından, başarısızlıklarından, zaferlerinden, yaptıkları iyi ya da kötü işlerden bir ders çıkarıp kendi hayatımızda neler yapıp neler yapmamamız gerektiği konusunda bir şeyler öğrenebiliriz. Bunlar bizim için birer örnek teşkil ediyor. İyi bir seçim yapmamız gerektiği zamanlarda Tanrı'nın bize öğretmek istediği bir yöntemdir. Tanrı'nın sözlerini bilmek ve itaat

etmek öğrenmenin en basit yoludur. Ya yanlış seçimlerimizin sonucunda acı çekerek öğreniriz ya da diğer insanların tecrübesine bakarak öğreniriz.

Referans ayetler:

Yaratılış 19:8, 15, 30-38

REBEKA

Yaratılış 24:1-4İbrahim kocamış, iyice yaşlanmıştı. RAB onu her yönden kutsamıştı. İbrahim, evindeki en yaşlı ve her şeyden sorumlu uşağına, “Elini uyluğumun altına koy” dedi, “Yerin göğün Tanrısı RAB’bin adıyla ant içmeni istiyorum. Aralarında yaşadığım Kenanlılar’dan oğluma kız almayacaksın. Oğlum İshak’a kız almak için benim ülkeme, akrabalarımın yanına gideceksin.”

Yaratılış 24:11-67Develerini kentin dışındaki kuyunun yanına çöktürdü... Uşak... “Birine, ‘Lütfen testini indir, biraz su içeyim’ diyeceğim. O da, ‘Sen iç, ben de develerine içireyim’ derse, bileceğim ki o kız kulun İshak için seçtiğin kızdır...” O duasını bitirmeden... Rebeka, omuzunda su testisiyle dışarı çıktı. Çok güzel bir genç kızdı. Ona erkek eli değmemişti. Pınara gitti, testisini doldurup geri döndü. Uşak onu karşılamaya koştu, “Lütfen testinden biraz su ver, içeyim” dedi. Rebeka, “İç, efendim” diyerek hemen testisini indirdi, içmesi için ona uzattı. Ona su verdikten sonra, “Develerin için de su çekeyim” dedi... Adam RAB’bin yolunu açıp açmadığını anlamak için sessizce genç kıızı süzüyordu... “Lütfen söyle, kimin kızsın sen?” diye sordu, “Babanın evinde geceyi geçirebileceğimiz bir yer var mı?” Kız, “Milka’yla Nahor’un oğlu Betuel’in kıızıyım” diye karşılık verdi, “Bizde saman ve yem bol, geceyi geçirebileceğiniz yer de var.” Adam eğilip RAB’be tapındı... Kız annesinin evine koşup olanları anlattı. Rebeka’nın Lavan adında bir kardeşi vardı. Lavan pınarın başındaki adama doğru koştu... Adam pınarın başında, develerinin yanında duruyordu. Lavan, “Eve buyur, ey RAB’bin kutsadığı adam” dedi, “Niçin dışarıda bekliyorsun? Senin için oda, develerin için yer hazırladım.” Böylece adam eve girdi... Adam, “Ben İbrahim’in uşağıyım” dedi, “RAB efendimi alabildiğine kutsadı. Onu zengin etti. Ona davar, sığır, altın, gümüş, erkek ve kadın köleler, develer, eşekler verdi. Karısı Sara ileri yaşta efendime bir oğul doğurdu. Efendim sahip olduğu her şeyi oğluna verdi. ‘Ülkelerinde yaşadığım Kenanlılar’dan oğluma kız almayacaksın. Oğluma kız almak için babamın ailesine, akrabalarımın yanına gideceksin’ diyerek bana ant içirdi. ‘Efendime, ‘Ya kız benimle gelmezse?’ diye sordum. ‘Efendim, ‘Yolunda yürüdüğüm RAB meleğini seninle gönderecek, yolunu açacak’ dedi, ‘Akrabalarımın, babamın ailesinden oğluma bir kız getireceksin. İçtiğin anttan ancak akrabalarımın yanına vardığında sana kıızı vermezlerse, evet, ancak o zaman özgür olabilirsin.’ ‘Bugün pınarın başına geldiğimde şöyle dua ettim: ‘Ya RAB, efendim İbrahim’in Tanrısı, yalvarırım yolumu aç. İşte pınarın başında bekliyorum. Su almaya gelen kızlardan birine, lütfen testinden bana biraz

su ver, içeyim, diyeceğim. O da, sen iç, develerin için de su çekeyim derse, anlayacağım ki efendimin oğlu için RAB'bin seçtiği kız odur.' "Ben içimden dua ederken, Rebeka omuzunda su testisiyle dışarı çıktı. Pınar başına gidip su aldı. Ona, 'Lütfen, biraz su ver, içeyim' dedim. "Rebeka hemen testisini omuzundan indirdi, 'İç efendim' dedi, 'Ben de develerine içireyim.' Ben içtim. Develere de su verdi. "Ona, 'Kimin kızıydın sen?' diye sordum. "Milka'yla Nahor'un oğlu Betuel'in kızıyım' dedi. "Bunun üzerine burnuna halka, kollarına bilezik taktım. Eğilip RAB'be tapındım. Efendimin oğluna kardeşinin torununu almak için bana doğru yolu gösteren efendim İbrahim'in Tanrısı RAB'be övgüler sundum. Şimdi efendime sevgi ve sadakat mı göstereceksiniz, yoksa olmaz mı diyeceksiniz, bana bildirin. Öyle ki, ben de ne yapacağıma karar vereyim." Lavan'la Betuel, "Bu RAB'bin işi" diye karşılık verdiler, "Biz sana ne iyi, ne kötü diyebiliriz. İşte Rebeka burada. Al götür. RAB'bin buyurduğu gibi efendinin oğluna karı olsun." İbrahim'in uşağı bu sözleri duyunca, yere kapanarak RAB'be tapındı... Rebeka'yla genç hizmetçileri hazırlanıp develere binerek İbrahim'in uşağını izlediler. Uşak Rebeka'yı alıp oradan ayrıldı... Uşak bütün yaptıklarını İshak'a anlattı. İshak Rebeka'yı annesi Sara'nın yaşamış olduğu çadıra götürüp onunla evlendi. Böylece Rebeka İshak'ın karısı oldu. İshak onu sevdi. Annesinin ölümünden sonra onunla avunç buldu.

Yaratılış 25:19-21İbrahim'in oğlu İshak'ın öyküsü: İshak Aramlı Lavan'ın kızkardeşi, Paddan-Aramlı Betuel'in kızı Rebeka'yla evlendiğinde kırk yaşındaydı. İshak karısı için RAB'be yakardı, çünkü karısı kısırdı. RAB İshak'ın yakarışını yanıtladı, Rebeka hamile kaldı.

Yaratılış 25:24-26Doğum vakti gelince, Rebeka'nın ikiz oğulları oldu. İlk doğan oğlu kıpkırmızı ve tüylüydü; kırmızı bir cüppeyi andırıyordu. Adını Esav koydular. Sonra kardeşi doğdu. Eliyle Esav'ın topuğunu tutuyordu. Bu yüzden İshak ona Yakup adını verdi. Rebeka doğum yaptığında İshak altmış yaşındaydı.

Yaratılış 25:28İshak Esav'ı daha çok severdi, çünkü onun getirdiği av etlerini yerdi. Rebeka ise Yakup'u severdi.

Yaratılış 25:29-34Bir gün Yakup çorba pişirirken Esav avdan geldi. Aç ve bitkindi. Yakup'a, "Lütfen şu kızıl çorbadan biraz ver de içeyim. Aç ve bitkinim" dedi. Bu nedenle ona Edom adı da verildi. Yakup, "Önce sen ilk oğulluk hakkını bana ver" diye karşılık verdi. Esav, "Baksana, açlıktan ölmek üzereyim" dedi, "İlk oğulluk hakkının bana ne yararı var?" Yakup, "Önce ant iç" dedi. Esav ant içerek ilk oğulluk hakkını Yakup'a sattı. Yakup Esav'a ekmekle mercimek çorbası verdi. Esav yiyip içtikten sonra kalkıp gitti. Böylece Esav ilk oğulluk hakkını küçümsemiş oldu.

Yaratılış 26:1İbrahim'in yaşadığı dönemdeki kıtlıktan başka ülkede bir kıtlık daha oldu. İshak Gerar'a, Filist Kralı Avimelek'in yanına gitti.

Yaratılış 26:6-7Böylece İshak Gerar'da kaldı. Yöre halkı karısıyla ilgili soru sorunca, "Kızkardeşimdir" diyordu. Çünkü "Karımdır" demekten korkuyordu. Rebeka yüzünden yöre halkı beni öldürebilir diye düşünüyordu. Çünkü Rebeka güzeldi.

Yaratılış 26:8-11İshak orada uzun zaman kaldı. Bir gün Filist Kralı Avimelek, pencereden dışarı bakarken, İshak'ın karısı Rebeka'yı okşadığını gördü. İshak'ı çağırarak, "Bu kadın gerçekte senin karın!" dedi, "Neden kızkardeşin olduğunu söyledin?" İshak, "Çünkü onun yüzünden canımdan olurum diye düşündüm" dedi. Avimelek, "Nedir bize bu yaptığın?" dedi, "Az kaldı halkımdan biri karınla yatacaktı. Bize suç işletecektin." Sonra bütün halka, "Kim bu adama ya da karısına dokunursa, kesinlikle öldürülecek" diye buyruk verdi.

Yaratılış 27:1-46İshak yaşlanmış, gözleri görmez olmuştu. Büyük oğlu Esav'ı çağırıp, "Oğlum!" dedi. Esav, "Efendim!" diye yanıtladı. İshak, "Artık yaşlandım" dedi, "Ne zaman öleceğimi bilmiyorum. Silahlarını –ok kılıfını, yayını– al, kırlara çıkıp benim için bir hayvan avla. Sevdiğim lezzetli bir yemek yap, bana getir yiyeyim. Ölmeden önce seni kutsayayım." İshak, oğlu Esav'la konuşurken Rebeka onları dinliyordu. Esav avlanmak için kıra çıkınca, Rebeka oğlu Yakup'a şöyle dedi: "Dinle, babanın ağabeyin Esav'a söylediklerini duydum. Baban ona, 'Bana bir hayvan avla getir' dedi, 'Lezzetli bir yemek yap, yiyeyim. Ölmeden önce seni RAB'bin huzurunda kutsayayım.' Bak oğlum, sana söyleyeceklerimi iyi dinle: Git süründen bana iki seçme oğlak getir. Onlarla babanın sevdiği lezzetli bir yemek yapayım. Yemesi için onu babana sen götüreceksin. Öyle ki, ölmeden önce seni kutsasın." Yakup, "Ama kardeşim Esav'ın bedeni kıllı, benimkiyse kılsız" diye yanıtladı, "Ya babam bana dokunursa? O zaman kendisini aldattığımı anlar. Kutsama yerine üzerime lanet getirmiş olurum." Annesi, "Sana gelecek lanet bana gelsin, oğlum" dedi, "Sen beni dinle, git oğlakları getir." Yakup gidip oğlakları annesine getirdi. Annesi babasının sevdiği lezzetli bir yemek yaptı. Büyük oğlu Esav'ın en güzel giysileri o anda evdeydi. Rebeka onları küçük oğlu Yakup'a giydirdi. Ellerin üstünü, ensesinin kılsız yerini oğlak derisiyle kapladı. Yaptığı güzel yemekle ekmeği Yakup'un eline verdi. Yakup babasının yanına varıp, "Baba!" diye seslendi. Babası, "Evet, kimsin sen?" dedi. Yakup, "Ben ilk oğlum Esav'ım" diye karşılık verdi, "Söylediğini yaptım. Lütfen kalk, otur da getirdiğim av etini ye. Öyle ki, beni kutsayabilesin." İshak, "Nasıl böyle çabucak buldun, oğlum?" dedi. Yakup, "Tanrın RAB bana yardım etti" diye yanıtladı. İshak, "Yaklaş, oğlum" dedi, "Sana dokunayım, gerçekten oğlum Esav mısın, değil misin anlayayım." Yakup babasına yaklaştı. Babası ona dokunarak, "Ses Yakup'un sesi, ama eller Esav'ın elleri" dedi. Onu tanıyamadı. Çünkü Yakup'un elleri ağabeyi Esav'ın elleri gibi

kıllıydı. İshak onu kutsamak üzereyken, bir daha sordu: “Sen gerçekten oğlum Esav mısın?” Yakup, “Evet!” diye yanıtladı. İshak, “Oğlum, av etini getir yiyeyim de seni kutsayayım” dedi. Yakup önce yemeği, sonra şarabı getirdi. İshak yedi, içti... İshak Yakup’u kutsadıktan ve Yakup babasının yanından ayrıldıktan hemen sonra kardeşi Esav avdan döndü. Esav da lezzetli bir yemek yaparak babasına götürdü. Ona, “Baba, kalk, getirdiğim av etini ye” dedi, “Öyle ki, beni kutsayabilesin.” Babası, “Sen kimsin?” diye sordu. Esav, “Ben ilk oğlum Esav’ım” diye karşılık verdi. İshak’ı bir titreme sardı. Tir tir titreyerek, “Öyleyse daha önce avlanıp bana yemek getiren kimdi?” diye sordu, “Sen gelmeden önce yemeğimi yiyip onu kutsadım. Artık o kutsanmış oldu.” Esav babasının anlattıklarını duyunca, acı acı haykırdı. “Beni de kutsa, baba, beni de!” dedi. İshak, “Kardeşin gelip beni kandırdı” diye karşılık verdi, “Senin yerine o kutsandı.”... Babası Yakup’u kutsadığı için Esav kardeşi Yakup’a kin bağladı. “Nasıl olsa babamın ölümü yaklaştı” diye düşünüyordu, “O zaman kardeşim Yakup’u öldürürüm.” Büyük oğlu Esav’ın ne düşündüğü Rebeka’ya bildirilince Rebeka küçük oğlu Yakup’u çağırttı. “Bak, ağabeyin Esav seni öldürmeyi düşünerek kendini avutuyor” dedi, “Beni dinle, oğlum. Hemen Harran’a, kardeşim Lavan’ın yanına kaç...”

Yaratılış 28:5İshak Yakup’u böyle uğurladı. Yakup Paddan-Aram’a, kendisinin ve Esav’ın annesi Rebeka’nın kardeşi Aramlı Betuel oğlu Lavan’ın yanına gitmek üzere yola çıktı.

Yaratılış 49:29-31Sonra Yakup oğullarına şu buyrukları verdi: “Ben ölmek, halkıma kavuşmak üzereyim. Beni Kenan ülkesinde atalarımın yanına, Mamre yakınlarında Hititli Efron’un tarlasındaki mağaraya, Makpela Tarlası’ndaki mağaraya gömün. İbrahim o mağarayı mezar yapmak üzere Hititli Efron’dan tarlasıyla birlikte satın almıştı. İbrahim’le karısı Sara, İshak’la karısı Rebeka oraya gömüldüler. Lea’yı da ben oraya gömdüm.”

YORUM: Kutsal Kitap’taki önemli kadınlardan biridir. Rebeka hakkında yazılanlardan onun cesur, güçlü, sıcakkanlı, zayıf yönleri olan ama aynı zamanda Tanrı’ya bağlı biri olduğu sonucunu çıkarabiliriz. İbrahim’in kardeşi Nahor’un kızıydı. Rebeka’nın “Develerin için de su çekeyim”(Yaratılış 24:19) demesi uşağın duasına bir cevaptı. Rebeka’nın babasının adı geçmesine rağmen olayların içinde görmüyoruz, büyük ihtimalle babası yaşamıyordu aksi halde **28’nci ayette** “Kız annesinin evine koşup olanları anlattı” diye yazmazdı. Kardeşi Lavan’ın evliliğinde söz sahibi olması şaşırtıcıdır. Lavan baskın bir karakterdi, bunu daha sonra Yakup’un hayatında da göreceğiz.

Rebeka uşakla birlikte uzun bir yolculuktan sonra İshak’ın yaşadığı yere geldi. Birbirlerini ilk görüşte sevdiler. Daha önce Sara’nın yaşadığı çadırda yaşamaya başladılar. Rebeka İshak için iyi ve uygun bir eş oldu. Evlilikte yakın bir ilişkiye sahip olmak çok önemlidir. Eşler ruhsal, duygusal ve fiziksel olarak en zayıf zamanlarında

birbirlerinin ayakta durmalarına yardımcı olurlar. Biri düşerse diğeri onu ayağa kaldırır. **Vaiz 4:9-10** “İki kişi bir kişiden iyidir, çünkü emeklerine iyi karşılık alırlar. Biri düşerse, öteki kaldırır...” diyor. Bu İshak ve Rebeka için uygun bir ayettir çünkü çocuksuz geçen yıllarında İshak, Rebeka'nın ayakta kalmasına yardım etti, onun için RAB'be dua etti. Uzun yıllar çocukları olmadı. RAB İshak'ın dualarını yanıtladı ve onları ikiz çocuklarla bereketledi.

Esav babası İshak'a yakınken Yakup da annesi tarafından kayırdı. İlk doğan Esav olmasına rağmen ilk oğulluk hakkını pek önemsemedi. Bu hakkını Yakup'a verdi. *‘İlk oğulluk’* hakkı önemliydi, ailede doğan ilk erkek çocuğa itibar ve öncelik kazandırır. Babası evde olmadığı durumlarda ya da öldüğünde sorumluluk ve yetki ilk oğulda olurdu ve mirastan iki pay alırdı. Ancak Kutsal Kitap babanın bu hakkı büyük çocuktan alıp küçüğe verdiğini de yazar. Ruben, Yakup'un ilk oğluydu fakat bu hak Yusuf'un oğullarına verildi (Yaratılış 48:9, 1. Tarihler 5:1-2). İlk Manaşşe doğmasına rağmen Yakup Efrayim'i kutsadı (Yaratılış 48:13-14).

Rebeka'nın; evini, ailesini bırakıp hiç tanımadığı ve daha önce hiç görmediği biriyle evlenecek kadar imanı büyüktü. Hem çok güzel, hem sempatik hem de çok çalışkandı. Kısırdı ve evliliğinin ilk yirmi yılını çocuksuz geçirdi. Çocuksuz geçen onca yıla rağmen kocası İshak diğer atalarının aksine başka bir kadınla evlenmedi.

Kayınvalidesi Sara ile birçok benzer yönleri var. İkisinin de uzun yıllar çocukları olmadı. İkisi de kıtlık yüzünden başka yerlere gitmek zorunda kaldılar. İshak da babası İbrahim gibi öldürülmekten korktuğu için karısını kız kardeşi olarak tanıttı. Rebeka, Sara gibi güzel ve güçlü bir kadındı, çocuğu olmadığından dolayı en az Sara kadar acı çekmiş olmalıydı. İkisinin de yüreğinde büyük bir iman vardı ama aynı zamanda Tanrı'nın vaatlerine karşı şüphe duydular. Tanrı'nın vaatlerine inanmak ikisi için de zordu.

İshak kısır olan Rebeka için dua etti, RAB onları ikiz çocuklarla bereketledi ve onlara bu çocuklardan iki ulus doğacağını bildirdi. Birine Esav diğerine ise Yakup adını verdiler. RAB'bin daha sonraları Yakup'un adını *‘İsrail’* olarak değiştirdiğini görüyoruz (Yar. 32: 27-28).

Çocuk sahibi olmalarıyla birlikte İshak ve Rebeka'nın arasındaki ilişki olumsuz yönde değişmeye başladı. İkisi de çocukları arasında ayırım yaptı. Çocuklarına eşit davranmadılar. Bu davranışları çocukları arasında kıskançlığa, rekabete ve çatışmaya neden oldu. Bu çatışma onlardan sonraki kuşaklar arasında da devam etti. Onları yetiştirirken yaptıkları hatalar Esav'ın yanlış evlilikler yapmasına neden oldu. Esav'ın yaptığı bu yanlış evlilikler anne ve babasına olan tepkisinin bir göstergesiydi. Bu olaylar İshak ve Rebeka'nın çok acı çekmesine neden oldu. Rebeka İshak'a; *“Bu Hititli kadınlar yüzünden canımdan bezdim” dedi, “Eğer Yakup da bu ülkenin kızlarıyla, Hitit kızlarıyla evlenirse, nasıl yaşarım?”* (Yar. 27:46).

Rebeka üç kez hayal kırıklığı yaşadı. Birincisi; çocuksuz geçen yaklaşık yirmi yıl, ikincisi; Gerar'dayken kocası İshak'ın kendisini halka karısı değil de kız kardeşi diye tanıtmaması, üçüncü hayal kırıklığı ise; Yakup'u kayırarak çocukları arasında yaptığı ayırım Yakup'un uzaklara gitmesine ve bir daha onu görmemesine neden oldu.

Rebeka bir plan yaparak kocasını kandırdı. Bereketi oğlu Yakup'un almasını istiyordu, acaba kendince Yakup'un bunu hak edecek iyi nitelikleri olduğunu mu düşünüyordu? Tanrı zaten bereketi Yakup'a vaat etmişti. Rebeka'nın hilesi gerekli miydi? Tanrı'nın "*Büyüğü küçüğüne hizmet edecek*"(**Yar. 25:23**) sözünün gerçekleşmesinde rolü vardı.

Hileyi planlayan Rebeka olmasına rağmen, Yakup da bu hileye ortak oldu ama kaygılıydı. "*Ya babam bana dokunursa? O zaman kendisini aldattığımı anlar. Kutsama yerine üzerime lanet getirmiş olurum*"(**Yaratılış 27:22**) diyerek korku ve kaygısını dile getirdi. Rebeka; "*Sana gelecek lanet bana gelsin, oğlum*"(**Yaratılış 27:13**) diyerek tüm sorumluluğu üzerine aldı. Bu tüm annelerin duygularını yansıtır. Hiçbir anne çocuğuna küçücük bir zarar bile gelsin istemez. Tanrı bizlere olan sevgisini lanet yerine bereket sunarak gösterir. **Galatyalılar 3:13**bize; "*...Mesih bizim için lanetlenerek bizi Yasa'nın lanetinden kurtardı...*" diyor.

Rebeka söyledi Yakup itaat etti, gidip Esav'ın giysilerini giydi ve babası İshak tarafından kutsandı. Bu hileyi öğrenen Esav, Yakup'u öldürmeyi planladı. Rebeka bunu duyunca Yakup'u korumak için onu kardeşi Lavan'ın yanına gönderdi. Yasal olarak Esav babası İshak'ın mirasını hak ediyordu ancak Tanrı'nın vaadi ve lütfü aracılığıyla bu mirası Yakup aldı.

Rebeka hem yaşlılığını fırsat bilip kocasını kandırdı hem de büyük oğluna ihanet etti ancak Tanrı tüm bu olayları Kendi planları için kullandı.

Rebeka'dan şunları öğreniyoruz:

1. Kontrolü ele almak yerine Tanrı'ya güvenmeliydi.
2. Rebeka'nın İshak'a yaptığı hile yerine eşini onurlandırması gerekirdi.
3. Çocuklarına engel olmak yerine onları eğitmeliydi.
4. Hataya düştüğünde Tanrı'nın merhametine sığınmalı ve adımlarını yönlendirmesine izin vermeliydi.

Unutmamalıyız ki "*Bilge kadın evini yapar, ahmak kadın evini kendi eliyle yıkar*"(**Süleyman'ın Özdeyişleri 14:1**).

Referans ayetler:

Yaratılış 22.23

24:15, 29, 30, 45, 51, 53, 58-61, 64, 67

25:20, 21, 26, 28

26:7, 8, 35

27:5, 6, 11, 15, 42, 46

28:5

29:12

49:31

Romalılar 9:10, 11

KETURA

Yaratılış 25:1-2 İbrahim bir kadınla daha evlendi. Kadının adı Ketura'ydı. Ondan Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak, Şuah adlı çocukları oldu.

1. Tarihler 1:32'de Ketura'dan "İbrahim'in cariyesi" diye söz ediliyor. Bir eşin sahip olabileceği ayrıcalıklara sahip değildi. Bu nedenle gerçek bir eş değildi. Tanrı bir kez daha onaylamadığı, kurallara aykırı evlilik ilişkilerini kaydetmiştir.

Yaratılış 25: 5-6 İbrahim sahip olduğu her şeyi İshak'a bıraktı. Cariyelerinin oğullarına da armağanlar verdi. Kendisi sağken bu çocukları oğlu İshak'tan uzaklaştırıp doğuya gönderdi.

Tanrı'nın İbrahim'e verdiği söz uyarınca Sara, Hacer ve Ketura'dan doğan çocuklardan birçok ulus türedi. **Yaratılış 17:4-6**'da Tanrı Avram'a; "Seninle yaptığım antlaşma şudur" dedi, "Birçok ulusun babası olacaksın. Artık adın Avram değil, İbrahim olacak. Çünkü seni birçok ulusun babası yapacağım. Seni çok verimli kılacağım. Soyundan uluslar doğacak, krallar çıkacak."

YORUM: Hakkında yazılanlar birkaç ayetten ibarettir. Sara ölünce İbrahim tekrar evlendi. Hacer'i de sayarsak Ketura İbrahim'in üçüncü karısıydı. Sara ölmüş, İshak evlenmiş, İbrahim yaşlanmış ve yalnız kalmıştı. 1. Tarihler 1:32'de Ketura "cariye" olarak geçer. Acaba başlangıçta cariyesiydi de sonradan mı onunla evlendi? İbrahim'e altı erkek çocuk doğurdu. Çocuk doğurabildiğine göre pek yaşlı sayılmazdı. Bu çocuklardan başka uluslar oldu. Böylelikle İbrahim Tanrı'nın vaat ettiği gibi "birçok ulusun babası" oldu (**Yaratılış 17:4**). Fakat İbrahim sahip olduğu her şeyi İshak'a verdi, cariyelerinin oğullarına da armağanlar verdi (**Yaratılış 25:5-6**). İshak'a sorun yaratmasınlar diye diğer oğullarını başka yerlere gönderdi.

Referans ayetler:

Yaratılış 25:2-3,
1. Tarihler 1:32

YUDİT

Esav'ın karılarından biriydi. Hititli Beerî'nin kızıydı. Esav Yudit ile evlendiğinde kırk yaşındaydı. Farklı kültürden ve inançtan geliyordu. Esav'ın ailesi ile sorunlar yaşadı. İshak ve Rebeka bu evlilikten memnun değillerdi.

Referans ayet:

Yaratılış 26:34

BASEMAT

Esav, Hititli Elon'un kızı Basemat'la evlendi. Basemat da Yudit gibi farklı bir kültürden ve inançtan geliyordu. Aynı şekilde bu kadınlar İshak'la Rebeka'nın başına dert oldular.

Referans ayet:

Yaratılış 26:34-35

MAHALAT

Yaratılış 28:8-9*Böylece babasının Kenanlı kızlardan hoşlanmadığını anladı. İsmail'in yanına gitti. İbrahim oğlu İsmail'in kızı, Nevayot'un kızkardeşi Mahalat'la evlenerek onu karılarının üzerine getirdi."*

YORUM: Esav Kenanlı kızlarla evlenerek anne ve babasından öç almak istedi, çünkü İshak ve Rebeka çocuklarına eşit davranmadılar. Babasının Kenanlı kızlarla evlenmelerini istemediğini bile bile bu kızlarla evlendi. Bu itaatsizliğinin acısını çok çekti. Hiç mutlu bir evliliği olmadı.

Referans ayet:

Yaratılış 28:8-9

RAHEL

Yaratılış 25:29-34*Bir gün Yakup çorba pişirirken Esav avdan geldi. Aç ve bitkindi. Yakup'a, "Lütfen şu kızıl çorbadan biraz ver de içeyim. Aç ve bitkinim" dedi. Bu nedenle ona Edom adı da verildi. Yakup, "Önce sen ilk oğulluk hakkını bana ver" diye karşılık verdi. Esav, "Baksana, açlıktan ölmek üzereyim" dedi, "İlk oğulluk hakkının bana ne yararı var?" Yakup, "Önce ant iç" dedi. Esav ant içerek ilk oğulluk hakkını Yakup'a sattı. Yakup Esav'a ekmekle mercimek çorbası verdi. Esav yiyip içtikten sonra kalkıp gitti. Böylece Esav ilk oğulluk hakkını küçümsemiş oldu."*

Yaratılış 27:41*Babası Yakup'u kutsadığı için Esav kardeşi Yakup'a kin bağladı. "Nasıl olsa babamın ölümü yaklaştı" diye düşünüyordu, "O zaman kardeşim Yakup'u öldürürüm."*

Yakup Esav'dan korkup Paddan-Aram'a, dayısı Lavan'ın yanına kaçtı.

Yaratılış 29:5-6 Yakup, “Nahor’un torunu Lavan’ı tanıyor musunuz?” diye sordu. “Tanıyoruz” dediler. Yakup, “İyi midir?” diye sordu. “İyidir. İşte kızı Rahel davarlarla birlikte geliyor.”

Yaratılış 29:9-10 Yakup onlarla konuşurken Rahel babasının davarlarını getirdi. Rahel çobanlık yapıyordu. Yakup dayısı Lavan’ın kızı Rahel’i ve davarları görünce, gidip kuyunun ağzındaki taşı yuvarladı, dayısının davarlarını suvardı.

Yaratılış 29:11-13 Rahel’i öperek hıçkırma hıçkırma ağladı. Rahel’e baba tarafından akraba olduklarını, Rebeka’nın oğlu olduğunu anlattı. Rahel koşup babasına haber verdi. Lavan, yeğeni Yakup’un geldiğini duyunca, onu karşılamaya koştu. Ona sarılıp öptü, evine getirdi. Yakup bütün olanları Lavan’a anlattı.

Yaratılış 29:14-18...Yakup Lavan’ın yanında bir ay kaldıktan sonra, Lavan, “Akrabamsın diye benim için bedava mı çalışacaksın?” dedi, “Söyle, ne kadar ücret istiyorsun?” Lavan’ın iki kızı vardı. Büyüğünün adı Lea, küçüğünün adı Rahel’di. Lea’nın gözleri alımlıydı, Rahel ise boyu bosu yerinde, güzel bir kızdı. Yakup Rahel’e aşıkta. Lavan’a, “Küçük kızın Rahel için sana yedi yıl hizmet ederim” dedi.

Yaratılış 29:20-30 Yakup Rahel için yedi yıl çalıştı. Rahel’i sevdiği için, yedi yıl ona birkaç gün gibi geldi. Lavan’a, “Zaman doldu, kızını ver, evleneyim” dedi. Lavan bütün yöre halkını toplayıp bir şölen verdi. Gece kızı Lea’yı Yakup’a götürdü. Yakup onunla yattı. Lavan cariyesi Zilpa’yı kızı Lea’nın hizmetine verdi. Sabah olunca Yakup bir de baktı ki, yanındaki Lea! Lavan’a, “Nedir bana bu yaptığın?” dedi, “Ben Rahel için yanında çalışmadım mı? Niçin beni aldattın?” Lavan, “Bizim buralarda adettir. Büyük kız dururken küçük kız evlendirilmez” dedi, “Bu bir haftayı tamamla, Rahel’i de sana veririz. Yalnız ona karşılık yedi yıl daha yanımda çalışacaksın.” Yakup kabul etti. Lea’yla bir hafta geçirdi. Sonra Lavan kızı Rahel’i de ona verdi. Cariyesi Bilha’yı Rahel’in hizmetine verdi. Yakup Rahel’le de yattı. Onu Lea’dan çok sevdi. Lavan’a yedi yıl daha hizmet etti.

Yaratılış 29:31...Rahel kısırdı.

Yaratılış 30:1 Rahel Yakup’a çocuk doğuramayınca, ablasını kıskanmaya başladı.

Yaratılış 30:3-8 Rahel, “İşte cariyem Bilha” dedi, “Onunla yat, benim için çocuk doğursun, ben de aile kurayım.” Rahel cariyesi Bilha’yı eş olarak kocasına verdi. Yakup onunla yattı. Bilha hamile kalıp Yakup’a bir erkek çocuk doğurdu...Rahel’in cariyesi Bilha yine hamile kaldı ve Yakup’a ikinci bir oğul doğurdu...

Yaratılış 30:22-24Tanrı Rahel'i anımsadı, onun duasını işiterek çocuk sahibi olmasını sağladı. Rahel hamile kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. "Tanrı utancımı kaldırdı. RAB bana bir oğul daha versin!" diyerek çocuğa Yusuf adını verdi.

Yaratılış 30:25Rahel Yusuf'u doğurduktan sonra Yakup Lavan'a, "Beni gönder, evime, topraklarıma gideyim" dedi.

Yaratılış 31:17-21Böylece Yakup çocuklarını, karılarını develere bindirdi. Bütün hayvanları önüne kattı; topladığı mallarla, Paddan-Aram'da kazandığı hayvanlarla birlikte Kenan ülkesine, babası İshak'ın yanına gitmek üzere yola çıktı. Lavan koyunlarını kırkmaya gidince, Rahel babasının putlarını çaldı. Yakup da kaçacağını söylemeyerek Aramlı Lavan'ı kandırdı. Böylece kendisine ait her şeyi alıp kaçtı. Fırat Irmağı'nı geçip Gilat dağlık bölgesine doğru gitti.

Yaratılış 31:22-24Üçüncü gün Yakup'un kaçtığını Lavan'a bildirdiler. Lavan yakınlarını yanına alıp Yakup'un peşine düştü. Yedi gün sonra Gilat dağlık bölgesinde ona yetişti. O gece Tanrı Aramlı Lavan'ın düşüne girerek ona, "Dikkatli ol!" dedi, "Yakup'a ne iyi, ne kötü bir şey söyle.

Yaratılış 31:33-34Lavan Yakup'un, Lea'nın ve iki cariye'nin çadırına baktıysa da ilahları bulamadı. Lea'nın çadırından çıkıp Rahel'in çadırına girdi. Rahel çaldığı putları devesinin semerine koymuş, üzerine oturmuştu. Lavan çadırını didik didik aradıysa da putları bulamadı.

Yaratılış 33:1-3Yakup baktı, Esav dört yüz adamıyla birlikte geliyor. Çocukları Lea'yla Rahel'e ve iki cariye'ye teslim etti. Cariyelerle çocuklarını öne, Lea'yla çocuklarını arkaya, Rahel'le Yusuf'u da en arkaya dizdi. Kendisi hepsinin önüne geçti. Ağabeyine yaklaşırken yedi kez yere kapandı.

Yaratılış 35:16-19Sonra Beytel'den göçtüler. Efrat'a varmadan Rahel doğum yaptı. Doğum yaparken çok sancı çekti. O sancı çekerken, ebesi, "Korkma!" dedi, "Bir oğlun daha oluyor." Ama Rahel ölmek üzereydi. Can verirken oğlunun adını Ben-Oni koydu. Babası ise çocuğa Benyamin adını verdi. Rahel öldü ve Efrat – Beytlehem– yolunda gömüldü.

YORUM: Yakup, Paddan-Aram'a giderken İshak onu kutsadı ve bir nasihatte bulundu. Yakup'a Kenanlı kızlarla evlenmemesini, dayısının kızlarından biriyle evlenmesini söyledi (Yaratılış 28:1). Yakup babasına itaat etti. Bu itaat ona bereket getirdi.

Yakup Rahel'i ilk olarak Harran'da bir kuyunun yanında gördü. Kutsal Kitap'taki bazı olaylar kuyu başında geçer. İbrahim uşağını oğlu İshak'a kız almak için kendi ülkesine gönderdiğinde Rebeka kuyunun başındaydı (Yaratılış 24:10-20). Musa

Mısır'dan kaçıp Midyan'a gittiğinde Sippora kız kardeşleriyle birlikte kuyuya su çekmeye geldiler (Mısırdan Çıkış 2:15-17, 21). Yusuf'u kıskanan kardeşleri onu boş bir kuyuya attılar (Yaratılış 37:23-24). İsa, Samiriyeli kadınla kuyunun başında karşılaştı (Yuhanna 4:6-7). Yakup, Rahel'i görünce kuyunun ağzındaki taşı yuvarladı. Normal olarak o taşı yuvarlamak bir kişinin tek başına yapabileceği bir iş değildi. Bu nedenle orada bulunan çobanlar diğerlerinin de gelmesini beklerlerdi. Yakup, Rahel'in dikkatini çekmek için mi taşı tek başına yuvarladı?

Yakup, Rahel'i o kadar sevdi ki onun için yıllarca çalışmayı göze aldı. Yakup Rahel ile evlenmek için neden yedi yıl çalışmak zorunda kaldı? Çünkü başlık parası olarak Lavan'a hizmet etmekten başka verebileceği hiçbir şeyi yoktu. Yakup'un sadakatine karşılık, Lavan kızları Lea ve Rahel'i koz olarak kullanıp Yakup'u yıllarca kendi hizmetinde çalıştırdı. Yakup'un küçük kızı Rahel'i sevdiğini bilmesine rağmen hileyle büyük kızı Lea ile evlendirdi. Yakup da kardeşi Esav'ın ilk oğulluk hakkını hile ile çalıp babasını aldatmıştı.

Bu durum Rahel için hiç kolay değildi. Bir yandan babasının Yakup'a ve kendisine yaptığı hile diğer yandan evleneceği adamın ablasıyla evlenmesi. Bu olayla ilgili birçok sorular aklımıza gelebilir. Acaba Rahel, babası Lavan'ın planını biliyor muydu? O halde niçin Yakup'u uyarmadı? Eğer bilmiyor idiyse Lea, Yakup ile evlendiğinde neredeydi? Lea, Rahel ve Yakup'un birbirlerini sevdiğini ve evlenmek için yedi yıl beklediklerini bile bile niçin Yakup ile evlendi? Lavan Yakup'a kendisi için yedi yıl daha çalışırsa Rahel ile evlenebileceğini söylediğinde Yakup'un başka seçeneği yoktu. Lavan'ın yaptığı pazarlığı kabul etmek zorundaydı. Yedi gün geçtikten sonra Rahel ile evlendi. Rahel onun ikinci fakat en sevilen karısı oldu. Fakat Rahel farklı bir sorunla karşı karşıyaydı. Ne kadar dua etse de, ne kadar sevilen biri olsa da çocuk doğuramadı.

Lea ve Rahel'in bu olaydan önce nasıl bir ilişkileri olduğunu bilmememize rağmen Yakup ile yaptıkları evlilik aralarında rekabete ve kıskançlığa neden oldu. Lea'nın dört çocuğu olmasına rağmen Rahel'in henüz çocuğu olmaması kıskançlık nedeniydi. Aralarındaki mücadeleyi çocuklarına da yansıttılar. Sonuç olarak daha sonra Rahel'in oğlu Yusuf üvey kardeşleri tarafından köle olarak Mısırlılara satılacaktı.

Rahel çocuk sorununa kendince bir çözüm buldu. Sara'nın yaptığı gibi cariyesini kocasına eş olarak verdi. Öyle ki Yakup ve doğacak çocuklarla bir aile olacağını düşündü. Cariyesi Bilha iki çocuk doğurdu fakat Rahel bununla tatmin olmadı. Bu çocuklar onun çocuk özlemini gidermedi. Öyle çaresiz ve ümitsiz bir durumdaydı ki Ruben'in tarladan getirdiği adamotuna bile ümit bağladı. Ama ne adamotu ne de cariyesinin doğurduğu çocuklar onun özlemini gideremedi.

Çocuk sahibi olması çok uzun zaman aldı. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyoruz ama RAB, Rahel'i anımsadı ve Rahel hamile kaldı. Bir erkek çocuk doğurdu, adını '*Daha çok versin*' anlamına gelen '*Yusuf*' koydu. Rahel, Yakup gibi elindekiyle yetinen biri değildi daha fazlasını istedi. Rahel'in bu özelliğini babaları Lavan'dan ayrılıp Kenan topraklarına giderlerken açık bir şekilde görebiliriz. Lavan'dan kazandıkları tüm mallarını beraberinde götürdüler. **Yaratılış 31:14-16**'da;

“Rahel’le Lea, ‘Babamızın evinde hâlâ payımız, mirasımız var mı?’ dediler, ‘Onun gözünde artık yabancı değil miyiz? Çünkü bizi sattı. Bizim için ödenen bedelin hepsini yedi. Tanrı’nın babamızdan aldığı varlığın tümü bize ve çocuklarımıza aittir. Tanrı sana ne dediyse öyle yap.’ Yakup kardeşi Esav’ın ilk oğulluk hakkını Rahel ise giderken babasının putlarını aldı. Lavan’ın evinden ayrılmadan evvel Rahel babasının putlarını çalıp devenin eğerine sakladı. Bu putlara sahip olmak ailenin önderi olmak anlamına geliyordu. Evli bir kızın bu putlara sahip olması kocasının, babasının mülkü üzerindeki hakkını güvence altına alması anlamına geliyordu. Rahel’in yaptığı ciddi bir olaydı. Lavan çadıra girdiğinde Rahel putları devesinin semerine saklamış üzerine oturmuştu. Babasına “Efendim, huzurunda kalkamadığım için kızma, âdet görüyorum da” (Yaratılış 31:35) derken dini yasaları kendi çıkarı için kullandı. Açıkça yalan söyledi. Zaten böyle bir şey olması mümkün değildi çünkü hamileydi. Bunu yapmasının bir sebebi de babasına olan kızgınlığının hala geçmemiş olmasıydı. Babası Lavan da yıllar önce onun mutluluğunu çalmamış mıydı?

Yakup kardeşi Esav ile karşılaşacağı zaman Rahel ve Yusuf’u kervanın en arkasına koydu öyle ki bir çatışma halinde herhangi bir tehlikeye maruz kalmasınlar, bundan Yakup’un Rahel’i ve Yusuf’u ne kadar çok sevip kayırdığını anlıyoruz.

Rahel çocuk sahibi olmak için sabırsızlanırken Tanrı’nın ileride doğacak çocuklar aracılığıyla büyük işler yapacağından, oğullarının on iki oymağı yöneteceklerinden habersizdi. Ölesiye çocuk sahibi olmak istedi ki ikinci oğlu Benyamin’i doğururken öldü. Genç yaşta hayatını kaybetti.

Referans ayetler:

Yaratılış 29:6, 9-12, 16-20, 25, 28-31

30:1, 6, 8, 14, 15, 22, 25

31:4, 14, 19, 32, 34, 35

33:1, 2, 7

35:16, 19, 24

46:19, 22, 25

48:7

Rut 4:11

1. Samuel 10:2

Yeremya 31:1

Matta 2:18

LEA

Yaratılış 29:16Lavan’ın iki kızı vardı. Büyüğünün adı Lea, küçüğünün adı Rahel’di.

Yaratılış 29:17Lea’nın gözleri alımlıydı...

Yaratılış 29:20Yakup Rahel için yedi yıl çalıştı...

Yaratılış 29:21-28 Lavan'a, "Zaman doldu, kızını ver, evleneyim" dedi. Lavan bütün yöre halkını toplayıp bir şölen verdi. Gece kızı Lea'yı Yakup'a götürdü. Yakup onunla yattı. Lavan cariyesi Zilpa'yı kızı Lea'nın hizmetine verdi. Sabah olunca Yakup bir de baktı ki, yanındaki Lea! Lavan'a, "Nedir bana bu yaptığın?" dedi, "Ben Rahel için yanında çalışmadım mı? Niçin beni aldattın?" Lavan, "Bizim buralarda adettir. Büyük kız dururken küçük kız evlendirilmez" dedi, "Bu bir haftayı tamamla, Rahel'i de sana veririz. Yalnız ona karşılık yedi yıl daha yanımda çalışacaksın." Yakup kabul etti. Lea'yla bir hafta geçirdi. Sonra Lavan kızı Rahel'i de ona verdi.

Yaratılış 29:31 RAB Lea'nın sevilmediğini görünce, çocuk sahibi olmasını sağladı.

Lea Yakup'a dört oğul doğurdu.

Yaratılış 30:9 Lea artık doğum yapamadığını görünce, cariyesi Zilpa'yı Yakup'a eş olarak verdi.

Yaratılış 30:17 Tanrı Lea'nın duasını işitti. Lea hamile kalıp Yakup'a beşinci oğlunu doğurdu.

Yaratılış 30:19 Lea yine hamile kaldı ve Yakup'a altıncı oğlunu doğurdu.

Yaratılış 30:21 Bir süre sonra Lea bir kız doğurdu ve adını Dina koydu.

Lea öldüğünde Yakup onu Efrat-Beytlehem- yoluna kız kardeşi Rahel'in yanına gömdü.

Yaratılış 49:31 İbrahim'le karısı Sara, İshak'la karısı Rebeka oraya gömüldüler. Lea'yı da ben oraya gömdüm.

Lea Yakup'a Ruben, Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zevulun'u doğurdu.

YORUM: Lea Yakup ile evlendi fakat Yakup'un yüreğinde Rahel vardı. Doğurduğu her çocukta Yakup'un kendisini seveceğini ümit etti ve her defasında hayal kırıklığı yaşadı. Yaşadığı hayal kırıklığının, acının ne babası ne kocası ne de kız kardeşi farkındaydı ama Tanrı bunun farkındaydı ve onun kırık olan yüreğini görebiliyordu. RAB, Lea'yı çocuk vererek bereketledi, bunu yaparak onu olduğu gibi kabul eden ve seven Tanrı'yı görmesini sağladı. Tanrı bir konuda eksikliği olan Lea'ya başka bir konuda cömertçe verdi. Çocuklarının her birine isim verirken RAB'bi hatırladı.

Kocasının gönlünü çalabilmek için sürekli çabaladı ve her defasında Rahel'in gölgesinde kaldı. Bu çaba onu rekabete sürükledi. Kendisini seçmeyen, istemeyen bir adama bağlanmıştı. Babası Lavan'ın Yakup'u kandırarak kız kardeşinin yerine kendisiyle evlendirmesine tepki gösterebilirdi ama bunu yapmadı. Belki de Yakup'tan başka seçeneği yoktu. Bu nedenle babasının hilesine göz yummuş olabilir. Ya da babasına boyun eğmek zorundaydı, bu sebepten dolayı düğün günü sessiz kalmış olabilir. Lavan bunu önceden mi plandı yoksa bir anda mı böyle bir şeye karar verdi?

Lea sessiz bir karakterdi ve hissettiği duygular yazılmamış. Yakup'a karşı neler hissetti? İlk görüşte mi sevdi? Rahel hakkında ne düşünüyordu? Ona kızgın mıydı, Yakup'un gönlünü kolayca kazandığı için kıskanıyor muydu?

Yakup'un Rahel'e olan sevgisinden gözleri körelmişti öyle ki düğün gecesi yanında yatan kişinin Lea olduğunu ancak sabah olduğunda fark edebildi. Yaptıklarından dolayı Lea'yı asla affetmedi. Lea yaptıklarının bedelini '*Sevilmeyen eş*' olarak anılmakla ödedi.

Üç çocuk doğurup Yakup'tan karşılık alamayınca dördüncü çocukta yüreğini RAB'be çevirdi ve "*Bu kez RAB'be övgüler sunacağım*" dedi (**Yaratılış 29:35**). Sahip olamadıkları için RAB'be isyan etmek yerine sahip oldukları için RAB'be övgüler sundu. O zamana göre erkek çocuk doğurmak kadına saygınlık kazandırır.

Rahel ile aralarındaki sorunlardan çocukları da çok etkilendi. Kıskançlık çocukları arasında da vardı. Babaları Yakup'un Yusuf'a olan sevgisini kıskandılar. Bu yüzden Lea'nın çocukları Rahel'in oğlu Yusuf'u Mısırlılara köle olarak sattılar.

Kızı Dina'nın başına gelen kötü olayda Lea'nın nasıl bir tepki verdiğinden bahsedilmiyor.

Yakup ölmeden önce oğullarını yanına çağırıp onlara gelecekleri ile ilgili peygamberlikte bulundu. Lea'dan doğan oğulları Ruben, Şimon, Levi ve Yahuda'dır. Levi'den kâhinler soyu doğdu. Yakup her bir oğlu için ayrı peygamberlikte bulunurken Yahuda için şöyle diyor: "*Sahibi gelene kadar krallık asası Yahuda'nın elinden çıkmayacak, yönetim hep onun soyunda kalacak, uluslar onun sözünü dinleyecek*" (**Yaratılış 49:10**). Yahuda krallar soyudur ve bu soydan Kral Davut ve diğer krallar daha sonra ise İsa Mesih geldi.

Rahel, Lea ve Yakup, İsrail'in on iki oymağının temel taşlarıydı. İsrail'in çok iyi bildiği Tanrı'nın bereketleri Rahel ve Lea'yla birlikteydi. Bunun hakkında **Rut 4:11**'de şöyle yazılır; "*...RAB senin evine gelen kadını, İsrail soyunun o iki ana direğine – Rahel ve Lea'ya– benzer kılsın...*"

Ne zaman öldüğü yazmıyor ama öldüğünde İbrahim, Sara, İshak, Rebeka gibi o da Makpela Tarlası'ndaki mağaraya gömüldü (**Yaratılış 49:29-31**).

Lea ve Rahel mükemmel insanlar değillerdi buna rağmen Tanrı bu iki kadını İsrail'in temel taşları olarak kullandı. Lea'nın Tanrı'ya olan inancından ve çektiği sıkıntılardan ders çıkarabiliriz. Tanrı duaları işliyor ve hayatımıza müdahil olmak istiyor. Lea bunu idrak etmişti.

Bütün iyi ve güzel şeyler Tanrı'dan gelir. **Yakup 1:17** "*Her nimet, her mükemmel armağan yukarıdan, kendisinde değişkenlik ya da döneçlik gölgesi olmayan Işıklar*

Babası'ndan gelir” demektedir.

Lea sevilmemesi ve kendini yalnız hissettiği zamanlarda Tanrı'ya güvendi, Tanrı her zaman yardım için oradaydı.

Referans ayetler:

Yaratılış 29:16, 17, 23, 25, 28, 30-32

30:9, 11, 13, 14, 16-20

31:4, 14

33:1, 2,7

34:1

35:23

46:15, 18

49:31

Rut 4:11

ZİLPA VE BİLHA

Lavan'ın cariyesiydiler. Lea evlendiğinde babası Lavan, Zilpa'yı kızı Lea'nın hizmetine verdi. O zamanın geleneklerine göre zengin aileler kızları evlenirken onlara köle ve hizmetçileri çeyiz olarak verirlerdi. Lea dört oğlu olduktan sonra artık doğum yapamadığını görünce, cariyesi Zilpa'yı Yakup'a eş olarak verdi. Zilpa, Yakup'a Gad ve Aşer'i doğurdu.

Rahel evlendiğinde Bilha'yı onun hizmetine verdi. Rahel, Yakup'a çocuk doğuramayınca ablasını kıskanmaya başladı. Kocasını Yakup'a *“İşte cariyesim Bilha” dedi, “Onunla yat, benim için çocuk doğursun, ben de aile kurayım”*(Yaratılış 30:3). Böylece Rahel cariyesi Bilha'yı eş olarak kocasına verdi. Yakup onunla yattı. Bilha Yakup'a iki erkek çocuk doğurdu. Çocuklarına Dan ve Naftali adını verdi. İsrail o bölgede yaşarken Ruben babasının cariyesi Bilha ile yattı. Yakup bunu duyunca çok kızdı.

YORUM: Zilpa ve Bilha; Lea ve Rahel'e yürekten bağlı iki köle kadındı. Lea ve Rahel evlenmeden önce, Lavan'ın evinde köle olarak hizmet ediyorlardı. Bundan şu sonuca varabiliriz; her ikisi de yaş olarak Lea ve Rahel'den bir ihtimal büyüktüler. Lavan, kızları evlendikten sonra evinde hizmet eden bu iki köle kadını onlara hediye olarak verdi. Sahiplerinin değişmesi hayatlarında pek bir değişikliğe neden olmadı çünkü sonuçta yine köleydiler ve sahiplerinin emirlerine itaat etmeleri gerekiyordu. Daha sonraları ise efendilerine çocuk doğurmak için aracı olarak kullanılacaklardı. Belki de sahiplerinin kadın olması kendilerini daha güvende hissetmelerini sağladı. Çünkü hiçbir erkek hanımlarının izni olmadan onlara dokunamazdı. Lea, kocası Yakup'a çocuk doğururken kız kardeşi Rahel kıskançlık ve kızgınlıkla olanları seyrediyordu, Sara'yı örnek alıp Bilha'yı kocasına eş olarak verdi. Bunu yapmasının sebebi Yakup'u düşündüğünden değildi çünkü Yakup'un zaten çocukları vardı.

Bilha ve Zilpa'nın hanımlarının kocalarına çocuk doğurmalarını istediklerinde nasıl tepki verdikleri Kutsal Kitap'ta anlatılmamaktadır. Yakup'un tepkisi ne oldu? Onu da bilmiyoruz. Rahel ve Lea istedi, onlar da itaat ettiler.

Bilha; Dan ve Naftali'yi; Zilpa ise Gad ve Aşer'i doğurdu. Geleneğe göre köle kadınların doğurduğu çocuklar kendilerine değil hanımlarına aitti ve isimlerini bile hanımları koydu.

Hayatlarında hiçbir şey kendi kontrollerinde değildi. Bir köle olarak yaşadılar ve bir köle olarak öldüler.

Bu dört kadın arasında nasıl bir ilişki vardı? Lea ve Rahel kocalarını bu iki köle kadın ile paylaşmak zorundayken bu iki köle kadın da doğurdıkları çocukları onlarla paylaşmak zorundaydılar. Hiçbir annenin yapamayacağı özveride bulundular. Tek tesellileri çocuklarının kendilerinin veremeyeceği iyi bir konumda olmalarıydı. Bu kadınlar aracılığıyla İsrail'in on iki oymağı oluştu.

Yakup ile bu kadınların ilişkisine bakacak olursak bu kadınların Rahel kadar, en azından Lea kadar bile değerleri yoktu. Yakup, Esav ile karşılaşacağı zaman Zilpa, Bilha ve onlardan olan çocuklarını en öne, Lea ve çocuklarını onların arkasına, Rahel ve Yusuf'u ise en arka sıraya koymuştu, bu Yakup'un kendine göre yaptığı bir sevgi sıralamasıydı. Bir çatışma anında en çok zararı bu iki köle kadın ve çocukları görecek.

Kutsal Kitap'ta şüpheli bir olaydan bahsediyor. Bilha Zilpa'dan yaşça küçük olmalıydı ki Lea'nın büyük oğlu Ruben, babasının cariyesi Bilha ile yattı. (Yaratılış 35:22). Daha sonra Yakup ölmek üzereyken oğullarını kutsadı fakat Ruben'e **Yaratılış 49:3-4**'te "*Ruben, sen benim ilk oğlum, gücümsün, kudretimin ilk ürünüsün, saygı ve güç bakımından en üstünsün. Ama su gibi oynaksın, üstün olmayacaksın artık. Çünkü babanın yatağına girip onu kirlettin. Döşөгümü rezil ettin*" diyerek peygamberlikte bulunuyor.

Zilpa ve Bilha'nın Yakup'un çocuklarını doğurmalarının birkaç sebebi olabilir. Birinci ihtimal; hanımlarını sevdiklerinden ve onları memnun etmek için her istediklerini yapmış olabilirler. İkinci ihtimal; bir erkek olarak Yakup'tan etkilenmiş olabilirler. Üçüncü ihtimal; Yakup'un çocuklarının anneleri olmak onların aile içindeki saygınlıklarını ve konumlarını artıracak olmasından böyle bir şeyi kabul etmiş olabilirler. Acaba hanımlarına '*Hayır!*'deme olasılıkları var mıydı?

Bu olay dışında bu iki cariye bir daha rastlamıyoruz. Köle olmalarına rağmen İsrail'in on iki oymağının iki anahtarlarıydılar.

Zilpa ile ilgili referans ayetler:

Yaratılış 29:24

30:9, 10, 12

35:26

37:2

46:18

Bilha ile ilgili referans ayetler:

Yaratılış 29:29

30:3, 4, 7

35:22, 25

37:2

46:25

1. Tarihler 4:28, 7:13

DİNA

Yakup ve Lea'nın kızıydı.

Yaratılış 34:1-31 Lea'yla Yakup'un kızı Dina bir gün yöre kadınlarını ziyarete gitti. O bölgenin beyi Hivli Hamor'un oğlu Şekem Dina'yı görünce tutup ırzına geçti. Yakup'un kızına gönlünü kaptırdı. Dina'yı sevdi ve ona nazik davrandı. Babası Hamor'a, "Bu kızı bana eş olarak al" dedi. Yakup kızı Dina'nın kirletildiğini duyduğunda, oğulları kırdaki hayvanların başındaydı. Yakup onlar gelinceye kadar konuşmadı. Bu arada Şekem'in babası Hamor konuşmak için Yakup'un yanına gitti. Yakup'un oğulları olayı duyar duymaz kırdan döndüler. Üzüntülü ve çok öfkeliydiler. Çünkü Şekem Yakup'un kızıyla yatarak İsrail'in onurunu kırmıştı. Böyle bir şey olmamalıydı. Hamor onlara, "Oğlum Şekem'in gönlü kızınızda" dedi, "Lütfen onu oğluma eş olarak verin. Bizimle akraba olun. Birbirimize kız verip kız alalım. Bizimle birlikte yaşayın. Ülke önünüzde, nereye isterseniz yerleşin, ticaret yapın, mülk edinin." Şekem de Dina'nın babasıyla kardeşlerine, "Bana bu iyiliği yapın, ne isterseniz veririm" dedi, "Ne kadar başlık ve armağan isterseniz isteyin, dilediğiniz her şeyi vereceğim. Yeter ki, kızı bana eş olarak verin." Kızkardeşleri Dina'nın ırzına geçildiği için, Yakup'un oğulları Şekem'le babası Hamor'a aldatıcı bir yanıt verdiler. "Olmaz, kızkardeşimizi sünnetsiz bir adama veremeyiz" dediler, "Bizim için utanç olur. Ancak şu koşulla kabul ederiz: Bütün erkekleriniz bizim gibi sünnet olursa, birbirimize kız verip kız alabiliriz. Sizinle birlikte yaşar, bir halk oluruz. Eğer kabul etmez, sünnet olmazsanız, kızımızı alır gideriz." Bu öneri Hamor'la oğlu Şekem'e iyi göründü. Ailesinde en saygın kişi olan genç Şekem öneriyi yerine getirmekte gecikmedi. Çünkü Yakup'un kızına aşığı. Hamor'la oğlu Şekem durumu kent halkına bildirmek için kentin kapısına gittiler. "Bu adamlar bize dostluk gösteriyor" dediler, "Ülkemizde yaşasınlar, ticaret yapsınlar. Topraklarımız geniş, onlara da yeter, bize de. Birbirimize kız verip kız alabiliriz. Yalnız, şu koşulla bizimle birleşmeyi, birlikte yaşamayı kabul ediyorlar: Bizim erkeklerin de kendileri gibi sünnet olmasını istiyorlar. Böylece bütün sürüleri, malları, öbür hayvanları da bizim olur, değil mi? Gelin onlarla anlaşalım, bizimle birlikte yaşasınlar." Kent kapısından geçen herkes Hamor'la oğlu Şekem'in söylediklerini kabul etti ve kentteki bütün erkekler sünnet oldu. Üçüncü gün erkekler daha sünnetin acısını çekerken, Yakup'un oğullarından ikisi –Dina'nın kardeşleri Şimon'la Levi–

kılıçlarını kuşanıp kuşku uyandırmadan kente girip bütün erkekleri kılıçtan geçirdiler. Hamor'la oğlu Şekem'i de öldürdüler. Dina'yı Şekem'in evinden alıp gittiler. Sonra Yakup'un bütün oğulları cesetleri soyup kenti yağmaladılar. Çünkü kızkardeşlerini kirletmişlerdi. Kentteki ve kırdaki davarları, sığırları, eşekleri ele geçirdiler. Bütün mallarını, çocuklarını, kadınlarını aldılar, evlerindeki her şeyi yağmaladılar. Yakup, Şimon'la Levi'ye, "Bu ülkede yaşayan Kenanlılar'la Perizliler'i bana düşman ettiniz, başımı belaya soktunuz" dedi, "Sayıca azız. Eğer birleşir, bana saldırırlarsa, ailemle birlikte yok olurum." Şimon'la Levi, "Kızkardeşimize bir fahişe gibi mi davranmalıydı?" diye karşılık verdiler.

YORUM: Dina Yakup'un Lea'dan olan ve altı erkekten sonra doğan kızıydı. Yakup'un kızlarından Kutsal Kitap'ta geçen tek isim Dina'dır (Yaratılış 46:15). Yakup ve ailesi Kenan'a döndükleri zaman Dina evlilik çağına gelmiş genç bir kızdı. Ailesinin kısa bir süre için Şekem yakınlarında konakladığı sırada Dina yaşadığı yerden uzaklaşıp çevrede konuşabileceği kızlar aradı. Ailesinin yaşadığı bölgeden uzaklaşması büyük bir hataydı. Tanrı halkının putperestlerden uzak yaşaması gerekir. İbrahim oğlu İshak'ın Kenanlı bir kızla evlenmesini istedi mi? (Yaratılış 24:3). İshak oğlu Yakup'un Kenanlı bir kızla evlenmesini istedi mi? (Yaratılış 28:1) Kesinlikle hayır! Çünkü Kenanlılar putperest bir halktı ve İsraililer'i kendi inançlarıyla etkileyecekti. Fakat Yakup'un kızı Dina putperest kadınlarla dostluk kurdu.

Dina, Yakup'un sevilmeyen eşi Lea'dan olan kızıydı. Babası iki kız kardeşe evliydi; biri kendi annesi diğeri ise babası tarafından çok sevilen teyzesi Rahel. Yakup dile getirmediyse bile annesine olan duygularından mutlaka haberdardı. Annesi Lea'nın erkek kardeşlerine koyduğu isimlerden bunu rahatlıkla anlayabilirdi.

Şekem aksine onu çok sevdi ve ona nazik davrandı (Yaratılış 34:3).

Biri tarafından tecavüze uğramak Dina'nın suçu değildi. Dina'nın tecavüze uğraması kardeşleri arasında hem kızgınlığa hem de üzüntüye neden oldu. Üzüntüleri kız kardeşlerine ama kızgınlıkları ise Şekem'e karşıydı. Şekem kız kardeşlerinin ve ailelerinin onurunu kırmış, yapmaması gereken bir şey yapmıştı. Şekem Dina'yı gördü, sevdi ve istedi.

Şekem Dina'ya verdiği zararı maddi olarak ödemek istedi. Bu teklif sorunu çözmek yerine daha da kötüleştirdi. Kardeşleri, Şekem'in babasıyla pazarlık yaparken Dina'nın seçimini ya da böyle bir adaleti isteyip istemediğini sormadılar, çünkü kendi gururları kardeşleri Dina'nın hislerinden daha önemliydi. Şimon ve Levi Tanrı'nın antlaşmasının işareti olan sünneti kötü amaç için kullandılar. Evlenmek üzere olduğu kişinin ölümü karşısındaki duyguları, daha sonra kiminle evlendiği hakkında bir bilgi yok.

Dina annesi Lea'nın babası Yakup tarafından sevilmediğini fark etmiş olabilir. Belki babası tarafından kendisinin de sevilmediğini hissetmiş olabilir.

Yakup bu olay karşısında sessizliğini koruduğundan neler hissettiğini anlayamıyoruz. Yıllar sonra biricik oğlu Yusuf'un vahşi hayvanlar tarafından parçalandığını duyduğunda tepkisini gösterdiğini görebiliriz. Giysilerini yırtıp, beline

çul sarıp, oğlu için uzun süre yas tutmuştu (Yaratılış 37:34). Oğulları, Hamor oğlu Şekem'i ve kent halkını kılıçtan geçirdiğinde Yakup çok kızdı. Kızgınlığı ahlaki itibardan değil, bölge halkının saldırısından korktuğundandı. Yakup yıllar sonra hasta yatağındaiken oğullarını yanına çağırır. Her birine peygamberlikte bulundu. Şekemlileri katleden oğulları Şimon ve Levi için şunları söyledi: “Şimon’la Levi kardeştir, kılıçları şiddet kumar. Gizli tasarılarına ortak olmam, toplantılarına katılmam. Çünkü öfkelenince adam öldürdüler, canları istedikçe sığırları sakatladılar. Lanet olsun öfkelerine, çünkü şiddetlidir. Lanet olsun gazaplarına, çünkü zalimcedir. Onları Yakup’ta bölecek ve İsrail’de dağıtacağım”(Yaratılış 49:5-7).

Daha sonra Dina’nın ismini üvey kardeşi Yusuf’un daha önceden gitmiş olduğu Mısır’a gidenler listesinde görebiliriz (Yaratılış 46’ncı bölüm).

Referans ayetler:

Yaratılış 30:21

34:1-3, 5, 11, 13, 25, 26

46:15

TAMAR (YAHUDA’NIN GELİNİ)

Yaratılış 38:6-30 Yahuda ilk oğlu Er için bir kadın aldı. Kadının adı Tamar’dı. Yahuda’nın ilk oğlu Er, RAB’bin gözünde kötüydü. Bu yüzden RAB onu öldürdü. Yahuda Onan’a, “Kardeşinin karısıyla evlen” dedi, “Kayınbiraderlik görevini yap. Kardeşinin soyunu sürdür.” Ama Onan doğacak çocukların kendisine ait olmayacağını biliyordu. Bu yüzden ne zaman kardeşinin karısıyla yatsa, kardeşine soy yetiştirmemek için menisini yere boşaltıyordu. Bu yaptığı RAB’bin gözünde kötüydü. Bu yüzden RAB onu da öldürdü. Bunun üzerine Yahuda, gelini Tamar’a, “Babanın evine dön” dedi, “Oğlum Şela büyüyünceye kadar orada dul olarak yaşa.” Yahuda, “Şela da kardeşleri gibi ölebilir” diye düşünüyordu. Böylece Tamar babasının evine döndü. Uzun süre sonra Şua’nın kızı olan Yahuda’nın karısı öldü. Yahuda yası bittikten sonra arkadaşı Adullamlı Hira’yla birlikte Timna’ya, sürüsünü kırkanların yanına gitti. Tamar’a, “Kayınbaban sürüsünü kırkmak için Timna’ya gidiyor” diye haber verdiler. Tamar üzerindeki dul giysilerini çıkardı. Peçesini örttü, sarınıp Timna yolu üzerindeki Enayim Kapısı’nda oturdu. Çünkü Şela büyüdüğü halde onunla evlenmesine izin verilmediğini görmüştü. Yahuda onu görünce fahişe sandı. Çünkü yüzü örtülüydü. Yolun kenarına, ona doğru seğirterek, kendi gelini olduğunu bilmeden, “Hadi gel, seninle yatmak istiyorum” dedi. Tamar, “Seninle yatarsam, bana ne vereceksin?” diye sordu. Yahuda, “Sürümünden sana bir oğlak göndereyim” dedi. Tamar, “Oğlağı gönderinceye kadar rehin olarak bana bir şey verebilir misin?” dedi. Yahuda, “Ne vereyim?” diye sordu. Tamar, “Mührünü, kaytanını ve elindeki değneği” diye yanıtladı. Yahuda bunları verip onunla yattı. Tamar hamile kaldı. Gidip peçesini çıkardı, yine dul giysilerini giydi.

Bu arada Yahuda rehin bıraktığı eşyaları geri almak için Adullamlı arkadaşıyla kadına bir oğlak gönderdi. Ne var ki arkadaşı kadını bulamadı. O çevrede yaşayanlara, “Enayim’de, yol kenarında bir fahişe vardı, nerede o?” diye sordu. “Burada öyle bir kadın yok” diye karşılık verdiler. Bunun üzerine Yahuda’nın yanına dönerek, “Kadını bulamadım” dedi, “O çevrede yaşayanlar da ‘Burada fahişe yok’ dediler.” Yahuda, “Varsın eşyalar onun olsun” dedi, “Kimseyi kendimize güldürmeyelim. Ben oğlağı gönderdim, ama sen kadını bulamadın.” Yaklaşık üç ay sonra Yahuda’ya, “Gelinin Tamar zina etmiş, şu anda hamile” diye haber verdiler. Yahuda, “Onu dışarıya çıkarıp yakın” dedi. Tamar dışarı çıkarılınca, kayınbabasına, “Ben bu eşyaların sahibinden hamile kaldım” diye haber gönderdi, “Lütfen şunlara bak. Bu mühür, kaytan, değnek kime ait?” Yahuda eşyaları tanıdı. “O benden daha doğru bir kişi” dedi, “Çünkü onu oğlum Şela’ya almadım.” Bir daha onunla yatmadı. Doğum vakti gelince Tamar’ın rahminde ikiz olduğu anlaşıldı. Doğum yaparken ikizlerden biri elini dışarı çıkardı. Ebe çocuğun elini yakalayıp bileğine kırmızı bir iplik bağladı, “Bu önce doğdu” dedi. Ne var ki, çocuk elini içeri çekti, o sırada da kardeşi doğdu. Ebe, “Kendine böyle mi gedik açtın?” dedi. Bu yüzden çocuğa Peres adı kondu. Sonra bileğine kırmızı iplik bağlı kardeşi doğdu. Ona da Zerah adı verildi.

YORUM: Tamar Yahudi genç bir kızdı, Yahuda’nın oğlu Er ile evlendi fakat çocuk doğurmadan dul kaldı. Er öldükten sonra erkek kardeşi Onan ile evlendi. Onan da ölünce Yahuda küçük oğlunu da kaybetmek istemediği için Tamar’ı dul olarak yaşaması için babasının evine gönderdi. Aslında Yahuda merhametli biriydi, bunu Yusuf’u öldürmek isteyen kardeşlerinden korumasından anlayabiliriz.

Bu bölüm neden Yusuf bölümünün tam ortasında yer alıyor? Birinci neden; birkaç bölüm sonra Yakup’la birlikte Mısır’a gidenlerin isimleri listede kayıtlı olacaktı. Yahuda halkı için soyunu sürdürmek çok önemliydi. Tamar’ın Yahuda’dan olan oğulları Peres ve Zerah Yahuda’nın soyunda yer aldılar. İkinci nedeni; Yusuf’un ailesinin ve kardeşlerinin yaptıkları yanlış davranışlar karşısında Yusuf’un davranışlarının ve hayatının bir yıldız gibi parlamasıdır. Başka bir sebep ise; Yaratılış 38’nci bölüm Kenan halkının eğilimlerini gösteriyor, İsrail halkının bu halklardan sakınmalarının gerekliliğini görüyoruz.

Tamar Yeni Antlaşma’daki soyağacında adı geçen beş kadından biridir. Beş kadından üçünün suçu cinsel ahlaksızlıktı. Bunlar; Tamar, Rahav (Matta 1:5) ve Bat-Şeva’ydı –“Uriya’nın karısı” diye geçer– (**Matta 1:6**). Diğer kadınlar ise başka bir ulustan olan Rut (Matta 1:5) ve Meryem’di (Matta 1:16). İsa Mesih, Yakup oğlu Yusuf’un değil, Yahuda’nın Tamar’dan olan oğlu Peres’in soyundan geliyor.

Er Kenanlı kadınla evlendi ama belirtilmeyen bir kötülüğü nedeniyle RAB tarafından öldürüldü. O zamanlar bir erkek kardeş ya da yakın akraba için dul kadınla evlenmek ve ölen kişi için çocuklar yetiştirmek buyruğu geçerliydi (Yasanın Tekrarı 25:5-6). Onan bunu yapmayı reddetti, çünkü doğacak ilk çocuk, kendi yasal çocuğu değil, Er’in yasal mirasçısı olacaktı. Onan’ın yaptığı iki hata vardı, ilki; Yasa’ya göre

Tamar'a karşı olan sorumluluklarını yerine getirmedi, ikincisi ise; babasına itaatsizlik etti. RAB, Onan'a çok kızdı ve onu da öldürdü. Bu hataları yapmasaydı İsa onun soyundan gelecekti.

Yahudi bir kadın için çocuk doğuramamak utanç vericiydi çünkü halk kısırlığı Tanrı'dan gelen bir ceza olarak görürdü. Tamar sabırla bekledi ve zamanı geldiği halde Yahuda'nın sözünü tutmadığını görünce bir plan yaptı. Yahuda'nın kendisini kandırıldığı gibi Tamar da onu kandırdı. Yahuda'nın Timna'ya gideceği haberini aldığı anda fahişe kılığına girip yol üzerindeki Enayim kapısında onu bekledi. Kent kapıları genellikle şehrin ileri gelenleri, ticaret yapanların uğrak yeri aynı zamanda hukuki işlerin yapıldığı işlek bir yerdi.

O zamanlar fahişeler yüzlerini peçe ile örterlerdi. Yahuda, gelini olduğunu bilmeden onunla yattı. Kutsal Yasa'ya göre bir adam kardeşinin karısıyla yatmamalı (Levililer 18:16) aynı zamanda bir adam geliniyle cinsel ilişki kurmamalı (Levililer 18:15) diye yazar ama ölen kardeşin eşiyle evlenmek bir kuraldı. Yahuda mühür, kaytan ve değneği rehin olarak bıraktı. Bunlar o zamanın şartlarına göre bir erkeğin kişisel kimliğini simgelerdi. Tamar yasal olarak Yahuda'nın yetkisi altında olan aile üyelerinden biriydi ama Yahuda Tamar'a karşı sorumluluğunu umursamayıp ona verdiği sözü yerine getirmedi. Tamar ise kocası Er'in soyunu devam ettirmek ve kaybettiği onurunu tekrar kazanmak için tüm kontrolü eline aldı. Tamar hamile kalıp ikiz doğurdu. Kendi hakkını savunmasındaki ısrarı iki çocukla ödüllendirildi. Aslında doğan bu iki çocuk Yahuda'nın soyunun devamıydı. Bu olayda adı geçen Yahuda zayıflığı, Tamar ise gücü simgeler.

Olayın içerikli olarak anlatılmasının nedeni; Kutsal Kitap'ta Yakup'la birlikte Mısır'a giden kişilerin adları soy ağacında yer alıyor. Soyağacını devam ettirmek Yahudi halkı için çok önemliydi. Çünkü onlar Tanrı'nın seçilmiş halkıydı. Onlar için soylarının temiz ve saf olması büyük önem taşıyordu. Peres ve Zerah'ın soyağacında yer alması açıklama yapılması gereken bir durumdu.

Tamar ve Yahuda'nın hikâyesinin Yusuf'un hayatının anlatıldığı bölümün tam ortasında yer alması sevimsiz ve yersiz bir hikâye gibi görülebilir ama olayı yakından incelersek İsa Mesih'in Yusuf'un değil Yahuda'nın özellikle Tamar'ın oğlu Peres'in soyundan geldiğini göreceğiz. Yani kısacası insanların yaptığı kötülükler, günahlara rağmen Tanrı'nın planları gerçekleşti. İbraniler 11. bölümde Eski Antlaşma'da adı geçen ve imanlarıyla methedilenlerin uzun bir listesi var fakat bunların içinde kötülük yapmış birçok kişi de var ancak Tanrı'ya inandıkları için RAB bunu onlara doğruluk saydı. **Yaratılış 15:6** "Avram RAB'be iman etti, RAB bunu ona doğruluk saydı." Tanrı doğru olmayan olaylardan doğru işler çıkarabilir.

Referans ayetler:

Yaratılış 38:6, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 24, 25, 27

Rut 4:12

Matta 1:3

ASENAT

Yusuf'un karısıydı. Mısır firavunu, Yusuf'un bilge biri olduğunu anlayınca onu kendi hizmetine aldı. Onu ülke üzerinde yetkili biri yaptı. On Kenti'nin kâhini Potifera'nın kızı Asenat'ı da ona karı olarak verdi. Kıtık yılları başlamadan, On Kenti'nin kâhini Potifera'nın kızı Asenat Yusuf'a Manaşşe ve Efrayim'i doğurdu.

YORUM: On Kenti'ndeki tapınakta kâhinlik yapan Potifera'nın kızıydı. Kutsal Kitap'ta adı üç kez "*On Kenti'nin kâhini Potifera'nın kızı Asenat*" diye geçer (**Yaratılış 41:45**, **Yaratılış 41:50** ve **Yaratılış 46:20**). Potifera Mısır'da kâhinlik yapıyordu. Kâhinlerin görevi '*İnsan ile Tanrı arasında aracılık etmek*'ti ama Potifera Mısır halkı gibi Tanrı'ya inanan biri değildi. Bu tapınak putperest inanca sahip bir tapınaktı. Potifera kendi inandıkları tanrılarıyla insanlar arasında aracılık yapıyordu.

Kutsal Kitap'ta hakkında çok iyi bilinen biri ile evli olmasına rağmen Asenat adı fazla geçmediği gibi hakkında da pek bilgi bulunmaz. Yaratılış bölümü denince akla ilk gelen isimler; Sara (imanı), Rebeka (güçlü karakteri), Rahel (sabrı) olurken Asenat silik bir karakter olarak kalır.

Asenat denince aklımıza ilk gelen soru şu olabilir; neden Tanrı İsraili erkeklerin başka bir ulustan olan kızlarla evlenmesine izin vermezken Yusuf'un Mısırlı biriyle evlenmesine izin verdi? Asenat yalnızca Mısırlı değildi aynı zamanda putperest bir aileden geliyordu. Büyük ihtimalle daha sonraları İsrail'in Tanrısı'na inandı ve çocuklarını da bu inançla büyüttü. Tanrı; bu anlaşmanın sorumluluğunu ve bereketini alabilmeleri için Kendisi hakkında çocuklarına öğretebilecek kadınlar arıyor. Bir insanın geçmişi ne olursa olsun ister Asenat gibi putperest bir soydan gelsin Tanrı için önemli değildi.

Mısır Kralı, Asenat'ın Yusuf'un kendi halkını unutmada büyük rol oynayacağını düşündü.

Asenat'ın, Mısır'daki kıtlık yıllarından önce iki oğlu oldu. Yusuf onlara Mısır'a özgü isimler değil İbrani isimler koydu. İlkine "*Tanrı bana bütün acılarımı ve babamın ailesini unutturdu*" (**Yaratılış 41:51**) anlamına gelen '*Manaşşe*', ikincisine de "*Tanrı sıkıntı çektiğim ülkede beni verimli kıldı*" (**Yaratılış 41:52**) diyerek '*Efrayim*' adını koydu.

İlk oğulluk konusunda Asenat ve Rebeka arasında bir paralellik görebiliriz. İshak bilmeden ilk oğulluk hakkını büyük oğlu Esav'ın yerine Yakup'a vermişti. Yakup da Yusuf'un büyük oğlu Manaşşe yerine küçük oğlu Efraim'in başına elini koyarak onu kutsadı. Bu Yusuf'un hoşuna gitmese de Yakup "*Biliyorum oğlum, biliyorum*" dedi, "*Manaşşe de büyük bir halk olacak. Ama küçük kardeşi daha büyük bir halk olacak, soyundan birçok ulus doğacak*" (**Yaratılış 48:19**).

Yusuf kendi halkından olmayan Asenat ile evlenmekle hata mı yaptı? Hata yaptığı söylenemez çünkü o zamanlar Yasa henüz verilmemişti, zaten Mısırlı biriyle evlenmekten başka seçeneği de yoktu. Tanrı Yusuf'un evliliği aracılığıyla birçoklarına bereket oldu ve Tanrı'nın halkının önemli bir parçası oldular.

Referans ayetler:

Yaratılış 41:45, 50; 46:20

POTİFAR'IN KARISI

Yaratılış 39:1-20 İsmaililer Yusuf'u Mısır'a götürmüştü. Firavunun görevlisi, muhafız birliği komutanı Mısırlı Potifar onu İsmaililer'den satın almıştı. RAB Yusuf'la birlikteydi ve onu başarılı kılıyordu. Yusuf Mısırlı efendisinin evinde kalıyordu. Efendisi RAB'bin Yusuf'la birlikte olduğunu, yaptığı her işte onu başarılı kıldığını gördü. Yusuf'tan hoşnut kalarak onu özel hizmetine aldı. Evinin ve sahip olduğu her şeyin sorumluluğunu ona verdi. Yusuf'u evinin ve sahip olduğu her şeyin sorumlusu atadığı andan itibaren RAB Yusuf sayesinde Potifar'ın evini kutsadı. Evini, tarlasını, kendisine ait her şeyi bereketli kıldı. Potifar sahip olduğu her şeyin sorumluluğunu Yusuf'a verdi; yediği yemek dışında hiçbir şeyle ilgilenmedi. Yusuf güzel yapılı, yakışıklıydı. Bir süre sonra efendisinin karısı ona göz koyarak, "Benimle yat" dedi. Ama Yusuf reddetti. "Ben burada olduğum için efendim evdeki hiçbir şeyle ilgilenme gereğini duymuyor" dedi, "Sahip olduğu her şeyin yönetimini bana verdi. Bu evde ben de onun kadar yetkiliyim. Senin dışında hiçbir şeyi benden esirgemedi. Sen onun karısısın. Nasıl böyle bir kötülük yapar, Tanrı'ya karşı günah işlerim?" Potifar'ın karısı her gün kendisiyle yatması ya da birlikte olması için direttiyse de, Yusuf onun isteğini kabul etmedi. Bir gün Yusuf olağan işlerini yapmak üzere eve gitti. İçerde ev halkından hiç kimse yoktu. Potifar'ın karısı Yusuf'un giysisini tutarak, "Benimle yat" dedi. Ama Yusuf giysisini onun elinde bırakıp evden dışarı kaçtı. Kadın Yusuf'un giysisini bırakıp kaçtığını görünce, uşaklarını çağırdı. "Bakın şuna!" dedi, "Kocamın getirdiği bu İbrani bizi rezil etti. Yanıma geldi, benimle yatmak istedi. Ben de bağırdım. Bağırdığımı duyunca giysisini yanımda bırakıp dışarı kaçtı." Efendisi eve gelinceye kadar Yusuf'un giysisini yanında alıkoydu. Ona da aynı şeyleri anlattı: "Buraya getirdiğin İbrani köle yanıma gelip beni aşağılamak istedi. Ama ben bağırınca giysisini yanımda bırakıp kaçtı." Karısının, "Kölen bana böyle yaptı" diyerek anlattıklarını duyunca, Yusuf'un efendisinin öfkesi tepesine çıktı. Yusuf'u yakalayıp zindana, kralın tutsaklarının bağlı olduğu yere attı...

YORUM: Kutsal Kitap'ta yalnızca birkaç ayette yer almasına rağmen Yusuf'un hayatında çok büyük bir rol oynuyor. Yusuf köle olarak satıldıktan sonra Potifar, eşi hariç sahip olduğu her şeyin sorumluluğunu ona verdi. Potifar birçok kölesi olan zengin bir adamdı. İsraili bir kölenin Potifar'ın sahip olduğu her şey üzerinde yetki sahibi olması alışılmış bir durum değildi. Güzel yapılı ve yakışıklı olduğu için Potifar'ın karısı ona aşık olup onu ayartmak istedi. Reddedilince Yusuf'u kendisine tecavüze yeltenmekle suçladı ve onun hapse atılmasına sebep oldu. Köle bir kadının efendisiyle birlikte olması normal bir durumken erkek köle ile ilişki İsrail yasalarına göre yasaktı

ve Kutsal Kitap'ta buna bir örnek yok. Potifar'ın eşinin çocuğu yoktu ve Potifar'ı sevdiği söylenemezdi. Kısacası herhangi bir amacı yoktu. Zengin, sıkılmış biriydi. Potifar karısının anlattıklarını duyunca çok öfkeleni. Acaba güvenini yıktığı için Yusuf'a mı kızgındı yoksa RAB'bin evini sayesinde kutsadığı bu adamla onu aldatmaya kalkışan kadına mı öfkeliydi? Potifar Yusuf'u öldürtmedi yaşamasına izin verdi ceza olarak zindana attırdı.

Mısırlılar her durumda İsrail halkı için bir tehlike oluşturuyorlardı. Yusuf'un Potifar'ın eşinden kaçtığı gibi İsraililer de Musa aracılığıyla Mısır'dan kaçmışlardı. Mısır İsraililer için farklı bir kültür, farklı gelenek, farklı adetler demektir. Yusuf kendini bu yabancı kültürden ve yabancı kadınlardan korumasını bildi.

Yıllarca haksız muamele görmesine rağmen yaşadığı her deneyim; Tanrı'nın onun hayatı için tasarılarının gerçekleşmesi için ona yön verdi. Özellikle Potifar'ın evini yönetmesi, zindandayken tutsakların yönetiminden sorumlu olması ona ilerde Mısır'ı yönetebilmesi için bir deneyim kazandırdı.

Yusuf çok dürüst ve doğru bir insandı. Yusuf, Potifar'ın karısının saldırısına uğradığında ne yapması gerektiğini çok iyi biliyordu. Orada durup da karşı koymadı, hemen oradan kaçtı. **2. Timoteos 2:22**'de "*Gençlik arzularından kaç...*" diyor. **1. Korintliler 6:18** ise "*Fuhuştan kaçının. İnsanın işlediği bütün öbür günahlar bedeninin dışındadır; ama fuhuş yapan, kendi bedenine karşı günah işler*" diye yazar. Kaçarken arkasında giysisini bırakmak zorunda kalmıştı, Mısırlılar'a satılmadan önce babasının onun için özel olarak yaptığı giysiyi de kardeşleri zorla almışlardı fakat Yusuf'un daha önemli bir giysisi vardı o da RAB'bin kurtuluş giysisiydi. Potifar'ın karısı utanç giysisi ile örtülüyken Yusuf RAB'bin doğruluk kaftanı ile örtülüydü.

Karşılaştığımız kötü insanlar bile Tanrı'nın planlarının hayatımızda gerçekleşmesi için rol oynarlar. Potifar'ın karısı gibi bize haksız yere acı çektiren insanlarla karşı karşıya geldiğimizde şunu hatırlamak çok önemlidir; Tanrı'nın bizimle olduğunu bilmeli ve O'na güvenmeliyiz.

Referans ayetler:

Yaratılış 39:7-20

MISIR'DAN ÇIKIŞ

ŞİFRA VE PUA

Mısır Kralı, İsrailoğulları'nın ülkelerinde çoğaldığını görünce büyük bir kaygıya kapıldı. Onları köle olarak her türlü zor işlerde çalıştırıp yaşamı onlara zehir etti. Fakat bütün bu baskılara rağmen İsrailoğulları'nın çoğalmalarını engelleyemedi.

Mısır'dan Çıkış 1:15-21 *Mısır Kralı, Şifra ve Pua adındaki İbrani ebelerle şöyle dedi: "İbrani kadınlarını doğum sandalyesinde doğurturken iyi bakın; çocuk erkekse öldürün, kızsız dokunmayın." Ama ebeler Tanrı'dan korkan kimselerdi, Mısır Kralı'nın buyruğuna uymayarak erkek çocukları sağ bıraktılar. Bunun üzerine Mısır Kralı ebeleri çağırıp, "Niçin yaptınız bunu?" diye sordu, "Neden erkek çocukları sağ bıraktınız?" Ebeler, "İbrani kadınlar Mısırlı kadınlara benzemiyor" diye yanıtladılar, "Çok güçlüler. Daha ebe gelmeden doğuruyorlar." Tanrı ebelerle iyilik etti. Halk çoğaldıkça çoğaldı. Ebeler kendisinden korktukları için Tanrı onları ev bark sahibi yaptı.*

YORUM: Bu olay olduğunda Yusuf ve o kuşak ölmüş aradan uzun yıllar geçmişti. Zamanla Yusuf'u tanımayan bir kral tahta çıktı. İbraniler'in sayıca Mısırlılar'dan fazla ve güçlü olması onu korkuttu ve çoğalmalarını engellemek istedi. Onları köleleştirip zor işlerde çalıştırdılar. Bu zor şartlara rağmen İbraniler sayıca daha da çok çoğaldılar. Firavun İsrail halkının doğan erkek çocuklarının görevlendirdiği ebeler tarafından öldürülmesini buyurdu. Bu ebeler İbrani'ydiler. Büyük ihtimalle baş ebeydiler, ülkedeki doğum üzerinde yetkili kişiler olmalıydılar ki firavun onlara bu görevi verdi. Firavun ebelerden doğan her İbrani erkek bebeğin öldürülmesini isteyince onlar belli etmeseler de bu sorumluluğu üzerlerine almak istemediler.

Mısırdan Çıkış 1:17 *"Ama ebeler Tanrı'dan korkan kimselerdi, Mısır Kralı'nın buyruğuna uymayarak erkek çocukları sağ bıraktılar."* Bu ve bunun gibi ayetler onların ne kadar cesur davrandıklarını gösterir. Erkek bebekleri sağ bıraktıkları açığa çıktığı an öldürüleceklerinin farkındaydılar. Yine de Firavun yerine Tanrı'nın sözüne uydular ve ona itaat ettiler. Çünkü ikisi de Tanrı'dan korkan insanlardı ve Kral'ın onlardan yapmalarını istediği şeyin Tanrı'yı hoşnut etmediğini biliyorlardı. Bu nedenle, Musa İsrail halkını özgürlüğe kavuşturmak için gelmeden yaklaşık 80 yıl önce Tanrı'nın halkını korumakta oynadıkları rolden dolayı RAB tarafından büyük ödülle mükâfatlandırıldılar.

Bu durum onlar için bir dönüm noktasıydı. Sorunlarına akıllıca bir çözüm yolu buldular, Firavun'a İbrani kadınların güçlü olduğunu, ebeler gelmeden doğduklarını söylediler. Mısır Kralı onların dediklerine inandı, buyruğuna uymadıkları halde onları cezalandırmadı. İsraililer'i yok etmek için başka bir çözüm yolu buldu ve doğan bütün İbrani erkek çocuklarının nehre atılmasını buyurdu (Mısır'dan Çıkış 1:22).

Bu olayla ilgili görevlendirilen yalnız Şifra ve Pua değildi muhtemelen başka ebeler de vardı. **Çölde Sayım 1:45-46** “İsrail’de savaşabilecek durumda yirmi ve daha yukarı yaştakilerin tümü bağlı oldukları aileye göre sayıldılar. Sayılanların toplamı 603.550 kişiydi” diyor, bunların çoğu bu ebelerin kurtardığı bebekler ve onlardan gelen nesildi. Bu ebeler firavunun emrini yerine getirmeyip bu kadar insanın hayatını kurtardılar. Nasıl plan yaptıklarını bilmiyoruz ama birçok İbrani erkek bebeği kurtarıp sakladılar. Bütün bunları Firavun’dan habersiz yaptılar. Bu kurtulan bebeklerden yalnızca birinin adı geçer, bu küçük bebek daha sonra İsrail halkını kölelikten kurtaracak olan Musa’ydı.

Bu ebeler Tanrı’ya karşı sorumluluklarının farkındaydılar. Tanrı’ya itaat etmeyi seçtiler. Bu itaatin sonucunda RAB onları ev bark sahibi yaparak ödüllendirdi.

İbraniler Mısır’dan çıktıklarında erkeklerin sayısı altı yüz bin kadardı (Mısır’dan Çıkış 12:37). Bebekleri firavundan saklamak büyük bir organize gerektirir, ebeler bunu başarıyla yaptılar. Tanrı’nın planının birer parçası oldular. Yalnızca altı ayette isimleri geçmesine rağmen İsrail ulusunun kurtuluşuna ön ayak oldular.

Referans ayetler:

Mısırdan Çıkış 1:15-20

YOKEVET

Kendi oymağı Levili Amram’la evlendi. **Mısır’dan Çıkış 2:1** *Levili bir adam kendi oymağından bir kızla evlendi.*

Amram’a Miryam ve Harun’u doğurdu. Tekrar hamile kalıp bir erkek çocuk daha doğurdu. **Mısır’dan Çıkış 2:2** “Kadın gebe kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. Güzel bir çocuk olduğunu görünce, onu üç ay gizledi.” Çünkü o dönemin Mısır kralı İsrailoğulları’nın çoğalmalarından kaygı duyuyordu. Bu nedenle doğan her İbrani erkek çocuğun öldürülmesini emretmişti. Yokevet çocuğu daha fazla saklayamayacağını anlayınca hasırdan bir sepeti katran ve ziftle sıvadı. Çocuğu oraya koyup Nil ırmağına bıraktı. Kızı Miryam’ı da bebeği gözetmesi ve bir zarar gelmemesi için sepetin ardı sıra gönderdi. O sırada firavunun kızı yıkanmak için hizmetçileriyle birlikte ırmaktaydılar. Sepeti fark edip açtıklarında içindeki bebeği gördüler. Firavunun kızı bebeğe acıyarak “*Bu bir İbrani çocuğu*” (**Mısır’dan Çıkış 2:6**), diyerek onu evlat edindi. Bütün bu olanları gizlice izleyen bebeğin ablası firavunun kızının yanına gelip “*Gidip bir İbrani sütnine çağırayım mı?*” diye sordu, “*Senin için bebeği emzirsin*” (**Mısır’dan Çıkış 2:7**). “*Firavunun kızı, ‘Olur’ diye yanıtladı*” (**Mısır’dan Çıkış 2:8**). “*...Kız gidip bebeğin annesini çağırıldı. Firavunun kızı kadına, ‘Bu bebeği al, benim için emzir, ücretin neyse veririm’ dedi. Kadın bebeği alıp emzirdi. Çocuk büyüyünce, onu geri getirdi. Firavunun kızı çocuğu evlat edindi. ‘Onu sudan çıkardım’ diyerek adını Musa koydu*” (**Mısır’dan Çıkış 2:8-10**). Musa; ‘Çıkarmak’ anlamına geliyor.

YORUM: Yokevet Eski Antlaşma'nın ana karakterlerinden biri olan Musa'nın annesiydi. Miryam ve daha sonraları kâhin soyu olarak geçen Harun'un da annesiydi. Mısır'da doğdu.

Yokevet İbrani'ydi ve Levili soyundan geliyor. Levi oğlu Kehat'ın büyük oğlu Amram'la evlendi (Çölde Sayım 3:17-19). Mısır'dan Çıkış 6:20'deki ayete göre Yokevet Amram'ın halasıydı. O zamanlar henüz yakın akraba ile evlilik hakkında herhangi bir yasa yoktu. **Levililer 18:6**'da Tanrı; *"Hiçbiriniz cinsel ilişkide bulunmak için yakın akrabasına yaklaşmayacak"* diye buyurdu.

Yusuf'un ölümünden sonra aradan geçen yıllarda İsrailoğulları'nın Mısır'daki konumlarında radikal değişiklikler oldu. İsraililer Mısır'da sayı olarak çoğalınca Kral bunu bir tehdit olarak gördü. İbraniler'in ona karşı başkaldırmalarından ya da düşmanlarıyla bir olup Mısırlılar'a saldırmalarından korktuğu için kendince bir önlem almak istedi. Bu nedenle İsrail nüfusunu kontrol altında tutmak için doğan kız çocuklarının sağ bırakılmasını erkek çocuklarının ise öldürülmesini buyurdu. İsraililer bu zor dönemdeyken Musa doğdu. Kralın bu buyruğuna bazıları itaat etmedi, başta ebeler bir bahane ile bunu kabul etmediler, Kral'ın kendi kızı bile bunu bile İbrani bir bebeği evlatlık edindi.

Yokevet'in en göze çarpan özelliği Tanrı'ya güvenmesiydi. RAB'be karşı inancı ve güveni çok güçlüydü. Erkek çocukların öldürülmesini emreden bir hükümet zamanında yaşamının zorluklarını gördü ama imanı sayesinde kralın emrinden korkmayıp oğlunu üç ay gizledi. Daha fazla gizleyemeyeceğini anladığında ise çocuğu sepet içinde nehrin sularına bıraktı. Mısır halkı Nil Nehri'nin özel bir gücü olduğuna inanırlardı. Nil, Mısır için hayat demektir. Musa'yı saklayıp sepetin içinde sulara bıraktığında Yokevet'in tek amacının oğlunun bir gün, bir saat, hatta belki de bir dakika bile olsa yaşamasını sağlamaktır. Oğlunu insanların eline bırakmaktansa RAB'bin ellerine bıraktı. RAB küçük bebeği güvende olabileceği yere doğru yönlendirdi. Tabii bu olaylar gerçekleşirken Tanrı'nın planının onun ve oğlunun hayatında nasıl işleyeceğini bilmiyordu. İlerde Tanrı'nın seçtiği büyük bir lider olacağını, İbrani halkını Mısır'daki kölelikten kurtaracağını da bilmiyordu. Tanrı'ya güvenmesi İbrani halkının büyük hayallerinin gerçekleşmesini sağladı.

Yokevet bebeği sepetin içinde suya bıraktıktan ne zaman sonra bulunduğunu bilmiyoruz. Firavun'un kızının orada olması Tanrı'nın bir planıydı. Firavunun kızı bilmeden çocuğun gerçek annesini Musa için sütnine yaptı. Mısır'da yüksek sınıfta olan insanlar arasında çocuklarını sütninelerine baktırmak yaygındı. O yıllarda çocukları beş veya altı yıldan önce süttten kesmezlerdi. Musa bu yılları firavunun kızından çok kendi annesiyle geçirdi. Bu yıllarda Yokevet mümkün olduğunca Musa'ya kendi kimliği, İbrani halkı ve İsrail'in Tanrısı hakkında bilgiler verdi. Her anne gibi o da çocuklarını çok severdi, onları korumak için elinden gelen her şeyi yaptı. Küçük erkek bebeklerinin öldürülmesinin emredildiği bir zamanda bebeğini korumak için bütün tehlikeleri göze aldı. Bebeği sepetin içinde suya bırakırken kızı Miryam'a büyük bir

görev verdi, sepet nehirde sürüklenirken onu takip etmesini istedi. Miryam'ın annesine ve küçük kardeşine karşı sorumluluğunu yerine getirmesi Yokevet'i hoşnut etti.

Musa'nın hayatında beş kadının etkisini görebiliriz. Bunlar; üç ay boyunca gizlice kendisine bakmış olan annesi Yokevet, sepeti gözeten kız kardeşi Miryam, iyi bir eğitim almasını sağlayan ve yetiştiren Firavun'un kızı ve kendini Tanrı'nın öfkesinden kurtaran karısı Sippora.

Tüm bu yaşananlar Yokevet'in şüphe duymadan Tanrı'ya güvenmesini sağladı. Yokevet'in planı yalnızca Musa'nın değil, İsrail halkının da Mısır'ın köleliğinden kurtulmasını sağladı.

Musa bir Mısırlıyı öldürdü. Firavunun kendisini öldürmek istediğini anlayınca da Midyan'a kaçıp uzun yıllar orada kaldı. Musa kaçtığına büyük ihtimalle Yokevet yaşıyordu ama Tanrı'nın Musa hakkındaki mükemmel planlarından habersizdi. Oğlu Harun İsrailoğulları'na yaklaşık kırk yıl kâhinlik yaptı. Yokevet, ebeler Pua ve Şifra gibi Tanrı'dan korkan biriydi. Kayda değer en büyük özelliği Kutsal Kitap boyunca hâkim bir rol oynayan Musa'yı en iyi şekilde yetiştirmesiydi. Oğlunu büyütürken ona Tanrı'yı sevmesini ve halkı İsraililer'e sadık kalmasını öğretti. Hayatıyla ebeveynlere şu dersi öğretir; Tanrı'nın çocuklarımızın hayatlarında da çalıştığına inanmamız gerekir. Çocuklarını en iyi şekilde yetiştirerek günümüz kadınlarına iyi bir örnek sergiliyor.

Referans ayetler:

Mısır'dan Çıkış 2:1-10; 6:18, 20

Çölde Sayım 26:59

İbraniler 11:23

FİRAVUN'UN KIZI

Mısır'dan Çıkış 2:5-10 sırada firavunun kızı yıkanmak için ırmağa indi. Hizmetçileri ırmak kıyısında yürüyorlardı. Sazların arasındaki sepeti görünce, firavunun kızı onu getirmesi için hizmetçisini gönderdi. Sepeti açınca ağlayan çocuğu gördü. Ona acıyarak, "Bu bir İbrani çocuğu" dedi. Çocuğun ablası firavunun kızına, "Gidip bir İbrani sütnine çağırayım mı?" diye sordu, "Senin için bebeği emzirsin." Firavunun kızı, "Olur" diye yanıtladı. Kız gidip bebeğin annesini çağırdı. Firavunun kızı kadına, "Bu bebeği al, benim için emzir, ücretin neyse veririm" dedi. Kadın bebeği alıp emzirdi. Çocuk büyüyünce, onu geri getirdi. Firavunun kızı çocuğu evlat edindi. "Onu sudan çıkardım" diyerek adını Musa koydu.

YORUM: Musa doğduğu zaman hangi kralın hüküm sürdüğü bilinmiyor. Bebek Musa'yı sepetin içinden alıp hayatını kurtaran firavunun kızının adı belirtilmemektedir. Musa'nın hayatında ve Mısır tarihinde önemli bir yere sahip olan böyle birinin adının

geçmemesi bize ilginç gelebilir. Belki de Tanrı Musa'nın adını ön plana çıkarmak için bunu uygun görmüştür.

Hizmetçileriyle birlikte nehirde yıkanırken bir sepetin içinde suya bırakılmış bir bebek gördü. Bebeği gizlice izleyen ablası Miryam firavunun kızının yanına gidip bebek için sütnine isteyip istemediğini sorduğunda, bebeğin ablası olduğundan habersiz "Evet", dedi. Babası firavunun İbrani çocuklarının öldürülme emrine rağmen bebeği evlat edinmekten çekinmedi. Yüreği babasının yüreği gibi katı değildi. Bebeğe karşı yüreğinde derin bir merhamet, acıma vardı. Bu acıma ve şefkat bebeğin ağlamasından dolayı değildi, geçmiş her olayda olduğu gibi bu olayda da RAB'bin eli vardı çünkü Tanrı ilerde bu bebek aracılığıyla büyük mucizeler yapacaktı. Bebeği sudan alıp onu evlat edinmesiyle Tanrı'nın büyük planlarının temelleri atılmış oldu. İbrani bebeklerin öldürülmesini emreden Firavun, kızının saraya getirdiği İbrani bebeği gördüğünde tepkisi ne oldu? Firavun'un kızı, Musa'nın hayatında büyük bir rol oynadı. Hayal bile edemeyeceği derecede RAB'bin planlarında yer aldı. Farkında olmadan hem Musa'nın hem de Musa aracılığıyla İsrail halkının geleceğinin de değişmesini sağladı. Onun hayatını kurtarmakla kalmayıp ona eğitim ve başka birçok olanaklar sağladı. **Elçilerin İşleri 7:22** "Musa, Mısırlılar'ın bütün bilim dallarında eğitildi. Gerek sözde, gerek eylemde güçlü biri oldu." Bunun gerçekleşmesini sağlayan firavunun kızıydı. Musa Mısır dilini çok iyi konuşup yazabiliyordu. Kutsal Kitap'ın ilk beş kitabını yazan Musa'nın kendisiydi.

Musa Mısırlı birini öldürüp Midyan'a kaçtıktan sonra firavunun kızıyla tekrar görüşebildiler mi? Ya da Musa kırk yıl sonra Mısır'a İsrailileri kurtarmak için döndüğünde hayatta mıydı? Musa, Mısır kralı olmak yerine kendini İsrail halkıyla bir saydı.

Firavunun kızı Musa'yı evlat edinmesiyle İsrailoğulları'nın tarihinde büyük bir çığır açtı. Küçük bir hareket bile olayları ve insanları güçlü bir şekilde etkileyebilir.

Referans ayetler:

Mısır'dan Çıkış 2:1-10

Elçilerin İşleri 7:21, 22

İbraniler 11:24

MİRYAM

Mısır'dan Çıkış 2:2-10 Kadın gebe kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. Güzel bir çocuk olduğunu görünce, onu üç ay gizledi. Daha fazla gizleyemeyeceğini anlayınca, hasır bir sepet alıp katran ve ziftle sıvadı. İçine çocuğu yerleştirip Nil kıyısındaki sazlığa bıraktı. Çocuğun ablası kardeşine ne olacağını görmek için uzaktan gözlüyordu. O sırada firavunun kızı yıkanmak için ırmağa indi. Hizmetçileri ırmak kıyısında yürüyorlardı. Sazların arasındaki sepeti görünce, firavunun kızı onu getirmesi için hizmetçisini gönderdi. Sepeti açınca ağlayan çocuğu gördü. Ona acıyarak, "Bu bir İbrani çocuğu" dedi. Çocuğun ablası firavunun kızına, "Gidip bir İbrani sütnine çağırayım mı?" diye sordu, "Senin için bebeği emzirsin." Firavunun

kızı, “Olur” diye yanıtladı. Kız gidip bebeğin annesini çağırdı. Firavunun kızı kadına, “Bu bebeği al, benim için emzir, ücretin neyse veririm” dedi. Kadın bebeği alıp emzirdi. Çocuk büyüyünce, onu geri getirdi. Firavunun kızı çocuğu evlat edindi. “Onu sudan çıkardım” diyerek adını Musa koydu.

Mısır'dan Çıkış 15:19-21 Firavunun atları, savaş arabaları, atlıları denize dalınca, RAB suları onların üzerine çevirdi. Ama İsraililer denizi kuru toprakta yürüyerek geçtiler. Harun'un kızkardeşi Peygamber Miryam tefini eline aldı, bütün kadınlar teflerle, oynayarak onu izlediler. Miryam onlara şu ezgiyi söyledi: “Ezgiler sunun RAB'be, çünkü yüceldikçe yüceldi, atları, atlıları denize döktü.”

Çölde Sayım 12:1-16 Musa Kûşlu bir kadınla evlenmişti. Bundan dolayı Miryam'la Harun onu yerdiler. “RAB yalnız Musa aracılığıyla mı konuştu?” dediler, “Bizim aracılığımızla da konuşmadı mı?” RAB bu yakınmaları duydu. Musa yeryüzünde yaşayan herkesten daha alçakgönüllüydü. RAB ansızın Musa, Harun ve Miryam'a, “Üçünüz Buluşma Çadırı'na gelin” dedi. Üçü de gittiler. RAB bulut sütununun içinde indi. Çadırın kapısında durup Harun'la Miryam'ı çağırdı. İki ilerlerken RAB onlara seslendi: “Sözlerime kulak verin: Eğer aranızda bir peygamber varsa, Ben RAB görümde kendimi ona tanıtır, onunla düşte konuşurum. Ama kulum Musa öyle değildir. O bütün evimde sadıktır. Onunla bilmecelerle değil, açıkça, yüzyüze konuşurum. O RAB'bin suretini görüyor. Öyleyse kulum Musa'yı yermekten korkmadınız mı?” RAB onlara öfkelenip oradan gitti. Bulut çadırın üzerinden ayrıldığında Miryam deri hastalığına yakalanmış, kar gibi bembeyaz olmuştu. Harun Miryam'a baktı, deri hastalığına yakalandığını gördü. Musa'ya, “Ey efendim, lütfen akılsızca işlediğimiz günahtan ötürü bizi cezalandırma” dedi, “Miryam etinin yarısı yenmiş olarak ana rahminden çıkan ölü bir bebeğe benzemesin.” Musa RAB'be, “Ey Tanrı, lütfen Miryam'ı iyileştir!” diye yakardı. RAB, “Babası onun yüzüne tükürseydi, yedi gün utanç içinde kalmayacak mıydı?” diye karşılık verdi, “Onu yedi gün ordugahtan uzaklaştırın, sonra geri getirilsin.” Böylece Miryam yedi gün ordugahtan uzaklaştırıldı, o geri getirilene dek halk yola çıkmadı. Bundan sonra halk Haserot'tan ayrılıp Paran Çölü'nde konakladı.

YORUM: Miryam, Yokevet ve Amram'ın kızı, Harun ve Musa'nın kız kardeşiydi. Annesi bebeği sepete koyup nehre bırakınca Miryam peşinden gidip kardeşi Musa'ya gözcülük yaptı. Musa'nın geleceğinin belirlenmesinde önemli bir rol oynadı. Musa için saray güvenli bir yerdi. O sıralar Miryam yaklaşık yedi yaşlarında olmasına rağmen küçük bir kız için fazlasıyla cesurdu. Yaşı küçük olsa da çok hikmetli davrandı. Annesi, Miryam'a güvendiğinden olacak ki ona büyük bir sorumluluk vermişti. Musa büyüyüp İsrail halkını Mısır'dan çıkarıncaya dek Miryam'dan söz edilmiyor. Miryam suya bırakılan kardeşine gözcülük yaptı. RAB'bin Kızıldeniz'in sularını ikiye böldüğüne tanık oldu. Kızıldeniz'in suları ikiye bölünüp, denizin içinden geçerlerken İbrani kadınlara önderlik etti. Denizi geçtikten sonra eline tef aldı, bütün kadınlar teflerle,

oyunarak onu izlediler. Miryam “*Ezgiler sunun RAB’be, çünkü yüceldikçe yüceldi, atları, atlıları denize döktü*”(Mısır’dan Çıkış 15:21) diyerek RAB’be övgüler sundu.

Musa’nın kız kardeşi olması ve kadınlar arasındaki liderliği ona toplum içinde alışık olmadık bir itibar sağlıyordu. Konuşması ve düşünceleri diğerleri için önemli olduğu için çevresindeki birçok kişiyi etkiledi.

Miryam ve Harun iki konuda hataya düştüler. İlki; Musa’nın İbrani olmayan biriyle evlenmesi – Musa Kuş’lu bir kadınla evlenmişti bu nedenle Miryam ve Harun onu yerdiler – diğeri ise Musa’nın kendilerinden yaşça küçük olmasına karşın onların üzerinde yetki sahibi olmasından şikâyetçilerdi. Harun ilk oğul olması nedeniyle ailede tek otorite sahibi olması gerekirken Musa’nın otoritesi altında olmalarına bir anlam veremiyorlardı.

Miryam itaat eden bir çocuk, korumacı bir abla, bir peygamber ve tapınma lideriydi ama o da diğer insanlar gibi zayıf yaratılışıydı ve gururu ona engel oldu. Musa’nın büyük peygamber oluşunu kıskandı, aynı zamanda kardeşi Harun’u da bu konuda olumsuz etkiledi. RAB Miryam’ı cezalandırdı. Tanrı’ya ve Musa’ya karşı saygısızlığı sonucu acı çekti. Asiliği ve gururundan dolayı deri hastalığına yakalandı. Musa kız kardeşi için dua etti, Tanrı da ona merhamet etti ve onu iyileştirdi fakat vaat edilen topraklara giremedi. Miryam’ın deri hastalığına yakalanması, Tanrı’nın Musa’yı lider olarak seçtiğinin bir işaretiydi. Harun’un bu olaydan dolayı cezalandırılıp cezalandırılmadığını düşünebiliriz. Kutsal Kitap’ta Harun’un cezalandırıldığına dair herhangi bir şey yazmıyor. ‘*RAB bir erkeği cezalandırmaz mı?*’ diye düşünebiliriz. Harun başkâhindi. RAB İsrail halkını kâhinsiz bırakmayacaktı. İsrail halkı Zin çölünden ayrılıp Kadeş’te konakladılar. Miryam burada öldü ve gömüldü.

Miryam’ın peygamber olması; Tanrı’nın kendine inanan halka sadece erkekler aracılığıyla değil kadınlar aracılığıyla da konuştuğunun bir örneğidir.

Referans ayetler:

Mısır’dan Çıkış 2:1-10; 15:20-21

Çölde Sayım 12:1-15; 20:1; 26:59

Yasa’nın Tekrarı 24: 9

1. Tarihler 4:17; 6:3

Mika 6:4

SİPPORA

Mısır’dan Çıkış 2:11-22 *Musa büyüdükten sonra bir gün soydaşlarının yanına gitti. Yaptıkları ağır işleri seyrederken bir Mısırlı’nın bir İbrani’yi dövdüğünü gördü. Çevresine göz gezdirdi; kimse olmadığını anlayınca, Mısırlı’yı öldürüp kuma gizledi. Ertesi gün gittiğinde, iki İbrani’nin kavga ettiğini gördü. Haksız olana, “Niçin kardeşini dövüyorsun?” diye sordu. Adam, “Kim seni başımıza yönetici ve yargıç atadı?” diye yanıtladı, “Mısırlı’yı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmek*

istiyorsun?” O zaman Musa korkarak, “Bu iş ortaya çıkmış!” diye düşündü. Firavun olayı duyunca Musa’yı öldürtmek istedi. Ancak Musa ondan kaçıp Midyan yöresine gitti. Bir koyunun başında otururken Midyanlı bir kâhinin yedi kızı su çekmeye geldi. Babalarının sürüsünü suvarmak için yalıkları dolduruyorlardı. Ama bazı çobanlar gelip onları kovmak istedi. Musa kızların yardımına koşup hayvanlarını suvardı. Sonra kızlar babaları Reuel’in yanına döndüler. Reuel, “Nasıl oldu da bugün böyle tez geldiniz?” diye sordu. Kızlar, “Mısırlı bir adam bizi çobanların elinden kurtardı” diye yanıtladılar, “Üstelik bizim için su çekip hayvanlara verdi.” Babaları, “Nerede o?” diye sordu, “Niçin adamı dışarıda bıraktınız? Gidin onu yemeğe çağırın.” Musa Reuel’in yanında kalmayı kabul etti. Reuel de kızı Sippora’yı onunla evlendirdi. Sippora bir erkek çocuk doğurdu. Musa, “Garibim bu yabancı ülkede” diyerek çocuğa Gerşom adını verdi.

Mısır’dan Çıkış 4:18-20Musa kayınbabası Yitro’nun yanına döndü. Ona, “İzin ver, Mısır’daki soydaşlarımın yanına döneyim” dedi, “Bakayım, hâlâ yaşıyorlar mı?” Yitro, “Esenlikle git” diye karşılık verdi. RAB Midyan’da Musa’ya, “Mısır’a dön, çünkü canını almak isteyenlerin hepsi öldü” demişti. Böylece Musa karısını, oğullarını eşeğe bindirdi; Tanrı’nın buyurduğu değneği de eline alıp Mısır’a doğru yola çıktı.

Mısır’dan Çıkış 4:24-26RAB yolda, bir konaklama yerinde Musa’yla karşılaştı, onu öldürmek istedi. O anda Sippora keskin bir taş alıp oğlunu sünnet etti, derisini Musa’nın ayaklarına dokundurdu. “Gerçekten sen bana kanlı güveysin” dedi. Böylece RAB Musa’yı esirgedi. Sippora Musa’ya sünnetten ötürü “Kanlı güveysin” demişti.

Mısır’dan Çıkış 18:1-7Musa’nın kayınbabası Midyanlı Kâhin Yitro, Tanrı’nın Musa ve halkı İsrail için yaptığı her şeyi, RAB’bin İsrailiiler’i Mısır’dan nasıl çıkardığını duydu. Musa’nın kendisine göndermiş olduğu karısı Sippora’yı ve iki oğlunu yanına aldı. Musa, “Garibim bu yabancı diyarda” diyerek oğullarından birine Gerşom adını vermişti. Sonra, “Babamın Tanrısı bana yardım etti, beni firavunun kılıcından esirgedi” diyerek öbürüne de Eliezer adını koymuştu. Yitro Musa’nın karısı ve oğullarıyla birlikte Tanrı Dağı’na, Musa’nın konakladığı çöle geldi. Musa’ya şu haberi gönderdi: “Ben, kayınbaban Yitro, karın ve iki oğlunla birlikte sana geliyoruz.” Musa kayınbabasını karşılamaya çıktı, önünde eğilip onu öptü. Birbirinin hatırlarını sorup çadıra girdiler.

YORUM: Ne Musa’yla evlenmeden önce ne de sonra Sippora hakkında fazla bir bilgi yok. Yedi kız kardeşlerdi. Babalarının sürülerine çobanlık yapıyorlardı. Babası Yitro “Reuel”(Mısır’dan Çıkış 2:18; 4:24,25; 18:1-6; Çölde Sayım 10:29) ya da “Hovav”(Hakimler 4:11) olarak da bilinir. İnancı tam olarak bilinmiyor. İsrail halkı Mısır’dan çıktıklarında RAB’bin yaptıklarını duyan Yitro, Musa’ya “Artık biliyorum

ki, RAB bütün ilahlardan büyüktür. Çünkü onların gurur duyduğu şeylerin üstesinden geldi”(Mısır'dan Çıkış 18:11) diye itirafta bulunuyor. Sippora evlendikten sonra kocası Musa'nın taptığı Tanrı'ya inandı fakat babası gibi imanını ağzıyla ikrar etmedi.

Musa Mısırlıyı öldürüp Midyan'a kaçtı. Midyan bugün Arabistan bölgesinin kuzeyinde bulunan bir yerdi. Sippora ile ilk olarak kuyunun başında karşılaştı. Kutsal Kitap'ta birçok önemli olay kuyunun başında geçer. Bunun birçok örnekleri vardır. İbrahim oğlu İshak'a kız alması için uşağını kendi ülkesine gönderdiğinde uşak Rebeka ile kuyunun başında karşılaştı. Yakup, Esav'dan kaçıp Paddan-Aram'a vardığında Rahel ve Lea kuyunun başındaydılar. Yusuf'u kıskanan kardeşleri onu bir kuyuya attılar. İsa Samiriyeli kadınla kuyunun başında sohbet etti.

Yitro iyi bir misafirperverlik gösterip Musa'yı evine aldı ve kızı Sippora'yı eş olarak ona verdi. İki oğulları oldu, birine; “*Garibim bu yabancı ülkede*”diyerek ‘*Gerşom*’adını verdi (Mısır'dan Çıkış 2:22), diğerine ise; “*Babamın Tanrısı bana yardım etti, beni firavunun kılıcından esirgedi*”diyerek ‘*Eliezer*’adını koydu (Mısır'dan Çıkış 18:4).

Musa Mısır'a doğru giderken RAB onu öldürmek istedi çünkü Tanrı'nın İbrahim ile yaptığı sünnet antlaşmasını yerine getirip oğlunu sünnet etmemişti. Tanrı “*onu öldürmek istedi*”(Mısır'dan Çıkış 4:24) derken tam olarak ne anlatılmak istediğini bilmiyoruz belki de Musa bir hastalıktan dolayı acı çekiyordu. Sippora olayı hemen fark edip, keskin bir taşla oğlunu sünnet ederek büyük bir felaketi önledi. Musa'nın yapması gereken işi kendi yaptı. Hızlı düşünüp hızlı hareket etmesi Musa'nın hayatını kurtardı (Mısır'dan Çıkış 4:24-26). Anlatılan bu olaydan sonra oğullarıyla birlikte babasının evine döndü, İsraililer Mısır'dan çıktıklarında babası Yitro onları Sina Dağı'nda bulunan Musa'nın yanına getirdi. Bu paragraflarda Musa'nın kayınbabası Yitro'yu karşılamasına ve onu öpmesine değinirken Sippora ve çocukları ile ilgili herhangi bir şey belirtilmemiş. (Mıs. Çıkış 18:1-6).

Sippora öldükten sonra Musa başka bir kadınla evlendi.

Referans ayetler:

Mısır'dan Çıkış 2:21,22;

4:25,26;

18:2

LEVİLİLER

ŞELOMİT

Levililer 24:10-14 İsraililer arasında annesi İsraili babası Mısırlı bir adam vardı. Ordugahta onunla bir İsraili arasında kavga çıktı. İsraili kadının oğlu RAB'be sövdü, lanet etti. Onu Musa'ya getirdiler. Annesi Dan oymağından Divri'nin kızı Şelomit'ti. Adamı göz altına alıp RAB'bin kararını beklediler. RAB Musa'ya şöyle dedi: "Onu ordugahın dışına çıkar. Ettiği laneti duyan herkes elini adamın başına koysun ve bütün topluluk onu taşlasın."

Levililer 24:23 Musa bunları İsrail halkına bildirdikten sonra, halk RAB'be lanet eden adamı ordugahın dışına çıkardı ve taşıyarak öldürdü. Böylece İsrail halkı RAB'bin Musa'ya verdiği buyruğu yerine getirmiş oldu.

YORUM: Zerubbabil'in kızıydı. Erkek kardeşleri Meşullam ve Hananya idi. Zerubbabil'in kızı olarak değil de Meşullam ve Hananya'nın kız kardeşi olarak tanıtılır (1.Tarihler 3:19).

Kutsal Kitap'ta Şelomit ismi çoğunlukla erkeklerde kullanılır (1.Tarihler 23:9,18; 26:28; Ezra 8:10).

Adı belirtilmemiş olan oğlu Tanrı'ya küfrettiği için onu alıp Musa'ya getirdiler. Tanrı onu ordugâhın dışına çıkarıp taşlamalarını buyurdu. Taşlanma; o zamanın yasalarına göre büyük ve ciddi bir suçun karşılığıydı. Taşlanmanın ordugâhın dışında yapılmasının sebebi ise ordugâhı bu olay ile kirletmemektir, çünkü kutsal olmayan ve değersiz şeyler topluluktan uzaklaştırılmalıydı.

Bu olayın verdiği mesaj; Kutsal olana karşı yapılan suçun bir cezası vardır ve bu cezayı vermenin de Tanrı'dan Musa'ya verilen bir yetki olduğudur.

Olay Mısır'dan çıktıktan sonra oldu. Babası adı belirtilmeyen bir Mısırlı ve putperestti; annesi Şelomit ise Yahudi'ydi ve Tanrı'ya tapıyordu. Büyük bir olasılıkla sorun karma bir evlilikten dolayı çıktı. Şelomit oğluna Tanrı'yı anlatma yerine onu kendi seçimiyle baş başa bırakmış olmalıydı.

Bir anne için oğlunun gözlerinin önünde öldürülmesi hiç kolay olmasa gerek. Levililer kitabında adı geçen tek kadındır.

Referans ayetler:

Levililer 24:10-23

1. Tarihler 3:19

ÇÖLDE SAYIM

KOZBI

Çölde Sayım 25:1-8İsrailliler Şittim’de yaşarken, erkekleri Moavlı kadınlarla zina etmeye başladı. Bu kadınlar kendi ilahlarına kurban sunarken İsrailliler’i de çağırdılar. İsrail halkı yiyeceklerden yedi ve onların ilahlarına taptı. Böylece Baal-Peor’a bağlandılar. RAB bu yüzden onlara öfkeleni. Musa’ya, “Bu halkın bütün önderlerini gündüz benim önümde öldür” dedi, “Öyle ki, İsrail halkına öfkem yatışsın.” Bunun üzerine Musa İsrail yargıçlarına, “Her biriniz kendi adamlarınız arasında Baal-Peor’a bağlanmış olanları öldürün” dedi. O sırada İsrailli bir adam geldi, Musa’nın ve Buluşma Çadırı’nın girişinde ağlayan İsrail topluluğunun gözü önünde kardeşine Midyanlı bir kadın getirdi. Bunu gören Kâhin Harun oğlu Elazar oğlu Pinehas topluluktan ayrılıp eline bir mızrak aldı. İsrailli’nin ardına düşerek çadıra girdi ve mızrağı ikisine birden sapladı. Mızrak hem İsrailli’nin, hem de Midyanlı kadının karnını delip geçti. Böylece İsrail’i yok eden hastalık dindi.

Çölde Sayım 25:14-18Midyanlı kadınla birlikte öldürülen İsrailli, Şimonoğulları’nın bir aile başıydı ve adı Salu oğlu Zimri’ydi. Öldürülen kadın ise Midyanlı bir aile başı olan Sur’un kızı Kozbi’ydi. RAB Musa’ya, “Midyanlılar’ı düşman say ve yok et” dedi, “Çünkü Peor olayında ve bunun sonucunda ölümcül hastalık çıktığı gün öldürülen kızkardeşleri Midyanlı önderin kızı Kozbi olayında kurdukları tuzaklarla sizi aldatarak düşmanca davrandılar.”

YORUM: İsrailliler Kenan yolculuğu sırasında Şittim’de konakladılar. Kalabalık İsrailliler’i gören Midyan Kralı ve yöneticileri onlardan koktular. Kral Balak, Balam’ı çağırıp onlara lanet okumasını istedi ancak Balam her seferinde lanet yerine onları bereketledi. Balam, Kral’a Midyanlı genç kızların İsrailli erkekleri ayartıp kendi ilahlarına tapmalarını sağlamak için İsrailliler’in yaşadığı bölgeye gönderilmesini önerdi (Çölde Sayım 31:15-16). Böylelikle İsrailliler Tanrı’nın gazabına uğrayacak, Midyanlılar için bir tehlike olmaktan çıkacaklardı. Kral, Balam’ın planını hemen uygulamaya koydu. Onları kurban sunma törenlerine davet ettiler. İsrailliler onların ilahlarına sundukları kurban etinden yiyip, onların ilahlarına bağlandılar. Sayısız İsrailli erkek, Midyanlı kızlarla zina yaptılar.

Kozbi, Midyanlı bir yöneticinin kızıydı. Musa’nın İsrailliler’i Midyanlılar’a karşı uyardığı bir zamanda Kozbi, Musa’nın ve tüm İsrailliler’in gözü önünde bir İsrailli’nin çadırına girecek kadar ahlaksızdı. Bir İsrailli’yi ayartması İsrailoğulları’nın çoğunun yıkımına neden oldu.

Kozbi’nin erkeklerle olan ilişkisini Süleyman’ın Özdeyişleri 7:8-11; 21-23’de tarif edilen kadına benzetebiliriz. **Süleyman’ın Özdeyişleri 7:8-11;** “Akşamüzeri,

alaca karanlıkta, akşam karanlığı çökerken, o kadının oturduğu sokağa saptığını, onun evine yöneldiğini gördüm. Derken kadın onu karşıladı, fahişe kılığıyla sinsice. Yaygaracı, dik başlı biriydi kadın. Bir an bile durmaz evde.”Süleyman’ın Özdeyişleri 7:21-23,“Onu bir sürü çekici sözlerle baştan çıkardı, tatlı diliyle peşinden sürükledi. Kesimevine götürülen öküz gibi hemen izledi onu delikanlı; tuzağa düşen geyik gibi, ciğerini bir ok delene kadar; kapana koşan bir kuş gibi, bunun yaşamına mal olacağını bilmeden.”

Kozbi, Balam’a İsraili erkeklerin ayartılması planının gerçekleşmesinde yardım edeceğinden, onların kendi ilahlarına tapmalarını sağlayacağından dolayı çok mutluydu. Kozbi, Tanrı’ya yürekten bağlı bir adamın doğru olanı yapabileceğini hesaba katmamıştı. İsrailoğulları, Tanrı’nın öfkesi karşılığında halkın arasına gönderdiği hastalık –bu hastalıktan ölenlerin sayısı bir günde yirmi dört bin kişiydi (Çölde Sayım 25:9)– sebebiyle ağlayıp yas tutarken Zimri ve Kozbi’nin umursamaz tavrı Pinehas’ı öfkeliyordu. Elazar oğlu Pinehas topluluktan ayrılıp eline bir mızrak aldı. İsraili’nin ardına düşerek çadıra girdi ve mızrağı ikisine birden sapladı. Mızrak hem İsraili’nin, hem de Midyanlı kadının karnını delip geçti. Böylece İsrail’i yok eden hastalık dindi. Zimri’nin oymağının önemli konumu ve Kozbi’nin Midyanlı bir aile başı olması, yetkileri ve ona yapabilecekleri gerçeği Pinehas’ı düşüncesinden vazgeçirmedi. Tanrı için olan bu gayretine karşılık RAB ailesiyle sonsuza dek sürecek kâhinlik antlaşması yaptı. RAB insanların ölümünden zevk mi alıyor? Hayır! Bütün bunlar Eski Antlaşma dönemine ait konular ve olması gereken durumlardı. Musa zaten önceden putperestliği önleyen davranışlara izin verdi. **Mısır’dan Çıkış 20:13**’de RAB; “*Adam öldürmeyeceksin*”diyerek insan öldürmeye karşı olduğunu bildiriyor. **Hezekiel 33:11**,“*Onlara de ki, ‘Varlığım hakkı için diyor Egemen RAB, ben kötü kişinin ölümünden sevinç duymam, ancak kötü kişinin kötü yollarından dönüp yaşamasından sevinç duyuyorum. Dönün! Kötü yollarınızdan dönün! Niçin ölesiniz, ey İsrail halkı!’*”

Kozbi’den öğreneceğimiz dersler; Tanrı ona inanmış kişilerin günahla ayartılmasını istemez, aynı şekilde Kozbi’nin durumuna düşüp diğer kişileri günaha düşürmemizi de istemez. Tanrı O’na itaat etmemizi ve o itaatın sonucunda bereketleri almamızı ister. **Matta 18:7**’de İsa Mesih; “*İnsanı günaha düşüren tuzaklardan ötürü vay dünyanın haline! Böyle tuzakların olması kaçınılmazdır. Ama bu tuzaklara aracılık eden kişinin vay haline!*” demektedir. **Matta 13:41-42**’de de; “*İnsanoğlu meleklerini gönderecek, onlar da insanları günaha düşüren her şeyi, kötülük yapan herkesi O’nun egemenliğinden toplayıp kızgın fırına atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacaktır*” dedi.

Referans ayetler:

Çölde Sayım 25:1-18

1. Korintliler 10:8

SELOFHAT’IN KIZLARI (MAHLA, NOA, HOGLA, MİLKA VE TİRSA)

Çölde Sayım 27:1-7 Yusuf oğlu Manaşşe'nin boylarından Manaşşe oğlu Makir oğlu Gilat oğlu Hefer oğlu Selofhat'ın Mahla, Noa, Hogla, Milka, Tirsa adındaki kızları, Buluşma Çadırı'nın girişinde Musa'nın, Kâhin Elazar'ın, önderlerin ve bütün topluluğun önüne gelip şöyle dediler: "Babamız çölde öldü. RAB'be başkaldıran Korah'ın yandaşları arasında değildi. İşlemiş olduğu günahtan ötürü öldü. Oğulları olmadı. Erkek çocuğu olmadı diye babamızın adı kendi boyu arasından neden yok olsun? Babamızın kardeşleri arasında bize de mülk verin." Musa onların davasını RAB'be götürdü. RAB Musa'ya şöyle dedi: "Selofhat'ın kızları doğru söylüyor. Onlara amcalarıyla birlikte miras olarak mülk verecek, babalarının mirasını onlara aktaracaksın."

Çölde Sayım 36:2RAB ülkeyi mülk olarak kurayla İsraililer arasında paylaştırması için efendimiz Musa'ya buyruk verdi. Kardeşimiz Selofhat'ın mirasının kızlarına verilmesi için de buyruk verildi.

Çölde Sayım 36:6RAB Selofhat'ın kızları için şöyle diyor: Selofhat'ın kızları babalarının bağlı olduğu oymak ve boydan herhangi bir erkekle evlenmekte özgürdürler.

Çölde Sayım 36:7-9İsrail'de miras bir oymaktan öbür oymağa geçmeyecek. Her İsraili atalarının bağlı olduğu oymağın mirasına bağlı kalacak. Herhangi bir İsrail oymağında miras alan kız, babasının bağlı olduğu oymak ve boydan biriyle evlenmelidir. Öyle ki, her İsraili atalarının mirasını sahiplenibilsin. Miras bir oymaktan öbür oymağa geçmeyecek. Her İsrail oymağı aldığı mirasa bağlı kalacak.

Çölde Sayım 36:10-12Selofhat'ın kızları Mahla, Tirsa, Hogla, Milka, Noa, RAB'bin Musa'ya verdiği buyruk uyarınca davranarak amcalarının oğullarıyla evlendiler. Böylece Yusuf oğlu Manaşşe boylarından erkeklerle evlendiler, dolayısıyla mirasları da babalarının bağlı olduğu boy ve oymakta kaldı.

YORUM: Kenan'a yolculuklarının sonunda; vaat edilmiş topraklar, zafer kazanmış olan İsraililer arasında paylaştırılıyordu. Bu topraklar İsrail boylarında bulunan her aileye Tanrı'dan ebedi bir hediye olacaktı. O çağın diğer topluluklarında olduğu gibi İsrail topluluğunda da ataerkil düzeni vardı. Toprak babadan oğula geçiyordu. Selofhat da İsrail topluluğuyla birlikte Mısır'dan çıkmış fakat vaat edilen toprakları görmeden çölde ölmüştü. Beş kızı vardı ama hiç oğlu olmadı. Yusuf'un soyundan geliyordu. Annelerinden bahsedilmiyor. Henüz evlenmemiş oldukları tezinden yola çıkarsak o zamanlarda kızlar çok genç yani 14-15 yaşlarında evlendiklerine göre onlar da o yaşlardaydı. Bu bir tahmindir ama güçlü bir olasılıktır.

Topraklar paylaştırılırken Selofhat'ın kızları sessiz kalmak yerine Musa'nın yanına gelip şikâyetlerini dile getirdiler.

Bu olayda iki önemli nokta var, ilki; Yasa'daki eksikliği fark ettiler, ikincisi; kadınların böyle bir miras hakları olmamasına rağmen uygun bir şekilde tepkilerini

dile getirdiler. Saygılı ve mantıklı bir dille durumlarını Musa'ya ilettiler. Erkek kardeşleri olmadığından tek korkuları babalarının adının ve mirasının sonsuza dek yok olmasıydı. Musa onların davalarını RAB'be götürdü. RAB Musa'ya *"Selofhat'ın kızları doğru söylüyor. Onlara amcalarıyla birlikte miras olarak mülk verecek, babalarının mirasını onlara aktaracaksınız"*dedi (**Çölde Sayım 27:7**). Bu olayla birlikte Yasa'ya yeni bir kural eklendi. Bu Yasa'ya göre bir adam erkek çocuğu olmadan ölürse mirası kızına verilecekti. Kızı yoksa mirası kardeşlerine, kardeşi yoksa amcalarına, amcaları yoksa mirası bağlı olduğu boyda kendisine en yakın akrabasına verilecekti.

Tanrı Selofhat'ın kızlarının sorununu dinledi ve cevap verdi. Her bir insan Tanrı için önemlidir ve her bir sorunu önemser.

Çevrelerindeki diğer kızlardan farklıydılar. Yasanın değişmesine önyak oldular. Vaat edilen topraklardan pay isteyen ilk kişilerdi. Genelde İsrail'de kadınlar böyle bir istekte bulunmazlardı. Benzer bir olayın ikinci örneğini Yeşu 15:16-19 bölümlerinde görüyoruz. Kalev'in kızı Aksa da Selofhat'ın kızları gibi gidip babasından tarlayla birlikte su kaynaklarını da istedi. Yalnız tarla değil bundan fazlasını da istedi, çünkü susuz tarla bir işe yaramayacaktı. Tanrı Eyüp'ün sahip olduğu her şeyi elinden alıp daha sonra ona eski sahip olduğunun iki katını verdi. Eyüp tekrar üç kız, yedi erkek çocuk sahibi oldu. Mal varlığından erkek çocuklarının yanı sıra kız çocuklarına da pay verdi (Eyüp 42:15).

'Tanrı böyle bir durumun olabileceğini önceden bilmiyor muydu?', *'Neden daha önce Yasa'ya böyle bir madde eklemedi?'*, *'Tanrı'nın koyduğu yasalarda eksiklik mi var?'* gibi sorular aklımıza gelebilir. Tanrı bu yasayı eklemek için Selofhat'ın kızlarını kullanmak istedi.

Kutsal Kitap'ta bu olaya neden yer veriliyor? Erkekler RAB'bin bereketlerini miras alırken kadınlar bu bereketlerin dışında tutulamazdı. Bundan da Tanrı'nın adaletini görebiliriz.

Selofhat'ın kızlarının bize verdiği ders şudur; öncelikle bir imanlı olarak biz kadınların kim olduğumuzu, Tanrı'nın bizi nasıl gördüğünü ve Egemenliği için hangi görevi verdiğini unutmamak gerek. Tanrı'nın verdiği mirasa sahip çıkmalıyız.

Referans ayetler:

Çölde Sayım 27:1-11; 36:1-13

Yeşu 17:3-5

Çölde Sayım 26:33

YEŞU

RAHAV

Yeşu RAB'bin onlara vaat ettiği toprakları araştırmaları için Eriha'ya iki casus gönderdi:

Yeşu 2:1-21*Nun oğlu Yeşu Şittim'den gizlice iki casus gönderdi. "Gidip ülkeyi, özellikle de Eriha'yı araştırın" dedi. Böylece yola çıkan casuslar, Rahav adında bir fahişenin evine gidip geceyi orada geçirdiler. Bu arada Eriha Kralı'na, "Ülkemizi araştırmak üzere bu gece İsrail halkından buraya adamlar geldi" diye haber verildi. Bunun üzerine Eriha Kralı, Rahav'a, "Sana gelip evinde kalan o adamları dışarı çıkar" diye haber gönderdi, "Çünkü onlar ülkemizi araştırmak için geldiler." İki adamı saklamış olan Rahav, "Adamların bana geldikleri doğru" dedi, "Ama ben nereli olduklarını bilmiyordum. Karanlık basar basmaz, kentin kapısı kapanmak üzereyken çıktılar. Nereye gittiklerini bilmiyorum. Hemen peşlerinden giderseniz yetişirsiniz." Aslında kadın onları dama çıkarmış, oraya sermiş olduğu keten saplarının altına gizlemişti. Kralın adamlarıysa casusları Şeria Irmağı'nın geçitlerine giden yol boyunca kovaladılar. Onlar kentten çıkar çıkmaz kapı sürgülenmişti. Damdaki adamlar yatmadan önce kadın yanlarına çıktı. "RAB'bin bu ülkeyi verdiğini biliyorum" dedi, "Sizden ötürü dehşete kapıldık; ülkede yaşayan herkesin korkudan dizlerinin bağı çözüldü. Çünkü Mısır'dan çıktığınızda RAB'bin Kamış Denizi'ni önünüzde nasıl kurduğunu, Şeria Irmağı'nın ötesindeki Amorlu iki krala –Sihon ve Og'a– neler yaptığınızı, onları nasıl yok ettiğinizi duyduk. Bunları duyduğumuzda korkudan dizlerimizin bağı çözüldü. Sizin korkunuzdan kimsede derman kalmadı. Çünkü Tanrınız RAB hem yukarıda göklerde, hem de aşağıda yeryüzünde Tanrı'dır. iyilik ettiğim gibi, siz de aileme iyilik edeceğinize lütfen RAB adına ant için. Annemi, babamı, erkek ve kız kardeşlerimle ailelerini ölümden kurtarıp hepimizi sağ bırakacağınıza ilişkin bana güvenilir bir işaret verin." Adamlar, "Eğer bu yaptıklarımızı açığa vurmazsanız, yerinize ölmeye hazırız" dediler, "RAB bu ülkeyi bize verdiğinde sana iyilik edip sözümüzü tutacağız." Kent surlarında bir evde oturan Rahav, adamları ipe pencereden aşağı indirdi. Onlara, "Dağa çıkın, yoksa sizi kovalayanlarla karşılaşabilirsiniz" dedi, "Onlar dönene kadar üç gün orada saklanın. Sonra yolunuza devam edersiniz." Adamlar Rahav'a, "Bize içirdiğin andı tutmasına tutarız" dediler, "Ama ülkeye girdiğimizde şu kırmızı ipi bizi indirdiğin pencereye bağla. Anneni, babanı, kardeşlerinle babanın bütün ev halkını yanına, kendi evine topla. Evinin kapısından dışarıya çıkan, kendi kanından sorumlu olacak; böyle biri için sorumluluk kabul etmeyiz. Ama seninle birlikte evinde olan herhangi birine gelecek zarardan biz sorumluyuz. Ancak bu yaptıklarımızı açığa vurursan, içirdiğin ant bizi bağlamaz." Kadın, "Dediğiniz gibi olsun" diye karşılık verdi. Onları yola çıkarıp uğurladıktan sonra kırmızı ipi pencereye bağladı.*

Yeşu 2:23-24İki adam geri dönmek üzere dağdan indi. Irmağı geçip Nun oğlu Yeşu'nun yanına vardılar ve başlarından geçen her şeyi ona anlattılar. Yeşu'ya, "RAB gerçekten bütün ülkeyi elimize teslim etti" dediler, "Orada yaşayan herkesin korkudan dizlerinin bağı çözüldü."

Yeşu 3:1Sabah erkenden kalkan Yeşu, bütün İsrail halkıyla birlikte Şittim'den yola çıkıp Şeria Irmağı'na kadar geldi. Irmağı geçmeden orada konakladılar.

Yeşu 6:21Kadın erkek, genç yaşlı, küçük ve büyük baş hayvanlardan eşeklere dek, kentte ne kadar canlı varsa, hepsini kılıçtan geçirip yok ettiler.

Yeşu 6:22-25Yeşu ülkeye casus olarak gönderdiği iki adama, "O fahişenin evine gidin, ant içtiğiniz gibi, kadını ve bütün yakınlarını dışarı çıkarın" dedi. Eve giren genç casuslar Rahav'ı, annesini, babasını, erkek kardeşleriyle bütün akrabalarını ve kendisine ait olan her şeyi alıp İsrail ordugahının yakınına getirdiler. Sonra kenti içindekilerle birlikte ateşe verdiler. Ancak altını ve gümüşü, tunç ve demir eşyayı RAB'bin Tapınağı'nın hazinesine koydular. Yeşu fahişe Rahav'a, babasının ev halkıyla yakınlarına dokunmadı. Yeşu'nun Eriha'yı araştırmak için gönderdiği ulakları saklayan Rahav, bugün de İsraililer'in arasında yaşıyor.

YORUM: Rahav Eriha'da yaşıyordu. Oradaki halk onu kötü bir kadın olarak tanıyordu çünkü fahişelik yapıyordu ama Rahav zeki ve bilge bir kadındı. Casuslarla karşılaştığında iki seçimle yüzyüze kaldı. Ya onları reddedecekti ya da saklayacaktı, Rahav onları saklamayı seçti. Tanrı'nın halkına karşı olan taraftayken RAB onu kendi halkına yardım etmesi için kullandı. Casuslar Rahav'a güvenip evinde kaldılar. Hayatlarını onun ellerine bıraktılar. Rahav, Kral'ın elçilerine casusların kentten ayrılmış olduklarını söylerken, Kutsal Kitap Rahav'ın yalanını değil yaptığı işi vurguluyor. Söylediği yalan Safıra'nın yalanı gibi değildi, Safıra RAB'be yalan söylerken Rahav kötü adamlara karşı Tanrı'nın ona gönderdiği adamları korumaya çalışıyordu. Rahav'ın casuslarla olan diyalogundan Kenan halkının, Tanrı'nın İsrailoğulları için yaptığı mucizeleri çok iyi bildiklerini anlayabiliyoruz.

Rahav diğer Erihalılar gibi değildi, Tanrı hakkında duydu ve O'nu kabul etti, hayatını riske atacak kadar O'na güvendi. Asla hayal kırıklığına uğramadı. Yalnız Rahav değil onun aracılığıyla bütün ev halkı ve yakınları da kurtuldu. Eriha'nın sonu Sodom gibi oldu. Sodom'da da yalnızca Lut ve kızları kurtuldu. Rahav sahip olduğu her şeyi geride bırakıp İsrail halkına katıldı. İsraililer Eriha'yı ateşe verdiklerinde halkının ve şehrinin mahvolmasını izlemek Rahav için pek kolay olmamıştır.

İsa'nın kanı bizim için kurtuluş olduğu gibi kırmızı ip de Rahav ve ev halkı için kurtuluş oldu.

Büyük ihtimalle İsraili olan Salmon ile evlenip Davut ve İsa'nın soy kütüğünde yer aldı. Matta'da İsa'nın geldiği soy listesinde beş kadının adı geçiyor. Bunlar; birincisi, kayınbabasından hamile kalan Tamar, ikincisi, putperest bir inançtan gelen

Rahav, üçüncüsü, kesinlikle İsraili olmayan Moavlı Rut, dördüncüsü, Davut'un karısı Bet-Şeva, beşincisi ise Meryem'dir. Rahav, Rut ile evlenen Boaz'ın annesidir. Oğlu Boaz'ı İsrailoğulları'nın geleneklerine bağlı biri olarak yetiştirdi.

Rahav'ın bir fahişe olarak Mesih'in soy listesinde yer alması bize RAB'bin günahkârlar için sağladığı büyük kurtuluşu hatırlatıyor.

Rahav İsraililer ve onların inandığı Tanrı hakkında çok şey duymuştu.

Rut ile bazı benzerlikleri var. Ahlaksal yaşantıları farklıydı fakat imanlarını eylemle gösterdiler. Rahav imanını eylemle göstermeye iyi bir örnektir. İmanları sayesinde, kendi halkları Tanrı'nın yargısı altında olmasına rağmen RAB onları İsrail soyuna kattı. Her ikisinin de ismi İsa'nın soyağacında yer alıyor. Soyağacına göre Rahav, Boaz'ın annesi yani Rut'un kayınvalidesi olarak geçiyor. İkisi de putperest bir inançtan geliyorlar.

Kendi hayatını tehlikeye atarak İsraili casusları saklamayı göze aldı. Kendini koruyacağına dair Tanrı'nın halkına güveni vardı. İsraili casuslar Kenan halkı arasında Tanrı'nın yaptığı büyük işlerin dilden dile dolaşıldığını Rahav'dan öğrendiler.

İnsanlar Rahav'a bir fahişe gözüyle bakıyorlardı. Tanrı bizim ne olduğumuz ya da nasıl olduğumuza değil yüreğimize bakar. **1. Samuel 16:7**“Çünkü RAB insanın gördüğü gibi görmez; insan dış görünüşe, RAB ise yüreğe bakar.”

Rahav olayı ve Nuh tufanın ortak noktası ikisinde de dışarda kalanlar ölecekti.

Rahav bir fahişeyken bir kahramana dönüştü. Rahav ona utanç veren geçmiş yaşantısını geride bıraktı ve Tanrı'nın ona açtığı lütuf yolunda ilerledi. Daha sonra Rut ile evlenecek olan Boaz'ın annesi oldu (Matta 1:5).

Referans ayetler:

Yeşu.2:1-21

Yeşu 6:17-25

Matta 1:5

İbraniler 11:31

Yakup 2:25

AKSA

Yeşu 15:16-19Kalev, “Kiryat-Sefer halkını yenip orayı ele geçirene kızım Aksa'yı eş olarak vereceğim” dedi. Kenti Kalev'in kardeşi Kenaz'ın oğlu Otniel ele geçirdi. Bunun üzerine Kalev kızı Aksa'yı ona eş olarak verdi. Kız Otniel'in yanına varınca, onu babasından bir tarla istemeye zorladı. Kalev, eşeğinden inen kızına, “Bir isteğin mi var?” diye sordu. Kız, “Bana bir armağan ver” dedi, “Madem Negev'deki toprakları bana verdin, su kaynaklarını da ver.” Böylece Kalev yukarı ve aşağı su kaynaklarını ona verdi.

YORUM: Vaat edilen topraklara girmeden kırk yıl önce Kenan'ı alma konusunda İsrailiiler'i ikna etmeye çalışan dört casustan biri olan Kalev'in kızıydı. Kalev'in İsrail topluluğunda saygın bir yeri vardı. Kalev kızı Aksa'nın çok özel olduğunu düşünmüş olmalı ki; onu Kiryat-Sefer'i ele geçirene eş olarak vermek istedi. Eski Antlaşma dönemindeki evliliklerde karı koca arasındaki anlaşmadan çok iki aile arasındaki anlaşmanın ya da babanın rolü büyük önem taşırdı.

Otniel, Kalev'in yeğeniydi, Kiryat-Sefer'i ele geçirmeyi göze aldı. Bununla Aksa'nın gönlünü kazandı. Aksa, babası Kalev'e özel bir yakınlık hissetmiş olmalıydı, babasından toprak isteyecek kadar kendini rahat hissetti. Belki de verilen topraklarda yeterince su kaynağı yoktu ve bu şekilde toprağı işlemek zor olacaktı, bu nedenle su kaynaklarını da istedi. **Süleyman'ın Özdeyişleri 31:16** "*Bir tarlayı gözüne kestirip satın alır, el emeğiyle kazandığı parayla bağ diker*" diyor, bu ayetteki kadın gibi istediği tarlayı elde etti. İsteğinin yerine gelmesi için hem babasını hem kocasını ikna edebildi. Aksa bize **Yakup 4:2**'deki "*...Elde edemiyorsunuz, çünkü Tanrı'dan dilemiyorsunuz*" sözünü hatırlatır. Aksa da dileğini babasına ilettil ve babası Kalev ona istediklerini verdi.

Tanrı'nın bereketini dileyen bir kadındı.

Referans ayetler:

Yeşu 15:13-19

HAKİMLER

DEBORA

Hakimler 4:1-21 Ehut'un ölümünden sonra İsraililer yine RAB'bin gözünde kötü olanı yaptılar. RAB de İsraililer'i Hasor'da egemenlik süren Kenanlı kral Yavin'in eline teslim etti. Yavin'in Sisera adında bir ordu komutanı vardı; Haroşet-Goyim'de yaşıyordu. Dokuz yüz demir savaş arabasına sahip olan Yavin, yirmi yıldır İsraililer'i acımasızca eziyordu. Bu yüzden İsraililer RAB'be yakardılar. O sırada İsrail'i Lappidot'un karısı Peygamber Debora yönetiyordu. Debora Efrayim'in dağlık bölgesinde, Rama ile Beytel arasındaki hurma ağacının altında oturur, kendisine gelen İsraililer'in davalarına bakardı. Debora bir gün adam gönderip Avinoam oğlu Barak'ı Kedeş-Naftali'den çağırttı. Ona, "İsrail'in Tanrısı RAB, yanına Naftali ve Zevulun oğulları'ndan on bin kişi alıp Tavor Dağı'na gitmeni buyuruyor" dedi, "RAB, 'Kral Yavin'in ordu komutanı Sisera'yı, savaş arabalarını ve ordusunu Kişon Vadisi'ne, senin yanına çekip eline teslim edeceğim' diyor." Barak Debora'ya, "Eğer benimle gelersen giderim" dedi, "Benimle gelmezsen gitmem." Debora, "Seninle gelmesine gelirim, ama böyle bir yol tuttuğun için onurlandırılmayacaksın" dedi, "Çünkü RAB Sisera'yı bir kadının eline teslim etmiş olacak." Böylece Debora kalkıp Barak'la birlikte Kedeş'e gitti. Barak Zevulun ve Naftali oğullarını Kedeş'te topladı. Ardında on bin kişi vardı. Debora da onunla birlikte gitti. Kenliler'den Hever, Musa'nın kayınbiraderi Hovav'ın torunlarından, yani Kenliler'den ayrılmış, çadırını Kedeş yakınında Saanannim'deki meşe ağacının yanına kurmuştu. Avinoam oğlu Barak'ın Tavor Dağı'na çıktığını duyan Sisera, dokuz yüz demir arabasını ve yanındaki halkı Haroşet-Goyim'den çıkarıp Kişon Vadisi'nde topladı. Debora Barak'a, "Haydi kalk! Çünkü RAB'bin Sisera'yı senin eline teslim ettiği gün bugündür" dedi, "RAB senin önünden gidiyor." Bunun üzerine Barak ardında on bin kişiyle Tavor Dağı'ndan indi. RAB, Sisera'yı, savaş arabalarını sürenleri ve ordusunu Barak'ın önünde şaşkına çevirerek bozguna uğrattı. Sisera savaş arabasından indi ve yaya olarak kaçtı. Barak savaş arabalarını ve orduyu Haroşet-Goyim'e kadar kovaladı. Sisera'nın bütün ordusu kılıçtan geçirildi, tek kişi bile kurtulamadı. Yaya olarak kaçan Sisera ise Kenliler'den Hever'in karısı Yael'in çadırına sığındı. Çünkü Hasor Kralı Yavin'le Kenliler'den Hever'in arası iyiydi. Yael Sisera'yı karşılamaya çıktı. Ona, "Korkma, efendim, gel çadırıma sığın" dedi. Çadırına sığınan Sisera'nın üzerine bir yorgan örttü. Sisera, "Susadım, lütfen biraz su ver de içeyim" dedi. Yael süt tulumunu açıp ona içirdikten sonra üzerini yine örttü. Sisera kadına, "Çadırın kapısında dur" dedi, "Biri gelir de çadırda kimse var mı diye sorarsa, yok de." Hever'in karısı Yael eline bir çadır kazığı ile tokmak aldı. Yorgunluktan derin bir uykuya dalmış olan Sisera'ya sessizce yaklaşarak kazığı şakağına dayadı ve yere saplanıncaya dek çaktı. Sisera hemen öldü.

YORUM: Hakimler bölümünde Debora, Lappidot'un karısı ve İsrail'i yöneten bir peygamber olarak tanıtılıyor. Bunlar bize bu önemli kadın hakkında öğrenmemize yardım eder.

Bir peygamber olarak tanıtılıyor. Peygamberler Eski Antlaşma döneminde çok önemli insanlardı. Tanrı bu insanları Kendi isteğini insanlara açıklamak için seçerdi.

Debora'dan öğrenebileceğimiz ilk şey Tanrı ile çok yakın ve özel bir ilişkisi vardı. Tanrı onu çağırdı ve Kendi adına konuşması için vekil atadı. İsrail'deki herkes Debora'nın Tanrı ile olan ruhsal ilişkisini bilir ve ona yürekten saygı duyardı.

O dönem toplumunda alışık olunmadık bir liderlik resmi sunuyor. Çok az sayıda kadın liderlik görevinde başarılı oldu. Debora hem milli lider hem de ruhsal liderdi. İsrail'in çalkantılı yıllarında hakim olarak hizmet eden tek kadındı. Her ne kadar ailesi hakkında yazılmasa da aynı zamanda hem bir eş hem de büyük ihtimalle bir anneydi.

İsrailliler'in Kenanlılar'a karşı zafer kazanmasında kocası Lappidot'un hiçbir rolünün olmaması biraz ilginç gelebilir. Yine de Kutsal Kitap'ta Debora, Lappidot'un karısı diye tanıtılır. Kutsal Kitap boyunca yasalara göre kadınlar ya kocalarıyla ya babalarıyla ya da ev halkından herhangi bir erkek aracılığıyla tanıtılır. Çünkü kadın ev halkına, ev halkı da erkeğe aitti.

Debora, İsrail'de bir peygamber ve bir liderdi aynı zamanda bir eş ve Lappidot'un ev halkının bir üyesiydi. Ataerkil bir zamanda hem eş hem de ruhsal bir lider olmak arasında herhangi bir çatışma yaşamadı.

İsrailliler'in askeri lideri değil ruhsal lideriydi, bu nedenledir ki RAB Debora'nın bu saldırıda yer almasını istemedi. Onu bir peygamber, bir hakim olarak atadı ve Barak'ı savaş lideri yapma isteğini ona iletmesini istedi. Barak, Debora'nın çağrısına olumlu cevap verdi ve bir şartla savaş lideri olmayı kabul etti. Barak Debora'ya, *"Eğer benimle gelersen giderim"* dedi, *"Benimle gelmezsen gitmem"* (**Hakimler 4:8**). Barak'ın verdiği bu tepki aslında Debora'ya ne kadar çok güvendiğinin bir göstergesidir. Barak kendini yetersiz hissetti ancak onunla giderse savaşacaktı. Debora Barak ile gitmeyi kabul etti fakat onu azarladı. Şöyle bir söz vardır; *'Söylenecek bir sözün varsa erkeğe söyle, yapılacak bir işin varsa kadına söyle'*, çünkü Tanrı, Barak'ı çağırdı ve ona zafer sözü verdi, onun bu konuda Tanrı'ya güvenmesi gerekiyordu. Debora, İsrail halkının Barak'ı askeri bir lider olarak görmeleri gerektiğinin farkındaydı bu nedenle kendini geri planda tuttu.

İsrailliler'den kaçan Sisera Yael'in çadırına sığındı. Kadın çadırda uyuyan Sisera'ya sessizce yaklaşıp şakağına kazık sapladı, böylelikle Debora'nın Barak'a iletmiş peygamberlik sözleri gerçekleşti ve Tanrı Sisera'yı bir kadının eline teslim etti. **Hakimler 4:9**'da Debora Barak'a; *"Seninle gelmesine gelirim, ama böyle bir yol tuttuğun için onurlandırılmayacaksın"* dedi, *"Çünkü RAB Sisera'yı bir kadının eline teslim etmiş olacak."*

Tanrı, Debora'yı kendi halkını yönetmesi için seçti. O dönemin güçlü ataerkil toplumunda böyle bir görevi üstlenmek bir kadın için alışılmış bir durum değildi, yine

de Debora kimin ne düşündüğünü pek umursamadı ve bunu sakıncalı bir durum olarak görmedi.

Tanrı'nın bizden tek isteği; O'nun çocuğu ve bir imanlı olarak tüm yüreğimizi, hayatımızı Barak gibi değil de Debora gibi şüphe duymadan O'na vermek ve herkesten ve her şeyden çok O'na güvenmemizdir.

Referans ayetler:

Hakimler 4:4, 5, 8, 9, 10, 14;

5:1, 7, 12, 15

YAEL

Hakimler 4:1-3 *Ehut'un ölümünden sonra İsraililer yine RAB'bin gözünde kötü olanı yaptılar. RAB de İsraililer'i Hasor'da egemenlik süren Kenanlı kral Yavin'in eline teslim etti. Yavin'in Sisera adında bir ordu komutanı vardı; Haroşet-Goyim'de yaşardı. Dokuz yüz demir savaş arabasına sahip olan Yavin, yirmi yıldır İsraililer'i acımasızca eziyordu. Bu yüzden İsraililer RAB'be yakardılar.*

Hakimler 4:15-24 *RAB, Sisera'yı, savaş arabalarını sürenleri ve ordusunu Barak'ın önünde şaşkına çevirerek bozguna uğrattı. Sisera savaş arabasından indi ve yaya olarak kaçtı. Barak savaş arabalarını ve orduyu Haroşet-Goyim'e kadar kovaladı. Sisera'nın bütün ordusu kılıçtan geçirildi, tek kişi bile kurtulamadı. Yaya olarak kaçan Sisera ise Kenliler'den Hever'in karısı Yael'in çadırına sığındı. Çünkü Hasor Kralı Yavin'le Kenliler'den Hever'in arası iyiydi. Yael Sisera'yı karşılamaya çıktı. Ona, "Korkma, efendim, gel çadırıma sığın" dedi. Çadırına sığınan Sisera'nın üzerine bir yorgan örttü. Sisera, "Susadım, lütfen biraz su ver de içeyim" dedi. Yael süt tulumunu açıp ona içirdikten sonra üzerini yine örttü. Sisera kadına, "Çadırın kapısında dur" dedi, "Biri gelir de çadırda kimse var mı diye sorarsa, yok de." Hever'in karısı Yael eline bir çadır kazığı ile tokmak aldı. Yorgunluktan derin bir uykuya dalmış olan Sisera'ya sessizce yaklaşarak kazığı şakağına dayadı ve yere saplanıncaya dek çaktı. Sisera hemen öldü. Yael Sisera'yı kovalayan Barak'ı karşılamaya çıktı. "Gel, aradığın adamı sana göstereyim" dedi. Barak kadını izledi ve şakağına kazık çakılmış Sisera'yı ölü buldu. Böylece Tanrı o gün Kenanlı kral Yavin'i İsraililer'in önünde bozguna uğrattı. Giderek güçlenen İsraililer sonunda Kenanlı kral Yavin'i ortadan kaldırdılar.*

YORUM: Kenli Hever'in karısıydı. Kenanlı bir ordu komutanı ve İsrail düşmanı olan Sisera'yı öldürmekle ün yaptı. İsraililer ve Kenanlılar arasındaki savaşta büyük bir rol oynadı, böylelikle Debora'nın peygamberliği gerçekleşti. İsrail'den ve İsrail'in Tanrı'sından uzak olmasına rağmen casusları evinde saklayan Rahav gibi mi davrandı yoksa zorba komutanın davranışlarına bir tepki miydi? Yael'in misafirperverliği

Sisera'nın kendini çadırda güvende hissetmesine sebep oldu. Sisera uyanık olsaydı Yael böyle bir şeye cesaret edebilir miydi?

Yael'in yaptığı eylem Hasor Kralı Yavin ile yakın bir dostluk ilişkisi içinde olan kocası için şok edici bir olaydı. Yael'in yaptığı olayda birçok sebep olabilir. Belki kocasının politik düşüncesine katılmıyordu.

Tanrı bazı kralları kadınların eline teslim etti. Sisera gibi Şekem kralı Gidyon oğlu Avimelek te bir kadının kuledenattığı değirmenin üst taşıyla öldürülmüştü(**Hak.9:23**).Kadınlara karşı zaafı olan Şimşon'un ölümü de Delila'nın elinden oldu.

Her ne kadar şaşırtıcı gibi görünse de Tanrı'nın isteğini yaptı. **Hakimler 4:9**'da Debora, Barak'a “*Seninle gelmesine gelirim, ama böyle bir yol tuttuğun için onurlandırılmayacaksın*” dedi, “*Çünkü RAB Sisera'yı bir kadının eline teslim etmiş olacak.*”Bu ayet olaya bir açıklık getiriyor.

Hakimler 5:24-27;

*Kenliler'den Hever'in karısı Yael
Kadınlar arasında alabildiğine kutsansın.
Çadırlarda yaşayan kadınlar arasında
Alabildiğine kutsansın.
Sisera su istedi, Yael ona süt verdi.
Soylulara yaraşır bir çanakla ayran sundu.
Sol eline çadır kazığını,
Sağ eline işçi tokmağını aldı.
Vurdu, Sisera'nın başını ezdi.
Şakağına çaktı kazığı, deldi geçirdi.
Ayaklarının dibine çöktü,
Yere serildi Sisera.
Düşüp yığıldı Yael'in ayakları dibine,
Yığıldığı yerde cansız kaldı.*

Referans ayetler:

Hakimler 4:17, 18, 21, 22
5:6, 24-27

SISERA'NIN ANNESİ

Hakimler 5:25-30;

*Sisera su istedi, Yael ona süt verdi.
Soylulara yaraşır bir çanakla ayran sundu.
Sol eline çadır kazığını,
Sağ eline işçi tokmağını aldı.
Vurdu, Sisera'nın başını ezdi.*

*Şakağına çaktı kazığı, deldi geçirdi.
Ayaklarının dibine çöktü,
Yere serildi Sisera.
Düşüp yığıldı Yael'in ayakları dibine,
Yığıldığı yerde cansız kaldı.
Sisera'nın annesi parmaklıkların ardından,
Pencereden bakıp feryat etti:
'Oğlumun savaş arabası
Neden bu kadar gecikti,
Nal sesleri neden duyulmuyor?'
Bilge kadınlar onu yanıtladılar.
O da şöyle düşündü:
'Ganimeti bulmuş, paylaşıyor olmalılar.
Her yiğide bir ya da iki kız,
Sisera'ya ganimet olarak rengarenk giysiler,
Evet, işlemeli, rengarenk giysiler.
Yağmacıların boyunları için
İki yanı işlemeli renkli giysiler,
Hepsi ganimet.'*

YORUM: Sisera'nın annesi bu bölümlerde oğlunun savaştan ganimetlerle dönmesini bekleyen bir anne olarak tasvir ediliyor. Debora yufka yürekli olsaydı, Sisera'nın öldüğünü bile bile onun dönmesini merakla bekleyen annesinin duygularını yazacak cesaret bulamazdı. Bir annenin çocuğunu sabırsızlıkla, merakla pencerede beklemesi çok acı bir durumdur. Sisera onu acı içinde bekleyen annesine dönmedi.

Hakimler 4. ve 5. bölümlerde dört kadından bahsediliyor, bunların ilki; bölümün kahramanı olan yargıç ve peygamber Debora, ikincisi; Sisera'yı öldürerek İsrail'in kahramanı ilan edilen Yael, üçüncüsü; oğlunu kaybetmenin acısını yaşayan Sisera'nın annesi ve dördüncüsü ise; Sisera'nın annesini teselli etmeye çalışan bir grup kadın.

YİFTAH'IN ANNESİ

Hakimler 11:1-11 *Yiftah adında yiğit bir savaşçı vardı. Bir fahişenin oğlu olan Yiftah'ın babasının adı Gilat'tı. Gilat'ın karısı da ona erkek çocuklar doğurmuştu. Bu çocuklar büyüyünce Yiftah'ı kovmuşlardı. Ona, "Babamızın evinden miras almayacaksın. Çünkü sen başka bir kadının oğlusun" demişlerdi. Yiftah kardeşlerinden kaçıp Tov yöresine yerleşti. Çevresinde toplanan serserilere önderlik etmeye başladı. Bir süre sonra Ammonlular İsraililer'e savaş açtı. Savaş patlak verince Gilat ileri gelenleri Yiftah'ı almak için Tov yöresine gittiler. Ona, "Gel, komutanımız ol, Ammonlular'la savaşalım" dediler. Yiftah, "Benden nefret eden, beni babamın evinden kovan siz değil miydiniz?" diye yanıtladı, "Sıkıntıya düşünce neden bana geldiniz?" Gilat ileri gelenleri, "Sana başvuruyoruz; çünkü bizimle*

gelip Ammonlular'la savaşmanı, bize, Gilat halkına önderlik etmeni istiyoruz” dediler. Yiftah, “Ammonlular'la savaşmak için beni götürürseniz, RAB de onları elime teslim ederse, sizin önderiniz olacak mıyım?” diye sordu. Gilat ileri gelenleri, “RAB aramızda tanık olsun, kesinlikle dediğin gibi yapacağız” dediler. Böylece Yiftah Gilat ileri gelenleriyle birlikte gitti. Halk onu kendine önder ve komutan yaptı. Yiftah bütün söylediklerini Mispa'da, RAB'bin önünde yineledi.

YORUM: Yiftah'ın babası İsrail'in ileri gelenlerindendi fakat annesi fahişelik yapıyordu. Yasak bir ilişkiden doğmuştu. Belli bir yaşa kadar babasının evinde yaşadı. Kardeşleri büyüyünce onu istemediler.

Annesinin bu süre içinde nerede ve ne yaptığı hakkında hiçbir şey yazmıyor. Yiftah ile hiç görüştü mü? Yiftah İsrail'e önder olduğunda annesi yaşıyor muydu? Yaşıyorduyorsa oğlunun İsrail'e önder olması karşısında neler hissetti?

Yiftah'ın üvey annesinin ve kardeşlerinin onu kovması bize Yaratılış 21:10 ayetinde Sara'nın mirasa ortak olmaması için cariyesi Hacer'i ve oğlu İsmail'i kovması olayını hatırlatır.

YİFTAH'IN KIZI

Hakimler 11:30-40RAB'bin önünde ant içerek şöyle dedi: “Gerçekten Ammonlular'ı elime teslim edersen, onları yenip sağ salim döndüğümde beni karşılamak için evimin kapısından ilk çıkan, RAB'be adanacaktır. Onu yakmalık sunu olarak sunacağım.” Yiftah bundan sonra Ammonlular'la savaşmaya gitti. RAB onları Yiftah'ın eline teslim etti. Yiftah, başta Avel-Keramim olmak üzere, Aroer'den Minnit'e kadar yirmi kenti yakıp yıkarak Ammonlular'a çok büyük kayıplar verdirdi. Böylece Ammonlular İsraililer'in boyunduruğuna girdi. Yiftah Mispa'ya, kendi evine döndüğünde, kızı tef çalıp dans ederek onu karşılamaya çıktı. Tek çocuğu oydu, ondan başka ne oğlu ne de kızı vardı. Yiftah, kızını görünce giysilerini yırtarak, “Eyvahlar olsun, kızım!” dedi, “Beni perişan ettin, umarsız bıraktın! Çünkü RAB'be verdiğim sözden dönemem.” Kız, “Baba, RAB'be ant içtin” dedi, “Madem RAB düşmanların olan Ammonlular'dan senin öcünü aldı, ağzından ne çıktıysa bana öyle yap.” Sonra ekledi: “Yalnız bir dileğim var: Beni iki ay serbest bırak, gidip arkadaşlarımla kırlarda gezineyim, kızlığıma ağlayayım.” Babası, “Gidebilirsin” diyerek onu iki ay serbest bıraktı. Kız arkadaşlarıyla birlikte kırlara çıkıp erdenliğine ağladı. İki ay sonra babasının yanına döndü. Babası da içtiği andı yerine getirdi. Kıza erkek eli değmemişti. Bundan sonra İsrail'de bir gelenek oluştu. İsrail kızları her yıl kırlara çıkıp Gilatlı Yiftah'ın kızı için dört gün yas tutar oldular.

YORUM: Kutsal Kitap'ta bulunan en trajik olaylardan biridir. Yiftah İsrail'in dokuzuncu hakimiydi. Kazandığı zafer için Tanrı'ya sunu sunacağına dair ant içti fakat bu andın sonucunda kendi kızını kurban vereceğini bilemezdi. Peki, Yiftah böyle bir

andı içerken kendi evinden çıkanın yüksek bir ihtimalle kendi ev halkından olacağını düşünemedi mi? Yiftah da Hirodes gibi düşünmeden akılsızca verilmiş bir sözün kurbanı oldu. Hirodes doğum gününde dans eden Hirodiya'nın kızına ant içip ne dilerse vereceğini söyledi. Kız da annesinin kışkırtmasıyla *“Vaftizci Yahya'nın başını bir tepsi üzerinde hemen bana vermeni istiyorum”* dedi (**Markos 6:25**). Kral Hirodes buna çok üzülse de, konuklar önünde içtiği andın yerine getirilmesini buyurdu.

Ant içme konusunda Eski Antlaşmada şöyle yazar: *“Eğer bir adam Rab'be adak adar ya da ant içerek kendini yükümlülük altına sokarsa, verdiği sözü bozmayacak, ağzından her çıkanı yerine getirecektir.”* Çölde Sayım30:1

Yiftah'ın annesi yabancı bir boydandı, aynı zamanda bir fahişeydi. Annesinin başka bir kan taşımasına ve erkeklerinin çoğunun putperest olan bir boydan gelmesine rağmen Yiftah, Tanrı'ya inanan güçlü bir komutan oldu.

Karısı hakkında hiçbir bilgi yok. Büyük ihtimalle bu olaydan önce ölmüş olabilir. Yiftah'ın kızı hakkında her ne kadar fazla bilgi yazılmasa da babası ile olan diyalogları bize çok şey anlatır. İsrail'deki diğer kızlar gibi babasının otoritesi altında yaşadı. Babası kızının tüm yaşamı üzerinde karar alma hakkına sahipti. İsrail'deki diğer kızlar gibi o da evlenmeyi, aile kurmayı hayal ediyordu fakat tüm bunlar babasının düşünmeden aldığı karar yüzünden gerçekleşmedi. Kızı uysal ve sabırla bu andın yerine gelmesini bekledi. Babası Yiftah'ı asla yargılamadı ve kararına boyun eğdi. Aldığı yanlış bir karar kızının hayatına mal oldu. Bununla kalmayıp Yiftah'ın kendisi de yanlış kararı yüzünden çok acı çekti. Bir söz vardır; *“Söylemediğin sözü söyleyebilirsin ama söylediğin sözü gizleyemezsin.”* Yiftah söylediği sözün mahkumu oldu. Yakup 1:19'da şöyle yazar *“Sevgili kardeşlerim, şunu aklınızda tutun: Herkes dinlemekte çabuk, konuşmakta yavaş olsun.”*

Yiftah'ın kızını kurban edip etmediği ile ilgili değişik yorumlar vardır, bunların bir tanesi Yiftah'ın gerçekten söz verdiği gibi kızını Tanrı'ya kurban olarak sunduğudur. Bu Tanrı'nın isteği miydi? Kesinlikle değildi! Çünkü Tanrı bir insandan asla böyle bir şey istemez (Levililer 20:2). İbrahim olayında Tanrı'nın, İshak'ı kurban olarak sunmasını istemesi İbrahim için sadece bir denenmeydi. Tanrı buna izin veremezdi. Diğer bir yorum ise; Yiftah'ın kızını öldürmediği, kızının ömür boyu bekâr kalıp Tapınak'ta Tanrı'ya hizmet ettiğiidir. **Hakimler 11:39** *“İki ay sonra babasının yanına döndü. Babası da içtiği andı yerine getirdi...”* diyor, bu ayet açıkça gösteriyor ki, Yiftah kızını kurban etti.

Referans ayetler: Hakimler 11:34, 35, 40

ŞİMŞON'UN ANNESİ

Hakimler 13:2-24 *Dan oymağından Soralı bir adam vardı. Adı Manoah'tı. Karısı kısır ve hiç çocuğu olmamıştı. RAB'bin meleği kadına görünerek, “Kısır olduğun, çocuk doğurmadığın halde gebe kalıp bir oğul doğuracaksın” dedi, “Bundan böyle*

şarap ya da içki içmemeye dikkat et, murdar bir şey yeme. Çünkü gebe kalıp bir oğul doğuracaksın. Onun başına ustura değmeyecek. Çünkü o daha rahmindeyken Tanrı'ya adanmış olacak. İsrail'i Filistliler'in elinden kurtarmaya başlayacak olan odur.” Kadın kocasına gidip, “Yanıma bir Tanrı adamı geldi” dedi, “Tanrı'nın meleğine benzer görkemli bir görünüşü vardı. Nereden geldiğini sormadım. Bana adını da söylemedi. Ama, ‘Gebe kalıp bir oğul doğuracaksın’ dedi, ‘Bundan böyle şarap ve içki içme, murdar bir şey yeme. Çünkü çocuk ana rahmine düştüğü andan öleceği güne dek Tanrı'nın adanmıştı olacak.’” Manoah RAB'be şöyle yakardı: “Ya Rab, gönderdiğin Tanrı adamının yine gelmesini, doğacak çocuk için ne yapmamız gerektiğini bize öğretmesini dilerim.” Tanrı Manoah'ın yakarışını duydu. Kadın tarladayken Tanrı'nın meleği yine ona göründü. Ne var ki, Manoah karısının yanında değildi. Kadın haber vermek için koşa koşa kocasına gitti. “İşte geçen gün yanıma gelen adam yine bana göründü!” dedi. Manoah kalkıp karısının ardısına gitti. Adamın yanına varınca, “Karımla konuşan adam sen misin?” diye sordu. Adam, “Evet, benim” dedi. Manoah, “Söylediklerin yerine geldiğinde, çocuğun yaşamı ve göreviyle ilgili yargı ne olacak?” diye sordu. RAB'bin meleği, “Karın kendisine söylediğim her şeyden sakınsın” diye karşılık verdi, “Asmanın ürününden üretilen hiçbir şey yemesin, şarap ve içki içmesin. Murdar bir şey yemesin. Buyurduklarımın hepsini yerine getirsin.” Manoah, “Seni alıkoymak, onuruna bir oğlak kesmek istiyoruz” dedi. RAB'bin meleği, “Beni alıkoysan da hazırlayacağın yemeği yemem” dedi, “Yakmalık bir sunu sunacaksan, RAB'be sunmalısın.” Manoah onun RAB'bin meleği olduğunu anlamamıştı. RAB'bin meleğine, “Adın ne?” diye sordu, “Bilelim ki, söylediklerin yerine geldiğinde seni onurlandırırım.” RAB'bin meleği, “Adımı niçin soruyorsun?” dedi, “Adım tanımlanamaz.” Manoah bir oğlakla tahıl sunusunu aldı, bir kayanın üzerinde RAB'be sundu. O anda Manoah'la karısının gözü önünde şaşılacak şeyler oldu: RAB'bin meleği sunaktan yükselen alevle birlikte göğe yükseldi. Bunu gören Manoah'la karısı yüzüstü yere kapandılar. RAB'bin meleği Manoah'la karısına bir daha görünmeyince, Manoah onun RAB'bin meleği olduğunu anladı. Karısına, “Kesinlikle öleceğiz” dedi, “Çünkü Tanrı'yı gördük.” Karısı, “RAB bizi öldürmek isteseydi, yakmalık sunuyu ve tahıl sunusunu kabul etmezdi” diye karşılık verdi, “Bütün bunları bize göstermezdi. Bugün söylediklerini de işitmezdik.” Ve kadın bir erkek çocuk doğurdu. Adını Şimşon koydu. Çocuk büyüyüp gelişti. RAB de onu kutsadı.

YORUM: İsraililer'i Filistliler'in elinden kurtaran, İsrail'e yirmi yıl önderlik yapan ve kendi zamanlarının en olağanüstü fiziksel gücüne sahip olan İsrail'in son hakimi Şimşon'un annesiydi. İsmi geçmiyor, ondan bahsedilirken ‘Manoah'ın karısı’, ‘Şimşon'un annesi’ diye bahsediliyor. Kutsal Kitap'ta ismi geçmeyen birçok kadın var. İsimleri geçmediği halde yaşadıklarıyla bizlere iyi bir tanıklık ve iyi birer örnektirler. Kutsal Kitap'ta bulunan doğru kadınlardan biriydi. Kısır ve çocuksuz bir kadın olarak tanıtılıyor. Kutsal Kitap'taki önemli kadınların çoğu yaşamlarının uzun bir bölümünü kısır olarak geçirdiler, çok uzun zaman sonra çocuk sahibi oldular. Çocuk sahibi olmak hemen hemen her durumda Tanrı'nın kendi halkı için yaptığı planlarda önemli rol

oynar. Uzun zamandan sonra çocuk sahibi olmak bu kadınların ruhsal yaşamlarında olumlu etkiler yarattı. Hanna, Rebeka, Sara ve diğer kadınların durumu onları dualarla Tanrı'nın yüzünü aramaya yöneltti. **Mezmur 127:3** “Çocuklar RAB’bin verdiği bir armağandır, rahmin ürünü bir ödüdür.”

Kendisine görünen melek ona birkaç talimat verdi. Bu talimatlar; bazı yiyecek ve içeceklerden uzak durması ve oğlunun saçını kesmemesiydi.

Melek, Manoah ve karısının gözünün önünde göğe yükselince, Manoah karısına, “Kesinlikle öleceğiz” dedi, “Çünkü Tanrı’yı gördük”(Hakimler 13:22). Karısı, “RAB bizi öldürmek isteseydi, yakmalık sunuyu ve tahıl sunusunu kabul etmezdi” diye karşılık verdi, “Bütün bunları bize göstermezdi. Bugün söylediklerini de işitmezdik”(Hakimler 13:23). Meleğin Manoah’ın karısına önce görünmesinin nedenini anlayabiliriz, çünkü karısı mantıklı, güvenilir ve istikrarlıydı. Belki de Manoah’tan daha güçlü inanca sahipti, karısı ona meleği gördüğünü söylediğinde kendi gözleriyle her şeyi görmek istedi. Manoah’ın karısı itaat etmeye her an hazırды. Oğullarını Tanrı yolunda yetiştiren Manoah ve karısı iyi insanlardı. Tanrı’nın da, kocasının da ona olan güvenleri tamdı. Oğlu ile arasındaki ilişki hakkında çok az yazıldığı halde kocası ve Tanrı ile olan ilişkisi hakkında fikir sahibi olabiliriz.

Oğulları Şimşon Filistli bir kadın görüp âşık olunca, anne ve babası onun İsraili olmayan biriyle evlenmesine karşı çıktılar, çünkü Tanrı İsraililer’in başka ulustan olanlarla evlenmelerini yasaklamıştı (Yasanın Tekrarı 7:3). Manoah ve karısı Şimşon’un İsraili biriyle evlenmesinde hem fikirdiler.

Şimşon’un annesi çok itaatkâr ve Tanrı’yı seven, dindar bir kadındı. Tanrı ona konuştuğunda dinledi ve itaat etti. Tanrı’nın ona verdiği buyrukları kusursuz yerine getirdi. Oğluna yol göstermek için elinden geleni yaptı. Yine de Şimşon annesinin öğüdünü dinlemek yerine kendi seçimini yaptı. Anne-babalar çocuklarını büyütürler fakat çocuklar alacakları kararlardan kendileri sorumludurlar.

Kadınlarla ilgili yaptığı bu yanlış seçimler Şimşon’un düşüşüne ve hatta ölümüne neden oldu. Şimşon fiziksel olarak çok güçlü fakat ahlaksal ve ruhsal olarak zayıf biriydi. Çok sayıda Filistli’yi öldürdüğü halde halkını baskılardan kurtaramadı. Şimşon öldüğünde anne ve babası hayatta değildi. Şimşon’un gözlerinin oyulup zincirlere bağlanmış halde ölümünü görmeleri onlar için büyük bir acı olurdu.

Referans ayetler:

Hakimler 13: 2, 11, 19, 20, 21, 22, 23

ŞİMŞON’UN KARISI

Hakimler 14:1-4Şimşon bir gün Timna’ya gitti. Orada Filistli bir kadın gördü. Geri dönünce annesiyle babasına, “Timna’da Filistli bir kadın gördüm” dedi, “Onu hemen bana eş olarak alın.” Annesiyle babası, “Akrabalarının ya da halkımızın kızları arasında kimse yok mu ki, sünnetsiz Filistliler’den kız almaya kalkıyorsun?”

diye karşılık verdiler. Ama Şimşon babasına, “Bana o kadını al, ondan hoşlanıyorum” dedi. Şimşon’un annesiyle babası bunu isteyenin RAB olduğunu anlamadılar. Çünkü RAB o sırada İsraililer’e egemen olan Filistliler’e karşı fırsat kolluyordu.

Hakimler 14:10-20 Babası kadını görmeye gidince, Şimşon da damat geleneğine uyarak orada bir şölen düzenledi. Filistliler onu görünce ona eşlik etmek üzere otuz genç getirdiler. Şimşon onlara, “Size bir bilmece sorayım” dedi, “Şölenin yedi günü içinde kesin yanıtı bulup bana bildirirseniz, otuz keten mintan, otuz takım da üst giysi vereceğim. Ama bilmeceyi çözemezseniz, o zaman da siz bana otuz keten mintanla otuz takım üst giysi vereceksiniz.” Ona, “Seni dinliyoruz” dediler, “Söyle bakalım bilmeceni.” Şimşon, “Yiyenden yiyecek, Güçlüden tatlı çıktı” dedi. Üç gün geçtiyse de bilmeceyi çözemediler. Dördüncü gün gençler Şimşon’un karısına, “Kocanı kandır da bize bilmecenin yanıtını versin” dediler, “Yoksa, seni de babanın evini de yakarız. Bizi soymak için mi buraya çağırdınız?” Şimşon’un karısı ağlayarak ona, “Benden nefret ediyorsun” dedi, “Beni sevmiyorsun. Soydaşlarıma bir bilmece sordun, yanıtını bana söylemedin.” Şimşon karısına, “Bak” dedi, “Anneme babama bile söylemedim, sana mı söyleyeceğim?” Kadın şölen boyunca yedi gün ağlayıp durdu. Kadının sürekli sıkıştırması üzerine Şimşon yedinci gün bilmecenin yanıtını ona söyledi. Kadın da yanıtı soydaşlarına ilettili. Yedinci gün, gün batmadan kentli gençler Şimşon’a geldiler. “Baldan tatlı, aslandan güçlü ne var?” dediler. Şimşon, “Düvemle çift sürmüş olmasaydınız, bilmecemi çözemezsiniz” diye karşılık verdi. RAB’bin Ruhu üzerine inince güçlenen Şimşon Aşkelon’a gitti; otuz kişi vurup mallarını yağmaladı, giysilerini de bilmeceyi çözenlere verdi. Öfkeden kudurmuş bir halde babasının evine döndü. Şimşon’un karısı ise Şimşon’a eşlik eden sağdıca verildi.

Hakimler 15:1-16 Bir süre sonra, buğday biçimi sırasında Şimşon bir oğlak alıp karısını ziyarete gitti. “Karımın odasına girmek istiyorum” dedi. Ama kızın babası Şimşon’un girmesine izin vermedi. “Ondan gerçekten nefret ettiğini sanıyordum” dedi, “Bu nedenle onu senin sağdıcaına verdim. Küçük kızkardeşi ondan daha güzel değil mi? Ablasının yerine onu al.” Şimşon, “Bu kez Filistliler’e kötülük etsem de buna hakkım var” dedi. Kıra çıkıp üç yüz çakal yakaladı. Sonra çakalları çiftler çiftler kuyruk kuyruğa bağladı. Kuyruklarının arasına da birer çıra sıkıştırdı. Çıraları tutuşturup çakalları Filistliler’in ekinlerinin arasına salıverdi. Böylece demetleri, ekinleri, bağları, zeytinlikleri yaktı. Filistliler, “Bunu kim yaptı?” dediler, “Yapsa yapsa, Timnalı’nın damadı Şimşon yapmıştır. Çünkü Timnalı karısını elinden alıp sağdıcaına verdi.” Sonra gidip kadınla babasını yaktılar. Şimşon onlara, “Madem böyle yaptınız, sizden öcümü almadan duramam” dedi. Onlara acımasızca saldıranak çoğunu öldürdü, sonra Etam Kayalığı’na çekilip bir mağaraya sığındı. Filistliler de gidip Yahuda’da ordugah kurdular, Lehi yöresine yayıldılar. Yahudalılar, “Neden bizimle savaşımaya geldiniz?” diye sorunca, Filistliler,

“Şimşon’u yakalamaya geldik, bize yaptığının aynısını ona yapmak için buradayız” diye karşılık verdiler. Yahudalılar’dan üç bin kişi, Etam Kayalığı’ndaki mağaraya giderek Şimşon’a, “Filistliler’in bize egemen olduklarını bilmiyor musun? Nedir bu bize yaptığın?” dediler. Şimşon, “Onlar bana ne yaptılarsa ben de onlara öyle yaptım” diye karşılık verdi. “Seni yakalayıp Filistliler’e teslim etmek için geldik” dediler. Şimşon, “Beni öldürmeyeceğinize ant için” dedi. Onlar da, “Olur, ama seni sıkıca bağlayıp onlara teslim edeceğiz” dediler, “Söz veriyoruz, seni öldürmeyeceğiz.” Sonra onu iki yeni organla bağlayıp mağaradan çıkardılar. Şimşon Lehi’ye yaklaşınca, Filistliler bağırarak ona yöneldiler. RAB’bin Ruhü büyük bir güçle Şimşon’un üzerine indi. Şimşon’un kollarını saran organlar yanan keten gibi dağıldı, elindeki bağlar çözüldü. Şimşon yeni ölmüş bir eşeğin çene kemiğini eline alıp bununla bin kişiyi öldürdü. Sonra şöyle dedi: “Bir eşeğin çene kemiğiyle, iki eşek yığını yaptım, eşeğin çene kemiğiyle bin kişiyi öldürdüm.”

YORUM: Şimşon’un hayatında iki kadın oldu ve bu kadınlar İsraili değildi. Şimşon onu Timna’da görüp âşık oldu. Anne ve babasına onunla evlenmek istediğini söylediğinde oğullarının bir Filistli’yle evlenmesini istemediler. O zamanın geleneklerine göre çocuklarının evlenmelerinde aileler söz sahibiydiler. Şimşon’un anne ve babası da oğullarının bir Filistli’yle evlenmek istemesinin Tanrı’dan olmadığını düşündüler.

Karısı Şimşon’u gözyaşlarıyla kandırıp, yıkıma götürecek kapıları açtı. Filistli gençler, Şimşon’un düğün günü sorduğu sorunun cevabını öğrenmek için karısından cevabı öğrenmesini istediler, aksi takdirde onu yakmakla tehdit ettiler. Şimşon’un karısı düğünün yedinci günü cevabı öğrenir öğrenmez gidip bunu Filistli gençlere söyledi. Şimşon cevabı karısının söylediğini anladığında çok öfkelenildi, onu bırakıp ailesinin yanına döndü ve onlarla yaşamaya başladı fakat bu olaydan bir ders almadı. Aradan ne kadar zaman geçti bilinmez ancak tekrar Timna’ya dönüp karısını geri almak istedi fakat karısı başkasıyla evlendirilmişti. Şimşon’un sevgisine karşılık karısı ona karşı dürüst değildi ve onun kendisine karşı olan sevgisini Filist halkının çıkarları için kullandı, en sonunda kendisi de babasıyla beraber Filistliler tarafından yakılarak öldürüldü.

Şimşon’un karısı hakkında yazılanlar az olmasına rağmen tanrıtanımaz insanlarla evlilik yapan insanların başına neler gelebileceğine dair iyi bir örnektir. Bu Filistli kadının ahlakdışı davranışı Şimşon’u yıkıma götürecek ilk adımdı. Her ne kadar kadınlara karşı zayıflık gösterse de İbraniler 11:32’de yaptığı kahramanlıklarından bahseder.

Referans ayetler:

Hakimler 14:15, 16, 20

Hakimler 15:1, 6

DELİLA

Hakimler 16:4-22 Bir süre sonra Şimşon Sorek Vadisi'nde yaşayan Delila adında bir kadına aşık oldu. Filist beyleri kadına gelip, "Şimşon'un üstün gücünün kaynağı nedir, onu kandırıp öğrenmeye bak" dediler, "Böylece belki onu bağlar, etkisiz hale getirip yenebiliriz. Her birimiz sana bin yüzer parça gümüş vereceğiz." Bunun üzerine Delila Şimşon'a, "Lütfen, söyle bana, bu üstün gücü nereden alıyorsun?" diye sordu, "Seni bağlayıp yenmek olası mı?" Şimşon, "Beni kurumamış yedi taze sırimla bağlarsa sıradan bir adam gibi güçsüz olurum" dedi. Bunun üzerine Filist beyleri Delila'ya kurumamış yedi taze sırim getirdiler. Delila bunlarla Şimşon'u bağladı. Adamları bitişik odada pusuya yatmıştı. Delila, "Şimşon, Filistliler geldi!" dedi. Şimşon sırimları ateş değdiğinde dağılıveren kendir lifleri gibi koparıp attı. Gücünün sırrını vermemişti. Delila, "Beni kandırdın, bana yalan söyledin" dedi, "Lütfen söyle bana, seni neyle bağlamalı?" Şimşon, "Beni hiç kullanılmamış yeni urganla sımsıkı bağlarsa sıradan bir adam gibi güçsüz olurum" dedi. Böylece Delila yeni urgan alıp Şimşon'u bağladı. Sonra, "Şimşon, Filistliler geldi!" dedi. Adamlar hâlâ bitişik odada pusu kurmuş bekliyorlardı. Şimşon urganları iplik koparır gibi koparıp kollarından sıyırdı. Delila ona, "Şimdiye kadar beni hep kandırdın, bana yalan söyledin" dedi, "Söyle bana, seni neyle bağlamalı?" Şimşon, "Başımdaki yedi örgüyü dokuma tezgahındaki kumaşla birlikte dokuyup kazıkla burarsan sıradan bir adam gibi güçsüz olurum" dedi. Şimşon uyurken Delila onun başındaki yedi örgüyü dokuma tezgahındaki kumaşla birlikte dokuyup kazıkla burdu. Sonra, "Şimşon, Filistliler geldi!" dedi. Şimşon uykusundan uyandı, saçını tezgah kazığından ve kumaştan çekip kurtardı. Delila, "Bana güvenmiyorsan nasıl olur da, 'Seni seviyorum' diyorsun?" dedi, "Üç kezdir beni kandırıyorsun, üstün gücünün nereden geldiğini söylemiyorsun." Bu sözlerle Şimşon'u sıkıştırıp günlerce başını ağrıttı. Sonunda Şimşon dayanamayıp yüreğini kadına tümüyle açtı. "Başıma hiç ustura değmedi" dedi, "Çünkü ben ana rahmindeyken Tanrı'ya adanmışım. Tıraş olursam gücümü yitiririm. Sıradan bir adam gibi güçsüz olurum." Delila Şimşon'un gerçeği söylediğini anlayınca haber gönderip Filist beylerini çağırttı. "Bir kez daha gelin" dedi, "Şimşon bana gerçeği söyledi." Kadının yanına gelen Filist beyleri gümüşü de birlikte getirdiler. Delila Şimşon'u dizleri üzerinde uyuttuktan sonra adamlardan birini çağırıp başındaki yedi örgüyü kestirdi. Sonra alay ederek onu dürtüklemeye başladı. Çünkü Şimşon gücünü yitirmişti. Delila, "Şimşon, Filistliler geldi!" dedi. Şimşon uyandı ve, "Her zamanki gibi kalkıp silkinirim" diye düşündü. RAB'bin kendisinden ayrıldığını bilmiyordu. Filistliler onu yakalayıp gözlerini oydu. Gazze'ye götürüp tunç zincirlerle bağladılar, cezaevinde değirmen taşına koştular. Bu arada Şimşon'un kesilen saçları uzamaya başladı.

Hakimler 16:24-31 Halk Şimşon'u görünce kendi ilahlarını övmeye başladı. "İlahımız ülkemizi yakıp yıkan, birçoğumuzu öldüren düşmanımızı elimize teslim etti" diyorlardı. İyice coşunca, "Şimşon'u getirin, bizi eğlendiresin" dediler.

Şimşon'u cezaevinden getirip oynatmaya başladılar, sonra sütunların arasında durdurdular. Şimşon, elinden tutan gence, "Beni tapınağın damını taşıyan sütunların yanına götür de onlara yaslanayım" dedi. Tapınak erkeklerle, kadınlarla doluydu. Bütün Filist beyleri de oradaydı. Üç bin kadar kadın erkek Şimşon'un oynayışını damdan seyrediyordu. Şimşon RAB'be yakarmaya başladı: "Ey Egemen RAB, lütfen beni anımsa. Ey Tanrı, bir kez daha beni güçlendir; Filistliler'den bir vuruşta iki gözümün öcünü alayım." Sonra tapınağın damını taşıyan iki ana sütunun ortasında durup sağ eliyle birini, sol eliyle ötekini kavradı. "Filistliler'le birlikte öleyim" diyerek bütün gücüyle sütunlara yüklendi. Tapınak Filist beylerinin ve bütün içindekilerin üzerine çöktü. Böylece Şimşon ölürken, yaşamı boyunca öldürdüğünden daha çok insan öldürdü. Şimşon'un kardeşleriyle babası Manoah'ın bütün ailesi onun ölüsünü almaya geldiler. Şimşon'u götürüp babasının Sora ile Eştaol arasındaki mezarına gömdüler. Şimşon İsrail'i yirmi yıl süreyle yönetmişti.

YORUM: Sorek; İsrail ve Filist arasında bir bölgedeydi, bu iki bölgeyi birbirinden ayırıyordu. İsrail'e mi, Filist'e mi ait olduğu tam olarak bilinmiyor, bu nedenle Delila'nın hangi bölgeden olduğunu söylemek imkânsız. 1-Şimşon genelde Filistli kadınlara ilgi duydu. 2-Delila, İsraili bir kadınla asla işbirliği yapmayacak olan Filistli yöneticilerle işbirliği içindeydi. 3- Delila bir İsraili olsaydı kendi halkının kahramanını düşmanın eline asla teslim etmezdi; bu üç ihtimali göz önde bulundurursak onun bir İsraili olduğunu söylemek imkânsız.

Şimşon'un Tanrı'dan gelen güçlü fiziksel yapısı vardı. Filist yöresinde hiç kimse onu alt edemedi fakat Şimşon ahlaksal yönden zayıftı, kadınlara olan tutkusunun kurbanı oldu. Delila ile ilişkisi Filistliler'in Şimşon'un gücündeki sırrı öğrenmeleri için bir fırsat oldu. Şimşon'un gücünün sırrını öğrenmesi ve ele vermesi için kadına bir servet teklif ettiler. Delila hesapçı biriydi, onun için sadece kendi çıkarları önemliydi. Cinselliğini kendi kişisel çıkarları için kullandı. Şimşon'un gücündeki sırrı öğreninceye dek peşini bırakmadı. Bu olaylar olurken Şimşon neden hiçbir şeyin farkına varmadı? Bunun bir tek nedeni olabilir; kadınlara olan tutkusu onun gözlerini köreltmmişti. Bu yüzden Delila tarafından kolaylıkla kandırıldı.

Şimşon'un saçının kesilme olayından sonra Delila'dan hiç bahsedilmiyor. Tapınak yıkılırken büyük ihtimalle o kalabalığın içinde değildi öyle olsa bahsedilirdi.

Delila'ya olan zaafi onun ölümüne neden oldu. Önce mantığını sonra gücünü ve son olarak da hayatını kaybetti. Ölmeden hemen önce Tanrı'nın ona tekrar eski gücünü geri vermesinde Tanrı'nın merhametini ve affını görebiliriz.

Şimşon İsrail'in son hakimiydi. Her ne kadar fiziksel olarak doğaüstü gücü olsa da ruhsal ve ahlaksal olarak çok zayıftı, hayatını benliğiyle yönlendirdi. 1.Yuhanna 2:16 diyor ki; *"Çünkü dünyaya ait olan her şey –benliğin tutkuları, gözün tutkuları, maddi yaşamın verdiği gurur– Baba'dan değil, dünyadandır."*

Referans ayetler:

Hakimler 16:4, 6, 1, 12, 13, 18

MİKA'NIN ANNESİ

Hakimler 17:1-4Efrayim'in dağlık bölgesinde Mika adında bir adam vardı. Mika annesine, "Senden çalınan, lanetlediğini duyduğum bin yüz parça gümüş var ya, işte o gümüşler bende, onları ben çaldım" dedi. Annesi, "RAB seni kutsasın, oğlum!" dedi. Mika bin yüz parça gümüşü annesine geri verdi. Annesi, "Oğlumun bir oyma put, bir de dökme put yaptırabilmesi için gümüşün tamamını RAB'be adıyorum" dedi, "Gümüşü sana geri veriyorum." Gümüşü Mika'dan geri alan kadın, iki yüz parçasını ayırıp kuyumcuya verdi. Kuyumcu bundan bir oyma, bir de dökme put yaptı. Putlar Mika'nın evine götürüldü.

YORUM: Bu bölümdeki olaylar Hakimler zamanında henüz toplumsal yasaların olmadığı bir dönemde olmuştur. O sıralar herkes kendi gözünde doğru olanı yapıyordu (Hakimler 17:6). Yeşu'nun ölümünden sonraki zamanda gerçekleşmiştir. Mika'nın annesi bin yüz parça gümüşü put yapmak için ayırmıştı, Mika bunları çaldı ve annesinin bu gümüşleri lanetlediğini duyunca getirip annesine geri verdi ve suçunu itiraf etti. **Levililer 5:1** "Lanetleneneceğini bile bile gördüğüne ya da bildiğine tanıklık etmeyen kişi günah işlemiş olur ve suçunun cezasını çekecektir" diyor. Geri getirince annesi onu lanetlemek yerine bereketledi. Fakat annesi iki yüz gümüşü put yapmak için alıp gerisini RAB'be adadığını söyleyerek Mika'ya geri verdi. Gümüşlerini çalan oğlunu azarlamadı ama ödüllendirdi. Oğlu için iyi bir örnek anne değildi.

Mika'nın annesinin düşüncelerinde ruhsal karışıklık var; bir yandan gümüşleri RAB'be adadığını söylerken diğer yandan gümüşlerin bir kısmıyla put yapmak istediğini söylüyor. Tanrı'yı onurlandırır, yüceltir gibi görünürken aslında put yapacak kadar Tanrı hakkında bilgisiz olduğunu görüyoruz. On Buyruk'un ikincisinden yani "Put yapmayacaksın" (**Mısırdan Çıkış 20:4**) buyruğundan belki de haberi yoktu. Bunlar dışında Mika'nın annesi hakkında yazılan başka bir bilgi görmüyoruz ancak putperestliğe olan etkisinin nasıl devam ettiğini görebiliriz.

Referans ayetler:

Hakimler 17:2, 3, 4

LEVİLİ VE CARIYESİ

Hakimler 19:1-3İsrail'in kralsız olduğu o dönemde Efrayim'in dağlık bölgesinin ücra yerinde yaşayan bir Levili vardı. Adam Yahuda'nın Beytlehem Kenti'nden kendisine bir cariye almıştı. Ama kadın onu başka erkeklerle aldattı. Sonra adamı bırakıp Yahuda'ya, babasının Beytlehem'deki evine döndü. Kadın dört ay orada kaldıktan sonra kocası kalkıp onun yanına gitti. Gönlünü hoş edip onu geri getirmek istiyordu. Yanında uşağı ve iki de eşek vardı. Kadın onu babasının evine götürdü. Kayınbaba damadını görünce onu sevinçle karşıladı.

Beşinci gün cariyesini alıp palan vurulmuş iki eşekle yola çıktı.

Hakimler 19:15-30 Geceyi geçirmek için Giva'ya giden yola saptılar. Varıp kentin meydanında konakladılar. Çünkü hiç kimse onları evine almadı. Akşam saatlerinde yaşlı bir adam tarladaki işinden dönüyordu. Efrayim'in dağlık bölgesindendi. Giva'da oturuyordu. Kent halkı ise Benyamınli'ydi. Yaşlı adam kent meydanındaki yolcuları görünce Levili'ye, "Nereden geliyor, nereye gidiyorsunuz?" diye sordu. Levili, "Yahuda'nın Beytlehem Kenti'nden geliyor, Efrayim'in dağlık bölgesinde uzak bir yere gidiyoruz" dedi, "Ben oralıyım. Beytlehem'e gitmiştim. Şimdi RAB'bin evine dönüyorum. Ama kimse bizi evine almadı. Eşeklerimiz için yem ve saman, kendim, cariyem ve uşağım için ekmek ve şarap var. Hepimiz sana hizmet etmeye hazırız. Hiçbir eksikimiz yok." Yaşlı adam, "Gönlün rahat olsun" dedi, "Her ihtiyacını ben karşılayacağım. Geceyi meydanda geçirmeyin." Onları evine götürdü, eşeklerine yem verdi. Konuklar ayaklarını yıkadıktan sonra yiyip içtiler. Onlar dinlenirken kentin serserileri evi kuşattı. Kapıya var güçleriyle vurarak yaşlı ev sahibine, "Evine gelen o adamı dışarı çıkar, onunla yatalım" diye bağırdılar. Ev sahibi dışarıya çıkıp onların yanına gitti. "Hayır, kardeşlerim, rica ediyorum böyle bir kötülük yapmayın" dedi, "Madem adam evime gelip konuğum oldu, böyle bir alçaklık yapmayın. Bakın, daha erkek eli değmemiş kızımın adamın cariyesi içerde. Onları dışarı çıkarayım, onlarla yatın, onlara dilediğinizi yapın. Ama adama bu kötülüğü yapmayın." Ne var ki, adamlar onu dinlemediler. Bunun üzerine Levili cariyesini zorla dışarı çıkarıp onlara teslim etti. Adamlar bütün gece, sabaha dek kadınla yattılar, onun ırzına geçtiler. Şafak sökerken onu salıverdiler. Kadın gün ağarırken efendisinin kaldığı evin kapısına geldi, düşüp yere yığıldı. Ortalık aydınlanıncaya dek öylece kaldı. Sabahleyin kalkan adam, yoluna devam etmek üzere kapıyı açtı. Elleri eşiğin üzerinde, yerde boylu boyunca yatan cariyesini görünce, kadına, "Kalk, gidelim" dedi. Kadın yanıt vermedi. Bunun üzerine adam onu eşeğe bindirip evine doğru yola çıktı. Eve varınca eline bir bıçak aldı, cariyesinin cesedini on iki parçaya bölüp İsrail'in on iki oymağına dağıttı. Bunu her gören, "İsrailliler Mısır'dan çıktığından beri böyle bir şey olmamış, görülmemiştir" dedi, "Düşünün taşının, ne yapmamız gerek, söyleyin."

YORUM: Bu bölüm o devirdeki ahlaksızlığın ulaştığı noktayı yeterince açıklar. Şimşon ölmüştü ve İsrail'de hakim ya da kral yoktu, bu da demek oluyordu ki İsrail'de boylar arasında birlik de yoktu. Herkes kendi gözünde doğru olanı ve dilediğini yapıyordu (Hakimler 17:6). Yasa yoktu, kimse kimseye yaptığı şeyler için hesap vermek zorunda değildi, yani kısacası ahlaksızlığın, kötülüğün zirve yaptığı bir dönemdi.

Levili kendine eş olarak Beytlehem'den bir kadın aldı. Bu kadın onu başka erkeklerle aldattı, sonra Levili'yi terk edip baba evine döndü. Koca evini terk etmek Kutsal Yazılar'da alışılmış bir durum değildi. Levili geri getirmek için karısının

yanına gitti, orada kaldığının beşinci günü karısı ve uşağıyla yola koyuldular. Yeruslaim'e geldiğinde orada kalmak istemedi çünkü orada Tanrı halkının yanı sıra putperest insanlar da vardı. Giva'ya geldiklerinde orada kalacak yer bulamadıklarından Efrayimli yaşlı adamın evinde kaldılar. Akşam kentin serserileri gelip Levili'yle yatmak istediler. Ev sahibi onun yerine kendi bakire kızını ve Levili'nin cariyesini vermeyi teklif etti. Lut olayıyla benzerlikler görebiliriz (Yaratılış 19:1-11) ama bu olayda onları koruyacak melekler yoktu. Sabah kapının önünde cariyesi duruyordu. Kutsal Kitap'ta cariyenin ne zaman ve nasıl öldüğü yazmıyor. Levili adam kapının önünde cariyesini gördüğünde kadın yaşıyor muydu? Kapının önünde yatan cariyeyi görünce tepkisi ne oldu?

Bu olayda ahlaksallığını ve ruhsallığını kaybetmiş bir toplumda neler olabileceğini görebiliriz.

Levili'nin cariyesinin cesedini on iki parçaya bölüp İsrail'in on iki oymağına dağıtmasının sebebi tüm İsrail boylarının dikkatini almış yürümüş olan bu ahlaksızlığa çekmekti.

Giva halkı, Lut'un döneminde kentlerindeki yabancıların ırzına geçen Sodom ve Gomora halkına çok benziyordu.

Bu olaydan ne öğrenebiliriz? Bir anne, bir ebeveyn olarak çocuklara, özellikle erkek çocuklarına Tanrı'nın doğruluğunu ve buyruklarına uyma konusunda öğretmeli ve onları teşvik etmeliyiz, çünkü erkeklerin zayıf olduğu toplumlarda kadınlar acı çeker.

Referans ayetler:

Hakimler 19. bölüm

RUT

NAOMİ

Rut 1:1-21 Hakimlerin egemenlik sürdüğü günlerde İsrail’de kıtlık başladı. Yahuda’nın Beytlehem Kenti’nden bir adam, karısı ve iki oğluyla birlikte geçici bir süre kalmak üzere Moav topraklarına doğru yola çıktı. Adamın adı Elimelek, karısının adı Naomi, oğullarının adları da Mahlon ve Kilyon’du. Yahuda’nın Beytlehem Kenti’nden, Efrat boyundan olan bu kişiler, Moav topraklarına gidip orada yaşamaya başladılar. Naomi, kocası Elimelek ölünce iki oğluyla yalnız kaldı. İki oğul Moav kızlarından kendilerine birer eş aldılar. Kızlardan birinin adı Orpa, ötekinin adı Rut’tu. Orada on yıl kadar yaşadktan sonra, Mahlon da, Kilyon da öldü. Böylece kocasıyla iki oğlunu yitiren Naomi yapayalnız kaldı. Naomi, Moav topraklarındaiken RAB’bin kendi halkının yardımına yetişip yiyecek sağladığını duyunca gelinleriyle oradan dönmeye hazırlandı. Onlarla birlikte bulunduğu yerden ayrıldı ve Yahuda ülkesine dönmek üzere yola koyuldu. Yolda onlara, “Analarınızın evine dönün” dedi. “Ölmüşlerimize ve bana nasıl iyilik ettinizse, RAB de iyilik etsin. RAB her birinize evinde rahat edeceğiniz birer koca versin!” Sonra onları öptü. İki gelin hıçkırarak hıçkırarak ağlayarak, “Hayır, seninle birlikte senin halkına döneceğiz” dediler. Naomi, “Geri dönün, kızlarım” dedi. “Niçin benimle gelesiniz? koca olacak oğullarım olabilir mi bundan sonra? Dönün kızlarım, yolunuza gidin. Ben kocaya varamayacak kadar yaşlandım. Umudum var desem, bu gece kocaya varıp oğullar doğursam, onlar büyüyene kadar bekler miydiniz, kocaya varmaktan vazgeçer miydiniz? Hayır, kızlarım! Benim acım sizinkinden de büyüktür. Çünkü RAB beni felakete uğrattı.” Gelinler yine hıçkırarak hıçkırarak ağlamaya başladı. Sonunda Orpa kaynanasını öpüp vedalaştı, Rut’sa ona sarılıp yanında kaldı. Naomi Rut’a, “Bak, eltin kendi halkına, kendi ilahına dönüyor. Sen de onun ardından git” dedi. Rut şöyle karşılık verdi: “Seni bırakıp geri dönmemi isteme! Sen nereye gidersen ben de oraya gideceğim, sen nerede kalırsan ben de orada kalacağım. Senin halkın benim halkım, senin Tanrının benim Tanrım olacak. Sen nerede ölürsen ben de orada öleceğim ve orada gömüleceğim. Eğer ölümden başka bir nedenle senden ayrılırsam, RAB bana daha kötüsünü yapsın.” Naomi, Rut’un kendisiyle gitmeye kesin kararlı olduğunu görünce üstelemekten vazgeçti. Böylece ikisi Beytlehem’e kadar yola devam ettiler. Dönüşleri bütün kenti ayağa kaldırdı. Kadınlar birbirlerine, “Naomi bu mu?” diye sordular. Naomi onlara, “Beni, Naomi değil, Mara diye çağırın” dedi. “Çünkü Her Şeye Gücü Yeten Tanrı bana çok acı verdi. Giderken her şeyim vardı, ama RAB beni eli boş döndürdü. Beni niçin Naomi diye çağırıyorsunuz ki? Görüyorsunuz, RAB beni sıkıntıya soktu, Her Şeye Gücü Yeten Tanrı başıma felaket getirdi.”

YORUM: Hakimler döneminde yaşadı. Naomi’nin hayatı her kötü durumdan iyi şeyler gerçekleştiren Tanrı’nın gücünün bir yansımasıdır. **Romalılar 8:28** “Tanrı’nın,

kendisini sevenlerle, amacı uyarınca çağrılmış olanlarla birlikte her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz.”

Naomi kimlik değişikliğine uğradı. Evliyken dul, çocukluyken çocuksuz bir dul oldu. Üç kadın da her şeylerini kaybetmiş umutsuz bir durumdaydılar. Üç erkeğin de aşağı yukarı aynı zamanda ölmeleri ilginç gelse de Kutsal Kitap neden öldükleri hakkında yazmaz, onların ölüm nedenlerinden ziyade Tanrı'nın bu kadınların hayatında yaptıkları ön plandadır. Moav'a gelmeleri Rut'un hayatının değişmesine sebep oldu. Yaşadığı acıların ona ve torunlarına bereket getireceğini bilemezdi.

Oğullarına Moav halkından kız aldı. Gelinleri Orpa ve Rut'u her zaman önemsendi, bu nedenle onların sevgi ve sadakatini kazandı. Babasının evine dönmeyi kabul eden Orpa bile giderken bıraktığı Naomi için ağladı çünkü Naomi şefkatli, merhametli ve fedakâr biriydi. Naomi'de ruhsal bir cömertlik vardı, gelinlerini gerçekten çok sevdi. Yalnız ve çaresiz olmasına rağmen kendinden çok gelinlerinin geleceğini düşündü. Baba evine dönmeleri konusunda yalnızca Orpa'yı ikna edebildi fakat Rut onunla birlikte gitti. Yahuda'ya döndüklerinde Naomi gelini Rut'a karşı büyük bir sorumluluk hissetti. Onun için güvenli bir yer aramaya kararlıydı. Beytlehem'i, orada yaşayan halkı ve inançlarına göre ne yapması, nasıl davranması gerektiğini çok iyi biliyordu. Onlara kimlerin yardım edeceğini de. Evlenmesi için bilmesi gereken tüm İbrani kurallarını Rut'a öğretti. Boaz, Elimelek'in zengin ve saygı duyulan akrabalarından biriydi, Rut için iyi bir eş olabileceğini düşündü. Boaz'ın Rut ile evlenmesini sağlamak için Rut ile birlikte bir plan yaptılar. Rut, Boaz ile evlendi ve bir oğulları oldu. Naomi bu çocuğu kendi torunu gibi kabul edip ona baktı.

Naomi'nin Rut'un hayatında çok önemli bir yeri vardı. Rut'un Tanrı ile olan ilişkisine köprü oldu. Moav'lı Rut'un Yahudalı bir ailenin içinde olmasını kabullendi. Naomi RAB için tanıklık yapmada bizim için büyük bir örnektir. İnancını gelinlerine anlatmış olabilir ama Rut inancını eylemleriyle de gösterdi (Yakup 2:14-17). Sonunda üzüntüsü sevince döndü. Gelinlerini sevdi, onların fark edebileceği kadar iyi ve örnek bir şekilde yaşadı.

Referans ayetler:

Rut 1-4

RUT

Naomi oğullarına Moav'lı kızlar aldı. Bunlardan birinin adı Rut'tu. Oğulları ölünce, Naomi gelinleriyle yalnız kaldı. Gelinlerine babalarının evlerine dönmelerini söyledi. Rut, Naomi'nin yanında kalmak istedi. Naomi, Rut'un kararlı olduğunu görünce üstelemekten vazgeçti. Kıtlıktan dolayı Beytlehem'e gittiler.

Rut 2:1*Naomi'nin Boaz adında bir akrabası vardı. Kocasını Elimelek'in boyundan olan Boaz, ileri gelen, varlıklı bir adamdı.*

Rut 2:3Böylece Rut gidip tarlalarda, orakçuların ardında başak devşirmeye başladı. Bir rastlantı sonucu, kendini Elimelek'in boyundan Boaz'ın tarlasında buldu.

Rut 2:5-6Boaz, orakçuların başında duran adamına, "Kim bu genç kadın?" diye sordu. Orakçuların başında duran adam şu karşılığı verdi: "Naomi ile birlikte Moav topraklarından gelen Moavlı genç kadın budur."

Rut 2:8-10Bunun üzerine Boaz Rut'a, "Dinle, kızım" dedi, "Başak devşirmek için başka tarlaya gitme; buradan ayrılma. Burada, benim hizmetçi kızlarla birlikte kal. Gözün, orakçuların biçtiği tarlada olsun; kızların ardından git. Sana ilişmesinler diye adamlarıma buyruk verdim. Susayınca var git, kuyudan çektikleri suyla doldurdukları testilerden iç." Rut eğilip yüzüstü yere kapandı...

Rut 3:1-14Kaynanası Naomi bir gün Rut'a, "Kızım, iyiliğin için sana rahat edeceğin bir yer aramam gerekmez mi?" dedi. "Hizmetçileriyle birlikte bulunduğun Boaz akrabamız değil mi? Bak şimdi, bu akşam Boaz harman yerinde arpa savuracak. Yikan, kokular sürün, giyinip harman yerine git. Ama adam yemeyi içmeyi bitirene dek orada olduğunu belli etme. Adam yatıp uyuduğunda, nerede yattığını belle; sonra gidip onun ayaklarının üzerindeki örtüyü kaldır ve oracıkta yat. Ne yapman gerektiğini o sana söyler." Rut ona, "Söylediğin her şeyi yapacağım" diye karşılık verdi. Harman yerine giderek kaynanasının her dediğini yaptı. Boaz yiyip içti, keyfi yerine geldi. Sonra harman yığınının dibinde uyumaya gitti. Rut da gizlice yaklaştı, onun ayaklarının üzerindeki örtüyü kaldırıp yattı. Gece yarısı adam ürktü; yattığı yerde dönünce ayaklarının dibinde yatan kadını ayımsadı. Ona, "Kimsin sen?" diye sordu. Kadın, "Ben kölen Rut'um" diye yanıtladı. "Kölenle evlen. Çünkü sen yakın akrabamızsın" dedi. Boaz, "RAB seni kutsasın, kızım" dedi. "Bu son iyiliğin, ilkinden de büyük. Çünkü yoksul olsun, zengin olsun, gençlerin peşinden gitmedin. Ve şimdi, korkma kızım; her istediğini yapacağım. Bütün kent halkı senin erdemli bir kadın olduğunu biliyor. Yakın akrabamız olduğum doğrudur. Ama benden daha yakın biri var. Geceyi burada geçir. Sabah olduğunda eğer adam senin için akrabalık görevini yaparsa ne âlâ, varsın yapsın. Ama o, akrabalık görevini yapmak istemezse, yaşayan RAB'be ant içerim ki, bu görevi ben üstlenirim. Sen sabaha kadar yat." Böylece Rut sabaha kadar Boaz'ın ayakları dibinde yattı...

Rut 4:1Bu arada Boaz kent kapısına gidip oturdu. Sözüünü ettiği yakın akraba oradan geçerken ona, "Arkadaş, gel şuraya otur" diye seslendi. Adam da varıp Boaz'ın yanına oturdu.

Rut 4:4...Yakın akrabalık görevini yapmak istiyorsan, yap. Ama sen akrabalık görevini yerine getirmeyeceksen, söyle de bileyim. Çünkü bu görevi yapmak önce

sana düşer. Senden sonra ben gelirim.

Rut 4:6 Adam, “Bu durumda yakın akrabalık görevini yapamam; yaparsam kendi mirasımı tehlikeye atmış olurum” dedi. “Bana düşen akrabalık görevini sen yüklen. Çünkü ben yapamam.

Rut 4:13 Böylece Boaz, Rut’u kendine eş olarak aldı ve onunla birleşti. RAB’bin kutsamasıyla gebe kalan Rut bir oğul doğurdu.

Rut 4:17 Komşu kadınlar, “Naomi’nin bir oğlu oldu” diyerek çocuğa ad koydular; ona, Ovet adını verdiler. Ovet, İşay’ın babası; İşay ise Davut’un babasıdır.”

YORUM: Kutsal Kitap’ta iki kitabın kadın isimleri ile belirtilmesi ilginçtir. Bu kadınlardan biri Yahudi olup diğer bir ulusun kralı ile evlenen Ester, diğeri ise Yahudi olmayan fakat seçkin bir Yahudi ile evlenen Rut’tur. Tanrı, Rut’u Davut ile başlayan ve halkını günahlarından kurtaracak olan Mesih’e kadar uzanan soyda bir bağlantı olarak kullandı. Matta 1. bölümdeki soyağacında adı geçen beş kadından biridir. Matta 1:5’te ‘Boaz’ın karısı’ diye geçer.

Rut, RAB’bin topluluğundan uzak olan Moav soyundandı. Moav halkı; yakın akrabayla, yani Lut ve kızlarıyla cinsel ilişki sonucu oluşan bir topluluğun torunlarıydı. Yasa’nın Tekrarı 23:3’te bu topluluğun on nesil sonrasına kadar RAB’bin topluluğuna giremeyeceği belirtilir. Moav ve İsraililer’in araları pek de iyi değildi, aralarında sürekli bir mücadele vardı. İsrail halkı Moavlılar’a ikinci sınıf insan gözüyle bakıyordu çünkü Lut’un torunlarından olan bu halk birçok tanrıya ve tanrıçalara taparlardı.

Rut kitabı bize Tanrı’dan uzak, karanlık bir dönemde bile bazı insanların Tanrı’ya bağlı bir şekilde bereketli ve mutlu yaşayabildiklerini gösterir. Ayrıca ataerkil bir toplumda Naomi ve Rut’un hayatta kalma mücadeleleri resmedilir.

Elimelek ve Naomi’nin oğulları İsraili’ydiler fakat kıtlık zamanında Moav’a göç ettiklerinde gidip kendilerine İsraili olmayan eşler aldılar. Rut İsraili değildi. Tanrı’yla olan ilişkisi, Naomi’yi tanınmasından sonra başlıyor. Eski Antlaşma döneminde Tanrı’yla antlaşmaya dayalı ilişkisi olan tek halk İsraililer’di ve Rut bunu fark etti. İsrail halkının RAB’den uzak olduğu bir zamanda Rut, hem Naomi’ye hem de Naomi’nin Tanrısı’na sadık kaldı. Naomi’nin yanında kalmayı kabul etmesi demek onun Tanrı’sını kabul etmesi demekti. Onları zor bir hayatın beklediğini bile bile Naomi ile birlikte gitti. Hiçbir şey onlar için kolay olmayacaktı. Naomi, Rut’a kurtarıcı akraba yasasından bahsetmişti. Yasa’ya göre bir adam çocuksuz ölürse onun yakın akrabalarından birinin bu dul kadınla evlenmesi gerekiyordu. Bu evlilikten doğan ilk erkek çocuğa ölen eşin soyadı verilir ve onun kalan mallarına mirasçı olur, böylelikle mal dışarı çıkmamış olurdu. Naomi, Rut’a uygun eş seçiminde rehberlik etti, Rut’un Naomi’ye karşı büyük bir saygısı vardı bu nedenle onun tüm nasihatlerini dinledi. Rut, Boaz’ın tarlasında çalışmaya başladı. Naomi, Boaz’ın yakın akrabası olduğunu

öğrendiğinde Tanrı'nın Rut'a bir kapı açtığını hissetti. Boaz Yeşu kitabında Eriha'ya gelen casusları saklayan Rahav'ın oğludur. Rahav Yahudi olmamasına rağmen Tanrı onu kendi halkının arasına kattı. Boaz genç olmamasına karşın sağlam karakteri Rut'un gözünden kaçmadı. Boaz Rut'la tanışmadan ya da onu görmeden çok önce onun hakkında iyi şeyler duymuştu. Rut'un Boaz'ın ayaklarının dibinde uyuması sembolik olarak Boaz'ın kendisini eş olarak koruma altına alma isteğini dile getirir. Bu sadakatinden dolayı RAB, Rut'a ödül olarak hem bir koca hem bir oğul hem de İsrail halkından olma ayrıcalığı verdi. Matta'da geçen soyağacındaki dört kadından üçü Yahudi değildi; Tamar, Rahav ve Rut, bu Tanrımız'ın lütufkâr bir Tanrı olduğunu gösterir.

Tanrı'nın planları yavaş yavaş gerçekleşiyor. RAB'bin seçtiği özel halk olan İsraililer RAB'den uzaklaşırken, İsrail ulusundan olmayan Rut'u imanı sayesinde İsrail halkına katıyor. Davut, Rut'un torunudur. Antlaşma'ya göre Kral Mesih, Davut'un soyundan gelecekti.

Rut ve fahişe Rahav'ın hayatlarında bazı benzerlikler görebiliriz. İkisi de Yahudi olmadığı halde ve kendi halkları RAB'bin yargısı altındayken RAB imanları sayesinde onları İsrail soyuna kattı. İkisi de putperest bir soydan gelip RAB'bin topluluğuna katıldılar.

Rut kitabından şunu öğrenebiliriz; Tanrı sıradan insanları kullanarak büyük işler yapabilir. Rut hor görülen Moav halkından olmasına rağmen Tanrı onu Kendi planları için kullandı. Tanrı insanların sahip olduğu zenginliğe, etikete, üne ve güce bakmaz. Tanrı için asıl önemli olan insanların karakterlerindeki niteliklerdir. **1. Samuel 16:7** “Çünkü RAB insanın gördüğü gibi görmez; insan dış görünüşe, RAB ise yüreğe bakar” demektedir.

Rut kitabında iki anahtar kelime var, bunlar ‘Sadakat’ ve ‘Bereket’ kelimeleridir. İbranicede ‘Hesed’ ‘İyilik’ olarak çevrildi. Sadakatin arkasından bereket gelir.

Referans ayetler:

Rut 1-4

Matta 1:5

ORPA

Naomi'nin gelinlerinden biriydi. Kocasını öldürdü. Kocasının ölünce Naomi gelinine babasının evine dönmelerini söyledi. Orpa kaynanasının sözünü dinleyip babasının evine döndü.

Referans ayetler:

Rut 1:4,14

YORUM: Orpa kocasını öldükten sonra iki seçim arasında kaldı; ya Naomi ile kalacaktı ya da baba evine dönecekti. Rut ve Orpa ikisi de yapacakları seçimlerde özgürlerdi. Rut İsrail'in Tanrısı'na yüreğini açarken Orpa buna cesaret edemedi. Kocalarından İsrail'in Tanrısı hakkında duymuşlardı ama Orpa Lut'un karısı gibi

geriye dönüp kendi yoluna gitti. Kendi halkına ve Moav'ın tanrısına döndü çünkü İsraililer'in Moavlılar'ı sevmediğini biliyordu. Kendisine göre en kolay ve en rahat yolu seçti. Orpa, yalnız Rut ve Naomi'den ayrılmadı İsrail'in Tanrısı'ndan da ayrıldı. Yahuda'da dul kaynanası Naomi ile fakir bir hayat yaşamak yerine kendi yurdunda zengin yaşamayı tercih edecek kadar ruhsal aldırmaçlık içindeydi. Orpa kendi yolunda gitmek isteyen tipik biriydi. Naomi'den ayrıldıktan sonra nasıl bir hayatı oldu? Tekrar evlendi mi? Çocukları oldu mu? Mutlu oldu mu? Bilmiyoruz. Tek bildiğimiz ismine bir daha rastlamıyoruz.

Rut ve Orpa'nın yaptığı farklı seçimlerin farklı sonuçları oldu.

İnsanların hayatında iki seçim var; ya Rut gibi Tanrı'yı seçip onun halkına katılıp kurtulursun ya da Orpa gibi kendi yolundan gidip unutulursun.

SAMUEL

HANNA

Efrayim oymağında Elkana adında bir adam vardı. Karısı'nın adı Hanna'ydı. Hanna'nın çocuğu olmuyordu. Elkana Her Şeye Egemen RAB'be tapınıp kurban sunmak üzere her yıl kendi kentinden Şilo'ya giderdi. RAB Hanna'nın rahmini kapamasına karşın, Elkana onu severdi. Hanna RAB'bin Tapınağı'na her gittiğinde kuması ona sataşırđı. Böylece Hanna ağlar, yemek yemezdi.

1. Samuel 1:10-11*Hanna, gönlü buruk, acı acı ağlayarak RAB'be yakardı ve şu adağı adadı: “Ey Her Şeye Egemen RAB, kulunun üzüntüsüne gerçekten bakıp beni anımsar, kulunu unutmayıp bana bir erkek çocuk verirsen, yaşamı boyunca onu sana adayacağım. Onun başına hiç ustura değmeyecek.”*

1. Samuel 1:19-20*Ertesi sabah erkenden kalkıp RAB'be tapındılar. Ondan sonra Rama'daki evlerine döndüler. Elkana karısı Hanna'yla birleşti ve RAB Hanna'yı anımsadı. Zamanı gelince Hanna gebe kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. “Onu RAB'den diledim” diyerek adını Samuel koydu.*

1. Samuel 1:21-25*Elkana RAB'be yıllık kurbanını ve adağını sunmak üzere ev halkıyla birlikte Şilo'ya gitti. Ama Hanna gitmedi. Kocasına, “Çocuk süttten kesildikten sonra onu RAB'bin hizmetinde bulunmak üzere götüreceğim. Yaşamı boyunca orada kalacak” dedi. Kocası Elkana, “Nasıl istersen öyle yap” diye karşılık verdi, “Çocuk süttten kesilinceye dek burada kal. RAB sözünü yerine getirsin.” Böylece Hanna oğlu süttten kesilinceye dek evde kalıp onu emzirdi. Küçük çocuk süttten kesildikten sonra Hanna üç yaşında bir boğa, bir efa un ve bir tulum şarap alarak onu kendisiyle birlikte RAB'bin Şilo'daki tapınağına götürdü. Boğayı kestikten sonra çocuğı Eli'ye getirdiler.*

1. Samuel 2:19-21*Yıllık kurbanı sunmak için annesi her yıl kocasıyla birlikte oraya gider, diktiğı cüppeyi oğluna getirirdi. Kâhin Eli de, Elkana ile karısına iyi dilekte bulunarak, “Dilediğı ve RAB'be adadığı çocuğun yerine RAB sana bu kadından başka çocuklar versin” derdi. Bundan sonra evlerine dönerlerdi. RAB'bin lütfuna eren Hanna gebe kalıp üç erkek, iki kız daha doğurdu. Küçük Samuel ise RAB'bin hizmetinde büyüdü.”*

1. Samuel 2:18-21*Bu arada genç Samuel, keten efod giymiş, Rab'bin önünde hizmet ediyordu. Yıllık kurbanı sunmak için annesi her yıl kocasıyla birlikte oraya gider, diktiğı cüppeyi oğluna getirirdi. Kahin Eli de, Elkana ile karısına iyi dilekte bulunarak, “dilediğı ve Rab'be adadığı çocuğun yerine Rab sana bu kadından başka*

çocuklar versin” derdi. Bundan sonra evlerine dönerlerdi. Rab’bin lütfuna eren Hanna gebe kalıp üç erkek, iki kız daha doğurdu. Küçük Samuel ise Rab’bin hizmetinde büyüdü.”

YORUM: Elkana’nın iki karısından biriydi. Elkana en çok Hanna’yı severdi. Peninna’nın çocukları varken Hanna kıtırdı. Bu nedenle Hanna sürekli kederliydi. Hanna ve Peninna gücü ve zayıflığı temsil eder. Peninna gücü temsil ederken Hanna gücünü Tanrı’dan alıyor. Çocukları yaratanın, bir kadına anne olma ayrıcalığı verenin yalnız ve yalnızca Tanrı olduğuna bütün kalbiyle inandı. Her yıl Rama’daki evinden Şilo’daki tapınağa gider ve çocuk sahibi olmak için ateşli bir şekilde dua ederdi. Tapınakta dua ederken üzüntüsünün yüzüne yansıdığını hayal etmek zor olmasa gerek. İçinde bulunduğu İsrail’in, Tanrı’nın Musa aracılığıyla kurmuş olduğu yüksek ahlak standartlarından sapmış olması Hanna’nın dua etmesine engel değildi ama Hanna çevresindeki o geleneksel yanlış tapınmaları bir kenara bırakıp, kendine başka bir tapınma yolu buldu. Hanna içinden yakarıyor, yalnız dudakları kımıldıyordu, sesi duyulmuyordu. Sessiz duası Davut’un Mezmurlar’da yazdığı şu sözlerle paraleldir.

Mezmur 19:14;

*Ağzımdan çıkan sözler,
Yüreğimdeki düşünceler,
Kabul görsün senin önünde,
Ya RAB, kayam, kurtarıcım benim!*

Hanna’nın yaşadığı dönemde Filistliler İsraililer’e zulmediyorlardı. Hanna bu politik baskılardan çok kendi kişisel sorunlarıyla ilgiliydi. Çocuğu yoktu ve tek düşüncesi kocasına bir çocuk verebilmektir. Hissettiği baskı büyüktü.

Kocasını Elkana, Hanna’yı diğer karısı Peninna’dan daha çok severdi. Kumasıyla arasında anlaşmazlık ve rekabet olmasına rağmen kocasının sevgisinden emindi. Elkana karısı Hanna’nın duygularının özünü tam olarak anlayamadı. Onu üzgün gördüğü zaman *“Hanna, neden ağlıyorsun, neden yemek yemiyorsun?”* derdi, *“Neden bu kadar üzgünsün? Ben senin için on oğuldan daha iyi değil miyim?”*(1. Samuel 1:8) derdi.

Tapınaktayken Hanna o kadar içten dua ediyordu ki Kâhin Eli onu sarhoş sandı ama gerçeği öğrendiği zaman ona *“Öyleyse esenlikle git”* dedi, *“İsrail’in Tanrısı dileğini yerine getirsin”*(1. Samuel 1:17). Hanna, Eli’nin bu sözleriyle Tanrı’nın duasına cevap vereceğinden emin oldu. Tanrı, Hanna’nın duasını yanıtladı ve Hanna hamile kalıp bir oğul doğurdu. Tapınma zamanı gelince çocuğu alıp Eli’ye getirdiler. Eli, Samuel’in sorumluluğunu kabul etti. Samuel’in hayatına yakından baktığımızda; Eli’nin yozlaşmış bir kâhin olduğunu görebiliriz. Kendi gibi kâhin olan oğulları Hofni ve Pinehas çok kötü ve değersiz insanlardı. RAB’be sunulan kurban etlerinden kendilerine ayırırlar ve Tapınma Çadırı’nın girişindeki görevli kadınlarla zina ederlerdi. Hanna bütün bunlardan haberdar mıydı? Eğer haberdarsa neden oğul

Samuel'in böyle kişilerin yetkisi altında olmasına göz yumdu? Tek bir cevabı olabilir; Hanna oğlunu Tapınak'ta Eli'ye değil, Tanrı'nın emin ellerine teslim etmişti. Samuel, Şilo'daki bu Tapınak'ta Eli ve oğullarının yetkisi altında büyüdü. Hanna sözüne sadık kalıp Tanrı'nın kendisine verdiği oğlunu Tanrı'ya geri verdi. Bu davranışında ötürü Rab Hanna'yı beş çocuk daha vererek onu bereketledi.

Hanna'nın öyküsü Kutsal Kitap'ta neden yer alıyor? Neden olaylar Samuel Tapınakta'yken ya da Samuel'in yargıçlık yaptığı dönemden başlamıyor? Tanrı insanların zayıflıklarını kullanarak büyük işler yapar. Tanrı Hanna'nın öyküsünde Kendi görkemini gösterdi. Hanna'nın zayıflıkları, çocuk özlemi, Tanrı'ya güvenmesi, oğlunu Tanrı'ya adamasındaki sadakati bütün bunlar Tanrı'nın, Hanna'nın hayatındaki işlerinin kanıtlarıydı, Tanrı'nın İsrail tarihinde yapmış olduğu muhteşem olayların birer parçasıydı.

Hanna Samuel'i doğurduktan sonra, Meryem ise hamile iken ikisinin de RAB'be ettikleri duada benzerlikler görebiliriz:

Hanna'nın duası: Meryem'in duası:

Yüreğim RAB'de bulduğum Canım Rab'bi yüceltir;
sevinçle coşuyor; Ruhum, Kurtarıcım Tanrı
Gücümü yükselten RAB'dir sayesinde sevinçle coşar
Güçlülerin yayları kırılır; Bilgeliğiyle büyük işler yaptı;
Güçsüzleri güçle donatır... Gururlularını yüreklerindeki
RAB öldürür de diriltir de Kuruntularla darmadağın etti...
Ölüleri diyarına indirir Aç olanları iyilikle doyurdu,
ve çıkarır.... Zenginleri ise elleri boş çevirdi.
Toklar yiyecek uğruna
Gündelikçi olur,
Açlar doyurulur.

Yaşamı boyunca tek istediği şey bir çocuk sahibi olmaktı. Tanrı ona bir çocuk verdi, Hanna da buna karşılık oğlunu Tanrı'ya adadı ve oğlunu götürüp Tapınağa bıraktı.

Bazen hayatımızdaki olayları anlayamıyoruz ama Hanna'nın hayatında görebildiğimiz gibi Tanrı, hayatımızdaki olayları başından sonuna kadar bilir. Her şeyin bir amacı vardır ve Tanrı'ya güvenmek asla yersiz değildir.

Referans ayetler:

1. Samuel 1:2, 5, 7-10, 13, 15, 19, 20, 22;
2:1, 21

1. Samuel 1:2-6Elkana'nın Hanna ve Peninna adında iki karısı vardı. Peninna'nın çocukları olduğu halde, Hanna'nın çocuğu olmuyordu. Elkana Her Şeye Egemen RAB'be tapınıp kurban sunmak üzere her yıl kendi kentinden Şilo'ya giderdi. Eli'nin RAB'bin kâhinleri olan Hofni ve Pinehas adındaki iki oğlu da oradaydı. Elkana kurban sunduğu gün karısı Peninna'ya ve oğullarıyla kızlarına etten birer pay verirken, Hanna'ya iki pay verirdi. Çünkü RAB Hanna'nın rahmini kapamasına karşın, Elkana onu severdi. Ama RAB Hanna'nın rahmini kapadığından, kuması Peninna Hanna'yı öfkeliendirmek için ona sürekli sataşırđı.

YORUM: Elkana'nın iki karısından biriydi. Hanna'nın adının önce geçmesi ilk eş olduğunu gösterir. Hanna'nın ilk eş olması diğer eş üzerinde otorite ve lider konumda olmasını gerektirirdi, zaten Elkana'nın kurban etinden ona iki pay vermesinin sebebi de buydu. Fakat Peninna, Hanna'nın çocuğunun olmamasından dolayı evde güç ve otorite sahibi olmak istiyordu. Hanna'ya sürekli sataşır onunla alay ederdi. Dünyasal bir yaşantısı vardı, benliğe göre yaşıyordu. Elkana'nın sunduğu kurban etinden Hanna'ya iki pay vermesi onu Peninna'dan daha fazla önemsedini gösterir. Elkana Hanna ile sevdiği için ama Peninna ile büyük bir ihtimalle ona çocuk doğursun diye evlendi. Bu da Peninna için bir kıskançlık sebebi olmuş olabilir. Peninna'nın sürekli sataşması Hanna'nın kendini değersiz hissetmesine sebep oldu. Hanna kocasının sevgisini Peninna'ya karşı bir koz olarak kullanabilirdi fakat bunu yapmadı. Aslında hem Hanna'nın hem de Peninna'nın hayatlarında özlem duydukları eksiklikleri vardı. Hanna'nın eksikiği çocuk sahibi olmak iken Peninna'nın eksikiği kocasının sevgisiydi. Bu Rahel ve Lea arasındaki soruna benziyor.

Hanna'nın çocuk sahibi olmasından sonra Peninna ile ilişkisi düzeldi mi yoksa daha mı kötü oldu?

Hiç çocuğu olmayanları ya da çok çocuğu olanları eleştirdiğimiz zamanlar oldu mu? Kendinizi Hanna gibi çaresiz ve yalnız hissettiğiniz zamanlar oldu mu? Ya da Peninna gibi insanların zayıf ve eksik yönlerini eleştirdiğiniz zamanlar oldu mu? Hanna ve Peninna'dan öğreneceğimiz iki ders var; diğer insanların içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışmak; eksik ya da fazlalığı olsun olmasın, herkesi RAB'bin sevgisiyle sevmek ve değeri vermek. **Yuhanna 13:34**'de İsa Mesih; "*Size yeni bir buyruk veriyorum: Birbirinizi sevin. Sizi sevdiğim gibi siz de birbirinizi sevin*" dedi. Bize sürekli zorluk çıkararak insanlara karşı sabırla dayanabilmeli, her zorluğa karşı dayanmalı ve asla pes etmemeliyiz. **Matta 11:28**'de İsa Mesih; "*Ey bütün yorgunlar ve yükü ağır olanlar! Bana gelin, ben rahat veririm*" dedi.

Referans ayetler:

1. Samuel 1:2, 4

İKAVOT'UN ANNESİ (PİNEHAS'IN KARISI)

1. Samuel 4:19-22 *Eli'nin gelini –Pinehas'ın karısı– gebeydi, doğurmak üzereydi. Tanrı'nın Sandığı'nın ele geçirildiğini, kayınbabasıyla kocasının öldüğünü duyunca birden sancıları tuttu, yere çömelip doğurdu. Ölmek üzereyken ona yardım eden kadınlar, “Korkma, bir oğlun oldu” dediler. Ama o aldırmadı, karşılık da vermedi. Tanrı'nın Sandığı ele geçirilmiş, kayınbabasıyla kocası ölmüştü. Bu yüzden, “Yücelik İsrail'den ayrıldı!” diyerek çocuğa İkavot adını verdi. “Yücelik İsrail'den ayrıldı!” dedi, “Çünkü Tanrı'nın Sandığı ele geçirildi.”*

YORUM: Tanrı'ya sadık olmayan bir kâhin ile evliydi. Kocasını Pinehas'ın pek ahlaklı olduğu söylenemezdi. Kendisi hakkında pek bir şey yazmaz ama her zaman kaygılı ve kederli olduğunu anlamak zor değil. Kutsal Kitap'ta ismi yazılı değil.

O da Rahel gibi doğum yaparken öldü. İkisi de çocuklarına acılarını dile getiren isimler verdiler. Bir anne neden çocuğuna “Yücelik yok”(1. Samuel 4:21) anlamına gelen bir ad verir ki? Birçok sebebi olabilir. Oğluna İkavot adını verdi çünkü o tarihlerde insanlar Tanrı'ya karşı itaatsizlik içindeydiler. İnsanlar günaha batmışlardı. Kâhinler bile akıl almaz işler yapıyorlardı. Oğluna İkavot adını verdi çünkü ayrılık vaktiydi. Hem kocasından hem de kayınbabasından ayrılmıştı. Tanrı'nın yüceliği de İsrail'den ayrılmıştı. Ve en son kendisi bu dünyadan ayrıldı.

Tanrı'nın yüceliğinin olmadığı bir diyara çocuk doğurduğunun bilincindeydi. Oğlu için hiçbir ümidi yoktu. Kocasının savaşta İsraili bir kahraman gibi ölmediğini de biliyordu.

Kayınbabası Eli ve kocasının ölümünden çok RAB'bin Antlaşma Sandığı'nın Filistliler'in eline geçtiği için acı duydu. Dudaklarından yalnızca “Yücelik İsrail'den ayrıldı! Çünkü Tanrı'nın Sandığı ele geçirildi”(1. Samuel 4:22) sözleri çıktı. Bu sözler bize inancında samimi fakat Tanrı'nın bir simge olan sandığını Tanrı'dan fazla önemseydiğini gösterir.

Referans ayetler:

1. Samuel 4:19-22

MERAV

Saul'un iki kızından büyüğünün adı Merav, küçüğününki Mikal'dı. Bütün İsrail ve Yahuda halkı Davut'u seviyordu çünkü Davut onlara öncülük ediyordu.

1. Samuel 18:17-19 *Saul Davut'a, “İşte büyük kızım Merav” dedi, “Onu sana eş olarak vereceğim. Yalnız hatırım için yiğitçe davran ve RAB'bin savaşlarını sürdür.” Çünkü, “Davut'un ölümü benim elimden değil, Filistliler'in elinden olsun” diye düşünüyordu. Davut, “Ben kim oluyorum, İsrail'de ailem ve babamın oymağı ne ki, krala damat olayım?” diye karşılık verdi. Ne var ki, Saul'un kızı Merav'ın Davut'a verileceği zaman geldiğinde, kız Davut yerine Meholalı Adriel'e eş olarak verildi.*

2. Samuel 21:8-9 *Onun yerine, Aya kızı Rispa'nın Saul'dan doğurduğu Armoni ve Mefiboşet adındaki iki oğlunu ve Saul kızı Merav'ın Meholalı Barzillay oğlu Adriel'den doğurduğu beş oğlunu aldı. Davut onları Givonlular'ın eline teslim etti. Givonlular onları dağda, RAB'bin önünde astılar. Yedisi de aynı anda öldüler. Biçme zamanının ilk günlerinde, arpa biçme zamanının başlangıcında öldürüldüler.*

YORUM: Kral Saul'un büyük kızıydı. Davut'un çok sevdiği dostu Yonatan'ın kız kardeşiydi. Kutsal kitap'ta ismi sadece dört kez geçiyor. Adriel ile evlendikten sonra hakkında fazla bilgiye rastlamıyoruz.

Saul, Filistli asker Golyat'ı öldürene kızı Merav'ı vereceğini bildirdi. Saul Golyat'ı öldürüp İsraililer'in gözünde kahraman olan Davut'u kıskanmaya başladı. Saul söz verdiği gibi kızını Golyat'ı öldüren Davut'a değil de Adriel'e eş olarak verdi. Merav'ın beş oğlu oldu. Daha sonra İsrail'de kıtlık oldu. Davut bu kıtlığın nedenini Tanrı'ya sorduğunda Tanrı onu şöyle yanıtladı; *"Buna kan döken Saul ile ailesi neden oldu. Çünkü Saul Givonlular'ı öldürdü"*(**2. Samuel 21.1**). Givonlular Davut'tan öldürmek için Saul'un oğullarından yedi tanesini istediler. Davut Saul'un iki oğlunu ve kızı Merav'ın beş oğlunu Givonlular'a teslim etti.

Merav'ın genç yaşta öldüğü tahmin ediliyor. Davut Saul'un oğullarını Givonlular'a teslim ettiğinde hayatta değildi öyle olsa ondan bahsedilirdi. Rispa oğullarının cesetlerinin başında günlerce beklemişti. Merav oğulları asıldığında hayatta değildi, olsaydı Rispa gibi çok büyük acılar çekecekti.

Referans ayetler:

1. Samuel 14:49; 18:17, 19
2. Samuel 21:8

MİKAL

1. Samuel 14:49 *Saul'un oğulları Yonatan, Yişvi ve Malkişua idi. İki kızından büyüğünün adı Merav, küçüğünün adı Mikal'dı.*

1. Samuel 18:20-29 *Bu arada Saul'un öbür kızı Mikal Davut'a gönül vermişti. Bunu duyan Saul sevindi. "Davut'a Mikal'ı veririm" diye düşündü, "Öyle ki, Mikal Davut'u tuzağa düşürür; Filistliler de onu öldürür." Davut'a, "Bugün damadım olmak için yine fırsatın var" dedi. Sonra görevlilerine, Davut'a gizlice şunları söylemelerini buyurdu: "Bak, kral senden hoşnut, bütün görevlileri de seni seviyor. Kralın damadı olmanın zamanı geldi." Saul'un görevlileri bu sözleri Davut'a iletiler. Davut, "Yoksul ve önemsiz biriyken kralın damadı olmak sizce küçük bir şey mi?" diye karşılık verdi. Görevliler Davut'un dediklerini Saul'a bildirdiler. Saul şöyle buyurdu: "Davut'a deyin ki, 'Kral düşmanlarından öç almak için başlık parası olarak yüz Filistli'nin sünnet derisinden başka bir şey istemiyor.'" Davut'un Filistliler'in eline düşüp öleceğini tasarlıyordu. Görevliler Saul'un söylediklerini*

Davut'a ilettiler. Davut, kralın damadı olacağına sevindi. Tanınan süre dolmadan Davut'la adamları gidip iki yüz Filistli öldürdüler. Kralın damadı olabilmek için Davut, öldürülen Filistliler'in sünnet derilerini tam tamına getirip krala sundu. Saul da buna karşılık kızı Mikal'ı eş olarak ona verdi. Saul, RAB'bin Davut'la birlikte olduğunu ve kızı Mikal'ın onu sevdiğini apaçık gördü. Bu yüzden Davut'tan daha çok korktu ve yaşamı boyunca ona düşmanlık besledi."

1. Samuel 19:11-17*Saul, Davut'u gözetlemeleri, ertesi sabah da öldürmeleri için evine ulaklar gönderdi. Ama karısı Mikal Davut'a, "Bu gece kaçıp kurtulamazsan, yarın öldürüleceksin" dedi. Sonra Davut'u pencereden aşağıya indirdi. Böylece Davut kaçıp kurtuldu. Mikal aile putunu alıp yatağa koydu, üstüne yorganı örttü, baş tarafına da keçi kılından bir yastık yerleştirdi. Saul'un gönderdiği ulaklar Davut'u yakalamaya geldiğinde, Mikal, "Davut hasta" dedi. Saul Davut'u görmeleri için ulakları yeniden göndererek, "Onu yatağıyla buraya getirin de öldüreyim" diye buyurdu. Ulaklar eve girince, yatakta başında keçi kılından yastık olan putu gördüler. Saul Mikal'a "Neden beni böyle kandırıp düşmanımın kaçmasını sağladın?" diye sordu. Mikal, "Davut bana, 'Bırak beni gideyim, yoksa seni öldürürüm' dedi" diye yanıtlandı.*

2. Samuel 3:12-16*Avner kendi adına Davut'a ulaklar gönderip şöyle dedi: "Ülke kimin ülkesi? Benimle bir antlaşma yap; o zaman İsrail'in tümünü sana bağlanması için ben de senden yana olurum." Davut, "İyi" diye yanıtlandı, "Seninle bir antlaşma yaparım. Yalnız senden şunu istiyorum: Beni görmeye geldiğinde Saul'un kızı Mikal'ı da getir. Yoksa beni görmeyeceksin." Öte yandan Davut Saul oğlu İş-Boşet'e de ulaklar aracılığıyla şu haberi gönderdi: "Yüz Filistli'nin sünnet derisi karşılığında nişanlandığım karım Mikal'ı bana ver." Bunun üzerine İş-Boşet, kadının kocası Layiş oğlu Paltiel'den alınıp getirilmesi için adamlar gönderdi. Kocasını ağlaya ağlaya Bahurim'e kadar izledi; sonra Avner ona, "Geri dön" deyince döndü.*

Uzun zaman sonra Davut düşmanlarına karşı zafer kazandı ve Antlaşma Sandığı'nı kente getirdi.

2. Samuel 6:14-17*Keten efod kuşanmış Davut, RAB'bin önünde var gücüyle oynuyordu. Davut'la bütün İsrail halkı, sevinç naraları ve boru sesi eşliğinde RAB'bin Sandığı'nı getiriyorlardı. RAB'bin Sandığı Davut Kenti'ne varınca, Saul'un kızı Mikal pencereden baktı. RAB'bin önünde oynayıp zıplayan Kral Davut'u görünce, onu küçümsedi. RAB'bin Sandığı'nı getirip Davut'un bu amaçla kurduğu çadırın içindeki yerine koydular. Davut RAB'be yakmalık sunular ve esenlik sunularını sundu.*

2. Samuel 6:20-23 Davut ailesini kutsamak için eve döndüğünde, Saul'un kızı Mikal onu karşılamaya çıktı. Davut'a şöyle dedi: "İsrail Kralı bugün ne güzel bir ün kazandırdı kendine! Değersiz biri gibi, kullarının cariyeleri önünde soyundun." Davut, "Baban ve bütün soyu yerine beni seçen ve halkı İsrail'e önder atayan RAB'bin önünde oynadım!" diye karşılık verdi, "Evet, RAB'bin önünde oynayacağım. Üstelik kendimi bundan daha da küçük düşüreceğim, hiçe sayacağım. Ama sözünü ettiğin o cariyeler beni onurlandıracaklar." Saul'un kızı Mikal'ın ölene dek çocuğu olmadı.

YORUM: İsrail'in ilk Kralı Saul ve Ahinoam'ın kızı, Davut'un ise ilk karısıydı. Güçlü duyguların kadınıydı fakat hayatındaki önemli olayları kontrol edemedi. Babası Saul ve kocası Davut'un krallık kavgasının tam ortasında kalmış kadın figürünü yansıtıyor. İki kocasından da ayrılmak zorunda bırakıldı. Düşmanlarına karşı zalim olan babasını ve erkek kardeşi Yonatan'ı kaybetti. Kısa zaman için bile olsa Davut'a büyük bir tutkuyla bağlıydı ama babası Saul, Mikal'ın sevgisini Davut'u alt etmek için bir koz olarak kullandı. Aslında Saul'un amacı başkaydı. Saul, Davut'un güçlü olmasından ve İsrail halkı tarafından sevildiği için de yerine kral olacağından korkuyordu. Davut'un Filistliler tarafından öldürüleceğini düşünüp böylelikle ondan kurtulmayı planlıyordu ama planları istediği gibi gitmedi. Davut'un Mikal ile olan evliliği Saul'un kıskançlığını ve bu yetenekli genç askere olan korkusunu silemedi; o yüzden onu mızrağıyla duvara çivilemek istedi. Bunu fark eden Mikal, uzun bir süre onu göremeyeceğinden habersiz Davut'u uyarıp onun evden kaçmasına yardım etti. Kendisi evde kalıp Davut'u yalnız göndermekle hayatının hatasını yaptı çünkü onu uzun bir süre göremeyecekti. Belki, kendince, babası Saul'un Davut'a olan kızgınlığının geçeceğini, Davut'un tekrar geri döneceğini düşündü. Bu duruma çok kızan babasına Davut'un kendisini öldürmekle tehdit ettiğine dair yalan söyledi. Bu ayrılığın kısa süreceğini ve mutlu sonla biteceğini hayal etmiş olabilir. Belki de Davut'un gelip de onu babasının gazabından kurtaracağına inandı. Aradan günler, aylar hatta yıllar geçti ve Davut'tan hiçbir haber almadı. Babasının onu cezalandırmak için başka biriyle evlendirmesi karşısında hayal kırıklığına uğradı mı? Davut'a olan sevgisi ona büyük bedele mal oldu. Saul tüm yetkisini kullanarak kızı Mikal'ı Gallimli Layiş'in oğlu Palti'ye verdi.

Saul ölünceye dek Davut kaçak olarak yaşadı.

Ayrılmalarının üzerinden on yıl geçmişti. Davut'un tekrar bir araya gelme isteği Mikal'de büyük bir sevinç uyandırmış mıydı? Ancak o zamana dek Davut'un birkaç karısı ve çocukları olmuştu. Davut'un bu isteğinin nedeni sevgiden çok bencillik ve politikti, bu nedenle Mikal'ı kocasından zorla çekip aldı çünkü kısa zaman sonra krallığını ilan edecekti. Palti Mikal'dan ayrılırken çok gözyaşı dökmesine karşın Mikal'ın üzüldüğüne dair herhangi bir şey yazmıyor. Mikal ne gibi duygular içindeydi? Kocasından ayrıldığı için üzgün müydü yoksa Davut ile tekrar bir araya gelecekleri için mutlu muydu? Mikal'ın Davut'u sevdiği aşikârdır fakat Davut'un onu sevdiğinin belirtilmemesi manidardır.

Mikal hakkında en son Davut'un düşmanlarına karşı zafer kazanıp da Antlaşma Sandığı'nın Yeruşalim'e getirildiğinde okuyoruz. Davut zafer kazanmanın ve Antlaşma Sandığı'nın kente gelmesinden dolayı sevinç içinde dans ediyordu. Mikal bunu görünce Davut'u küçümsedi. Mikal'ı bu kadar değiştiren olay neydi? Kocasını çok severken birden sert ve gözü açılmış bir kadın oldu. Artık prenses değildi; kral olan babası Tanrı tarafından reddedilmiş ve daha sonra ölmüştü, şimdi ise Davut'un hükmü altındaydı fakat buna rağmen Davut'un Tanrı'ya olan şükür ve övgülerini küçük gördü. Bu davranışı Davut'un sonsuza dek kendisine sırt çevirmesine neden oldu.

Mikal'in yüreği Davut'tan çok babası Saul'a benzedi. Yüreği RAB'be yakın değildi. Yaşamı boyunca karşılaştığı zorluklarda onu ayakta tutacak imanı pek görmüyoruz. Güçlü kadındı fakat hayatındaki önemli olayları kontrol edemedi. Davut'un evinde kaldı fakat Davut bir daha ona el sürmedi ve Mikal ömrünün sonuna kadar çocuksuz ve yalnız olarak yaşadı. Mikal'ın çocuksuz kalmasının bir nedeni Tanrı'nın Sandığı'nı küçük görmesiydi. *"...Çünkü kendini yücelten herkes alçaltılacak, kendini alçaltan ise yüceltilecektir"* (Luka 18:14). Diğer bir nedeni de; Tanrı'nın Saul'un soyundan gelen birinin İsrail'i yönetmesini istememesi olabilir.

Referans ayetler:

- 1. Samuel 14:49;
- 18:20,27,28;
- 19:11,12,13,17;
- 25:44
- 2.Samuel 3:13,14
- 6:16,20,21,23
- 21:8
- 1. Tarihler 15:29

DAVUD'UN ANNESİ

1. Samuel 22:3-4 Davut oradan Moav'daki Mispa Kenti'ne gitti. Moav Kralı'ndan, *"Tanrı'nın bana ne yapacağı belli oluncaya dek annemle babamın gelip yanınızda kalmasına izin verir misin?"* diye bir istekte bulundu. Böylece Davut annesiyle babasını Moav Kralı'nın yanına bıraktı. Davut sığınakta kaldığı sürece onlar da Moav Kralı'nın yanında kaldılar.

YORUM: Kutsal Yazılar'da tanınmış kişilerin annelerinden bahsedilirken genellikle çoğunun isminin geçmesine rağmen Davut gibi tarihin en bilindik birinin annesinin adının geçmemesi ilginçtir. Hakkında hemen hemen hiçbir bilgi yok.

Bazı yorumcular birkaç ayetten yola çıkarak aslında annesinin Davut'u zina sonucu doğurduğunu varsayar. Bu ayetlere sırayla bakalım, öncelikle Davut'un yazdığı **51. Mezmur 5. ayete** bakalım, burada Davut; *"Nitekim suç içinde doğdum ben, günah içinde annem bana hamile kaldı"*, diye yazıyor. Diğer birkaç ayet ise; Peygamber

Samuel'in RAB tarafından Beytlehemli İşay'ın evine gönderildiğinde İşay'ın bütün oğullarını Samuel'in karşına çıkardığında Davut'un orada olmadığını yazıyor. **1. Samuel 16:11**'de Samuel İşay'a "Oğullarının hepsi bunlar mı?" diye soruncaya dek İşay Davut'tan hiç söz etmiyor. Ayrıca Davut **Mezmur 69:8**'de şunu yazar; "Kardeşlerime yabancı, annemin öz oğullarına uzak kaldım." Tüm bunlar bir varsayımdır, ne kadar gerçeklik payı vardır bilinmez. Her şeye rağmen Davut anne ve babasına sahip çıkan onları koruyan ve saygı duyan biriydi. Onlar için endişelendiğinden onları güvenli bir yere teslim etti. Annesi böyle bir Tanrı adamı, bir kral olan oğluyla gurur duymuş olmalıydı. Oğlunun soyundan "Davut oğlu" da denilecek bir Kurtarıcı gelecekti.

Referans ayet:

1. Samuel 22:3-4

AVIGAYİL

1. Samuel 25:2-42Maon'da çok varlıklı bir adam vardı; işi Karmel'deydi. Üç bin koyunu, bin keçisi vardı. O sırada Karmel'de koyunlarını kırkmaktaydı. Adamın adı Naval, karısının adı da Avigayil'di. Kadın sağgörülü ve güzeldi. Ama Kaleb soyundan gelen kocası kaba, kötü huylu biriydi. Davut kırdarken, Naval'ın koyunlarını kırktığını duydu. On uşağı şu buyrukla ona gönderdi: "Karmel'de Naval'ın yanına gidin. Benden ona selam söyleyip şöyle deyin: 'Ömrün uzun olsun! Sana, ailene ve sana bağlı olan herkese esenlik olsun! Şimdi koyunların kırkma zamanı olduğunu duydum. Çobanların bizimle birlikteyken, onları incitmedik. Karmel'de kaldıkları sürece hiçbir kayıpları olmadı. Uşaklarına sor, sana söyleyecekler. Bunun için adamlarıma yakınlık göster. Çünkü sana şenlik zamanında geldik. Lütfen kullarına ve oğlun Davut'a elinden geleni ver.'" Davut'un adamları varıp Davut adına bu sözleri Naval'a iletiler ve beklemeye başladılar. Ne var ki, Naval Davut'un adamlarına şu karşılığı verdi: "Bu Davut da kim? İşay'ın oğlu da kim oluyor? Bu günlerde birçok köle efendilerini bırakıp kaçıyor. Ekmeğimi, suyum, kırkıcılarım için kestiğim hayvanların etini alıp nereden geldiklerini bilmediğim kişilere mi vereyim?" Davut'un adamları geldikleri yoldan döndüler ve Naval'ın bütün söylediklerini Davut'a bildirdiler. Davut adamlarına, "Herkes kılıcını kuşansın!" diye buyruk verdi. Davut da, adamları da kılıçlarını kuşandılar. Yaklaşık dört yüz adam Davut'la birlikte gitti; iki yüz kişi de erzağın yanında kaldı. Naval'ın uşaklarından biri, Naval'ın karısı Avigayil'e, "Davut efendimiz Naval'a esenlik dilemek için kırdan ulaklar gönderdi" dedi, "Ama Naval onları tersledi. Oysa adamlar bize çok iyi davrandılar. Bizi incitmediler. Kırdan onlarla birlikte kaldığımız sürece hiçbir şeyimiz kaybolmadı. Koyunlarımızı güderken, yanlarında kaldığımız sürece gece gündüz bizi korudular. Şimdi ne yapman gerektiğini iyi düşün. Çünkü efendimize ve bütün ailesine kötülük yapmayı tasarlıyorlar. Üstelik efendimiz o kadar kötü ki, kimse ona bir şey söyleyemiyor." Bunun üzerine Avigayil,

hiç zaman yitirmeden, iki yüz ekmek, iki tulum şarap, hazırlanmış beş koyun, beş sea kavrulmuş buğday, yüz salkım kuru üzüm ve iki yüz parça incir pestili alıp eşeklere yükledi. Sonra uşaklarına, “Önümden gidin, ben arkanızdan geliyorum” dedi. Kocası Naval’a hiçbir şey söylemedi. Avigayil eşeğe binmiş, dağın öbür yolundan inerken, Davut’la adamları da ona doğru ilerliyorlardı. Avigayil onlarla karşılaştı. Davut, “Bu adamın kırdaki malını doğrusu boş yere korudum” demişti, “Onun mallarından hiçbir şey eksilmedi. Öyleyken bana iyilik yapacağına kötülükle karşılık verdi. Eğer sabaha dek adamlarından tek birini bile sağ bırakırsam, Tanrı bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın!” Avigayil Davut’u görünce hemen eşekten indi; Davut’un önünde eğilip yüzüstü yere kapandı. Onun ayaklarına kapanarak şöyle yalvardı: “Efendim, suçu ben, yalnız ben üstüme alıyorum. İzin ver, ben kölen seninle konuşsun, onun söyleyeceklerini dinle. Yalvarırım, efendim, o kötü adam Naval’a aldırma. Çünkü kişiliği tıpkı adı gibidir. Adı akılsız anlamına gelir; kendisi de akılsızın biridir. Ben kulun, efendim Davut’un gönderdiği ulakları görmedim. “Ama şimdi, ey efendim, RAB senin kan dökmene ve kendi elinle öç almana engel oldu. Yaşayan RAB’bin adı ve senin yaşamın hakkı için yalvarırım, düşmanların ve efendime kötülük tasarlayanların tümü Naval gibi olsun. Ben kölenin efendime getirdiği bu armağan, seni izleyen adamlarına verilsin. Lütfen kölenin suçunu bağışla. RAB kesinlikle efendimin soyunu sürdürecektir; çünkü efendim RAB’bin savaşlarını sürdürüyor. Yaşadığın sürece sende hiçbir haksızlık bulunmasın. Biri kalkıp seni öldürmek amacıyla ardına düşerse, yaşamını Tanrın RAB güven altında tutacaktır; düşmanlarını sapanla taş atar gibi fırlatıp atacaktır. RAB, efendime söz verdiği bütün iyilikleri yerine getirip onu İsrail’e önder atadığında, kendi öcünü almak uğruna boş yere kan dökmeyi için pişmanlık ve üzüntü duymayacaksın. RAB efendimi başarıya ulaştırdığında köleni anımsa.” Davut, “Bugün seni karşıma çıkaran İsrail’in Tanrısı RAB’be övgüler olsun!” diye karşılık verdi, “Anlayışını kutlarım! Bugün kan dökmemi ve öcümü elimle almamı engellediğin için seni kutlarım. Doğrusu sana kötülük etmemi önleyen İsrail’in Tanrısı yaşayan RAB’bin adıyla derim ki, beni karşılamak için hemen gelmemiş olsaydın, gün doğuncaya dek Naval’ın adamlarından hiçbiri sağ kalmayacaktı.” Avigayil’in kendisine getirdiklerini kabul eden Davut, “Esenlikle evine dön. Sözlerine kulak verip dileğini kabul ettim” dedi. Avigayil Naval’ın yanına döndü. Naval evinde krallara yaraşır bir şölen düzenlemişti. Çok sarhoş olduğundan neşeliydi. Bu yüzden Avigayil sabaha dek ona bir şey söylemedi. Ama ertesi sabah Naval ayılınca karısı ona olup bitenleri anlattı. İşte o an Naval’ın kalbi sıkıştı ve felç oldu. Yaklaşık on gün sonra da RAB Naval’ı cezalandırıp öldürdü. Davut, Naval’ın öldüğünü duyunca, “Beni küçümseyen Naval’a karşı davama bakan, kulunu kötülük etmekten alıkoyan RAB’be övgüler olsun!” dedi, “RAB Naval’ın kötülüğünü onun başına döndürdü.” Sonra Davut Avigayil’e evlenme teklifinde bulunmak için ulaklar gönderdi. Davut’un ulakları Karmel’e, Avigayil’in yanına varıp, “Davut sana evlenme teklifinde bulunmak için bizi gönderdi” dediler. Avigayil yüzüstü yere kapanarak, “Ben kölen sana hizmet etmeye ve efendimin ulaklarının ayaklarını

yıkamaya hazırım” diye yanıtladı. Hemen kalkıp eşeğe bindi. Yanına beş hizmetçisini alıp Davut’un ulaklarını izleyerek yola koyuldu. Sonra Davut’un karısı oldu.

YORUM: Bu bölümdeki olaylar Davut’un Saul’un zulmünden kaçıp sürgün olarak yaşadığı zamanda gerçekleşir. Samuel henüz ölmüştü ve İsrail halkı bu büyük lideri ve peygamberleri için yas tutuyordu.

Kutsal Kitap Avigayil’i akıllı ve güzel olarak tanımlar. Sağduyulu olduğundan uzlaştırıcı, barış sağlayan kadın diye nitelendirilir. Eski Antlaşma’daki ünlü kadınlar arasındaki en hikmetlisiydi. Avigayil saygın ve sağduyulu olduğu kadar güzel bir kadındı. Zengin biriyle evliydi ve belki de bu zenginliğin tadını çıkarıyordu ama kocası huysuz ve cimri biriydi. Davut’un talebini reddedeceğini bildiğinden kocasına hiçbir şey belli etmeden Davut ve adamlarını karşılamaya gitti. Bu davranışıyla hem kocasını hem de Davut’u bir felaketten kurtardı. Nasıl olur da böyle akıllı ve güzel bir kadın Naval gibi bir adamın eşi olabilir diye düşünebiliriz. **1. Samuel 25:2** “*Maon’da çok varlıklı bir adam vardı....*” ayeti bize belki bir ipucu verebilir. Avigayil’in adı dışında geçmişi ve baba evi hakkında hiçbir şey yazılmıyor. Naval’ın evlenirken o zamanın geleneklerine göre ailesine yüklü miktarda ücret ödeyip ödemediğini ya da herhangi bir antlaşma yapıp yapmadığını bilmiyoruz ama tek bildiğimiz şu ki Avigayil, Naval’ın hak ettiği eşten çok daha fazlasına sahipti.

Avigayil kocasını “*o kötü adam Naval... çünkü kişiliği tıpkı adı gibidir. Adı akılsız anlamına gelir; kendisi de akılsızın biridir*” diye tanımlar (**1. Samuel 25:25**). Acaba bu Avigayil’in eşinin hatasını düzelttiği ilk olay mıydı? Daha önce de başka hatalar yapmış mıydı?

Naval’ın uşağının gidip tüm olup bitenleri Avigayil’e anlatması onun ev halkının ve uşaklarının sadakatini kazandığının bir işaretidir. Uşaklar Avigayil’in anlayışlı, özgür ve güçlü bir kadın olduğunun farkındaydılar. Avigayil’in her dediğine itaat ederlerdi. Avigayil ellerinde kılıçları hazır bekleyen dört yüz kızgın askerin ve Davut’un karşısına çıkacak kadar cesurdu. Düşüncesinde kararlı olan Davut gibi adamların kızınca neler yapabileceğini bilecek kadar da hikmetliydi, bu nedenle yanına yiyecek alıp Davut’u karşılamaya gitti. Yanında yiyecek götürmesi Davut’u haklı gördüğünün bir işaretiydi.

Tanrı onu kocasının hayatını kurtarması için kullandı. Naval’la olan evliliği süresince çok acı çekmiş olmalıydı. Kocasından söz ederken “*adı akılsız’ anlamına gelir; kendisi de akılsızın biridir*” demesine karşın ona iyi bir eş oldu. Naval’ın kibirli, açgözlü, bencil ve her zaman kendini büyük görmesi ona çok şey kaybettirdi. Avigayil ise Naval’ın tam zıttıydı. Alçakgönüllü, imanlı, cömert, akıllı ve onurluydu.

Avigayil, Davut’a “*RAB, efendime söz verdiği bütün iyilikleri yerine getirip onu İsrail’e önder atadığında*” (**1. Samuel 25:30**), dediğinde onun hakkında hoş ve peygambersel bir dille konuştu. Davut’un önünde yere kapandığında onurlu, saygılı ve etkili konuşması Davut’u etkiledi.

Avigayil ve Naval; “*Yumuşak yanıt gazabı yatıştırır, oysa yaralayıcı söz öfkeyi alevlendirir*” (Süleyman’ın Özdeyişleri 15:1), ayetine iyi birer örnektirler.

Avigayil’in çocuklarından bahsedilmiyor. Genç ve henüz çocuğu olmadığını tahmin edebiliriz.

Davut, Avigayil ile karşılaştığında Saul’un zulmünden kaçan biriydi. Mikal ile evli olmasına rağmen Naval’ın öldüğünü duyunca Avigayil’i hatırladı ve adamlarını gönderip onunla evlenmek istediğini ilettiler. Avigayil, Davut’la evlenmeyi, onun karılarından biri olmayı kabul etti. Avigayil Davut’a kocasından kalan zengin bir miras ve yeni bir sosyal pozisyon getirdi. Buna rağmen Tanrı’nın kendi işleri için seçtiği kişiyle evlendiği için gurura kapılmadı. Davut aynı zamanda gidip Yizreelli Ahinoam ile evlendi ve Ahinoam’dan ilk çocuğu dünyaya geldi. Daha sonra Avigayil’den de bir çocuğu oldu.

Avigayil Davut’un sekiz karısından biriydi ve bu kadınlar arasında Avigayil Davut’un kendisine emanet edilmiş İsrail Krallığı’nı korumak için Tanrı tarafından seçilmiş kişi olduğunu hatırlamasında büyük bir etkisi ve yardımı oldu.

Davut ile olan evliliğinden Kilav (2. Samuel 3:3, 1. Tarihler 3:1’de ise ismi Daniel olarak geçer) adında bir oğlu oldu. Bu bölümden sonra Avigayil’in adına bir daha rastlamıyoruz.

Bu olayda Avigayil’in alçakgönüllülüğünü görebiliriz. **Yakup 4:10**’da “*Rab’bin önünde kendinizi alçaltın, sizi yüceltecektir*” ayetine iyi bir örnektir.

Referans ayetler:

1. Samuel 25:3-42; 27:3; 30:5
2. Samuel 2:2; 3:2;
1. Tarihler 3:1

SAUL’UN KARISI AHİNOAM

Saul’un karısı, Ahimaas’ın kızı Ahinoam’dı.

YORUM: Ahimaas’ın kızı, İsrail’in ilk kralı Saul’un karısıydı. İsrail’in ilk kraliçesi olduğunda ne bir başkent ne de bir saray vardı. Saul ordu komutanıydı bu yüzden Ahinoam’ın evlilik yaşamının büyük bölümünü Saul’suz, bir ihtimal savaş meydanına yakın evinde geçirdiğini tahmin etmek hiç de zor değildir. Şüphesiz birçok sorunla yüzyüze geldi. Özellikle Davut’a olan kıskançlığından dolayı duygusal sorunlar yaşayan kocasını idare etmesi gerekti. Saul kızı Mikal’ın Davut’a karşı beslediği sevgiyi kullanıp onu alt etmek için kullanırken neredeydi? Kızı Mikal ve Davut’un hayatı tehlikedeyken neredeydi? Saul Mikal’ın Davut ile olan evliliğini bitirip başka biri ile evlendirirken neredeydi? Belki kızı için en iyiyi isteyecek kadar iyi niyetli biriydi fakat ortayı bulma konusunda korkuları vardı.

Tek tesellisi Davut’a karşı çıkarsız sevgisi olan asil oğlu Yonatan’dı. Yonatan bu asil niteliklerini babası Saul’dan değil annesinden almış olmalıydı.

Ahinoam Davut'a söz verilip de başkasıyla evlendirilen Merav'ın, aynı zamanda Merav'ın yerine Davut'a eş olarak verilen Mikal'ın da annesiydi. Ahinoam'ın Yişvi ve Malkișua adında iki oğlu daha vardı.

Referans ayetler:

1. Samuel 14:50

DAVUT'UN KARISI AHİNOAM

1. Samuel 25:43*Davut Yizreelli Ahinoam'ı da eş olarak almıştı. Böylece ikisi de onun karısı oldular.*

1. Samuel 27:1-3*Davut, "Bir gün Saul'un eliyle yok olacağım" diye düşündü, "Benim için en iyisi hemen Filist topraklarına kaçmak. O zaman Saul İsrail'in her yanında beni aramaktan vazgeçer; ben de onun elinden kurtulmuş olurum." Böylece Davut'la yanındaki altı yüz kişi kalkıp Gat Kralı Maok oğlu Akiş'in tarafına geçtiler. Aileleriyle birlikte Gat'ta Akiş'in yanına yerleştiler. İki karısı Yizreelli Ahinoam'la Karmelli Naval'ın dul karısı Avigayil de Davut'un yanındaydı.*

1. Samuel 30:5*Davut'un iki karısı, Yizreelli Ahinoam ile Karmelli Naval'ın dulu Avigayil de tutsak edilmişti."*

1. Samuel 30:18-19*Davut Amalekliler'in ele geçirdiği her şeyi, bu arada da iki karısını kurtardı. Gençler, yaşlılar, oğullar, kızlar, yağmalanan mallar, kısacası Amalekliler'in aldıklarından hiçbir şey eksik kalmadı. Davut tümünü geri aldı.*

2. Samuel 2:1-3*Bundan sonra Davut RAB'be, "Yahuda kentlerinden birine gideyim mi?" diye sordu. RAB, "Git" dedi. Davut, "Nereye gideyim?" diye sorunca, RAB, "Hevron'a" diye karşılık verdi. Bunun üzerine Davut, iki eşiyle –Yizreelli Ahinoam ve Karmelli Naval'ın dulu Avigayil'le– birlikte oraya gitti. Aileleriyle birlikte adamlarını da götürdü. Hevron'a bağlı kentlere yerleştiler.*

2. Samuel 3:2*Davut'un Hevron'da doğan oğulları şunlardı: İlk oğlu Yizreelli Ahinoam'dan Amnon.*

YORUM: Kutsal Kitap'ta sadece iki kadının adı Ahinoam'dır; biri Saul'un karısı (1. Samuel 14:50) diğeri ise Davut'un karısı. Ortak noktaları ikisinin de eşleri kral'dı.

2. Samuel 12:8'de Natan Davut'a RAB'bin sözünü ileterek; "Sana efendinin evini verdim, karılarını da koynuna verdim. İsrail ve Yahuda halkını da sana verdim. Bu az gelseydi, sana daha neler neler verirdim!" diyor. Bazı yorumcular bu ayetten yola çıkarak ikisinin de aynı kişiler olduğunu savunurlar. Şayet öyle ise Mikal'ın bu durum

karşısında tepkisi ne oldu? Böyle bir olaya inanmak gerçekten zordur. **Levililer 18:17** “Bir kadının hem kendisiyle, hem kızıyla cinsel ilişki kurmayacaksın. Kadının kızının ya da oğlunun kızıyla cinsel ilişki kurmayacaksın. Çünkü onlar kadının yakın akrabasıdır. Onlara yaklaşmak alçaklıktır” diyor. Mantık yürütecek olursak Davut ve Saul’un oğlu Yonatan’ın yaşları birbirine yakındı. O zaman Ahinoam Davut’tan çocuk doğuramayacak kadar büyüktü.

Ahinoam Davut’un sekiz karısından biriydi. Avigayil ile evlendikten kısa bir süre sonra Davut Yizreelli Ahinoam’ı eş olarak aldı.

Ahinoam ve Avigayil Amalekliler tarafından tutsak alındılar fakat Davut gidip onları Amalekliler’in elinden kurtarıp geri getirdi. Saul’un ölümünden sonra Davut Avigayil ve Ahinoam’ı Hevron’a yerleştirdi.

Davut’un ilk oğlu Amnon’un annesiydi. Amnon babası Davut’un Maaka’dan olan kızı Tamar’la zorla yattı, daha sonra Tamar’a yaptığı kötülük nedeniyle Avşalom tarafından öldürüldü.

Tamar üvey kardeşi tarafından tecavüze uğradığında annesi Ahinoam hayatta mıydı? Neden adından söz edilmiyor? Bu olaya tanık olduysa nasıl tepki verdi?

Referans ayetler:

1. Samuel 25:43; 27:3; 30:5
2. Samuel 2:2; 3:2
1. Tarihler 3:1

CİNCİ KADIN

1. Samuel 28:3-25 Samuel ölmüş, bütün İsrail halkı onun için yas tutmuştu. Onu kendi kenti Rama’da gömmüşlerdi. Saul da cincilerle ruhlara danışanları ülkeden kovmuştu. Filistliler toplanıp Şunem’e gittiler ve orada ordugah kurdular. Saul da bütün İsrail’i toplayıp Gilboa Dağı’nda ordugah kurdu. Saul Filist ordusunu görünce korkup büyük dehşete kapıldı. RAB’be danıştıysa da, RAB ona ne düşlerle, ne Urim, ne de peygamberler aracılığıyla yanıt verdi. Bunun üzerine Saul görevlilerine, “Bana bir cinci kadın bulun da varıp ona danışayım” diye buyruk verdi. Görevliler, “Eyn-Dor’da bir cinci kadın var” dediler. Böylece Saul başka giysilere bürünüp kılığını değiştirdi. Geceleyin yanına iki kişi alıp kadının yaşadığı yere gitti. Kadına, “Lütfen benim için ruhlara danış ve sana söyleyeceğim kişiyi çağır” dedi. Ama kadın ona şu karşılığı verdi: “Saul’un neler yaptığını, cincilerle ruhlara danışanları ülkeden kovduğunu biliyorsun. Öyleyse neden beni öldürmek için tuzak kuruyorsun?” Saul, “Yaşayan RAB’bin adıyla derim ki, bundan sana bir kötülük gelmeyecek” diye ant içti. Bunun üzerine kadın, “Sana kimi çağırayım?” diye sordu. Saul, “Bana Samuel’i çağır” dedi. Kadın, Samuel’i görünce çığlık atarak, “Sen Saul’sun! Neden beni kandırdın?” dedi. Kral ona, “Korkma!” dedi, “Ne görüyorsun?” Kadın, “Yerin altından çıkan bir ilah görüyorum” diye karşılık verdi. Saul, “Neye benziyor?” diye sordu. Kadın, “Cüppe giymiş yaşlı bir adam

yukarıya çıkıyor” dedi. O zaman Saul onun Samuel olduğunu anladı; eğilip yüzüstü yere kapandı. Samuel Saul’a, “Neden beni çağırıp rahatsız ettin?” dedi. Saul, “Büyük sıkıntı içindeyim” diye yanıtladı, “Filistliler bana karşı savaşıyor ve Tanrı da beni terk etti. Artık bana ne peygamberler aracılığıyla, ne de düşlerle yanıt veriyor. Bu yüzden, ne yapmam gerektiğini bana bildirmen için seni çağırttım.” Samuel, “RAB seni terk edip sana düşman olduğuna göre, neden bana danışyorsun?” dedi, “RAB benim aracılığımla söylediğini yaptı, krallığı senden alıp soydaşın Davut’a verdi. Çünkü sen RAB’bin buyruğuna uymadın, O’nun alevlenen öfkesini Amalekliler’e uygulamadın. RAB bugün bunları bu yüzden başına getirdi. RAB seni de, İsrail halkını da Filistliler’in eline teslim edecek. Yarın sen ve oğulların bana katılacaksınız. RAB İsrail ordusunu da Filistliler’in eline teslim edecek.” Saul birden boylu boyunca yere düştü. Samuel’in sözlerinden ötürü büyük korkuya kapıldı. Gücü de kalmamıştı; çünkü bütün gün, bütün gece yemek yememişti. Kadın Saul’a yaklaştı. Onun büyük şaşkınlık içinde olduğunu görünce, “Bak, kölen sözünü dinledi” dedi, “Canımı tehlikeye atarak benden istediğini yaptım. Şimdi lütfen kölenin söyleyeceğini dinle. İzin ver de, önüne biraz yemek koyayım. Yoluna devam edecek gücün olması için yemek yemelisin.” Ama Saul, “Yemem” diyerek reddetti. Ancak hizmetkârlarıyla kadın zorlayınca, onların dediğini yaptı. Yerden kalkıp yatağın üzerine oturdu. Kadının evinde besili bir dana vardı. Kadın onu hemen kesti. Un alıp yoğurdu ve mayasız ekmek pişirdi. Sonra Saul’la görevlilerinin önüne koydu. Onlar da yediler. Sonra o gece kalkıp gittiler.

YORUM: Mistik ve anlaşılması en zor bölümlerden biridir.

Zafer boyunca İsraililer’in sahip olamadığı Eyn Dor, Kenan’ın kalesi oldu. Filistliler İsrail’e saldırdıklarında Saul’un RAB’be danışmak için yaptığı tüm girişimler başarısızlıkla sonuçlanınca adamlarından danışabileceği birini bulmalarını istedi. Bulduklarında Saul kılık değiştirip medyumun evine gitti. Saul Tanrı tarafından İsrail’in ilk kralı olarak seçilmişken bu noktaya nasıl geldi? Filistliler’le savaş öncesi Samuel’in sunması gereken sunuyu Saul kendi sununca Samuel ona “Akılsızca davrandın. Tanrının RAB’bin sana verdiği buyruğa uymadın; yoksa, RAB İsrail üzerinde senin krallığının sonsuza dek sürmesini sağlayacaktı. Ama artık krallığın sürmeyecek” dedi (1. Samuel 13:13-14).

Saul, Amalekliler’le yapacağı savaşta Tanrı’nın Samuel aracılığıyla bildirdiği sözleri tamamen yerine getirmede. 1. Samuel 16:14 “Bu sıralarda RAB’bin Ruhunu Saul’dan ayrılmıştı RAB’bin gönderdiği kötü bir ruh ona sıkıntı çektiriyordu.”

Saul şimdi hem Tanrı’sız hem de çaresizdi. Cinci kadına giderek hem Tanrı’nın Yasası’na hem de kendi koyduğu kurallara karşı geldi.

Bu büyücü kadın tanınmış, ruhlarla iletişimi olan bir medyumdu. İbrani olduğu kesin değil. Diğerleri gibi kendini büyüye adanmış, geleceğini kötü güçlerle bağlamıştı. Ruhsal bağımlılığın yanlışı olduğunu bilmemesi ve sırlarının açığa çıkacağı korkusuyla yaşaması çok üzücüdür fakat kendini bu kötü cinlerden kurtaramıyordu ya da kurtarmak için isteksizdi. Bu işi neden yaptığını bilmiyoruz belki ona gelen talepler çok yoğundu

ve iyi tahminlerde bulunuyordu ya da geçinebilmek için tek çaresi buydu. Kendisine danışmak için gelen kişiye Kral Saul'un cincileri ve medyumları öldürme emrini hatırlatmasındaki amacı kendini korumaktı.

Kutsal Kitap bize şeytani varlıkları net bir şekilde anlatır. Bu kötü ruhlar Şeytan'ın Tanrı'ya karşı yaptığı tarih öncesi isyanıyla birlikte düşmüş olan meleklerdir. Bunlar insanları etkileri altına almak ve onlara zarar vermek için çabalarlar.

1. Petrus 5. bölüm 8. ayette şöyle yazar: *“Ayık ve uyanık olun. Düşmanınız İblis kükreyen aslan gibi yutacak birini arayarak dolaşiyor.”*

Eski Antlaşma yasalarına göre İsrail'de kim büyü yapıyorsa öldürülecekti. **Yasa'nın Tekrarı 18:9-13:** *“Tanrınız RAB'bin vereceği ülkeye girdiğinizde, oradaki ulusların iğrenç törelerini öğrenip uygulamayın. Aranızda oğlunu ya da kızını ateşte kurban eden, falcı, büyücü, muskacı, medyum, ruh çağırان ya da ölülerin ruhlarına danışan kimse olmasın. Çünkü RAB bunları yapanlardan tiksindir. Tanrınız RAB, bu iğrenç töreleri yüzünden bu ulusları önünüzden kovacaktır. Tanrınız RAB'bin önünde yetkin olun.”* **Levililer 20:27de;** *“Cincilik yapan ve ruh çağırان ister erkek olsun, ister kadın olsun kesinlikle öldürülecektir. Onları taşılayacaksınız. Ölümlerinden kendileri sorumludur”* demektedir.

Bu konuyla ilgili iki türlü fikir vardır. Bazıları; kötü ruhun Samuel'in kılığında girdiğini düşünürler. **2. Korintliler 11:14-15** *“Buna şaşmamalı. Şeytan da kendisine ışık meleği süsü verir. Ona hizmet edenlerin de kendilerine doğruluğun hizmetkârları süsü vermesi şaşırtıcı değildir. Onların sonu yaptıklarına göre olacaktır.”* Bazıları ise; Tanrı bu olayı kullanıp Samuel aracılığıyla Saul'a konuştu diye de yorumlarlar. Aslında kadının alışmış olduğu kötü ruhların dışında Samuel'i görünce dehşete kapılması Tanrı'nın Samuel'i gerçekten gönderdiğini kanıtıyor. Ruh sonraki gün neler olacağını açıkça bildirdi. Saul nasıl olur da Tanrı'nın sessizliği karşısında Samuel'den yardım ister?

Saul bir kralken günahının onu ne derece alçalttığını ve ülkeden kovduğu büyücülerden bile nasıl medet umar bir hale getirdiğini görebiliriz.

Kadın Saul'un zor günler geçirdiğini ve yemek yemediğini bildiğinden ona yemek ikram ederek merhametini gösterdi.

Bu olayda dikkat etmemiz gereken birkaç unsur var:

1- Medyumlar aslında ölülerle değil aldatici ruhlarla iletişim kurarlar. Bu öykü hiçbir şekilde ölülerle temasa geçmeyi haklı görmez.

2- Samuel'in görünmesi kadının yaptığı büyülerinin sonucu değildi.

3- Samuel'in görünmesi; Tanrı'nın Saul hakkındaki son yargısını bildirmek için seçtiği bir yoldu.⁴

Eyn-Dor'da yaşayan bu büyücü kadın bizim tek ihtiyacımızın Tanrı olduğunu gözler önüne serer. Saul alçakgönüllü bir şekilde RAB'bin önüne gelip tövbe etmesi gerekirken büyücü kadına gitti. İnsan olarak bazıları Saul gibi ihtiyacı olduğunda bir yerlere ya da birilerine giden, gelecekte korkan, Tanrı'dan uzak kişilerdir. Ama Tanrı

bizim yardımcımız ve teselli kaynağımızdır. İhtiyaç anında gideceğimiz yer büyücünün değil Tanrı'nın huzuru olmalıdır. **Mezmun 46:1** “*Tanrı sığınağımız ve gücümüzdür, sıkıntıda hep yardıma hazırdır.*”

Referans ayetler:

1. Samuel 28:5-25

2. SAMUEL

RİSPA

2. Samuel 3:7-11 Saul'un Aya kızı Rispa adında bir cariyesi vardı. Bir gün İş-Boşet Avner'e, "Neden babamın cariyesiyle yattın?" diye sordu. İş-Boşet'in sorusuna çok öfkelenen Avner şu karşılığı verdi: "Ben Yahuda tarafına geçen bir köpek başı mıyım? Bugün bile baban Saul'un ailesine, kardeşlerine, dostlarına bağlıyım. Seni Davut'un eline teslim etmedim. Ama bugün bu kadın yüzünden beni suçluyorsun. RAB krallığı Saul'un soyundan alıp Dan'dan Beer-Şeva'ya kadar uzanan İsrail ve Yahuda'da Davut'un krallığını kuracağına ant içti. Ben de bunu Davut için yapmazsam Tanrı bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın!" İş-Boşet Avner'den korktuğu için ona başka bir şey söyleyemedi.

Saul hayattayken kendi halkından olmayan Givonlular'la anlaşma yapmış ve bu anlaşmaya uymayıp onları yok etmek istemişti. Buna karşılık RAB Davut zamanında üç yıl art arda kıtlık gönderdi.

2. Samuel 21:1-14 Davut RAB'be danıştı. RAB şöyle yanıtladı: "Buna kan döken Saul ile ailesi neden oldu. Çünkü Saul Givonlular'ı öldürdü." Kral Givonlular'ı çağırıp onlarla konuştu. –Givonlular İsrail soyundan değildi. Amorlular'dan sağ kalan bir halktı. İsraililer onları sağ bırakacaklarına ant içmişlerdi. Ne var ki, İsrail ve Yahuda halkı için büyük gayret gösteren Saul onları yok etmeye çalışmıştı.– Davut Givonlular'a, "Sizin için ne yapabilirim? RAB'bin halkını kutsamanız için bu suçu nasıl bağışlatabilirim?" diye sordu. Givonlular ona şöyle karşılık verdi: "Saul'la ailesinden ne altın ne de gümüş isteriz; İsrail'de herhangi birini öldürmek de istemeyiz." Davut, "Ne isterseniz yaparım" dedi. Şöyle karşılık verdiler: "Bizi yok etmeye çalışan ve İsrail ülkesinin hiçbir yerinde yaşamamamız için bizi ortadan kaldırmayı tasarlayan adamın oğullarından yedisi bize verilsin. RAB'bin seçilmiş Saul'un Giva Kenti'nde RAB'bin önünde onları asalım." Kral, "Onları vereceğim" dedi. Kral, Saul oğlu Yonatan'la RAB'bin önünde içtiği anttan ötürü, Yonatan oğlu Mefiboşet'i esirgedi. Onun yerine, Aya kızı Rispa'nın Saul'dan doğurduğu Armoni ve Mefiboşet adındaki iki oğlunu ve Saul kızı Merav'ın Meholalı Barzillay oğlu Adriel'den doğurduğu beş oğlunu aldı. Davut onları Givonlular'ın eline teslim etti. Givonlular onları dağda, RAB'bin önünde astılar. Yedisi de aynı anda öldüler. Biçme zamanının ilk günlerinde, arpa biçme zamanının başlangıcında öldürüldüler. Aya kızı Rispa bir çul alıp kendisi için bir kayanın üzerine serdi. Biçme zamanının ilk günlerinden cesetlerin üzerine gökten yağmur yağana dek Rispa orada kaldı; cesetleri gündüzün yırtıcı kuşlardan, geceleyin yabanıl hayvanlardan korudu. Saul'un cariyesi Aya kızı Rispa'nın yaptıkları Davut'a bildirildi. Davut gidip Saul'un ve oğlu Yonatan'ın kemiklerini Yaveş-Gilatlılar'dan aldı. Filistliler Gilboa

Dağı'nda Saul'u öldürdükleri gün, onun ve oğlunun cesetlerini Beytşean alanında asmışlardı. Yaveş-Gilat halkı da cesetleri gizlice oradan almıştı. Davut Saul'un ve oğlu Yonatan'ın kemiklerini oradan getirdi. Asılmış yedi kişinin kemikleri de toplandı. Saul'la oğlu Yonatan'ın kemiklerini Benyamin bölgesindeki Sela'da Saul'un babası Kiş'in mezarına gömdüler. Kralın bütün buyruklarını yerine getirdiler. Bundan sonra Tanrı ülkeyle ilgili yakarışları yanıtladı.

YORUM: Saul'un krallığının bitişi ve Davut'un krallığının başlangıcı arasındaki zor dönemde yaşadı. İsrail'deki kıtlık halk için bir cezaydı. Tanrı'nın halkı cezalandırmasındaki amaç; halkı doğru yola yönlendirmektir fakat Davut'un hatası İsrail'deki kıtlığın son bulması için Tanrı yerine Givonlular'a ne yapması gerektiğini sormaktı (2. Samuel 21:3) çünkü yüzyıllar önce Yeşu Givonlular tarafından hile ile antlaşmaya zorlanmış ve onlarla bir antlaşma yapmış (Yeşu 9:17-20) fakat Saul bu antlaşmaya uymayıp onları öldürmüştü. Antlaşmayı bozmak Tanrı'nın gözünde ciddi bir suçtu **Çölde Sayım 30:1**; "Eğer bir adam Rab'be bir adak adar ya da ant içerek kendini yükümlülük altına sokarsa, verdiği sözü bozmayacak, ağızından her çıkanı yerine getirecektir." Davut'un amacı ülkedeki kıtlığı dindirmektir.

Saul'un yaptığı hatanın cezasını başta Rispa olmak üzere İsrail halkı ödedi. Rispa ölmüş olan kocası Saul'un yanlışı yüzünden çok acı çekti.

Rispa Saul'un ikinci eşi idi. Saul'a Armoni ve Mefiboşet adında iki oğul doğurdu. Cariye olarak çok az statüye ve söz hakkına sahipti. Biliyoruz ki daha sonra bir dedikoduya maruz kalacaktı. Saul'un hem kuzeni hem de ordu komutanı olan Avner ile hakkında çıkan söylentilerin doğru olup olmadığını bilmiyoruz. İş-Boşet Rispa'yla ilişkisi olduğunu söyleyip onu suçladığında Avner kesinlikle karşı çıktı. Avner'in tek amacı İş-Boşet'in yerine tahta geçmektir. Şayet bu olay doğru ise Rispa Avner'in güçlü bir komutan olduğunu ve Saul'un yerine kral olarak geçebileceği ihtimalini düşünmüş olabilir. Böylelikle hem kendi hem de çocukları daha iyi bir sosyal statüye sahip olacaklarını sandığı için Avner ile bir ilişki içine girmiş olabilir. Fakat Avner'in bu olayı inkâr etmesi ile savunmasız kaldı. Daha sonra Davut'a katılan Avner Davut'un adamları tarafından öldürüldü (2. Samuel 3:27).

Rispa bizde etki olarak iki oğul da idam edilmiş acı ve ıstırap içinde olan bir anne örneği bırakır. Bu idam onu çocuksuz bıraktı. İsrail'in eski zamanlarında korkunç bir olaya maruz kalmıştı. Bu olaya dur diyecek yetkisi ve gücü yoktu. Saul'un evinde gelişen bu terörü ve kaosu ancak bu olayları yaşayan kişi anlayabilirdi. En acısı da oğullarının gömülmeyen cesetlerinin dışarıda bırakılıp kurda kuşa yem edilmesiydi. Davut'un bunu yapmasının sebebi babaları Saul'a olan intikamının sonucuydu. Çocukları asıldıktan sonra etraftaki herkes dağılmış Rispa acısıyla ve çocuklarının cesetleriyle yalnız bırakılmıştı. Yas tutmaktan çok aylarca iki oğlunun asılmış cesetlerini korumakla meşguldü. Oğullarının cesetlerini koruma pahasına kızgın güneş ve uykusuzlukla savaştı. Kendini bu işe tam olarak adanması Davut'un dikkatini çekti. Çocuklarının anısına olan bağlılığını ve sevgisini gözler önüne serdi. Onları kurtarmak için hiçbir şey yapamadı fakat cesetlerini koruyarak kendisine göre onların daha fazla

gözden düşmelerini engelleyebilirdi. Çocuğunu kaybetmiş acı içinde olan, çocuğunun yaptığı iyi ya da kötü şeylere rağmen anılarına saygı duyan bütün anneleri temsil ediyor. Oğullarının onurlu bir şekilde gömülmesini hak ettiğini cesaretle bir şekilde dile getirdi. Bedelini ödemeye hazır ve istekli oluşunu anlayan herkesin ve özellikle Davut'un saygısını kazandı.

Rispa oğullarının ölümüyle ülkedeki kıtlığın sona ereceğini umut etti mi? Belki umursadı belki de umurunda değildi.

Meryem ile ortak noktaları; ikisi de asılı duran oğullarının ayakları dibindeydiler. İkisi de oğullarının hak etmedikleri ölümlerine tanık oldular. **Vahiy 21:4** “*Onların gözlerinden bütün yaşları silecek. Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak...*”

Referans ayetler:

2. Samuel 3:7; 21:1-14

MAAKA

2. Samuel 3:2-5 Davut'un Hevron'da doğan oğulları şunlardı: İlk oğlu Yizreelli Ahinoam'dan Amnon, ikincisi Karmelli Naval'ın dulü Avigayil'den Kilav, üçüncüsü Geşur Kralı Talmay'ın kızı Maaka'dan Avşalom, dördüncüsü Hagit'ten Adoniya, beşincisi Avital'in oğlu Şefatya, altıncısı Davut'un eşi Egla'dan Yitream. Davut'un bu oğullarının hepsi Hevron'da doğdular.

YORUM: Maaka hayata Geşur Kralı'nın kızı olarak başladı. Babası Talmay akıllı biriydi. Çünkü Davut kral olduğunda kızı için en iyi eş adayı olacağını düşündü. Maaka'dan iki şey bekleniyordu, biri; Geşur'un ticari hayatını daha ileri götürmesini sağlamak, ikincisi ise; hanedana çocuklar doğurmak, bu iki krallık arasındaki dostluğun bir sembolüydü.

Evlendikten bir süre sonra Avşalom'u doğurdu. Avşalom Davut'un üçüncü erkek çocuğuydu. Kardeşleri arasında bir ilkti çünkü annesi kraliçeydi. Avşalom'un yakışıklı olmasının yanı sıra Tamar da olağanüstü güzellikteydi. Maaka'nın bu iki çocuktan başka çocukları olup olmadığını bilmiyoruz.

Avşalom'un üçüncü erkek çocuk olması Davut'un yerine tahta geçmesine bir engel değildi çünkü İsrail'de henüz böyle bir kural yoktu. Belki de Maaka Tanrı'nın Süleyman'ı kral olarak seçtiğinden habersiz, oğlunun kral olma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünüyordu.

Diğer yandan Amnon'un kızına yaptığı kötülük karşısında Davut'un bir şeyler yapmasını bekledi ama Davut hiçbir şey yapmadı. O halde adaleti kendileri yerine getireceklerdi. Avşalom uygun bir zamanı bulup onu öldürttü. Oğlunun bu planından haberi var mıydı? Maaka da bu planın içinde miydi yoksa oğlunu engellemeye mi çalıştı?

Peki, bu olaydan sonra Maaka ne yapacaktı? Oğluyla birlikte kendi ülkesi olan Geşur'a mı kaçmalıydı yoksa saraya geri mi dönmeliydi? Büyük ihtimalle saraya geri

döndü.

Avşalom Geşur'da üç yıl kaldıktan sonra Yoav'ın da yardımıyla tekrar Yeruşalim'e döndü. Davut Avşalom'un geri dönmesini neden kabul etti? Davut'un bunu kabul etmesinin nedeni Maaka'nın baskısı olabilir miydi?

Davut önceleri Saul'un baskısı altındayken şimdi de gittikçe güçlenen oğlu Avşalom'un baskısı altındaydı. Avşalom'un geri dönmesi bir hataydı çünkü Avşalom daha sonra geri gelmesine sebep olan Yoav tarafından öldürüldü.

Bu olaydan sonra Maaka'dan bir daha söz edilmiyor. Çocuklarının yaşadığı acılardan o da nasibini aldı.

Referans ayetler:

2. Samuel 3:3

1. Tarihler 3:2

BAT-ŞEVA

2. Samuel 11:1-5İlkbaharda, kralların savaşa gittiği dönemde, Davut kendi subaylarıyla birlikte Yoav'ı ve bütün İsrail ordusunu savaşa gönderdi. Onlar Ammonlular'ı yenilgiye uğratıp Rabba Kenti'ni kuşatırken, Davut Yeruşalim'de kalıyordu. Bir akşamüstü Davut yatağından kalktı, sarayın damına çıkıp gezinmeye başladı. Damdan yıkanan bir kadın gördü. Kadın çok güzeldi. Davut onun kim olduğunu öğrenmek için birini gönderdi. Adam, "Kadın Eliam'ın kızı Hititli Uriya'nın karısı Bat-Şeva'dır" dedi. Davut kadını getirmeleri için ulaklar gönderdi. Kadın Davut'un yanına geldi. Davut aybaşı kirliliğinden yeni arınmış olan kadınla yattı. Sonra kadın evine döndü. Gebe kalan kadın Davut'a, "Gebe kaldım" diye haber gönderdi.

2. Samuel 11:6-9Bunun üzerine Davut Hititli Uriya'yı kendisine göndermesi için Yoav'a haber yolladı. Yoav da Uriya'yı Davut'a gönderdi. Uriya yanına varınca, Davut Yoav'ın, ordunun ve savaşın durumunu sordu. Sonra Uriya'ya, "Evine git, rahatına bak" dedi. Uriya saraydan çıkınca, kral ardından bir armağan gönderdi. Ne var ki, Uriya evine gitmedi, efendisinin bütün adamlarıyla birlikte sarayın kapısında uyudu.

2. Samuel 11:13-18Davut Uriya'yı çağırıldı. Onu sarhoş edene dek yedirip içirdi. Akşam olunca Uriya efendisinin adamlarıyla birlikte uyumak üzere yattığı yere gitti. Yine evine gitmedi. Sabahleyin Davut Yoav'a bir mektup yazıp Uriya aracılığıyla gönderdi. Mektupta şöyle yazdı: "Uriya'yı savaşın en şiddetli olduğu cepheye yerleştir ve yanından çekil ki, vurulup ölsün." Böylece Yoav kenti kuşatırken Uriya'yı yiğit adamların bulunduğu yere yerleştirdi. Kent halkı çıkıp Yoav'ın askerleriyle savaştı. Davut'un askerlerinden ölenler oldu. Hititli Uriya da

ölenler arasındaydı. Yoav savaşla ilgili ayrıntılı haberleri Davut'a iletmek üzere bir ulak gönderdi.

2. Samuel 11:26-27Uriya'nın karısı, kocasının öldüğünü duyunca, onun için yas tuttu. Yas süresi geçince, Davut onu sarayına getirtti. Kadın Davut'un karısı oldu ve ona bir oğul doğurdu. Ancak, Davut'un bu yaptığı RAB'bin hoşuna gitmedi.

2. Samuel 12:1RAB Natan'ı Davut'a gönderdi...

2. Samuel 12:7-9Bunun üzerine Natan Davut'a... "İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, '...Öyleyse neden RAB'bin gözünde kötü olanı yaparak, O'nun sözünü küçümsedin? Hititli Uriya'yı kılıçla öldürdün, Ammonlular'ın kılıcıyla canına kıydın. Karısını da kendine eş olarak aldın.

2. Samuel 12:14-16...Bu yüzden doğan çocuğun kesinlikle ölecek." Bundan sonra Natan evine döndü. RAB Uriya'nın karısının Davut'tan doğan çocuğunun hastalanmasına neden oldu. Davut çocuk için Tanrı'ya yalvarıp oruç tuttu; evine gidip gecelerini yerde yatarak geçirdi.

2. Samuel 12:18Yedinci gün çocuk öldü...

2. Samuel 12:20-25Bunun üzerine Davut yerden kalktı. Yıkandı, güzel kokular sürünüp giysilerini değiştirdi. RAB'bin Tapınağı'na gidip tapındı. Sonra evine döndü ve yemek istedi. Önüne konan yemeği yedi. Hizmetkârları, "Neden böyle davranıyorsun?" diye sordular, "Çocuk yaşarken oruç tuttum, ağladım; ama ölünce kalkıp yemek yemeye başladım." Davut şöyle yanıtladı: "Çocuk yaşarken oruç tutup ağladım. Çünkü, 'Kim bilir, RAB bana lütfeder de çocuk yaşar' diye düşünüyordum. Ama çocuk öldü. Artık neden oruç tutayım? Onu geri getirebilir miyim ki? Ben onun yanına gideceğim, ama o bana geri dönmeyecek." Davut karısı Bat-Şeva'yı avuttu. Yanına girip onunla yattı. Bat-Şeva bir oğul doğurdu. Çocuğun adını Süleyman koydu. Çocuğu seven RAB Peygamber Natan aracılığıyla haber gönderdi ve hatırı için çocuğun adını Yedidyah koydu.

YORUM: Matta birinci bölümdeki soyağacında adı geçen beş kadından biridir. Bat-Şeva'nın Davut'tan önceki hayatı hakkında fazla bir bilgi yok. Tek anlatılan onun çok güzel bir kadın olduğudur. Onu gören erkekleri etkileyecek güzellikteydi ama bu güzelliği onun ihanetine sebep oldu.

Kutsal Kitap bu konuda Bat-Şeva'nın kısmen masum olduğunu gösteren birkaç detay üzerinde durur. Bu olay bahar aylarında kralların savaşa gittiği zamanda oldu. Davut'un savaşta askerleriyle birlikte olması gerekirken o Yeruşalim'de kalmayı tercih etti.

Davut onu izlerken Bat-Şeva bunun farkında mıydı?

Bat-Şeva yıkanırken damda gezen Davut onu gördü. Görmekle de kalmayıp onun kim olduğunu öğrenmesi için adamlarını gönderdi, bu onun günahını eyleme geçirmek için attığı ilk adımdı. Bat-Şeva'nın kralı ayartmaya çalıştığına dair herhangi bir kanıt yok. Tamamen suçsuz olduğunu söylemek zor çünkü yıkanmak için kimsenin onu göremeyeceği daha uygun bir zamanı ve yeri herhalde seçebilirdi. Bat-Şeva kendi isteği ile mi yoksa gitmek zorunda olduğu için mi gitti? Ama saraya gitmesi demek onun hayatının tamamen değişmesi demekti. İlerde kral eşi ve çok daha sonra ise bir kral annesi olacağını bilmeden saraya gitti. Kocasını Uriya'nın savaşa gitmesiyle yalnız kalan Bat-Şeva kralın gönderdiği adamları geri çeviremedi. Davut'a karşı direndi mi bilmiyoruz ama gerçek olan şu ki Davut'un şehvetinin kurbanı oldu.

Davut adamlarını gönderip Bat-Şeva'yı getirtti, onunla yattı ve eve gönderdi. Daha sonra Davut, Bat-Şeva'nın hamile olduğunu öğrendi. Aybaşı kirliliğinden arınmak için yıkanmış olması demek Uriya'nın çocuğunu taşıyor demekti. Bunun üzerine Davut onun savaşta olan kocasını Uriya'yı çağırttı. Amacı Uriya'yı eve gönderip karısıyla birlikte olmasını sağlamaktı. Böylelikle Bat-Şeva'nın kocasını Uriya'dan hamile kaldığı sanılacaktı. Fakat olaylar Davut'un düşündüğü gibi gitmedi. Niçin çağrıldığı ve neler olup bittiğinin farkında olmayan Uriya eve gitmek yerine sarayda kaldı. Bu onun doğruluğunu, işine ve Davut'a olan bağlılığını gösterir. Uriya'ya göre arkadaşları savaş meydanında savaşırken onun evinde rahat uyuması doğru değildi. Paniğe kapılan Davut, Uriya'yı sarhoş etti fakat sadık askeri yine de eve gitmeyi reddetti. Davut planlarının bozulduğunu görünce günahını başka bir günahla kapatmak istedi. Uriya eli ile Yoav'a bir mektup gönderdi. Bu mektupta Uriya'nın haince planlanmış ölüm fermanı yazılıydı. Savaşta ön cephede savunmasız bırakılan Uriya diğer askerlerle birlikte öldü. Bat-Şeva'nın Davut'un yaptığı bu plandan haberdar olup olmadığını bilmiyoruz. Kocasının yasını gerçekten tuttu mu ya da sadece göstermelik bir yas mı tuttu? Bunların cevabını vermek gerçekten zordur.

Davut'un günaha düşmesinin ilk nedeni; günahlı benliğinden, diğer nedeni ise; kendi rahatlığını düşünüp işini ikinci plana atmasından kaynaklanıyordu. İşle meşgul olması gerekirken sarayın damında gezinti yapmayı tercih etti. Boş geçen zamanlar ayartılma yönünden en zayıf olduğumuz zamanlardır. Şeytan böyle zamanlarda insanları kolaylıkla ayartabilir. **1. Korintliler 10:12**; "*Onun için, ayakta sağlam durduğunu sanan dikkat etsin, düşmesin!*" diyor ve bizi uyarıyor.

Davut'un Bat-Şeva olayında yaptığı beş hatayı sıralarsak:

1. Askerleri ile birlikte savaşa katılmaması, yani yanlış zamanda yanlış yerde olması. Havva'nın yasak ağacın yanında bulunması gibi.

2. Bat-Şeva'yı yıkanırken gördüğü halde kafasını başka yere çevirmeyip izlemeye devam etti. Havva meyvenin çekici ve güzel olduğunu gördü (Yaratılış 3:6).

3. Adamlarından biri "*Kadın Eliam'ın kızı Hititli Uriya'nın karısı Bat-Şeva'dır*" (**2. Samuel 11:3**) diye uyarmasına rağmen evli olduğunu bile bile onu getirmelerini emretti. Havva da Tanrı'nın uyarılarına karşın yemesi yasak olan meyveyi koparıp yedi.

4. Bat-Şeva'nın hamileliğini Uriya'ya yıkmak için onu sarhoş edip evine göndermeye çalışarak hile yapmaya kalktı. Havva'da suçunu yılanı yıkmaya çalıştı.

5. Günahını başka bir günahla kapatmaya çalıştı ve sonunda Uriya'yı öldürttü.

Davut ve Bat-Şeva'nın günahlarının sonucunda ölen yalnızca Uriya ve yanındaki askerler değildi, doğan masum bebekleri de öldü.

Tanrı'ya göre suçlu Davut'tu. Çünkü yetkisini kötüye kullanıp emrindeki askerin hem canını hem karısını aldı. 2. Samuel 12. bölümde Peygamber Natan'ın Davut'a anlattığı öyküdeki küçük kuzu Bat-Şeva'ydı.

Bat-Şeva geçmişini geride bırakıp Davut ile sağlam bir evlilik kurdu. Davut'un sevgisini, saygısını ve ilgisini kazandı. Bat-Şeva, Davut'un diğer karısı olan, gerek Davut'un gerekse babasının elinden çok acı çeken bundan dolayı Tanrı'nın lütfunu görmezlikten gelen Mikal ile zıt kişiliğe sahiplerdi.

Davut'tan olan ilk çocuğunu kaybettikten sonra lütuf ve desteğe ihtiyacı olan bir anne modeli çiziyor. Tanrı ilk oğlunu aldı ama ona ileride kral olacak olan Süleyman'ı verdi. Tanrı bir kapıyı kapattı ama ardından çok daha büyük bir kapı açtı. Davut yaşlanıp artık krallık yapamayacak duruma geldiğinde oğlu Adoniya kendini kral ilan etti. Bu durumda Bat-Şeva'yı uyaran peygamber Natan oldu. Süleyman'ın tahta geçmesi için Bat-Şeva'ya ne yapması gerektiğini söyledi. Bat-Şeva Davut'a arkasından çevrilen işleri bildirerek onu uyardı. Böylelikle Süleyman babası Davut'tan sonra İsrail kralı oldu. Bat-Şeva Süleyman'ın kral olmasında büyük bir rol oynadı. Bat-Şeva hem kral karısı hem de kral annesi olarak güçlü bir pozisyona sahip oldu. Bu İsrail'de bir ilkti.

Davut öldükten sonra oğlu Adoniya Bat-Şeva'ya geldi ve ondan Davut'un cariyesi Şunemli Avişak'ı kendisine eş olarak vermesini istedi. Bu çok masum gibi görünse de aslında bir kralın dul kalmış eşi ile evlenmek taht üzerinde hak iddia etmek anlamına geliyordu. Süleyman bunu duyduğunda Adoniya'nın öldürülmesini emretti.

Matta 1. bölümde, İsa'nın soyağacı listesinde, adının geçmeyip "*Uriya'nın karısı*", diye yazılması ilginçtir (**Matta 1:6**).

Davut hayatında iyi şeyler yaptığı gibi kötü şeyler de yaptı. Kutsal Kitap adı geçen bütün kişilerin hayatlarını olmaları gerektiği gibi değil, apaçık olduğu gibi yazar. Bu olaydan öğrenebileceğimiz ders şudur; Bat-Şeva Davut'a direnmedi, hem Tanrı'ya hem kocasına karşı hata yaptı. **Yakup 4:7** diyor ki; "*Bunun için Tanrı'ya bağımlı olun. İblis'e karşı direnin, sizden kaçacaktır.*"

Referans ayetler:

2. Samuel 11:1-27; 12:1-24, 28-31

1. Krallar 1:21; 2:13-25

Matta 1:6

TAMAR (Davut'un kızı)

Davut'un Tamar adında güzel bir kızı vardı.

2.Samuel 13:1...*Davut'un başka bir oğlu, Amnon Tamar'a gönül verdi.*

2. Samuel 13:6-23*Böylece Amnon yatağa yatıp hastaymış gibi yaptı. Kral onu görmeye gelince, Amnon, "Lütfen kızkardeşim Tamar gelip önümde iki gözleme hazırlasın da elinden yiyeyim" dedi. Davut, sarayda yaşayan Tamar'a, "Haydi kardeşin Amnon'un evine gidip ona yiyecek hazırla" diye haber gönderdi. Tamar yatmakta olan kardeşi Amnon'un evine gitti. Hamur alıp yoğurdu, önünde gözleme yapıp pişirdi. Tavayı alıp gözlemeyi önüne koyduysa da Amnon yemek istemedi. "Yanımdan herkesi çıkarın" diye buyruk verdi. Herkes çıktı. Sonra Amnon Tamar'a, "Yemeği yatak odama getir de, elinden yiyeyim" dedi. Tamar hazırladığı gözlemeleri kardeşi Amnon'un yatak odasına götürdü. Yesin diye yemeği ona yaklaştırdı, Amnon Tamar'ı yakalayıp, "Gel, benimle yat, kızkardeşim" dedi. Ama Tamar, "Hayır, kardeşim, beni zorlama!" dedi, "İsrail'de böyle şey yapılmamalıdır! Bu iğrençliği yapma! Sonra ben utancımı nasıl üstümden atarım? Sense İsrail'de alçak biri durumuna düşersin. Ne olur krala söyle; o beni senden esirgemez." Ne var ki, Amnon Tamar'ı dinlemek istemedi. Daha güçlü olduğu için onunla zorla yattı. Bundan sonra Amnon Tamar'dan öylesine nefret etti ki, ona duyduğu nefret, beslemiş olduğu sevgiden daha güçlüydü. Amnon Tamar'a, "Kalk, git!" dedi. Tamar, "Hayır" dedi, "Çünkü beni kovman, bana yaptığın öbür kötülükten daha büyük bir kötülüktür." Ama Amnon onu dinlemek istemedi. Hizmetindeki uşağı çağırıp, "Bu kadını yanımdan dışarı çıkar, ardından da kapıyı sürgüle" dedi. Uşak Tamar'ı dışarı çıkarıp ardından kapıyı sürgüledi. Tamar uzun kollu bir giysi giymişti. Kralın erden kızları böyle giyinirlerdi. Tamar başına kül saçıp sırtındaki uzun kollu giysiyi yırttı. Elini başına koyup ağlaya ağlaya gitti. Kardeşi Avşalom ona, "Seninle birlikte olan kardeşin Amnon muydu?" diye sordu, "Haydi, kızkardeşim, sesini çıkarma. O senin üvey kardeşindir. Bu olayın üzerinde durma." Böylece Tamar, kardeşi Avşalom'un evinde yalnız ve üzgün yaşadı. Kral Davut olup bitenleri duyunca çok öfkeleni. Avşalom ise Amnon'a iyi kötü hiçbir şey söylemedi. Kızkardeşi Tamar'a tecavüz ettiği için Amnon'dan nefret ediyordu. Tam iki yıl sonra, Avşalom kralın bütün oğullarını kendi koyun kırkıcılarının bulunduğu Efrayim Kenti yakınındaki Baal-Hasor'a çağırdı.*

2. Samuel 13:28-29*Avşalom hizmetkârlarına şöyle buyurdu: "Dinleyin! Amnon'un şaraptan iyice keyiflendiği anı bekleyin. 'Amnon'u vurun' dediğim an onu öldürün. Korkmayın! buyruğu ben veriyorum. Güçlü ve yürekli olun!" Hizmetkârlar Avşalom'un buyruğuna uyararak Amnon'u öldürdüler. Kralın öbür oğulları katırlarına atlayıp kaçtılar.*

YORUM: Kutsal Kitap'ta Tamar adında üç kadın var. Bunlardan ilki Yahuda'nın oğulları Er ile, o ölünce diğer oğlu Onan'la evlenen ve dul kalan Tamar, diğeri

Davut'un kızı Tamar, üçüncüsü ise Avşalom'un kız kardeşinin ismini verdiği kızı Tamar'dır.

Davut'un kızlarından adı geçen bir tek Tamar'dır. Avşalom'un öz, Amnon'un üvey kardeşiydi. Kutsal Kitap'ta güzel ve hoş bir kız olarak tasvir edilir. Bu güzelliği sıkıntı çekmesine neden oldu. Gerçekten güzel bir kız olmalıydı ki üvey kardeşi Amnon ona âşık oldu. Arkadaşlarından biri, Yonadav Amnon'a hasta rolü yapıp Tamar'dan kendisine yiyecek getirmesini söyledi. Arkadaşının verdiği fikir çok kötü bir fikirdi. **1. Korintliler 15:33** "*Aldanmayın, kötü arkadaşlıklar iyi huyu bozar*" ayetine iyi bir örnektir. Amnon Yonadav'ın sözüne uyararak, Tamar kendisine yiyecek getirdiği sırada, ona zorla sahip oldu. Sonra uşağını çağırıp Tamar'ın adını bile kullanmadan "*Bu kadını yanımdan dışarı çıkar...*" diye emretti (**2. Samuel 13:17**).

Tamar üvey kardeşinin kendisine olan duygularından, şehvetinden habersiz ve tamamen suçsuzdu. Amnon, Tamar yiyecek getirdiği sırada içeride bulunan bütün hizmetlileri dışarı çıkardı, buna rağmen Tamar hiçbir şeyden şüphelenmedi. Amnon'un uygunsuz teklifi karşısında çok şaşırıldı. Ona "*Ne olur krala söyle; o beni senden esirgemez*" diyerek onu bu düşüncesinden vazgeçirmeye çalıştı (**2. Samuel 13:13**). Ancak bu sözler Amnon'u pek etkilemedi ve arzusunu, şehvetini ertelemekte isteksiz davrandı; o anki tek isteği bir an önce Tamar'a sahip olmaktı. Amnon Tamar'ı dinlemek istemedi. Tamar'ın tüm karşı koymasına ve direnmesine rağmen onunla zorla yattı. Bundan sonra Amnon'un sevgisi nefrete dönüştü. Peki, Amnon'un Tamar'a olan duygularının bu denli değişmesinin sebebi neydi? Amnon doğru bildikleri şeylerin tersini yaptı. Hiç kimse dışarıdan zorlayıcı bir etki (şehvet, tutku) olmadığı sürece kişisel inançlarını çığnemez. Amnon'a bunu yaptıran şehvet duygularıydı. Bu şehveti Tamar'a olan duygularının nefrete dönüşmesine sebep oldu. Amnon Tamar'ı ahlaki yenilgisinin sebebi olarak gördü. Tamar'ı odadan kovması tecavüzünden daha kötüydü.

Tamar kendisiyle yattıktan sonra Amnon'un "*Kalk, git!*" (**2. Samuel 13:15**), demesine itiraz etti. Çünkü Eski Antlaşma'ya göre nişanlısı olmayan bir genç kızla yatan adam o genç kızla evlenmek zorundaydı (Yasanın Tekrarı 22:28-29). Tamar'ın dediği gibi Amnon'un onu kovması, ona yaptığı kötülükten daha büyüktü. Kral soyundan gelen bakire bir prensesi küçük düşürmüş, aynı zamanda hayatına utanç getirmişti. Bir kralın kızı olmasına rağmen artık kimse onunla evlenmek istemeyecekti. Çocukları olamayacak hatta normal bir yaşantı bile yaşayamayacaktı.

Başına gelen bu kötü olaydan sonra gidip başına kül saçıp, giysilerini yırttı. Amnon'un kız kardeşine olan aşkından haberdar olan Avşalom Tamar'a gidip bu olayların sebebinin Amnon olup olmadığını sordu. Avşalom'un kız kardeşine tek öğüdü "*sesini çıkarma*" (**2. Samuel 13:20**), oldu. Avşalom babası Davut'un Amnon'u cezalandıracağını düşündü fakat babasının bir şey yapmadığını görünce öfkesi daha da arttı. Bu da bize gösteriyor ki Avşalom tecavüze uğrayan kız kardeşinin öcünü almak için uygun bir zamanı kollayacaktı. Tecavüz hiçbir kadının umursamaz davranacağı, omuz silkeceği kadar küçük bir olay değildir.

Açıkçası Avşalom kız kardeşinin duygularından çok Amnon'dan nasıl öç alacağını düşündü. İki yıl sonra Amnon'u öldürüp öcünü aldı (2. Samuel 13:28-29) fakat bu

Tamar'a hiçbir yarar sağlamadı.

Kutsal Kitap'ta Davut'un bu olayı duyunca öfkelenildiği yazıyor ama bu olayı çözmek için herhangi bir çaba gösterdiğini yazmıyor. Davut hiçbir şekilde Amnon'u cezalandırmadı. Onu azarlamadı bile. Kutsal Kitap'a uyup Amnon'u Tamar'la evlenmeye ikna etmediği gibi Tamar'ı korumak için uğraşmadı. Davut hiçbir şekilde, hiçbir şey yapmadı.

Bu olayda Davut neden sessiz kaldı? Davut'un geçmiş yaşantısına baktığımızda Amnon'un Tamar'a yaptığını Davut da Bat-Şeva'ya yapmıştı. Davut'un bu olay karşısında tepkisiz kalmasının nedeni bu olabilir. Bir kral ve bir baba olarak sorumluluğu oğlunun davranışlarıyla alakadar olmak olmalıydı. Davut'un bu umarsızlığı, çocuklarını disiplinsiz yetiştirmesi, Tamar'ın sessizlik içinde acı çekmesine, Avşalom'un hem Amnon'un katili olmasına hem de daha sonra Davut'a karşı isyanına neden oldu. Tamar olayının bir benzerini Yakup'un kızı Dina'da görüyoruz. Yakup da Davut gibi tepkisiz kalmış, olaya müdahale etmemişti. Avşalom gibi Dina'nın da erkek kardeşleri kız kardeşlerine bu kötülüğü yapan Şekem'i öldürdüler.

Bütün bu olanlardan sonra Tamar kardeşi Avşalom'un evinde üzüntü içinde yaşadı. Tamar o zamanlar bakireliği simgeleyen uzun kollu giysiler giyerdi ama şimdi utanç içinde olduğu için o uzun kollu giysileri bir daha giyemedi. Kardeşinin evinde, toplumdaki uzak bir şekilde yaşadı. Büyük olasılıkla ömrünün sonuna kadar evlenmeden o evde kaldı. Avşalom sonradan doğan kızına kız kardeşi Tamar'ın ismini verdi.

Referans ayetler:

2. Samuel 13:1-22, 32

1. Tarihler 3:9

TAMAR (Avşalom'un kızı): Avşalom'un üç oğlu ve Tamar adında çok güzel bir kızı vardı.

YORUM: Avşalom kızına üvey kardeşi Amnon tarafından tecavüze uğrayan kız kardeşi Tamar'ın ismini vermiş olabilir.

Referans ayet:

2. Samuel 14:27

TEKOALI KADIN

2. Samuel 14:1-11 Kral Davut'un Avşalom'u özlediğini anlayan Seruya oğlu Yoav, birini gönderip Tekoa'da yaşayan bilge bir kadını getirtti. Yoav kadına, "Lütfen yasa bürün" dedi, "Yas giysilerini giy. Yağ sürme ve ölü için günlerdir yas tutan bir kadın gibi davran. Krala git ve ona söyleyeceklerimi ilet." Sonra kadına neler söyleyeceğini bildirdi. Tekoalı kadın krala gitti. Önünde yüzüstü yere kapanarak, "Ey kral, yardım et!" dedi. Kral, "Neyin var?" diye sordu. Kadın, "Ben

zavallı dul bir kadını” diye yanıtladı, “Kocam öldü. Ben kölenin iki oğlu vardı. İkisi tarlada kavgaya tutuştular. Orada onları ayıracak kimse yoktu. Biri öbürünü vurup öldürdü. Şimdi bütün boy halkı cariyene karşı çıkıp, ‘Kardeşini öldüreni bize teslim et’ diyor, ‘Öldürdüğün kardeşinin canına karşılık onu öldürelim. Böylece mirasçıyı da ortadan kaldırmış oluruz.’ İşte geri kalan közümü de söndürecekler; yeryüzünde kocamın adını sürdürecektir soy kalmayacak.” Kral, “Evine dön, ben davanla ilgili buyruk vereceğim” dedi... Kral, “Yaşayan RAB’in adıyla derim ki, oğlunun saçının bir teline bile zarar gelmeyecektir” dedi.

2. Samuel 14:12-23Kadın, “İzin ver de, efendim krala bir söz daha söyleyeyim” dedi. Kral, “Söyle” dedi. Kadın konuşmasını şöyle sürdürdü: “Neden Tanrı’nın halkına karşı böyle bir şey tasarladın? Kral böyle konuşmakla sanki kendini suçlu çıkarıyor. Çünkü sürgüne gönderdiği kişiyi geri getirmedi. Hepimizin öleceği kesin, toprağa dökülüp yeniden toplanamayan su gibiyiz. Ama Tanrı can almaz; sürgüne gönderilen kişi kendisinden uzak kalmasın diye çözüm yolları düşünür. ‘Halk beni korkuttuğu için efendim krala bunları söylemeye geldim. ‘Kralla konuşayım, belki kölesinin dileğini yerine getirir’ diye düşündüm, ‘Belki kral oğlumla beni öldürüp Tanrı’nın halkından yoksun bırakmak isteyen elinden kurtarmayı kabul eder.’ Efendim kralın sözü beni rahatlatmış dedim. Çünkü efendim kral iyiyi, kötüyü ayırt etmekte Tanrı’nın meleği gibidir. Tanrın RAB seninle olsun!” Kral, “Sana bir soru soracağım, benden gerçeği saklama” dedi. Kadın, “Efendim kral, buyur” diye karşılık verdi. Kral, “Bütün bunları seninle birlikte tasarlayan Yoav mı?” diye sordu. Kadın şöyle yanıtladı: “Yaşamın hakkı için derim ki, ey efendim kral, hiçbir sorunu yanıtlamaktan kaçamam. Evet, bana buyruk veren ve kölene bütün bunları söyleten kulun Yoav’dır. Kulun Yoav duruma bir çözüm getirmek için yaptı bunu. Efendim, Tanrı’nın bir meleği gibi bilgedir. Ülkede olup biten her şeyi bilir.” Bunun üzerine kral Yoav’a, “İsteddiğini yapacağım” dedi, “Git, genç Avşalom’u geri getir.” Yoav yüzüstü yere kapanarak onu kutsadı ve, “Ey efendim kral, bugün benden hoşnut olduğumu biliyorum, çünkü kulunun isteğini yaptın” dedi. Yoav hemen Geşur’a gidip Avşalom’u Yerusâlim’e getirdi.

YORUM: Tekoalı kadının ismi belirtilmiyor. Hem alçakgönüllü hem de hikmetli biriydi. İsa’nın ayakları dibinde ağlayan kadın gibi o da Tanrı’nın iyiliğini aradı.

Avşalom ve Amnon üvey kardeşlerdi. Amnon, Avşalom’un öz kardeşi Tamar’a gönül vermişti. Hastalık bahanesiyle Tamar’ı kendisine bakması için odasına çağırdı ve ona tecavüz etti. Ona tecavüz ettikten sonra, Tamar’a olan sevgisi nefrete dönüştü ve onu odadan zorla kovdu. Bu olayın sonucunda Avşalom Amnon’u öldürdü ve ülkeden kaçtı. Avşalom cinayetten suçlandığını ve o zamanın yasaları gereği öldürülmesi gerektiğini bildiğinden şehre geri dönemezdi. Davut’un Avşalom’u özlediğini, onun geri dönmesini istediğini (2. Samuel 13:39) anlayan ordu komutanı Yoav bilge kadını Davut’a gönderdi. Yoav bilge bir kadın aracılığıyla bu isteğinin yerine gelmesini sağladı. Kadının kafasından tasarladığı hikâyeye Davut’un durumuna ayna tuttu. Davut kadının eve dönmesi ve ondan bir yanıt gelinceye kadar beklemesini istedi fakat kadın

cevabını hemen istedi öyle ki Davut'u kendi sözleriyle tuzağa düşürebilsin. Davut'tan oğlunun öldürülmeyeceğine dair söz alır almaz onu kendi tuzağına düşürmüş oldu. Çünkü kadının oğlunu bağışlayabiliyorsa kendi oğluna da neden aynı hakkı tanımasın? Kendi oğlu için merhameti elde etmişti, şimdi kralın oğlu için merhamet istemekteydi. Kralın oğlu için kendini tehlikeye attı. Davut bu olayı tasarlayanın Yoav olup olmadığını sorduğunda kadın cesaretli bir şekilde itiraf etti. Söyledikleri kendinden miydi yoksa Yoav tarafından mı yönlendirilmişti? Her ne şekilde olursa olsun, bu kadın kralla nasıl konuşması gerektiğini ve krala nasıl yaklaşması gerektiğini çok iyi biliyordu.

Avşalom Yoav aracılığıyla babasıyla barıştırıldı fakat daha sonra Yoav babasına karşı ayaklandı ve savaş sırasında Yoav tarafından öldürüldü (2. Samuel 18:14). Öykünün sonuna bakıp kadının akılsızca bir iş yaptığını düşünebilirsiniz, ne var ki Tanrı bilgeleri utandırmak için dünyanın saçma saydıklarını, güçlüleri utandırmak için de dünyanın zayıf saydıklarını seçti (1. Korintliler 1:27).

Tekoalı kadının anlattığı olay ile Bet-Şeva'nın kocasını öldürten Davut'u uyarmak için gelen Peygamber Natan'ın anlattığı kuzu hikayesi (2. Samuel 12:1-14) birbirine paralel hikayelerdir. Her ikisi de dolaylı olarak anlattıklarıyla, Davut'u kendi durumu hakkında açıkça düşünmek ve harekete geçmek zorunda bıraktılar. Tekoalı kadının davranışı *"Sabırla bir hükümdar bile ikna edilir, tatlı dil en güçlü direnci kırar"* ayetine güzel bir örnektir (**Süleyman'ın Özdeyişleri 25:15**).

Referans ayetler:

2. Samuel 14:2-22

BAHURİMLİ KADIN

Avşalom'dan kaçan Yonatan ve Ahimaas Bahurim'de bir adamın evine gittiler.

2. Samuel 17:18-22 *Ama bir genç onları görüp Avşalom'a bildirdi. Bunun üzerine Yonatan'la Ahimaas hemen oradan ayrılıp Bahurim'de bir adamın evine gittiler. Evin avlusunda bir kuyu vardı. Yonatan'la Ahimaas kuyuya indiler. Adamın karısı bir örtü alıp kuyunun ağzına serdi. Bir şey belli olmasın diye örtünün üstüne başak yaydı. Avşalom'un görevlileri eve, kadının yanına varınca, "Ahimaas'la Yonatan nerede?" diye sordular. Kadın, "Irmağın karşı yakasına geçtiler" diye yanıtladı. Avşalom'un görevlileri onları aramaya gittiler; bulamayınca Yeruşalim'e döndüler. Adamlar gittikten sonra, Ahimaas'la Yonatan kuyudan çıktılar ve olup bitenleri bildirmek üzere Kral Davut'a gittiler. Ona, "Haydi, hemen ırmağı geçin" dediler, "Çünkü Ahitofel karşı böyle öğüt verdi." Bunun üzerine Davut'la yanındaki bütün halk Şeria Irmağı'nı çabucak geçti. Şafak söktüğünde Şeria Irmağı'nı geçmeyen bir kişi bile kalmamıştı.*

YORUM: Adı geçmemesine rağmen Tanrı halkının korunmasında önemli bir rol oynadı. Kutsal Kitap'ta birçok kadın atik, cesur ve zeki olmakla Tanrı'nın planlarında yer aldılar. Savaş sırasında, Davut'un adamlarını, hile ile tahtı ele geçirmek isteyen Avşalom'un daha kalabalık olan adamlarından korudu. Avşalom'un isyanı sırasında, önemli bilgileri Davut'a iletmek için yolda olan Ahimaas ve Yonatan'ı bahçesindeki boş bir kuyuda sakladı.

Bu kadın Zeytin Dağı yakınlarında bulunan Bahurim denilen küçük bir kasabada yaşardı. Davut'un adamlarının güvenli bir şekilde saklanması için evinde bulduğu bir örtüyle kuyunun üstünü örtüp başaklarla kapattı. Elinde bulunan imkânları –örtü, başak gibi– adamları kurtarmak için kullandı. Pratik zekâsıyla adamların öldürülmesine engel oldu. Avşalom'un adamları gelip de kadına Davut'un adamlarını sorduklarında kadın onları yanlış bir yere yönlendirdi ve onlar da kadına inandılar. Basit bir eylemle İsrail'in Kralı Davut'un, adamlarının ve İsrail Krallığı'nın kurtarılmasına yardım etti.

Referans ayetler:

2. Samuel 17:19

AVEL'DEKİ BİLGE KADIN

2. Samuel 20:1-20 sırada Benyamin oymağından Bikri oğlu Şeva adında kötü bir adam bir rastlantı sonucu Gilgal'daydı. Şeva boru çalıp, "İşay oğlu Davut'la ne ilgimiz ne de payımız var" dedi, "Ey İsraililer, herkes kendi evine dönsün!" Bunun üzerine bütün İsraililer Davut'u bırakıp Bikri oğlu Şeva'nın ardından gitti. Yahudalılar ise krallarına bağlı kalıp Şeria Irmağı'ndan Yeruşalim'e dek ona eşlik ettiler.

2. Samuel 20:7Böylece Yoav'ın adamları, Keretliler'le Peletliler ve bütün koruyucular Bikri oğlu Şeva'yı kovalamak için Avişay'ın komutasında Yeruşalim'den çıktılar.

2. Samuel 20:10...Bundan sonra Yoav'la kardeşi Avişay, Bikri oğlu Şeva'yı kovalamayı sürdürdüler.

Herkes Bikri oğlu Şeva'yı kovalamak için Yoav'ın ardından gitti.

2. Samuel 20:14-22Şeva bütün İsrail oymaklarından ve Berliler'in bölgesinden geçip Avel-Beytmaaka'ya geldi. Berliler de toplanıp onu izleyerek kente girdiler. Yoav'la bütün adamları varıp Avel-Beytmaaka Kenti'nde Şeva'yı kuşattılar. Topraktan kentin suruna bitişik bir yığın yaptılar ve suru devirmek için yıkmaya başladılar. O sırada bilge bir kadın kentin içinden seslendi: "Dinleyin! Dinleyin! Yoav'a buraya gelmesini söyleyin, onunla konuşacağım." Yoav kadına yaklaştı. Kadın, "Yoav sen misin?" diye sordu. Yoav, "Benim" diye yanıtladı. Kadın, "Kölenin

sözlerini dinle” dedi. Yoav, “Dinliyorum” dedi. Kadın konuşmasını şöyle sürdürdü: “Eskiden, ‘Avel Kenti’ne danışın’ derlerdi ve sorunları böyle çözerlerdi. Biz İsrail’in esenliğini isteyen güvenilir kişileriz. Sense İsrail’e ana gibi kucak açan kentlerden birini yıkmaya çalışıyorsun. Neden RAB’bin halkını yok etmek istiyorsun?” Yoav, “Asla!” diye yanıtladı, “Ne yıkmak, ne de yok etmek istiyorum. Durum öyle değil. Efrayim dağlık bölgesinden Bikri oğlu Şeva adındaki adam Kral Davut’a başkaldırdı. Yalnız onu verin, ben de kentten geri çekileyim.” Kadın, “Onun başı surun üzerinden sana atılacak” dedi. Sonra kadın bilgece öğüdüyle bütün halka gitti. Halk Bikri oğlu Şeva’nın başını kesip Yoav’a attı. Bunun üzerine Yoav boru çaldı. Adamları kenti bırakıp evlerine gittiler. Yoav da Yerusâlim’e, kralın yanına döndü.

YORUM: Bu olaylar Davut’un İsrail üzerindeki hâkimiyetini ve krallığını henüz güçlendirme aşamasında olduğu dönemlerde yaşandı. Oğlu Avşalom’un ayaklanması Davut için büyük bir engel teşkil ediyordu. Avşalom’un ölümünden sonra bu kez Davut için diğer büyük bir tehdit ise Şeva’ydı. İsrailoğulları’ndan büyük bir kalabalığın onun ardından gittiğini öğrenince, Davut’un tek korkusu Şeva’nın Avşalom’dan daha fazla zarar vereceğiydi ve derhal adamlarına Şeva’yı yakalamalarını emretti. Ordu komutanı Yoav ve adamları Avel-Beytmaaka Kenti’ne geldiler. Kentin surlarını devirmek için yıkmaya başladılar. Bu arada orada yaşayan bilge bir kadın, Komutan Yoav ile konuşmak istediğini söyledi. Yoav ondan Şeva’yı kendilerine teslim etmelerini istediğinde kadın ona; “Onun başı surun üzerinden sana atılacak”dedi (**2. Samuel 20:21**) ve söz verdiği gibi Şeva’nın başı surlardan aşağı atıldı. Kendi ülkesine yapılan saldırıyı durdurabilecek yetkideydi. Büyük olasılıkla peygamber ya da halkın arasında sözü geçen yüksek bir konuma sahipti. Kendine özgü bir şekilde, kanunlara saygıda ün yapmış biri olarak, kenti büyük bir ustalıkla savundu. Yoav’a yıllarca davalarda barış sağlamış bir kentin yok edilmeye mi layık olduğunu sordu. Konuşmasında çok başarılıydı, öyle ki adamları Yoav’ın kararından çok onun kararını kabullendiler. Yoav bütün bunları Şeva’yı yakalamak için yaptığını söylediğinde kadın hızlı ve sert bir cevap verdi. Kadın, “Onun başı surun üzerinden sana atılacak”dedi (**2. Samuel 20:21**). Sözleriyle olayı telafi etti. Şeva’nın başı kesilip Yoav’a verildi, böylelikle Avel Kenti kurtuldu.

Yoav’a “Neden RAB’bin halkını yok etmek istiyorsun?”dediğinde ne kadar samimi olduğunu kanıtladı (**2. Samuel 20:19**). Savaş zamanında söylenebilecek hikmetli ve anlamlı sözlerdi. Birinin çıkıp da ülkesini kurtarmayı beklemesinden çok, çabuk ve kararlı olarak harekete geçmesi için cesareti ve aklı vardı. **Yasamın Tekrarı 20:10-11** “Bir kente saldırmadan önce, kent halkına barış önerin. Barış önerinizi benimser, kapılarını açarlarsa, kentte yaşayanların tümü sizin için angaryasına çalışacak, hizmet edecekler”ayetlerine uygun davranacak kadar hikmetliydi. Kutsal Kitap ondan; 16. ayette; “Bilge bir kadın”, 22. ayette ise “Bilgece öğüdüyle” diye söz ederken iki kez bilgeliği vurgulanıyor.

Kutsal Kitap'ta birçok önemli işlerde büyük işler başarmış kişilerin bazılarının adları belirtilmiyor, bunu şu şekilde açıklayabiliriz; Tanrı insanların adlarına, etiketlerine, statülerine, mevkilerine, zenginlik ya da yoksulluklarına bakmaktan çok yaptıkları işlere bakar.

Referans ayetler:

2. Samuel 20:16-22

1. KRALLAR

ŞUNEMLİ AVIŞAK

1. Krallar 1:1-3 Yıllar geçmiş, Kral Davut yaşlanmıştı. Üstünü örtülerle örtmelerine karşın ısınamıyordu. Görevlileri, “Efendimiz kral!” dediler, “Yanında kalıp sana bakacak, koynunda yatıp seni ısıtacak genç bir kız arayalım.” Görevliler bütün İsrail’i aradılar; sonunda Şunemli Avişak adında genç ve güzel bir kız bulup krala getirdiler.

Davut öldükten sonra Hagit oğlu Adoniya, Süleyman’ın annesi Bat-Şeva’nın yanına gitti. **1. Krallar 2:13** “Hagit oğlu Adoniya, Süleyman’ın annesi Bat-Şeva’nın yanına gitti.”

1. Krallar 2:17-25 Adoniya, “Kral Süleyman seni kırmaz” dedi, “Lütfen ona söyle, Şunemli Avişak’ı bana eş olarak versin.” Bat-Şeva, “Peki, senin için kralla konuşacağım” diye karşılık verdi. Bat-Şeva, Adoniya’nın dileğini iletmek üzere Kral Süleyman’ın yanına gitti. Süleyman annesini karşılamak için ayağa kalkıp önünde eğildikten sonra tahtına oturdu. Annesi için de sağ tarafına bir taht koydurdu. Tahtına oturan annesi, “Senden küçük bir dileğim var, lütfen beni boş çevirme” dedi. Kral, “Söyle anne, seni kırmam” diye karşılık verdi. Bat-Şeva, “Şunemli Avişak ağabeyin Adoniya’ya eş olarak verilsin” dedi. Kral Süleyman, “Neden Şunemli Avişak’ın Adoniya’ya verilmesini istiyorsun?” dedi, “Krallığı da ona vermeme iste bari! Ne de olsa o benim büyüğüm. Üstelik Kâhin Aviyatar’la Seruya oğlu Yoav da ondan yana.” Bu olay üzerine Kral Süleyman RAB’bin adıyla ant içti: “Eğer Adoniya bu dileğini hayatıyla ödemezse, Tanrı bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın! Beni güçlendirip babam Davut’un tahtına oturtan, verdiği sözü tutup bana bir hanedan kuran, yaşayan RAB’bin adıyla ant içerim ki, Adoniya bugün öldürülecek!” Böylece Kral Süleyman Yehoyada oğlu Benaya’yı Adoniya’yı öldürmekle görevlendirdi. Benaya da gidip Adoniya’yı öldürdü.

YORUM: Güzel bir genç kızdı. Yaşlanan Kral Davut’un son günlerinde ona bakmak ve onu ısıtmak için Şunem’den getirildi. Tuhaf bir olay gibi görünse de o zamanlarda yaşlanan kişilere uygulanan bir tedavi yöntemi idi. Avişak üşüyen Kral Davut’a kendi sıcaklığından verdi. Davut ve Avişak arasında herhangi bir cinsellik olmadı. Daha sonraları Süleyman ve kardeşi Adoniya’nın iktidar kavgasında maşa olarak kullanıldı. Davut ile evli olmadığından oğullarından herhangi biri ile yasal olarak evlenebilirdi fakat Davut’a hizmet etmiş biri olarak bu Avişak için uygun bir durum değildi. Adoniya’nın Avişak ile evlenmek istemesindeki amaç İsrail krallığına

karşı tahta geçme ihtimalini güçlendirmektir. Adoniya Davut'un en büyük oğluydu ve kendisini tahtın varisi olarak görüyordu. Süleyman bu isteği tahta geçmek için bir hedef olarak gördüğünden Benaya'dan onu öldürmesini istedi. Adoniya'nın Avışak ile evlenmek istemesi ölümüne neden oldu.

Referans ayetler:

1. Krallar 1:3, 15

1. Krallar 2:17, 21, 22

İKİ FAHİŞE

1. Krallar 3:16-28*Bir gün iki fahişe gelip kralın önünde durdu. Kadınlardan biri krala şöyle dedi: "Efendim, bu kadınla ben aynı evde kalıyoruz. Birlikte kaldığımız sırada ben bir çocuk doğurdum. İki gün sonra da o doğurdu. Evde yalnızdık, ikimizden başka kimse yoktu. Bu kadın geceleyin çocuğunun üzerine yattığı için çocuk ölmüş. Gece yarısı, ben kulun uyurken, kalkıp çocuğumu almış, koynuna yatırmış, kendi ölü çocuğunu da benim koynuma koymuş. Sabahleyin oğlumu emzirmek için kalktığımda, onu ölmüş buldum. Ama sabah aydınlığında dikkatle bakınca, onun benim doğurduğum çocuk olmadığını anladım." Öbür kadın, "Hayır! Yaşayan çocuk benim, ölü olan senin!" diye çıkıştı. Birinci kadın, "Hayır! Ölen çocuk senin, yaşayan çocuk benim!" diye diretti. Kralın önünde böyle tartışıp durdular. Kral, "Biri, 'Yaşayan çocuk benim, ölü olan senin' diyor, öbürü, 'Hayır! Ölen çocuk senin, yaşayan benim' diyor. O halde bana bir kılıç getirin!" dedi. Kılıç getirilince, kral, "Yaşayan çocuğu ikiye bölüp yarısını birine, yarısını öbürüne verin!" diye buyurdu. Yüreği oğlunun acısıyla sızlayan, çocuğun gerçek annesi krala, "Aman efendim, sakın çocuğu öldürmeyin! Ona verin!" dedi. Öbür kadınsa, "Çocuk ne benim, ne de senin olsun, onu ikiye bölsünler!" dedi. O zaman kral kararını verdi: "Sakın çocuğu öldürmeyin! Birinci kadına verin, çünkü gerçek annesi odur." Kralın verdiği bu kararı duyan bütün İsraililer hayranlık içinde kaldı. Herkes adil bir yönetim için Süleyman'ın Tanrı'dan gelen bilgeliğe sahip olduğunu anladı."*

YORUM: Süleyman'ın kral olmasından kısa bir süre sonra aralarında tartışma çıkan iki kadını sorunlarını çözmesi için ona getirdiler. Bu kadınlar aynı evde kalan iki fahişeydi. İkisinin de iki gün arayla çocukları oldu. Çocuklardan biri ölünce ikisi de yaşayan çocuğun kendisine ait olduğunu iddia ettiler. Süleyman çocuğu ikiye böleceğini söyleyince biri kabul etti diğeri ise karşı çıktı. Süleyman yaptığı küçük bir testle iki kadının verecekleri tepkilerden kimin gerçek anne olduğunu anlayacaktı, çünkü gerçek anne için çocuğunun yaşaması her şeyden daha önemliydi.

Çocuğu ölen kadın krala bile yalan söyleyecek kadar ısrarcıydı. Büyük ihtimalle ikisi de çocuklarının babasının kim olduklarını bilmiyorlardı öyle ki gelip de bu olay için tanıklıkta bulunsunlar. Fahişeydiler ve İsrail'in eski dönemlerinde saraya

girebildiler çünkü Tanrı her zaman adaletten yanaydı. Tanrı onların ahlaki karakterlerine bakmadan gerçeğin ortaya çıkmasını istedi. Yeni Antlaşma'ya baktığımızda İsa'nın kuyunun başındaki kadınla konuştuğunu görüyoruz. Bu kadın evli olmadığı halde bir erkekle beraber yaşıyordu. İsa onun içinde bulunduğu duruma bakmak yerine onu kurtuluş ile ilgili gerçeği öğrenmeye ihtiyacı olan biri gibi gördü.

İki annenin ağzından çıkan sözler gerçek kimliklerinin ortaya çıkmasına yardım edecekti. Gerçek annenin çocuğuna kavuşup onu tekrar kucasına alırken duyduğu minnettarlığı ve gözyaşlarının nasıl sevince dönüştüğünü hayal edebiliriz.

Kutsal Kitap'ta anlatılan bu olay çok kısa olmasına rağmen Süleyman'ın bilgelikte ne kadar ün yaptığının bir ispatıydı. Bu iki anne olayında aldığı karar Süleyman'ın bilgelikteki ününün İsrail'e yayılmasını sağladı.

Referans ayetler:

1. Krallar 3:16-27

TAFAT (Süleyman'ın kızı)

Nafat-Dor bölgesinde Süleyman'ın kızı Tafat, Ben-Avinadav ile evliydi.

Referans ayet:

1. Krallar 4:11

BASEMAT (Süleyman'ın kızı)

Naftali bölgesinde Süleyman'ın kızı Basemat, Ahimaas ile evliydi.

Referans ayet:

1. Krallar 4:15

SÜLEYMAN'IN EŞLERİ

1. Krallar 3:1 Süleyman, Mısır Firavunu'nun kızıyla evlendi. Böylece firavunla müttefik oldu. Eşini Davut Kenti'ne götürdü. Kendi sarayı, RAB'bin Tapınağı ve Yeruslaim'in çevre surları tamamlanıncaya kadar orada yaşadılar.

1. Krallar 7:7-8 Taht Eyvanı'nı, yani kararların verileceği Yargı Eyvanı'nı da yaptırdı. Bu eyvan da baştan aşağı sedir tahtalarıyla kaplıydı. Eyvanın arkasında öbür avludaki kendi oturacağı saray da aynı biçimde yapılmıştı. Süleyman, karısı olan firavunun kızı için de bu eyvanın benzeri bir saray yaptırdı.

1. Krallar 9:24 Firavunun kızı, Davut Kenti'nden Süleyman'ın kendisi için yaptırdığı saraya taşındıktan sonra, Süleyman Millo'yu yaptırdı.

1. Krallar 11:1-4 Kral Süleyman firavunun kızının yanısıra Moavlı, Ammonlu, Edomlu, Saydalı ve Hititli birçok yabancı kadın sevdi. Bu kadınlar RAB'bin İsrail halkına, "Ne siz onların arasına girin, ne de onlar sizin aranıza girsinler; çünkü onlar kesinlikle sizi kendi ilahlarının ardınca yürümek üzere saptıracaklardır" dediği uluslardandı. Buna karşın, Süleyman onlara sevgiyle bağlandı. Süleyman'ın kral kızlarından yedi yüz karısı ve üç yüz cariyesi vardı. Karıları onu yolundan saptırdılar. Süleyman yaşlandıkça, karıları onu başka ilahların ardınca yürümek üzere saptırdılar. Böylece Süleyman bütün yüreğini Tanrısı RAB'be adayan babası Davut gibi yaşamadı.

YORUM: Süleyman'ın 700 karısı 300 cariyesi vardı. İlk karısı krallığının ilk yıllarında evlendiği Mısır Firavunu'nun kızıydı. O zamanlar Mısır dünyanın en zengin ve en güçlü ülkesiydi. Öyle bir ülkenin prensesi ile yapılan evlilik büyük bir olay yaratmış olmalıydı. Süleyman bu evlilikle Tanrı'nın İsrailoğulları'na verdiği kurallara karşı gelmiş oldu. Tanrı'nın yasalarına göre İsrailoğulları'nın başka ulustan olanlarla evlenmemeleri gerekiyordu.

Firavun'un kızının Süleyman ile olan evliliği politik bir antlaşma evliliği idi (1. Krallar 3:1). Mısır firavunu gidip Gezer'i ele geçirmiş ve ateşe vermişti. Orada yaşayan Kenanlıları öldürterek kenti Süleyman ile evlenen kızına vermişti (1. Krallar 9:16).

Karısı, Yeruslaim'den ayrılıp, kendisi için yaptırılan saraya getirildi. Süleyman, İsraili olmayanların Tanrı'nın Kutsal Sandığı'nın bulunduğu yerde bulunmaması gerektiğine inanıyordu (2. Tarihler 8:11). Süleyman'ın eşleri arasında kendine ait sarayı olan tek kadındı (1. Krallar 7:8). Daha sonraları eşleri Süleyman'ın yüreğini kendi ilahlarına yönelttiler. **1. Krallar 11:2** diyor ki; "Bu kadınlar RAB'bin İsrail halkına, 'Ne siz onların arasına girin, ne de onlar sizin aranıza girsinler; çünkü onlar kesinlikle sizi kendi ilahlarının ardınca yürümek üzere saptıracaklardır' dediği uluslardandı..."

Kadınların kocaları üzerinde büyük etkileri vardır. Bu etki kocalarını Tanrı'ya yaklaştırabilir ya da tam tersi Tanrı'dan uzaklaştırabilir. Tanrı'nın evlilik için belirlediği kurallar vardır, bu kuralları izlemek insana daima esenlik ve sevinç getirir.

SABA KRALİÇESİ

1. Krallar 10:1-13 Saba Kraliçesi, RAB'bin adından ötürü Süleyman'ın artan ününü duyunca, onu çetin sorularla sınamaya geldi. Çeşitli baharat, çok miktarda altın ve değerli taşlarla yüklü büyük bir kervan eşliğinde Yeruslaim'e gelen kraliçe, aklından geçen her şeyi Süleyman'la konuştu. Süleyman onun bütün sorularına karşılık verdi. Kralın ona yanıt bulmakta güçlük çektiği hiçbir konu olmadı. Süleyman'ın bilgeliğini, yaptırdığı sarayı, sofrasının zenginliğini, görevlilerinin

oturup kalkışını, hizmetkârlarının özel giysileriyle yaptığı hizmeti, sakilerini ve RAB'bin Tapınağı'nda sunduğu yakmalık sunuları gören Saba Kraliçesi hayranlık içinde kaldı. Krala, "Ülkemdeyken yaptıklarınla ve bilgeliğinle ilgili duyduklarım doğruymuş" dedi, "Ama gelip kendi gözlerimle görünceye dek inanmamıştım. Bunların yarısı bile bana anlatılmadı. Bilgeliğin de, zenginliğin de duyduklarımdan kat kat fazla. Ne mutlu adamlarına! Ne mutlu sana hizmet eden görevlilere! Çünkü sürekli bilgeliğine tanık oluyorlar. Senden hoşnut kalan, seni İsrail tahtına oturtan Tanrın RAB'be övgüler olsun! RAB İsrail'e sonsuz sevgi duyduğundan, adaleti ve doğruluğu sağlaman için seni kral yaptı." Saba Kraliçesi krala 120 talant altın, çok büyük miktarda baharat ve değerli taşlar armağan etti. Krala o kadar baharat armağan etti ki, bir daha bu kadar çok baharat görülmedi. Bu arada Hiram'ın gemileri Ofir'den altın ve büyük miktarda almug kerestesiyle değerli taşlar getirdiler. Kral, RAB'bin Tapınağı'yla sarayın tırabzanlarını, çalgıcıların lirleriyle çenklerini bu almug kerestesinden yaptırdı. Bugüne dek o kadar almug ağacı ne gelmiş, ne de görülmüştür. Kral Süleyman Saba Kraliçesi'nin her isteğini, her dileğini yerine getirdi. Ayrıca ona gönülden kopan birçok armağan verdi. Bundan sonra kraliçe adamlarıyla birlikte oradan ayrılıp kendi ülkesine döndü.

YORUM: Bu bölümde Saba kraliçesi hakkında az hatta hiçbir bilgi yok. Kraliçe olan yalnız kendisi değildi. O zamanlarda kadınlar her alanda en az erkekler kadar aktifti. Erkeklerle aynı değerlere sahiplerdi. Tarihi kaynaklara baktığımızda İ.Ö. 7. ve 8. yüzyıllarda kraliçe olanların listelerini görebiliriz.

Baharatlarıyla ünlü olan Saba, muhtemelen Arabistan yarımadasında, Yeruşalim'in güneyinde bir yerdi. Süleyman'ın zamanında Saba ve İsrail ticari açıdan bayağı hareketliydi. Saba baharatlar, değerli taşlar ve altın yönünden zengin bir ülkeydi (Hezekiel 27: 22). Belki de ziyaretinin diğer bir sebebi ise bu zengin ülke ile ticaret yapmaktı. Kocasından bahsedilmiyor. Bir ihtimal evli değildi. Evli olsaydı kocası bu yolculuk boyunca onu yalnız bırakmazdı.

Süleyman'ın bilgeliğini ve ülkesinin zenginliğini görmek için çok uzun ve tehlikeli bir yolculuk yaptı. Zor sorularıyla kral Süleyman'ın bilgeliğini ölçtü ve Süleyman'ın her soruya bir cevabı vardı.

Saba Kraliçesinin geçtiği bölümde kraliçeden çok Süleyman hakkında anlatılır. Putperest bir ülkenin yöneticisi olmasına rağmen Tanrı'nın bilgeliği onu çekti ve dünyanın en bilge adamını görmek için kilometrelerce yol kat etti. Saba Kraliçesi Süleyman'ın sahip olduğu her şeyin İsrail'in Tanrısı'ndan geldiğinin bilincindeydi.

Süleyman'a armağanlar getiren yalnız Saba kraliçesi değildi. Birçok kişi çok değerli armağanlar getirmişti. Yeni Antlaşma'da İsa doğduğunda yıldızbilimcilerin İsa'ya değerli armağanlar getirdiğini yazar. İncil'in birçok yerinde içten ve cömert bir şekilde vermek hakkında yazar. Süleyman her zaman Tanrı'nın kendisine verdiği yaşam ve zenginlik için şükretti.

Referans ayetler:

1. Krallar 10:1-13
 2. Tarihler 9:1-12
- Matta 12:42
Luka 11:31

TAHPENES

1. Krallar 11:19-21*Hadat firavunun dostluğunu kazandı. Bunun üzerine firavun, kendi karısı Kraliçe Tahpenes'in kızkardeşini Hadat'la evlendirdi. Tahpenes'in kızkardeşi Hadat'a Genuvat adlı bir oğul doğurdu. Tahpenes çocuğu sarayda firavunun çocuklarıyla birlikte büyüdü. Hadat Davut'la ordu komutanı Yoav'ın ölüm haberini Mısır'da duydu. Firavuna, "İzin ver, kendi ülkeme döneyim" dedi.*

SERUA

1. Krallar 11:26*Efrayim oymağından Nevat oğlu Seredalı Yarovam Kral Süleyman'a karşı ayaklandı. Yarovam Süleyman'ın görevlilerindendi. Annesi Serua adlı dul bir kadındı.*

YAROVAM'IN KARISI

1. Krallar 14:1-18*O sıralarda İsrail Kralı Yarovam'ın oğlu Ahiya hastalandı. Yarovam, karısına, "Kalk, Yarovam'ın karısı olduğunu anlamamaları için kılığını değiştirip Şilo'ya git" dedi, "Bu halkın kralı olacağımı bana bildiren Peygamber Ahiya orada oturuyor. Ona on ekmek, birkaç çörek, bir tulum bal götür. Çocuğa ne olacağını o sana bildirecektir." Yarovam'ın karısı denileni yaptı; kalkıp Şilo'ya, Ahiya'nın evine gitti. Ahiya'nın gözleri yaşlılıktan görmez olmuştu. RAB, Ahiya'ya şöyle dedi: "Şimdi Yarovam'ın karısı gelecek. Hastalanan oğlunun durumunu senden soracak. Onu söylediğin gibi yanıtlayacaksın. O geldiğinde kendini sana başka biriymiş gibi gösterecek." Ahiya, kapıdan içeri giren kadının ayak seslerini duyunca, "Gel, Yarovam'ın karısı!" dedi, "Neden başka kılığa giriyorsun? Sana kötü haberlerim var. Git Yarovam'a de ki, 'İsrail'in Tanrısı RAB, Ben seni halkın arasından seçip kendi halkıma, İsraililer'e önder yaptım, diyor, Krallığı Davut'un soyundan alıp sana verdim. Ama sen buyruklarıma uyan, gözümde yalnız doğru olanı yapan ve bütün yüreğiyle yollarımı izleyen kulum Davut'a benzemedin. Senden önce yaşayanların hepsinden çok kötülük yaptın. Beni reddettin; kendine başka ilahlar buldun, dökme putlar yaparak beni öfkelenlendirdin. Bundan dolayı Yarovam'ın ailesini sıkıntılara sokup İsrail'de onun soyundan gelen genç yaşlı bütün erkekleri öldüreceğim. Yarovam'ın ailesini gübre yakarcasına kökünden kurutacağım. Yarovam'ın ailesinden kentte ölenleri köpekler, kırdan ölenleri yırtıcı kuşlar yiyecek. RAB böyle konuştu. Sana gelince, kalk, evine dön. Kente ayak basar basmaz çocuk ölecek. Bütün İsrail halkı ağıt yakıp onu gömecek. Yarovam'ın ailesinden yalnız o gömülecek. Çünkü Yarovam ailesi içinde İsrail'in Tanrısı RAB'bi hoşnut eden*

nitelikler yalnız onda bulundu. RAB İsrail'e bir kral atayacak. Bu kral aynı gün Yarovam'ın ailesine son verecek. Ne zaman mı? Hemen şimdi. RAB İsrail halkını cezalandıracak. İsrail halkı suda sallanan bir kamışa dönecek. RAB onları atalarına vermiş olduğu bu iyi topraklardan söküp Fırat Irmağı'nın ötelere dağıtacak. Çünkü Aşera putlarını dikerek RAB'bi öfkelenlendirdiler. Yarovam'ın işlediği ve İsrail halkını sürüklediği günahlar yüzünden RAB İsrail'i terk edecek." Yarovam'ın karısı oradan ayrılıp Tirs'a'ya döndü. Evinin eşğine varınca çocuk öldü. Bütün İsrail halkı, RAB'bin kulu Peygamber Ahiya aracılığıyla söylediği söz uyarınca, çocuğu gömüp onun için ağıt yaktı.

YORUM: Yarovam Süleyman'ın adamlarından biriydi, tüm ağır işlerin sorumluluğunu ona vermişti. Bir gün Yarovam Yerus'alin'in dışına çıktı. Yolda peygamber Ahiya ile karşılaştı. Ahiya üzerindeki giysiyi yırtıp on iki parçaya böldü. On parçayı Yarovam'a verip; "On parçayı kendine al" dedi, "Çünkü İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, 'Ben, Süleyman'ın elinden krallığı alıp on oymağı sana vereceğim. Ama kulum Davut'un ve İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiğim Yerus'alin Kenti'nin hatırı için bir oymağı onda bırakacağım"(1. Krallar 11:31-32). Süleyman'ın ölümünden sonra İsrail Krallığı Kuzey ve Güney Krallığı olmak üzere ikiye ayrıldı. Kuzeydeki İsrail Krallığı'nda on oymak vardı ve Yarovam'ın yönetimindeydi. Güneyde ise sadece Yahuda oymağı vardı ve burayı Süleyman'ın oğlu Rehavam yönetiyordu.

Yarovam bölünmüş İsrail'in ilk kralıydı. Halkının kuzeye yani Yerus'alin'e dönerek kutlama günlerinde tapınmalarından ve Yahuda kralına bağlılık göstermelerinden korktuğundan kendilerine ait bir inanç sistemi kurdu. Şehrin iki bölgesine altın buzağılar koyarak tapınma merkezleri oluşturdu. Böylelikle halkı RAB'den uzaklaştırıp putlara tapınmalarını sağlayarak kendi sonunu hazırladı.

Yarovam'ın belli bir süre sonra oğlu hastalandı. Karısını yardım istemesi için Peygamber Ahiya'ya gönderdi. Karısı kılık değiştirerek Ahiya'nın yanına gitti. Kılık değiştirmesinin birkaç sebebi olabilir, ilki; bir peygamberi ziyaret etmek ülkede bulunan putlara ihanetti ve bunu açıkça göstermek istemedi, diğer bir sebep ise; Peygamber Ahiya'nın putperestliğe karşı olduğunu ve kraliçenin kim olduğunu bildiği takdirde iyi şeyler söylemeyeceğini biliyordu ama kraliçe Şilo'ya vardığı zaman yaşlı ve kör olan Peygamber Ahiya Tanrı tarafından önceden uyarıldı. Yarovam'ın karısının kocasının söylediğini yapmaktan başka bir seçeneği yoktu. Ahiya'nın evine gelir gelmez ondan oğlunun iyileşeceğine dair iyi haberler duymak isterken, RAB'bin kocası Yarovam ve krallığı hakkındaki yargısıyla karşılaştı. Ahiya kadına yargılayıcı ve yaralayıcı bir dille konuştu fakat bu sadece ve sadece Yarovam'a karşı söylenmiş sözlerdi. Kadının tek umudu Peygamber Ahiya'dan hasta olan oğlunun şifa alacağına dair olumlu sözler duymaktı ama o evden ayrılırken oğluna neler olacağını biliyordu. Onun ülkesine ayak basması oğlunun sonu olacaktı çünkü Peygamber Ahiya kente ayak basar basmaz oğlunun öleceğini söylemişti. Kutsal Kitap korku, üzüntü ve kaygılarına her ne kadar yer vermese de neler hissetmiş olabileceğini az çok anlayabiliriz.

Sessiz bir karakter olarak karşımıza çıkıyor. Bölüm boyunca ağzından tek bir kelime bile çıkmıyor.

Tanrı'ya inanan biri miydi? Bilmiyoruz. Şayet inanan biri olsaydı kocasının yaptığı hatalara engel olmaya çalışırdı. Oğlunun ölümünden dolayı kocası Yarovam'ı suçladı mı? Ya da RAB'be karşı yaptıklarından pişman oldular mı? 'Eve gitmesem, acaba oğlum daha fazla yaşar mı?' diye düşündü mü? Attığı her adım oğlunun ölüme bir adım daha yaklaşmasıydı. Yolculuk boyunca bir anne olarak yaşadığı bu büyük ıstırabı tarif edecek hiçbir kelime yok. Tanrı'nın yargısı evine geldiği halde İsrail'in on oymağını putperestliğe yönelten Yarovam kötü yolundan dönüp alçakgönüllü olmadı.

Referans ayetler:

1. Krallar 14:1-13

AMMONLU NAAMA

1. Krallar 14:21 Süleyman oğlu Rehavam Yahuda Kralı olduğunda kırk bir yaşındaydı. RAB'bin adını yerleştirmek için bütün İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiği Yeruşalim Kenti'nde on yedi yıl krallık yaptı. Annesi Ammonlu Naama'ydı.

1. Krallar 14:31 Rehavam ölüp atalarına kavuşunca, Davut Kenti'nde atalarının yanına gömüldü. Annesi Ammonlu Naama'ydı. Rehavam'ın yerine oğlu Aviyam kral oldu.

SAREFATLI DUL KADIN

1. Krallar 17:9-24 Şimdi kalk git, Sayda yakınlarındaki Sarefat Kenti'ne yerleş" dedi, "Orada sana yiyecek sağlaması için dul bir kadına buyruk verdim." Sarefat'a giden İlyas kentin kapısına varınca, orada dul bir kadının odun topladığını gördü. Kadına: "Bana içmek için biraz su verebilir misin?" dedi. Kadın su getirmeye giderken İlyas yine seslendi: "Lütfen bir parça da ekmek getir." Kadın, "Senin Tanrın yaşayan RAB'bin adıyla ant içerim, hiç ekmeğim yok" diye karşılık verdi, "Yalnız küpte bir avuç un, çömleğin dibinde de azıcık yağ var. Görüyorsun, bir iki parça odun topluyorum. Götürüp oğlumla kendim için bir şeyler hazırlayacağım. Belki de son yemeğimiz olacak, ölüp gideceğiz." İlyas kadına, "Korkma, git yiyeceğini hazırla" dedi, "Yalnız önce bana küçük bir pide yapıp getir. Sonra oğlumla kendin için yaparsın. İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, 'Toprağa yağmur düşünceye dek küpten un, çömlekten yağ eksilmeyecek.'" Kadın gidip İlyas'ın söylediklerini yaptı. Hep birlikte günlerce yiyip içtiler. RAB'bin İlyas aracılığıyla söylediği söz uyarınca, küpten un, çömlekten yağ eksilmedi. Bir süre sonra ev sahibi dul kadının oğlu gittikçe ağırlaşan kötü bir hastalığa yakalandı, sonunda öldü. Kadın İlyas'a, "Ey Tanrı adamı, alıp veremediğimiz nedir?" dedi, "Günahlarımı

Tanrı'ya anımsatıp oğlumun ölümüne neden olmak için mi buraya geldin?" İlyas, "Oğlunu bana ver" diyerek çocuğu kadının kucağından aldı, kaldığı yukarı odaya çıkardı ve yatağına yatırdı. Sonra RAB'be şöyle yalvardı: "Ya RAB Tanrım, neden yanında kaldığım dul kadının oğlunu öldürerek ona bu kötülüğü yaptın?" İlyas üç kez çocuğun üzerine kapanıp RAB'be şöyle dua etti: "Ya RAB Tanrım, bu çocuğa yeniden can ver." RAB İlyas'ın yalvarışını duydu. Çocuk dirilip yeniden yaşama döndü. İlyas çocuğu yukarı odadan indirip annesine verirken, "İşte oğlun yaşıyor!" dedi. Bunun üzerine kadın, "Şimdi anladım ki, sen Tanrı adamısın ve söylediğin söz gerçekten RAB'bin sözüdür" dedi.

YORUM: Bu olaylar Ahav ve İzebel'in İsrail'i yönettiği bir dönemde geçiyor. Sadece putlara tapınmakla kalmayıp, aynı zamanda İzebel ülkedeki tüm peygamberlerin öldürülmesini de buyurmuştu. Halkın bu büyük günahı yüzünden ülkeye üç yıl altı ay yağmur yağmadı ve şiddetli bir kıtlık oldu. Tanrı İlyas'a Sarefat'a gitmesini söylediğinde ihtiyaçlarını karşılayacak birini karşısına çıkaracağını biliyordu, daha da önemlisi İlyas'a çok fazla ihtiyacı olan dul ve fakir biri vardı. Bu kadın Sarefatlı'ydı, yani Tanrı'nın seçilmiş halkından biri değildi. Sarefat bugünkü Lübnan bölgesine yakın bir yerdeydi. Tanrı bu kadının ihtiyaç içinde olduğunun farkındaydı ve bu kadını önemsemi. İhtiyaçlarını karşılaması için İlyas'ı gönderdi. İlyas geldiğinde yiyecek bir şeyleri kalmamıştı. İlyas'ı tanımıyordu, yeteri kadar yiyeceği olmamasına rağmen İlyas'ın sözüne güvenecek kadar imanı vardı ve ona yiyecek bir şeyler hazırlayıp onu doyurdu. En kötü ve zor durumlarda bile Tanrı'ya itaat edecek bir yüreğe sahipti. Kendinde olanın hepsini verdi. **Luka 21:1-4** diyor ki; *"İsa başını kaldırdı ve bağış toplanan yerde bağışlarını bırakan zenginleri gördü. Yoksul bir dul kadının oraya iki bakır para attığını görünce, 'Size gerçeği söyleyeyim' dedi, 'Bu yoksul dul kadın herkesten daha çok verdi. Çünkü bunların hepsi kutuya, zenginliklerinden artanı attılar. Bu kadın ise yoksulluğuna karşın, geçinmek için elinde ne varsa hepsini verdi.'"* Sarefatlı bu dul kadın da İsa'nın bahsettiği bu yoksul dul kadın gibi fakirliğine karşın cömert biriydi. Bazılarımız fakir ve dul olan kadından kalan son yiyeceğini isteyen İlyas'ı tenkit edebiliriz ama burada dikkat etmemiz gereken önemli bir nokta var. Tanrı bizden zor olanı ister ve itaat ettiğimizde ise bizi bereketler. Dul kadın bu olay aracılığıyla yüreğinde Tanrı'ya öncelik verdiğini gösterdi.

Bir süre sonra dul kadının oğlu hastalanıp öldü. Çılgına dönmüş bir halde İlyas'ın yanına giden kadın ağlayarak; *"Günahlarımı Tanrı'ya anımsatıp oğlumun ölümüne neden olmak için mi buraya geldin?"* diye söylendi (**1. Krallar 17:18**). Kadın İlyas'ın yanına gelmesi ile Tanrı'nın dikkatini kendi üzerine çektiğini, Tanrı'nın günahlarını anımsayıp onu cezalandırmak için oğlunu öldürdüğünü düşündü.

İlyas kadının ölen oğlunu alıp odasına götürdü ve hararetle bir şekilde dua etti. Duanın ardından çocuk yeniden hayata döndü. Bu, dul kadının ikinci sınanmasıydı. İlki; yeterince yiyeceği olmamasına rağmen İlyas'a yiyecek bir şeyler hazırlaması, ikincisi ise; oğlunun ölüp tekrar dirilmesi.

İsa havrada Kendisine inanmayan ve O'nu dinleyenlere (Luka 4:26-27) Sarefatlı dul kadın hakkında anlattı. İlyas'ın zamanında birçok dul kadın olmasına rağmen Tanrı onu putperest bir kadına gönderdi. Tanrı her ulustan kaybolmuş halkı ayırt etmeksizin önemser ve herkese merhamet eder ve onlara Kendini tanıtır.

Fakir ve dul bir kadın olmasına rağmen hem cesaretini hem de olgunlaşan imanını gösterdi.

İlyas'ın ölen oğlunu diriltme mucizesi dul kadının hayatında iki şey yaptı; birincisi; İlyas'ın Tanrı Sözü'nü ona anlatması dul kadının Tanrı'ya olan inancını güçlendirdi, ikincisi ise, Kendisine inananlara karşı merhameti ve lütfu bol zengin bir Tanrı olduğunu öğrendi.

Tanrı inanmayanları bile peygamberleri korumak için kullanabilir.

İlyas ile tanışması ve aralarındaki bu sosyal ilişki dul kadını İsrail'in Tanrısı'na inanmaya yöneltti. Bu, diğer inançtan olan insanlarla sosyal ilişki (evlilik hariç) içinde olmak için önemli bir sebeptir.

Kendisi ve oğlu açlık çekerken, kalan son yiyeceğini İlyas için hazırlaması itaat etmenin zor olduğu bir zamanda gösterilen büyük bir itaattir.

Referans ayetler:

1. Krallar 17:9-24

Luka 4:25-26

İZEBEL

1. Krallar 16:29-31 *Yahuda Kralı Asa'nın krallığının otuz sekizinci yılında Omri oğlu Ahav İsrail Kralı oldu ve Samiriye'de yirmi iki yıl krallık yaptı. RAB'bin gözünde kötü olanı yapan Omri oğlu Ahav, kendisinden önceki bütün krallardan daha çok kötülük yaptı. Nevat oğlu Yarovam'ın günahlarını izlemek yetmezmiş gibi, bir de Sayda Kralı Etbaal'ın kızı İzebel'le evlendi. Gidip Baal'a hizmet ederek ona taptı.*

1. Krallar 18:4 *İzebel RAB'bin peygamberlerini öldürdüğünde, Ovadya yüz peygamberi yanına alıp ellişer ellişer mağaralara gizlemiş ve yiyecek, içecek gereksinimlerini karşılamıştı.*

1. Krallar 18:40 *İlyas, "Baal'ın peygamberlerini yakalayın, hiçbirini kaçırmayın" diye onlara buyruk verdi. Peygamberler yakalandı, İlyas onları Kişon Vadisi'ne götürüp orada öldürdü.*

1. Krallar 19:1-3 *Ahav, İlyas'ın bütün yaptıklarını, peygamberleri nasıl kılıçtan geçirdiğini İzebel'e anlattı. İzebel, İlyas'a, "Yarın bu saate kadar senin peygamberlere yaptığını ben de sana yapmazsam, ilahlar bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın" diye haber gönderdi. İlyas can korkusuyla Yahuda'nın Beer-Şeva Kenti'ne kaçıp uşağını orada bıraktı.*

1. Krallar 21:1-19 Yizreel'de Samiriye Kralı Ahav'ın sarayının yanında Yizreelli Navot'un bir bağı vardı. Bir gün Ahav, Navot'a şunu önerdi: "Bağını bana ver. Sarayıma yakın olduğu için orayı sebze bahçesi olarak kullanmak istiyorum. Karşılığında ben de sana daha iyi bir bağ vereyim, ya da istersen değerini gümüş olarak ödeyeyim." Ama Navot, "Atalarımın bana bıraktığı mirası sana vermektan RAB beni esirgesin" diye karşılık verdi. "Atalarımın bana bıraktığı mirası sana vermem" diyen Yizreelli Navot'un bu sözlerine sıkılıp öfkelenen Ahav sarayına döndü. Asık bir yüzle yatağına uzanıp hiçbir şey yemedi. Karısı İzebel yanına gelip, "Neden bu kadar sıkılıyorsun? Neden yemek yemiyorsun?" diye sordu. Ahav karısına şöyle karşılık verdi: "Yizreelli Navot'a, 'Sen bağına gümüş karşılığında bana sat, istersen ben de onun yerine sana başka bir bağ vereyim' dedim. Ama o, 'Hayır, bağına sana vermem' dedi." İzebel, "Sen İsrail'e böyle mi krallık yapıyorsun?" dedi, "Kalk, yemeğini ye, keyfini bozma. Yizreelli Navot'un bağına sana ben vereceğim." İzebel Ahav'ın mührünü kullanarak onun adına mektuplar yazdı, Navot'un yaşadığı kentin ileri gelenleriyle soylularına gönderdi. Mektuplarda şunları yazdı: "Oruç ilan edip Navot'u halkın önüne oturtun. Karşısına da, 'Navot Tanrı'ya ve krala sövdü' diyen iki yalancı tanık koyun. Sonra onu dışarı çıkarıp taşıyarak öldürün." Navot'un yaşadığı kentin ileri gelenleriyle soyluları İzebel'in gönderdiği mektuplarda yazdıklarını uyguladılar. Oruç ilan edip Navot'u halkın önüne oturtular. Sonra iki kötü adam gelip Navot'un karşısına oturdu ve halkın önünde: "Navot, Tanrı'ya ve krala sövdü" diyerek yalan yere tanıklık etti. Bunun üzerine onu kentin dışına çıkardılar ve taşıyarak öldürdüler. Sonra İzebel'e, "Navot taşlanarak öldürüldü" diye haber gönderdiler. İzebel, Navot'un taşlanıp öldürüldüğünü duyar duymaz, Ahav'a, "Kalk, Yizreelli Navot'un sana gümüş karşılığında satmak istemediği bağına sahiplen" dedi, "Çünkü o artık yaşamıyor, öldü." Ahav, Yizreelli Navot'un öldüğünü duyunca, onun bağına almaya gitti. O zaman RAB, Tişbeli İlyas'a şöyle dedi: "Kalk, Samiriyeli İsrail Kralı Ahav'ı karşılamaya git. Şu anda Navot'un bağındadır. Orayı almaya gitti. Ona de ki, RAB şöyle diyor: 'Hem adamı öldürdün, hem de bağına aldın, değil mi? Navot'un kanını köpekler nerede yaladıysa, senin kanını da orada yalayacak.'"

1. Krallar 21:22-23 'Beni öfkelenendirip İsrail'i günaha sürüklediğin için senin ailen de Nevat oğlu Yarovam'ın ve Ahiya oğlu Baaşa'nın ailelerinin akıbetine uğrayacak.' RAB İzebel için de, 'İzebel'i Yizreel Kenti'nin surları dibinde köpekler yiyecek' diyor.

1. Krallar 21:25-29 Ahav kadar, RAB'bin gözünde kötü olanı yaparak kendini satan hiç kimse olmadı. Karısı İzebel onu her konuda kışkırtıyordu. Ahav RAB'bin İsrail halkının önünden kovduğu Amorlular'ın her yaptığına uyararak putların ardınca yürüdü ve iğrenç işler yaptı. Ahav bu sözleri dinledikten sonra, giysilerini yırttı, çula sarınıp oruç tutmaya başladı. Çul içinde yatıp kalkarak, alçakgönüllü bir

yol tuttu. RAB, Tişbeli İlyas'a şöyle dedi: "Ahav'ın önümde ne denli alçakgönüllü davrandığını gördün mü? Bu alçakgönüllülüğünden ötürü yaşamı boyunca ben de onu sıkıntıya sokmayacağım. Ama oğlunun zamanında ailesine sıkıntı vereceğim."

2. Krallar 9:1-10 Peygamber Elişa, peygamberler topluluğundan bir adam çağırıp, "Kemerini kuşan, bu yağ kabını alıp Ramot-Gilat'a git" dedi, "Oraya varınca Nimşi oğlu, Yehoşafat oğlu Yehu'yu ara. Onu kardeşlerinin arasından alıp başka bir odaya götür. Zeytinyağını başına dök ve ona RAB şöyle diyor de: 'Seni İsrail Kralı olarak meshettim.' Sonra kapıyı aç ve koş, oyalanma!" Böylece peygamberin uşağı Ramot-Gilat'a gitti. Oraya vardığında ordu komutanlarının bir arada oturduklarını gördü. "Komutanım, sana bir haberim var" dedi. Yehu, "Hangimize söylüyorsun?" diye sordu. Uşak, "Sana, efendim" diye yanıtladı. Yehu kalkıp eve girdi. Uşak yağı Yehu'nun başına döküp ona şöyle dedi: "İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, 'Seni halkım İsrail'in kralı olarak meshettim. Efendin Ahav'ın ailesini öldüreceksin. Bana hizmet eden peygamberlerin ve bütün kullarımın dökülen kanının öcünü İzebel'den alacağım. Ahav'ın bütün soyu ortadan kalkacak. İsrail'de genç yaşlı Ahav'ın soyundan gelen bütün erkeklerin kökünü kurutacağım. Nevat oğlu Yarovam'la Ahiya oğlu Baaşa'nın ailelerine ne yaptımsa, Ahav'ın ailesine de aynısını yapacağım. Yizreel topraklarında İzebel'in ölüsünü köpekler yiyecek ve onu gömen olmayacak.'" Uşak bunları söyledikten sonra kapıyı açıp kaçtı.

2. Krallar 9:30-37 Sonra Yehu Yizreel'e gitti. İzebel bunu duyunca, gözlerine sürme çekti, saçlarını tarayıp pencereden dışarıyı gözlemeye başladı. Yehu kentin kapısından içeri girince, İzebel, "Ey efendisini öldüren Zimri, barış için mi geldin?" diye seslendi. Yehu pencereye doğru bakıp, "Kim benden yana?" diye bağırdı. İki üç görevli yukarıdan ona baktı. Yehu, "Atın onu aşağı!" dedi. Görevliler İzebel'i aşağıya attılar. Kanı surların ve bedenini çiğneyen atların üzerine sıçradı. Yehu içeri girip yedi, içti. Sonra, "O lanet olası kadını alıp gömün, ne de olsa bir kral kızıdır" dedi. Ama İzebel'i gömmeye giden adamlar başından, ayaklarından, ellerinden başka bir şey bulamadılar. Geri dönüp durumu Yehu'ya bildirdiler. Yehu onlara şöyle dedi: "Kulu Tişbeli İlyas aracılığıyla konuşan RAB'bin sözü yerine geldi. RAB, 'Yizreel topraklarında İzebel'in ölüsünü köpekler yiyecek' demişti. 'İzebel'in leşi Yizreel topraklarına gübre olacak ve kimse, bu İzebel'dir, diyemeyecek.'"

YORUM: İzebel hakkında yazılanları üç ana bölüme ayırabiliriz:

- 1 - Baal'a inananlar ve İsrail'in Tanrısı Yahve'ye inanlar arasındaki çatışma.
- 2 - Ahav'ın Navot'un tarlasını İzebel'in yaptığı hile ile satın alması.
- 3 - Ahav, İzebel ve ailesinin kötü sonu.

Davut öleli yüzyıldan fazla olmuştu. Davut'un oğlu Süleyman tarafından daha da güçlendirilip zenginleşen krallık iki parçaya bölünmüştü. Güney Krallığı Yahuda, Davut'un soyundan gelenler tarafından yönetilirken Kuzey Krallığı, yani İsrail kötü krallar tarafından yönetiliyordu. Bu kötü krallardan biri de Ahav'dı.

İzebel Sayda Kralı'nın kızı, Samiriye Kralı Ahav'ın karısı hem de bir kral annesiydi. Bir kral kızı, bir kral karısı ve bir kral annesi olmasına rağmen hiçbir zaman ne iyi bir anne, ne iyi bir eş, ne de iyi bir yönetici oldu. Bu kadın Baal'a tapınıyordu. Ailesi tarafından putperest olarak yetiştirilmişti, fanatik denecek kadar putperestti. Ahav ile olan evliliğinin sonucu olarak Ahav'ın da tıpkı kendisi gibi Baal'a tapınmasına ve Baal'ı İsrail'in tanrısı yapmasına neden oldu. İstedığı her şeyi yaptırabileceği, her güce ve her imkâna sahip bir kocası vardı.

RAB'bin peygamberlerinin öldürülmelerine ön ayak oldu.

Kocasına hükmedebilen hatta krallığı bile yönlendirebilen güçlü karakter yapısına sahipti. Özellikle en göze çarpan özelliği, İzebel'in yetenekli bir ülke yöneticisi olan kocası Ahav üzerinde hâkimiyet kurmasıydı. Ahav bağı almaya istediği Navot'tan olumsuz yanıt alınca İzebel araya girdi ve kocasının mührünü kullanarak hile ile Navot'u öldürtüp bağı elinden aldı. Ahav bu duruma engel olmadı. Bu yaptıkları RAB'bi çok öfkелendirdi. Buna karşılık daha sonra İlyas'ın peygamberlikte bulunduğu gibi yetmiş oğlu da öldürüldü (2. Krallar 10:7).

Ahav'a bir tapınak, bir sunak, bir de tahta bir put yaptırarak İsrail'de Baal'a tapınanların sayısını yükseltti.

İzebel'in Tanrı'ya olan kını Peygamber İlyas'ın düşmanı olmasına neden oldu. İlyas, Baal'ın peygamberlerini öldürdüğünde Ahav sessiz kalırken, İzebel hemen tepki gösterip İlyas'ı öldürmekle tehdit etti. Peygamberleri yok etmeye çalışırken, aslında Tanrı'yla savaşıyordu. Bu savaşın sonunda Tanrı'nın galip geleceğini hesaba katmamıştı. İsrail'de kanlı bir tarihin yazılmasına neden oldu.

Tanrı'ya bağlanmaktansa, kendini kötülük yapmaya adadı. Sahip olduğu yetkisini ve tüm olanaklarını insanlara yardım etmek yerine onlara kötülük yapmak için kullandı. İsrail'e getirdiği putperestlik inancı, halkın On Buyruğun ilk iki buyruğundan sapmasına neden oldu. **Yasanın Tekrarı 5:7-8**'de RAB; "*Benden başka tanrın olmayacak... Put yapmayacaksın*" demişti.

İzebel'in karakteristik özelliklerini kızı Atalya'da da görebiliriz. Bu gibi insanlar asla başkalarının düşüncesine önem vermezler. Kendilerinin her zaman doğru, diğerlerinin hep yanlış olduğunu düşünürler. Her şeyin kendi istedikleri gibi olmasını isterler ve kendi çıkarları hep ön plandadır. Bu gibi insanlar çevresindekileri daima duygusal yıkıma uğratırlar.

Bir kadının görevi eşini günaha itmek değil, Tanrı'ya yöneltmektir.

Korkunç ölümü yaptığı kötülüklerin ve yanlış yolda olmasının bir sonucuydu.

Referans ayetler:

1. Krallar 16:31, 18:4, 19

1. Krallar 19:1,2 21:1-25

2. Krallar 9:7, 10, 22, 30, 37

2. Krallar 10:13

Vahiy 2:20

2. KRALLAR

DUL KADIN

2. Krallar 4:1-7 Bir gün, peygamber topluluğundan bir adamın karısı gidip Elisha'ya şöyle yakardı: "Efendim, kocam öldü! Bildiğin gibi RAB'be tapınırdı. Şimdi bir alacaklısı geldi, iki oğlumu benden alıp köle olarak götürmek istiyor." Elisha, "Senin için ne yapsam?" diye karşılık verdi, "Söyle bana, evinde neler var?" Kadın, "Azıcık zeytinyağı dışında, kulunun evinde hiçbir şey yok" dedi. Elisha, "Bütün komşularına git, ne kadar boş kapları varsa iste" dedi, "Sonra oğullarınla birlikte eve git. Kapıyı üzerinize kapayın ve bütün kapları yağla doldurun. Doldurduklarınızı bir kenara koyun." Kadın oradan ayrılıp oğullarıyla birlikte evine gitti, kapıyı kapadı. Oğullarının getirdiği kapları doldurmaya başladı. Bütün kaplar dolunca oğullarından birine, "Bana bir kap daha getir" dedi. Oğlu, "Başka kap kalmadı" diye karşılık verdi. O zaman zeytinyağının akışı durdu. Kadın gidip durumu Tanrı adamı Elisha'ya bildirdi. Elisha, "Git, zeytinyağını sat, borcunu öde" dedi, "Kalan parayla da oğullarınla birlikte yaşamını sürdür."

YORUM: Bu dul kadın on oymağın bulunduğu Kuzey Krallığı'nda, yani İsrail'de yaşıyordu. O zamanlarda İsrail'i, Baal'a tapınmayı resmi bir duruma getiren Ahav ve İzebel'in oğlu Yoram yönetiyordu. Ahav'ın ölümünden sonra Moavlılar ile İsrail arasında savaş çıktı. İsrail'in ruhsal durumu hiç iyi değildi. Bu kadının kocası bu savaş sırasında ölmüş olabilir. Kocasını peygamber soyundan geliyordu. Ölürken arkasında dul bir kadın, iki oğul ve bir de karısının ödeyemeyeceği bir borç bıraktı. Alacaklılar kapıya geldiğinde çok çaresiz bir durumdaydı. Kocasını kaybettiği yetmezmiş gibi oğullarını da kaybetmek üzereydi. Elisha ve yaptığı mucizeler hakkında duymuştu. Yol gösterip yardım edebileceği ümidiyle Elisha'ya gitti. Aslında doğru bir yerden yardım istedi. Problemlerle yüzleştiği zaman nereye gitmesi ve kimden yardım istemesi gerektiğini çok iyi biliyordu. Elisha ona gidip komşularından boş kap alıp zeytinyağını onlara boşaltmasını söylediğinde kadın hemen dediğini yaptı. Bu davranışıyla Tanrı'nın onun için bir mucize gerçekleştireceğine dair güveni olduğunu görüyoruz.

Elindeki bitmek üzere olan zeytinyağını kaplara dökmeye başladı, bütün kaplar doluncaya kadar zeytinyağı eksilmeden akmaya devam etti. RAB az olanı çoğalttır. Aynen İsa'nın iki balık, beş ekmek ile beş bin kişiyi doyurduğu ve arta kalanlardan on iki sepet dolusu topladıkları gibi (Luka 9:10-17). Bu olayda imanın büyük bir rolü vardır. Dul kadın Elisha'nın dediklerini yerine getirerek imanını gösterdi. İman Tanrı'nın bereketlerine açılan bir kapıdır. İman ne kadar ise berekette o kadar olur.

Referans ayetler:

2. Krallar 4:1-7

ŞUNEMLİ ZENGİN KADIN

2. Krallar 4:8-20 Elişa bir gün Şunem'e gitti. Orada zengin bir kadın vardı. Elişa'yı yemeğe alıyordu. O günden sonra Elişa ne zaman Şunem'e gitse, yemek için oraya uğradı. Kadın kocasına, "Bize sık sık gelen bu adamın kutsal bir Tanrı adamı olduğunu anladım" dedi, "Gel, damda onun için küçük bir oda yapalım; içine yatak, masa, sandalye, bir de kandil koyalım. Bize geldiğinde orada kalsın." Bir gün Elişa geldi, yukarı odaya çıkıp uzandı. Uşağı Gehazi'ye, "Şunemli kadını çağır" dedi. Gehazi kadını çağırdı. Kadın gelince, Elişa Gehazi'ye şöyle dedi: "Ona de ki, 'Bizim için katlandığın bunca zahmetlere karşılık ne yapabilirim? Senin için kralla ya da ordu komutanıyla konuşayım mı?'" Kadın, "Ben halkımın arasında mutlu yaşıyorum" diye karşılık verdi. Elişa, "Öyleyse ne yapabilirim?" diye sordu. Gehazi, "Kadının oğlu yok, kocası da yaşlı" diye yanıtladı. Bunun üzerine Elişa, "Kadını çağır" dedi. Gehazi kadını çağırdı. Kadın gelip kapının eşiğinde durdu. Elişa, kadına, "Gelecek yıl bu zaman kucağında bir oğlun olacak" dedi. Kadın, "Olamaz, efendim!" diye karşılık verdi, "Sen ki bir Tanrı adamısın, lütfen kuluna yalan söyleme!" Ama kadın gebe kaldı ve bir yıl sonra, Elişa'nın söylediği günlerde bir oğul doğurdu. Çocuk büyüdü. Bir gün orakçıların başında bulunan babasının yanına gitti. "Başım ağrıyor, başım!" diye bağırmaya başladı. Babası uşağına, "Onu annesine götür" dedi. Uşak çocuğu alıp annesine götürdü. Çocuk öğlene kadar annesinin dizlerinde yattıktan sonra öldü.

Kadın, "Karmel Dağı'na varıp Tanrı adamının yanına çıktı..." (2. Krallar 4:25).

2. Krallar 4:28-29 Kadın ona, "Efendim, ben senden çocuk istedim mi?" dedi, "Beni umutlandırma demedim mi?" Elişa Gehazi'ye, "Hemen kemerini kuşan, değneğimi al, koş" dedi, "Biriyle karşılaşırsan selam verme, biri seni selamlarsa karşılık verme. Git, değneğimi çocuğun yüzüne tut."

2. Krallar 4:31-37 Gehazi önden gidip değneği çocuğun yüzüne tuttu, ama ne bir ses vardı, ne de bir yanıt. Bunun üzerine Gehazi geri dönüp Elişa'yı karşıladı ve ona, "Çocuk dirilmedi" diye haber verdi. Elişa eve vardığında, çocuğu yatağında ölü buldu. İçeri girdi, kapıyı kapayıp RAB'be yalvarmaya başladı. Sonra ağız çocuğun ağızının, gözleriyle elleri de çocuğun gözleriyle ellerinin üzerine gelecek biçimde yatağa, çocuğun üzerine kapandı. Çocuğun bedeni ısınmaya başladı. Elişa kalkıp odanın içinde sağa sola gezindi, sonra yine dönüp çocuğun üzerine kapandı. Çocuk yedi kez aksırdı ve gözlerini açtı. Elişa Gehazi'ye, "Şunemli kadını çağır" diye seslendi. Gehazi kadını çağırdı. Kadın gelince, Elişa, "Al oğlunu" dedi. Kadın Elişa'nın ayaklarına kapandı, yerlere kadar eğildi, sonra çocuğunu alıp gitti.

2. Krallar 8:1-6Elişâ, oğlunu diriltmiş olduğu Şunemli kadına şöyle demişti: “Kalk, ailenle birlikte buradan git, geçici olarak kalabileceğin bir yer bul. Çünkü RAB ülkeye yedi yıl sürecek bir kıtlık göndermeye karar verdi.” Kadın Tanrı adamının öğüdüne uyarak ailesiyle birlikte kalkıp Filist ülkesine gitti ve orada yedi yıl kaldı. Yedi yıl sonra Filist’ten döndü. Evini, tarlasını geri almak için kraldan yardım istemeye gitti. O sırada kral Tanrı adamının uşağı Gehazi’yle konuşuyor, “Bana Elişâ’nın yaptığı bütün mucizeleri anlat” diyordu. İşte Gehazi tam Elişâ’nın ölüyü nasıl dirilttiğini krala anlatırken, oğlu diriltilen kadın eviyle tarlasını geri almak için kraldan yardım istemeye geldi. Gehazi krala, “Efendim kral, sözünü ettiğim kadın budur. Yanındaki oğlu da Elişâ’nın dirilttiği çocuktur” dedi. Kral kadına sorunca kadın her şeyi anlattı. Bunun üzerine kral bir görevli çağırıp şu buyruğu verdi: “Bu kadına her şeyini, ülkeden ayrıldığı günden bugüne kadar biriken bütün geliriyle birlikte tarlasını geri verin.”

YORUM: Kendi toplumunun ileri gelenlerinden saygı gören biriydi. Kutsal Kitap böyle tarif eder. Debora lider ruhlu, Hanna dua eden bir kadın, Avigayil akıllı biri diye tasvir edilirken Şunemli bu kadın ise zengin ve saygın biri olarak tasvir edilir. Bu da bize Kutsal Kitap’ın kadınlara bakış açısıyla ilgili güzel bir resim çizer.

Çok iyi ve şefkatli bir yüreğe sahipti. Bu şefkatini ve zenginliğini Peygamber Elişâ’yı evinde ağırlamak için kullandı. Bu davranışının karşılığı olarak RAB onu bir çocukla bereketledi. **Matta 10:41** “Bir peygamberi peygamber olduğu için kabul eden, peygambere yaraşan bir ödül alacaktır...” diyor. Şayet çocuğu olmasaydı kocası ölünce bütün sahip olduğu şeyler kocasının yakın akrabalarına kalacaktı. Nelere sahip olduğumuzun pek bir önemi yok, sahip olduklarımızı ne için ve hangi amaçlarla kullandığımız önemli.

Krallar kitabının üçüncü isimli kadınıdır. Dul değil fakat çocuksuzdu. Kocasıyla birlikte Elişâ’ya bir oda hazırlayarak eşsiz bir misafirperverlik örneği gösterdiler. Elişâ kadına kral tarafından isteğinin yerine getirilebileceğini söylediğinde kadın alçakgönüllü bir şekilde halkın arasında mutlu olduğunu belirtti. Elişâ’nın hizmetkârı Gehazi kadının oğlu olmadığını söylediğinde peygamber Elişâ’nın söylediği sözler gerçeğe dönüştü. Elişâ’ya verdiği tepki ilk bakışta biraz tuhaf gelse de çocuk istemediğinden değil, hayatın ona verdikleriyle mutlu olmaya çalışan biri olduğundandı. Belki de düşündüğü bir şeyi isteyip de elde edememekten çok korkuyordu. Ama “Tanrı, bizde etkin olan kudretiyle, dilediğimiz ya da düşündüğümüz her şeyden çok daha fazlasını yapabilecek güçtedir” (Efesliler3:20).

Oğlunun ölümünden hemen sonra aceleyle Elişâ’ya gitti. Onu bulduğunda ona; “Efendim, ben senden çocuk istedim mi? Beni umutlandırma demedim mi?” demesi (**2. Krallar 4:28**), üzüntüsünün ne kadar derin olduğunu gösterir. Elişâ’nın ona ümit vermesine kadar kendince ümitsiz yaşamayı hedef edinmiş biriydi. Ona ümit vermiş ve bir oğlu olmuştu fakat şimdi oğlu ölmüştü. Şimdiki acısı çocuk olmadan önceki acısından daha büyüktü ama Şunemli zengin kadının öyküsü burada bitmiyor. Tanrı, çocuğu Elişâ aracılığıyla tekrar hayata ve annesinin kollarına döndürdü. Kadın bu

olayla çok önemli bir ders öğrendi. Neydi bu ders? Yalnızca mantıkla yaşamak yanlıştır. Şunemli kadın gibi 'Eğer bir şey istemezsem, elde edemeyince üzülmem, bir şeyim yoksa onun kaybindan dolayı acı çekmem'diye düşünebiliriz. Böyle bir hayat katıksız ve boştur. Tanrı bizi boyun eğip katlanmaktan çok, ümit ve beklenti dolu bir hayata çağırıyor. Ümitle yaşamak bize hayal kırıklığı acısı yaşatsa ve her kazancın bize muhtemel kayıp getirmesi bir gerçekse de Tanrı'nın bize her konuda rehberlik etmesi ve koruması da bir gerçektir.

Referans ayetler:

2. Krallar 4:8-37; 8:1-6

NAAMAN'IN HİZMETÇİSİ

2. Krallar 5:1-14 *Aram Kralı'nın ordu komutanı Naaman efendisinin gözünde saygın, değerli bir adamdı. Çünkü RAB onun aracılığıyla Aramlılar'ı zafere ulaştırmıştı. Naaman yiğit bir askerdi, ama bir deri hastalığına yakalanmıştı. Aramlılar düzenledikleri akınlar sırasında İsrail'den küçük bir kıızı tutsak almışlardı. Bu kız Naaman'ın karısının hizmetine verilmişti. Bir gün hanımına, "Keşke efendim Samiriye'deki peygamberin yanına gitse! Peygamber onu deri hastalığından kurtarırdı" dedi. Naaman gidip İsraili kızın söylediklerini efendisi krala anlattı. Aram Kralı şöyle karşılık verdi: "Kalk git, seninle İsrail Kralı'na bir mektup göndereceğim." Naaman yanına on talant gümüş, altı bin şekel altın ve on takım giysi alıp gitti. Mektubu İsrail Kralı'na verdi. Mektupta şunlar yazılıydı: "Bu mektupla birlikte sana kulum Naaman'ı gönderiyorum. Onu deri hastalığından kurtarmanı dilerim." İsrail Kralı mektubu okuyunca giysilerini yırtıp şöyle haykırdı: "Ben Tanrı mıyım, can alıp can vereyim? Nasıl bana bir adam gönderip onu deri hastalığından kurtar der? Görüyor musunuz, açıkça benimle kavga çıkarmaya çalışıyor!" İsrail Kralı'nın giysilerini yırttığını duyan Tanrı adamı Elişa ona şu haberi gönderdi: "Neden giysilerini yırttın? Adam bana gelsin, İsrail'de bir peygamber olduğunu anlasın!" Böylece Naaman atları ve savaş arabalarıyla birlikte gidip Elişa'nın evinin kapısı önünde durdu. Elişa ona şu haberi gönderdi: "Git, Şeria Irmağı'nda yedi kez yıkan. Tenin eski halini alacak, tertemiz olacaksın." Gelgelelim Naaman oradan öfkeyle ayrıldı. "Sandım ki dışarı çıkıp yanıma gelecek, Tanrısı RAB'bi adıyla çağırarak eliyle hastalıklı derime dokunup beni iyileştirecek" dedi, "Şam'ın Avana ve Farpar ırmakları İsrail'in bütün ırmaklarından daha iyi değil mi? Oralarda yıkanıp paklanamaz mıydım sanki?" Sonra öfkeyle dönüp gitti. Naaman'ın görevlileri yanına varıp, "Efendim, peygamber senden daha zor bir şey istemiş olsaydı, yapmaz mıydın?" dediler, "Oysa o sana sadece, 'Yıkan, temizlen' diyor." Bunun üzerine Naaman Tanrı adamının sözü uyarınca gidip Şeria Irmağı'nda yedi kez suya daldı. Teni eski haline döndü, bebek teni gibi tertemiz oldu.*

YORUM: Kutsal Kitap'taki başka isimsiz, aynı zamanda çok değerli kişilerden biridir. Aramlılar'ın İsrail'e yaptığı baskında ele geçirilmiş ve sonradan ordu komutanı Naaman'ın karısının hizmetine verilmişti. İsrail'den nasıl ve kimler tarafından kaçırıldığını bilmiyoruz. Belki komutan Naaman ya da diğer askerler tarafından kaçırıldı. Ailesinden koparılıp yabancı bir yerde yaşamaya zorlanmıştı. Naaman başarılı, bir o kadar da sevilen biriydi fakat deri hastalığı ile başı dertteydi. Büyük ihtimalle cüzamdı.⁵ Cüzam bir çeşit deri hastalığıdır, cilde ve sinirlere hasar verir. Cüzam olan bir kişinin cildinde yaralar, biçim bozuklukları oluşur. O tarihlerde tedavisi olmayan bir hastalıktı ve başkalarına bulaşmasını engellemek için toplumdan uzak ve onlar için ayrılmış yerlerde yaşarlardı.

Naaman yüksek rütbesine ve zenginliğine rağmen ümitsiz bir durumdaydı. Küçük hizmetçi kız efendisinin bu durumuna üzülmüş olacak ki hanımına gidip; *“Keşke efendim Samiriye'deki peygamberin yanına gitse! Peygamber onu deri hastalığından kurtarırdı”* dedi (**2. Krallar 5:3**). Aslında ailesinden ayrılmak zorunda bırakılıp köleleştirildiği için onlara kin ve öfke besleyebilirdi fakat bu aileye değer verdi, onları önemsendi. Efendisine acıdı. Tanrı'ya inanan bu kız Tanrı hakkındaki bilgilerini bu insanlara anlattı. İçindeki ışığı tahıl ölçüğünün altına koymak yerine diğerleriyle paylaşmakta bir sakınca görmedi. **Matta 5:15** *“Kimse kandil yakıp tahıl ölçüğünün altına koymaz. Tersine, kandillğe koyar; evdekilerin hepsine ışık sağlar.”*

Hanımının gözünde değerliydi, öyle olmazsa söylediğine pek önem verilmezdi. Küçük köle kızın söylediği gibi Naaman yola çıktı, Elişa'nın evinin önüne geldiğinde büyük bir beklenti ve heyecan içindeydi. Elişa kapısının önüne kadar gelen bu önemli kişiyi umursuyor gibi görünmedi, tek yaptığı birini gönderip Şeria Irmağı'nda yedi kez yıkanmasını söylemek oldu.

Naaman, peygamber Elişa'nın yanına gelmemesine çok öfkelenmiş ve dediklerini yapmak istemedi, çünkü bir komutan olarak gururunun incindiğini düşündü. Ona göre Elişa'nın verdiği talimatlar mantıksız ve saçmaydı. Görevlileri peygamberin dediğini yapması için onu ikna ettiler çünkü peygamberin ondan yapmasını istediği çok basit bir şeydi. Naaman yıkanmak için ırmağa girdi, bir kez suya battı çıktı, ikinci kez batıp çıktı, üçüncü kez suya batıp çıktı ve hala iyileşmemişti. Vazgeçmeyip sabırla yedi kez suya batıp çıktı ve hem hastalığı hem de yüreği iyileşti. İyileşmenin verdiği sevinçle Elişa'nın yanına gelip ona armağanlar sunmak istedi fakat Elişa bunları kabul etmedi çünkü Naaman'ı iyileştirenin kendisi değil Tanrı olduğunu biliyordu.

Küçük bir kız çocuğu hayatının tamamen değişmesinde büyük bir rol oynadı.

Naaman'ın mucize bir şekilde iyileşmesi onu Tanrı'ya inanan biri olmaya yönlendirdi. Bütün bunlar Tanrı'ya ve Tanrı adamının gücüne inanan küçük bir kızın tanıklığıyla oldu.

Naaman ve karısı köle kızın söylediklerini dikkate alan alçakgönüllü insanlardı. Kutsal Kitap bize alçakgönüllü olmayı öğütler. İsa'nın dediği gibi *“...Aranızda en büyük olan, en küçük gibi olsun; yöneten, hizmet eden gibi olsun”* (**Luka 22:26**).

Diğer bir nokta ise; biz büyükler bazen çocukları pek dikkate almayabiliyoruz. Çocuklara küçük oldukları için şefkatle, geleceğin büyükleri olacakları için de saygıyla

yaklaşmalıyız. **Matta 18:2-5**'te şöyle yazıyor; “İsa, yanına küçük bir çocuk çağırdı, onu orta yere dikip şöyle dedi: doğrusunu söyleyeyim, yolunuzdan dönüp küçük çocuklar gibi olmazsanız, Göklerin Egemenliği'ne asla giremezsiniz. Kim bu çocuk gibi alçakgönüllü olursa, Göklerin Egemenliği'nde en büyük odur. Böyle bir çocuğu benim adım uğruna kabul eden, beni kabul etmiş olur.”

Bu küçük ve köle kız putperest bir toplumda yaşadığı halde asla onlar gibi olmadı. İçindeki ışığı gizlemeyip onlarla paylaştı. **Luka 8:16** diyor ki; “Hiç kimse kandil yakıp bunu bir kapla örtmez, ya da yatağın altına koymaz. Tersine, içeri girenler ışığı görsünler diye onu kandilliğe koyar.”

Referans ayetler:

2. Krallar 5:2, 3

NAAMAN'IN KARISI

2. Krallar 5:1-4 Aram Kralı'nın ordu komutanı Naaman efendisinin gözünde saygın, değerli bir adamdı. Çünkü RAB onun aracılığıyla Aramlılar'ı zafere ulaştırmıştı. Naaman yiğit bir askerdi, ama bir deri hastalığına yakalanmıştı. Aramlılar düzenledikleri akınlar sırasında İsrail'den küçük bir kıızı tutsak almışlardı. Bu kız Naaman'ın karısının hizmetine verilmişti. Bir gün hanımına, “Keşke efendim Samiriye'deki peygamberin yanına gitse! Peygamber onu deri hastalığından kurtarırdı” dedi. Naaman gidip İsraili kızın söylediklerini efendisi krala anlattı.

2. Krallar 5:9-10 Böylece Naaman atları ve savaş arabalarıyla birlikte gidip Elişa'nın evinin kapısı önünde durdu. Elişa ona şu haberi gönderdi: “Git, Şeria Irmağı'nda yedi kez yıkan. Tenin eski halini alacak, tertemiz olacaksın.

2. Krallar 5:14 Bunun üzerine Naaman Tanrı adamının sözü uyarınca gidip Şeria Irmağı'nda yedi kez suya daldı. Teni eski haline döndü, bebek teni gibi tertemiz oldu.

YORUM: İsmi, kendisi ve kocasıyla olan ilişkisi hakkında detaylı bir bilgi yazmıyor. Kocasını Aram'da başarılı bir ordu komutanıydı fakat deri hastalığı vardı.

Kendisine hizmet eden İsraili bir hizmetçisi vardı. Bu hizmetçi kıza iyi davrandı öyle ki onun saygısını, sevgisini kazandı. Hizmetçi kız ona kocasını iyileştirebilecek bir peygamber olduğunu söylediğinde herhalde çok heyecanlanıp sevinmiştir. Hizmetçisini ciddiye alıp anlattıklarını kocasına ilettiler. Kocasının iyileşmesine aracı oldu.

Referans ayet:

2. Krallar 5:2

KITLIKTAKİ İKİ KADIN

1. Krallar 6:24-33 *Bir süre sonra, Aram Kralı Ben-Hadat bütün ordusunu toplayıp İsrail'e girdi ve Samiriye'yi kuşattı. Samiriye'de büyük bir kıtlık oldu. Kuşatma sonunda bir eşek kellesinin fiyatı seksen şekel gümüşe, dörtte bir kav güvercin gübresinin fiyatı ise beş şekel gümüşe çıktı. İsrail Kralı surların üzerinde yürürken, bir kadın, "Efendim kral, bana yardım et!" diye seslendi. Kral, "RAB sana yardım etmiyorsa, ben nasıl yardım edebilirim ki?" diye karşılık verdi, "Buğday mı, yoksa şarap mı istersin? Derdin ne?" Kadın şöyle yanıtladı: "Geçen gün şu kadın bana dedi ki, 'Oğlunu ver, bugün yiyelim, yarın da benim oğlumu yeriz.' Böylece oğlumu pişirip yedik. Ertesi gün ona, 'Oğlunu ver de yiyelim' dedim. Ama o, oğlunu gizledi." Kadının bu sözlerini duyan kral giysilerini yırttı. Surların üzerinde yürürken, halk onun giysilerinin altına çul giydiğini gördü. Kral, "Eğer bugün Şafat oğlu Elişa'nın başı yerinde kalırsa, Tanrı bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın!" dedi. Elişa o sırada halkın ileri gelenleriyle birlikte evinde oturuyordu. Kral önden bir haberci gönderdi. Ama daha haberci gelmeden, Elişa ileri gelenlere, "Görüyor musunuz caniyi?" dedi, "Kalkmış, başımı kestirmek için adam gönderiyor! Haberci geldiğinde kapıyı kapayın, onu içeri almayın. Çünkü ardından efendisi kral da gelecek." Elişa konuşmasını bitirmeden, haberci yanına geldi ve "Bu felaket RAB'dendir" dedi, "Neden hâlâ RAB'bi bekleyeyim?"*

YORUM: Bu olay o dönemde yaşanan kıtlığın ne kadar şiddetli olduğunu gösterir. Okurken insanın kanını donduran, içini ürperten bir öyküdür. Aslında bu öykü kral ile peygamber arasındaki çatışmalar arasında kalmış iki kadının öyküsüdür.

Samiriye, Aram Kralı tarafından kuşatılmıştı ve halk büyük bir baskı altındaydı. Halkın yiyeceği kalmamış, perişan durumlardaydı. Bir gün kral surların üzerindeyken oğlu yenen kadın krala seslendi. Kadına isteğini sorduğunda kralın duyduğu Kutsal Kitap'taki en korkunç olaylardan biriydi. Kral bu olay karşısında dehşete kapılıp giysilerini yırttı. Bu olayı düzeltemediğinden dolayı peygamber Elişa'yı suçladı ve onu öldürmek için ant içti.

İsrail kralının adı geçmemektedir.

Kadın kraldan diğer kadının çocuğunu getirip yemek olarak sunmasını emretmesini istedi ama bunu söylemekten mi korktu? Yoksa kralı da böyle korkunç bir olaya dâhil mi etmek istedi? O dönemde çocuklarını putlara kurban olarak sunmalarına karşın asla kurban olanın etinden yemezlerdi ama burada çocuğu için canını bile verebilecek olan bir anne değil, çocuğunun etini yiyen bir anne var. Kadının anlattıkları karşısında kral dehşete kapıldı ve çok öfkelenildi. Öfkesi kadına karşı değildi. Kadını neden cezalandırmadı? Kral öfkesini tamamen Peygamber Elişa'ya yöneltti, "Eğer bugün Şafat oğlu Elişa'nın başı yerinde kalırsa, Tanrı bana aynısını, hatta daha kötüsünü yapsın!" dedi (**2. Krallar 6:31**). Kral aslında tüm bu olayların sebebinin İsrail'in günahı olduğunu anlamadı. Musa İsrailoğulları'yla ilgili şöyle peygamberlikte

bulunmuştu; **Yasa'nın Tekrarı 28:48** "RAB'bin üzerinize göndereceği düşmanlara kölelik edeceksiniz. Aç, susuz, çıplak kalacaksınız; her şeye gereksinim duyacaksınız. RAB sizi yok edinceye dek boynunuza demir boyunduruk vuracak." Ve **Yasa'nın Tekrarı 28:53** "Kuşatma sırasında düşmanınızın vereceği sıkıntıdan rahminizin meyvesini, Tanrınız RAB'bin verdiği oğulların, kızların etini yiyeceksiniz."

Referans ayetler:

2. Krallar 6:24-31

ATALYA

2. Krallar 8:26 Ahazyaya yirmi iki yaşında kral oldu ve Yerusolim'de bir yıl krallık yaptı. Annesi İsrail Kralı Omri'nin torunu Atalya'ydı.

2. Krallar 8:27 Ahazyaya evlilik yoluyla Ahav'a akraba olduğu için Ahav ailesinin yolunu izledi ve onlar gibi RAB'bin gözünde kötü olanı yaptı.

2. Krallar 11:1-16 Ahazyaya'nın annesi Atalya, oğlunun öldürüldüğünü duyunca, kral soyunun bütün bireylerini yok etmeye çalıştı. Ne var ki, Kral Yehoram'ın kızı, Ahazyaya'nın üvey kızkardeşi Yehoşeva, Ahazyaya oğlu Yoaş'ı kralın öldürülmek istenen öteki oğullarının arasından alıp kaçırdı ve dadısıyla birlikte yatak odasına gizledi. Çocuğu Atalya'dan gizleyerek kurtarmış oldu. Atalya ülkeyi yönetirken, çocuk altı yıl boyunca RAB'bin Tapınağı'nda dadısıyla birlikte gizlendi. Yedinci yıl Yehoyada haber gönderip Karyalılar'ın ve muhafızların yüzbaşılarını çağırttı. Onları RAB'bin Tapınağı'nda toplayarak onlarla bir antlaşma yaptı. Hepsine RAB'bin Tapınağı'nda ant içirdikten sonra kralın oğlu Yoaş'ı kendilerine gösterdi. Onlara şu buyrukları verdi: "Şabat Günü göreve gidenlerin üçte biri kral sarayını koruyacak, üçte biri Sur Kapısı'nda, üçte biri de muhafızların arkasındaki kapıda bulunacak. Sırayla tapınak nöbeti tutacaksınız. Şabat Günü görevleri biten öbür iki bölükteki askerlerin tümü RAB'bin Tapınağı'nın çevresinde durup kralı koruyacak. Herkes yalın kılıç kralın çevresini sarsın, yaklaşan olursa öldürün. Kral nereye giderse, ona eşlik edin." Yüzbaşılar Kâhin Yehoyada'nın buyruklarını tam tamına uyguladılar. Şabat Günü göreve gidenlerle görevi biten adamlarını alıp Yehoyada'nın yanına gittiler. Kâhin RAB'bin Tapınağı'ndaki Kral Davut'tan kalan mızraklarla kalkanları yüzbaşılara dağıttı. Kralı korumak için sunağın ve tapınağın çevresine tapınağın güneyinden kuzeyine kadar silahlı muhafızlar yerleştirildi. Yehoyada kralın oğlu Yoaş'ı dışarı çıkarıp başına taç koydu. Tanrı'nın Yasası'nı da ona verip krallığını ilan ettiler. Onu meshedip alkışlayarak, "Yaşasın kral!" diye bağırdılar. Atalya muhafızlarla halkın çıkardığı gürültüyü duyunca, RAB'bin Tapınağı'nda toplananların yanına gitti. Baktı, kral geleneğe uygun olarak sütunun yanında duruyor; yüzbaşılar, borazan çalanlar çevresine toplanmış. Ülke halkı sevinç içindeydi, borazanlar çalınıyordu. Atalya giysilerini yırtarak, "Hainlik! Hainlik!"

diye bağırdı. Kâhin Yehoyada yüzbaşılara, “O kadını aradan çıkarın. Ardından kim giderse kılıçtan geçirin” diye buyruk verdi. Çünkü kadının RAB’bin Tapınağı’nda öldürülmesini istemiyordu. Atalya yakalandı ve sarayın At Kapısı’na götürülüp öldürüldü.

YORUM: Atalya; bir ihtimal İsrail’in en kötü yöneticilerinden kral Ahav ve İzebel’in kızı, Yoram’ın ise kız kardeşiydi. Yahuda Kralı Yehoram ile evliydi. Kocasını Yehoram sekiz yıl Yahuda krallığı yaptı. Yehoram öldükten sonra yerine oğlu Ahazya kral oldu. Oğlunun kral olmasıyla büyük bir güce ve yetkiye sahip oldu ancak oğlu kral olduktan bir yıl sonra öldürüldü. Oğlunun öldürüldüğünü duyan Atalya kralın soyundan gelen bütün varisleri kendisine karşı tehdit unsuru olmamaları için öldürmeye karar verdi. Bu davranışıyla annesi İzebel’e ne kadar çok benzediğini gösterir. Aynı zamanda RAB’bin İlyas Peygamber aracılığıyla babasına bildirilen lanetler yerine gelmiş oldu. **1. Krallar 21:21-22** “RAB diyor ki, ‘Seni sıkıntılara sokacak ve yok edeceğim. İsrail’de senin soyundan gelen genç yaşlı bütün erkeklerin kökünü kurutacağım. Beni öfkelenendirip İsrail’i günaha sürüklediğin için senin ailen de Nevat oğlu Yarovam’ın ve Ahiya oğlu Baaşa’nın ailelerinin akıbetine uğrayacak.’” Aslında İzebel’in bu kararı İsa Mesih’in soyunu yok etmeye yönelik Şeytan’ın saldırısıydı fakat Tanrı bu soyun yok edilemeyeceğinin garantisini veriyor ve **Yaratılış 3:15**’de şöyle diyor: “...Onun soyu senin başını ezecek...” Kralın ailesi yok edilmeye çalışılırken tahtı ele geçirip ülkeyi altı yıl boyunca yönetti. Tahtı ele geçirmek için torunlarını bile öldürtecek kadar gözü dönmüştü. Yahuda’nın güçlü ve tek kadın hükümdarıydı. Bu süre içinde kralın ailesinden yalnızca biri Yehoşeva tarafından saklanıp kurtuldu. Yehoşeva Atalya’nın üvey kızıydı (2. Tarihler 22:11). Yehoşeva’nın Yoaş’ı babaannesi Atalya’nın zulmünden kurtarması ilginçtir. Atalya tüm aile üyelerini yok edecekti fakat Tanrı Davut ile yaptığı anlaşma gereği Yoaş’ı korudu. Kurtulan Yoaş yedi yaşına geldiğinde Kâhin Yehoyada, Atalya’ya karşı bir darbe hazırladı. Atalya, Yoaş’ın kral olarak atandığını, bütün halkın onun arkasında olduğunu görünce paniğe kapıldı ve “*Hainlik! Hainlik!*” diye bağırdı (**2. Krallar 11:14**). Aslında hainliği yapan ve tahtı gasp eden kendisiydi. Atalya tapınağın dışında öldürüldü.

Atalya kendini putperestliğe adanmıştı. Hem kocası Yehoram hem de oğlu Ahazya’nın yüreğini RAB’den uzaklaştırdı. Atalya da peygamberleri öldürten annesi İzebel gibi RAB’be tapınmayı yok edip yerine Baal’a tapınmaya kararlıydı. Kutsal Kitap’taki metinlerden Atalya’nın kocası ve oğluna sözünü geçiren güçlü bir kadın olduğu belirgindir. Büyük bir istekle Atalya’nın kötü yollarını ve inancını benimsediler.

Davut’un tahtına oturan ilk ve tek kadındı.

Atalya’nın kocası Yehoram Tanrı yolunda yürüyen kral Yehoşafat’ın oğluydu. Yehoşafat’ın politik nedenlerle oğlunu Atalya ile evlendirmesi en büyük hatasıydı. Oğlunu ve ailesini, kendini kötülüğe adanmış bir kadının eline teslim etmesi onların sonunu hazırladı.

Referans ayetler:

2. Krallar 8:26; 11:1-20

2. Tarihler 22; 23; 24:7

YEHÖŞEVA

2. Krallar 11:1-3 *Ahazy'a'nın annesi Atalya, oğlunun öldürüldüğünü duyunca, kral soyunun bütün bireylerini yok etmeye çalıştı. Ne var ki, Kral Yehoram'ın kızı, Ahazy'a'nın üvey kızkardeşi Yehoşeva, Ahazy'a oğlu Yoaş'ı kralın öldürülmek istenen öteki oğullarının arasından alıp kaçırdı ve dadısıyla birlikte yatak odasına gizledi. Çocuğu Atalya'dan gizleyerek kurtarmış oldu. Atalya ülkeyi yönetirken, çocuk altı yıl boyunca RAB'bin Tapınağı'nda dadısıyla birlikte gizlendi.*

YORUM: Yahuda Kralı Ahazy'a kötü bir yöneticiydi çünkü annesi Atalya tarafından kötü yönlendiriliyordu. Yehoram'ın kızı, Ahazy'a'nın üvey kız kardeşiydi. Öldürülmekten kurtardığı küçük Yoaş'ın halasıydı. Kraliyet ailesinin bir üyesi olmasına rağmen, babası, kardeşi ve üvey annesi Atalya gibi değildi. Küçük Yoaş'a şefkatli davrandı. Onu koruma pahasına kendi hayatını tehlikeye attı.

Yehoşeva, Başkâhin Yehoyada ile evliydi. Yaptığı işlere ve davranışlarına bakacak olursak kocasının hizmet ettiği Tanrı'ya inanıyordu. Tanrı, Davut'un soyunu korumak için Yehoşeva'nın yüreğini Yoaş'ı saklaması için yönlendirdi.

Atalya çocuklarına sözünü geçiren bir gücü simgelerken, Yehoşeva bize herkesin kendi seçimini yapması gerektiğini hatırlatır. Yehoşeva seçimini Tanrı'dan yana kullandı. Diğer taraftan Atalya kendi inandığı tanrısının en kötü özelliklerini yansıtırken Yehoşeva inandığı Tanrısı'nın en iyi özelliklerini yansıttı. Karı ve koca olarak halk tarafından sevilen ve saygı duyulan kişilerdi öyle ki Yehoyada öldüğünde onu kralların yanına gömdüler (2. Tarihler 24:16).

Babası ve kardeşi kral olmasına rağmen o kendine çok farkı bir yol seçti. Yoaş'ın hayatını korumak için Atalya'ya karşı koydu. Ona bunu yaptıran sadece merhametli oluşu değil aynı zamanda Tanrı'ya olan adanmışlığıydı.

Yehoşeva'nın hayatındaki iki önemli konulardan biri; Yoaş'ı kurtararak İsa Mesih'in Davut'un soyundan gelmesinde önemli bir rol oynadı. Yoaş Davut'un soyundan kalan tek ve son kişiydi. Yoaş'ın öldürülmesi demek Davut'un soyunun sonu demektir. Yehoşeva aynen Tamar ve Rut gibi cesaret, sabır ve sadakat örneği gösterdi. Diğer bir konu ise büyük annesi İzebel ve üvey annesi Atalya çok kötü kişiler olmasına rağmen Yehoşeva onların aksine kendini Yaşayan, Gerçek Tanrı'ya ve Tanrı'nın Tapınağı'na adadı. Hayat hikâyesinde güçlü bir tanıklık görebiliriz. Tanrı'nın planında çok önemli bir yere sahipti.

Bu olayı neden yaptı? Yoaş'ı yedi yıl boyunca saklamayı nasıl başardı? Bu arada hangi sorunlarla mücadele etmek zorunda kaldı? Bunlar üzerinde düşünülmesi gereken konulardır.

Bazen doğru şeyler yapmak hayatımızı riske atabilir. Yehoşeva da bir hayat kurtarmak için kendi hayatını riske attı ama sonunda Tanrı için bir soy kurtardı.

Etrafımızdaki insanlar nasıl yaşarlarsa yaşasınlar, bizler tanrısal bir hayat yaşamaya odaklanmalıyız. Tanrı herkese seçim yapma yeteneği verdi ve yaptığımız seçimlerde Tanrı'ya karşı sorumluluğumuz var.

Referans ayetler:

- 2. Krallar 11:2
- 2. Tarihler 22:11

SİVYA: 2. Krallar 12:1 *İsrail Kralı Yehu'nun krallığının yedinci yılında Yoaş Yahuda Kralı oldu. Yedi yaşında kral oldu ve Yerusalim'de kırk yıl krallık yaptı. Annesi Beer-Şevalı Sivya'ydı.*

Referans ayetler:

- 2. Krallar 12:1
- 2. Tarihler 24:1

YEHOADDAN (YOAŞ'IN KARISI)

2. Krallar 14:2 *Amatsya yirmi beş yaşında kral oldu ve Yerusalim'de yirmi dokuz yıl krallık yaptı. Annesi Yerusalimli Yehoaddan'dı.*

Referans ayetler:

- 2. Krallar 14:2
- 2. Tarihler 25:1

YERUŞA

2. Krallar 15:33-34 *Yotam yirmi beş yaşında kral oldu ve Yerusalim'de on altı yıl krallık yaptı. Annesi Sadok'un kızı Yeruşa'ydı. Babası Azarya gibi, Yotam da RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı.*

Azarya 'Uzziya' diye de bilinir.

YORUM: Krallar ve Tarihler kitaplarında listelenmiş isimler arasındaydı. Babası Davut zamanında kâhinlik yapmış olan Sadok'un kızıydı. Dindar bir ailede büyümüşü. Çocuklarını da aynı şekilde Tanrı yolunda büyüttü. Yotam RAB'bin Tapınağı'nın Yukarı Kapısı'nı onardı ve RAB'bin gözünde doğru olanı yaptı.

Referans ayetler:

- 2. Krallar 15:33
- 2. Tarihler 27:1

HULDA

2. Krallar 22:8-20 Başkâhin Hilkiya Yazman Şafan'a, "RAB'bin Tapınağı'nda Yasa Kitabı'nı buldum" diyerek kitabı ona verdi. Şafan kitabı okudu. Sonra krala giderek, "Görevlilerin tapınaktaki paraları alıp RAB'bin Tapınağı'ndaki işlerin başında bulunan adamlara verdiler" diye durumu bildirdi. Ardından, "Kâhin Hilkiya bana bir kitap verdi" diyerek kitabı krala okudu. Kral Kutsal Yasa'daki sözleri duyunca giysilerini yırttı. Kâhin Hilkiya'ya, Şafan oğlu Ahikam'a, Mikaya oğlu Akbor'a, Yazman Şafan'a ve kendi özel görevlisi Asaya'ya şöyle buyurdu: "Gidin, bulunan bu kitabın sözleri hakkında benim için de, bütün Yahuda halkı için de RAB'be danışın. RAB'bin bize karşı alevlenen öfkesi büyüktür. Çünkü atalarımız bu kitabın sözlerine kulak asmadılar, bizler için yazılan bu sözlere uymadılar." Kâhin Hilkiya, Ahikam, Akbor, Şafan ve Asaya varıp tapınaktaki giysilerin nöbetçisi Harhas oğlu Tikva oğlu Şallum'un karısı Peygamber Hulda'ya danıştılar. Hulda Yerusâlim'de, İkinci Mahalle'de oturuyordu. Hulda onlara şöyle dedi: "İsrail'in Tanrısı RAB, 'Sizi bana gönderen adama şunları söyleyin' diyor: 'Yahuda Kralı'nın okuduğu kitapta yazılı olduğu gibi, buraya da, burada yaşayan halkın başına da felaket getireceğim. Beni terk ettikleri, elleriyle yaptıkları başka ilahlara buhur yakıp beni kızdırdıkları için buraya karşı öfkem alevlenecek ve sönmeyecek.' "RAB'be danışmak için sizi gönderen Yahuda Kralı'na şöyle deyin: 'İsrail'in Tanrısı RAB duyduğunuz sözlere ilişkin diyor ki: Madem yıkılıp lanetle anılacak olan burası ve burada yaşayanlarla ilgili sözlerimi duyunca yüreğin yumuşadı, önümde kendini alçalttın, giysilerini yırtıp huzurunda ağladın, ben de yalvarışını işittim. Seni atalarına kavuşturacağım, esenlik içinde mezarına gömüleceksin. Buraya getireceğim büyük felaketi görmeyeceksin.'" Hilkiya ile yanındakiler bu sözleri krala iletiler.

2. Krallar 23:1-4 Kral Yoşiya haber gönderip Yahuda ve Yerusâlim'in bütün ileri gelenlerini yanına topladı. Sonra Yahudalılar, Yerusâlim'de yaşayanlar, kâhinler, peygamberler, büyük küçük herkesle birlikte RAB'bin Tapınağı'na çıktı. RAB'bin Tapınağı'nda bulunmuş olan Antlaşma Kitabı'nı baştan sona kadar herkesin duyacağı biçimde okudu. Sütunun yanında durarak RAB'bin yolunu izleyeceğine, buyruklarını, öğütlerini, kurallarını candan ve yürekten uygulayacağına, bu kitapta yazılı antlaşmanın koşullarını yerine getireceğine ilişkin RAB'bin huzurunda antlaşma yaptı. Bütün halk bu antlaşmayı onayladı. Kral Yoşiya Baal, Aşera ve gök cisimleri için yapılmış olan bütün eşyaları RAB'bin Tapınağı'ndan çıkarmak üzere Başkâhin Hilkiya'ya, kâhin yardımcılara ve kapı nöbetçilerine buyruk verdi. Bunları Yerusâlim'in dışına çıkarıp Kidron Vadisi'nde yaktı, küllerini Beytel'e götürdü.

YORUM: Hulda, Yahuda'nın en kritik döneminde yaşadı. Yahuda'yı yarım asırdan fazla RAB'be sadık olmayan krallar yönetti. Yahuda halkının çoğunluğu putperestliğe yönelmişti. Yoaş'ın krallığı; Tapınağın restore edildiği, halkın tekrar doğru tapınmaya

yöneldiği, ruhsal uyanışın olduğu bir dönemdi. Yoşiya kral olunca halkın tekrardan RAB'be dönmesini sağladı.

Hulda peygamberdi ve Tanrı'nın sözcüsü olarak ün salmıştı. Peygamber Habakkuk, Yeremya ve Sefanya ile aynı dönemde yaşadı, buna rağmen kralın seçimini Hulda'dan yana kullanması şaşırtıcıdır.

“Şallum'un karısı Hulda” diye geçer (**2. Krallar 22:14**). Hulda ile Yeremya bir ihtimal yakın akrabalarıdır. **Yeremya 32:7** şöyle diyor; “*Amcan Şallum oğlu Hanamel sana gelip, ‘Anatot'taki tarlamı satın al. Çünkü en yakın akrabam olarak tarlayı satın alma hakkı senindir’ diyecek.*”

Bu bir gerçek ki Hulda, Tanrı'nın isteğini bilmek isteyen Kral Yoşiya'nın ilk tercihiydi. Kral Yoşiya'nın Hulda'nın peygamberliğine güveni tamdı. Seçiminde hikmetli davranan genç krala Tanrı'nın Hulda aracılığıyla söyleyecek sözleri vardı. Tanrı'nın günahlı halkını kendi krallığı süresince cezalandırmayacağını duyan Yoşiya, halkın ve RAB'bin önünde Tanrı'nın bütün buyruklarına uyacağına dair bir antlaşma yaptı.

Bu peygamberlik; yani gelecekte olacakları bilme gücü Hulda'ya yetenekli oluşundan değil, bütün kalbiyle Tanrı'ya olan bağlılığı ve sevgisinden dolayı verildi.

Hulda hem bir peygamber hem de Şallum'un karısı olarak tanıtılır. Debora da aynı şekilde tanımlanır. İki de hem eş hem de peygamberlerdi (Hakimler 4:4). Kutsal Kitap'ta birçok kadın peygamberden söz edilir. Musa'nın kız kardeşi Miryam bir peygamber olarak İsraililer Kızıl Deniz'i geçtiklerinde eline tef aldı, diğer bütün kadınlar da teflerle dans ederek onu izlediler (Mısır'dan Çıkış 15:20). Yeşaya'nın karısının da peygamber olduğunu kaçımız biliyoruz? (Yeşaya 8:3). İsa doğduğunda RAB'bin yasasına göre Yusuf ve Meryem çocuğu RAB'be adamak için Yerusolim'e götürdüler. Orada Anna adında çok yaşlı bir kadın peygamber vardı. Tanrı'ya şükrederek Yerusolim'in kurtuluşunu bekleyen herkese İsa'dan söz etmeye başladı (Luka 2:36-38). **Elçilerin İşleri 2:16-18** “*Son günlerde, diyor Tanrı, bütün insanların üzerine Ruhum'u dökeceğim. Oğullarınız, kızlarınız peygamberlikte bulunacaklar. Gençleriniz görümler, yaşlılarınız düşler görecek. O günler kadın erkek kullarımın üzerine Ruhum'u dökeceğim, onlar da peygamberlik edecekler.*” Tanrı insanların yüreğine bakar. Yüreği açık ve Kendine yakın insanları cinsiyet ayrımı yapmadan hizmetinde kullanır. Kutsal Ruh'u alan, O'na layık yaşayan kadınların da erkekler kadar ruhsal armağanları alma hakları vardır ama bu gerçek kilisede her görevde yer alacaklar anlamına gelmez.

Hulda açıkça bir elçiydi fakat kişisel bir otorite ile konuşmadı ama söylediği sözlerde güç ve otorite vardı. İsrail'in üzerine bir felaketin geleceğini biliyordu ve bunun nedenini de biliyordu. Tanrı'nın İsrail üzerine gelecek yargısını söylemesi gerekiyordu, bunlar İsrail halkının putperestliğinin sonucuydu. Hulda'nın gerçekleri korkusuzca söylemesi kralın ve halkın üzerinde büyük bir etki yarattı. Tanrı'nın kendisinden yapmasını istediklerini yapıp görevini tamamladı.

Hulda tecrübeliydi, peygamber ve eş rolleri birbiriyle çatışmadı. Şallum karısının çok önemli bir görevi olmasını bir tehdit unsuru olarak görmedi.

Bir kadın hem önemli bir göreve sahip olup hem de çok iyi bir eş olarak da ün yapabilir.

Referans ayetler:

2. Krallar 22:13, 14

2. Tarihler 34:22

1. TARİHLER

AVİGAYİL (DAVUT'UN KIZKARDEŞİ)

1. Tarihler 2:16-17 *Kızkardeşleri Seruya ile Avigayil'di. Seruya'nın üç oğlu vardı: Avişay, Yoav, Asahel. İsmaili Yeter 'le evlenen Avigayil Amasa'yı doğurdu.*

Referans ayetler:

1. Tarihler 2:16-17

MAAKA

1. Tarihler 2:48-49 *Kalev'in öbür cariyesi Maaka ona Şever'i ve Tirhana'yı doğurdu. Maaka Madmanna'nın kurucusu Şaaf'ı, Makbena ve Giva'nın kurucusu Şeva'yı da doğurdu. Kalev'in Aksa adında bir de kızı oldu.*

Referans ayetler:

1. Tarihler 2:48-49

ESTER

VAŞTI

Ester 1:1-22*Ahaşveroş Hoddu'dan Kûş'a uzanan bölgedeki yüz yirmi yedi ilin kralıydı. O sırada ülkeyi Sus Kalesi'ndeki tahtından yönetiyordu. Krallığının üçüncü yılında bütün önderlerinin ve görevlilerinin onuruna bir şölen verdi. Pers ve Med ordu komutanları, ileri gelenler ve il valileri de oradaydı. Ahaşveroş tam yüz seksen gün süren şenliklerle krallığının sonsuz zenginliğini, büyüklüğünün görkemini ve yüceliğini gösterdi. Bunun ardından, sarayının avlusunda küçük büyük ayırmadan, Sus Kalesi'nde bulunan bütün halka yedi gün süren bir şölen verdi. Mermer sütunlar üzerindeki gümüş çemberlere mor ve beyaz renkli iplikten yapılmış sicimlerle bağlanmış beyaz ve lacivert kumaşlar asılmıştı. Somaki, mermer, sedef ve pahalı taşlar döşenmiş avluya altın ve gümüş sedirler yerleştirilmişti. Sarayın en iyi şarabı kralın cömertliğine yaraşır biçimde bol bol ve her biri değişik altın kupalar içinde sunuluyordu. Kralın buyruğu uyarınca, konuklar içki içmeye zorlanmadı. Kral saray hizmetkârlarına konukların dileklerini yerine getirmeleri için buyruk vermişti. O sırada Kraliçe Vaşti de Kral Ahaşveroş'un sarayındaki kadınlara bir şölen veriyordu. Yedinci gün, şarabın etkisiyle keyiflenen Kral Ahaşveroş, hizmetindeki yedi haremağasına –Mehuman, Bizta, Harvona, Bigta, Avagta, Zetar ve Karkas'a– Kraliçe Vaşti'yi başında tacıyla huzuruna getirmelerini buyurdu. Kraliçe Vaşti güzeldi. Kral halka ve önderlere onun ne kadar güzel olduğunu göstermek istiyordu. Ama Kraliçe Vaşti haremağalarının kraldan getirdiği buyruğu reddedip gitmedi. Bunun üzerine kral çok kızdı, öfkesinden küplere bindi. Kral yasaları bilen bilge kişilerle görüştü. Çünkü kralın, yasaları ve adaleti bilen kişilere danışması gelenektendi. Kendisine en yakın olan Karşena, Şetar, Admata, Tarşış, Meres, Marsena ve Memukan onunla yüzyüze görüşebiliyorlardı. Pers ve Med İmparatorluğu'nun bu yedi önderi krallığın en üst yöneticileriydi. Kral Ahaşveroş onlara, "Kralın haremağaları aracılığıyla gönderdiği buyruğa uymayan Kraliçe Vaşti'ye yasaya göre ne yapmalı?" diye sordu. Memukan, kralın ve önderlerin önünde şu yanıtı verdi: "Kraliçe Vaşti yalnız krala karşı değil, bütün önderlere ve kralın bütün illerindeki halklara karşı suç işledi. Bütün kadınlar, kraliçenin davranışıyla ilgili haberi duyunca, 'Kral Ahaşveroş Kraliçe Vaşti'nin huzuruna getirilmesini buyurdu, ama kraliçe gitmedi' diyerek kocalarını küçümsemeye başlayacaklar. Bugün kraliçenin davranışını öğrenen Pers ve Medli soylu kadınlar da kralın soylu adamlarına aynı biçimde davranacak. Bu da alabildiğine kadınların küçümsemesine, erkeklerin de öfkelenmesine yol açacak. Kral uygun görüyorsa ferman çıkarsın; bu ferman Persler'le Medler'in değişmeyen yasalarına eklensin. Buna göre Vaşti bir daha Kral Ahaşveroş'un huzuruna çıkmasın ve kral ondan daha iyi birini kraliçeliğe seçsin. Kralın fermanı büyük krallığının dört bir yanına ulaşınca, ister soylu ister halktan olsun, bütün kadınlar kocalarına saygı*

gösterecektir.” Bu sözler kralın ve önderlerinin hoşuna gitti. Kral, Memukan’ın önerisine uyararak, krallığın bütün illerine yazılı buyruklar gönderdi. Her ile kendi işaretleriyle ve her halka kendi diliyle yazıldı. Her erkeğin kendi evinin egemeni olduğu her dilde vurgulandı.

Ester 2:17*Kral Ester’i öbür kızlardan daha çok sevdi, en çok ondan hoşlandı, en çok ona ayrıcalık tanıdı. Kraliçelik tacını ona giydirip Vaşti’nin yerine kraliçe yaptı.*

YORUM: Kral Ahaşveroş krallığının onuruna bir şölen verdi, diğer taraftan Vaşti de başka bir yerde kadınlara şölen veriyordu. Yan yana değillerdi ve ikisi de gereğinden fazla meşgullerdi. Kral şarabın etkisiyle keyiflenince, Vaşti’nin güzelliğini diğerlerine göstermek istediye de Vaşti bunu kabul etmedi. Kral’ı reddetmesinin sebebi açıklanmadığından birkaç ihtimal üzerinde durmamız gerekir. Birçok kişi kocasına, daha doğrusu kralın isteğine hayır demesini eleştirebilir. Empati yapacak olursak, hayır demesinin kendince haklı sebeplerini daha iyi anlayabiliriz. Çünkü Vaşti bunu kendi kadınlık onuruna karşı saygısızlık olarak gördü. Kral ve yanındaki herkes içtikleri şarabın etkisiyle sarhoşlardı. Kralın sarhoşluğu kültürün görgü kurallarını hiçe saymıştı. Bu nedenle kralın teklifini geri çevirdi. Vaşti krala yaptığı itaatsizlikle ününü daha da artırdı. Kocasını o devirde dünyanın en güçlü ve en büyük ülkesine sahip hükümdardı. Bu olay belki de Vaşti’nin gözünde kralı gülünç duruma düşürdü. Kral olan kocasına karşı itaatsizlik etmeye cesaret eden bir kadın olarak tarihe geçti. İnandığı değerler uğruna hayatını tehlikeye atacak kadar cesurdu. Tek istediği itibarını korumaktı. Eşinin her istediğine körü körüne boyun eğen biri değildi.

Vaşti’nin Kral’ın huzuruna çıkmamasının başka nedenleri de olabilir. İlki; Vaşti belki de alçakgönüllüydü ve kocasının çok içtiğini, kendisini gururlanarak misafirlerin huzuruna çıkaracağını bildiği için reddetmiş olabilir. Bazı tarihçilere göre hamile olduğu için çıkmak istemedi.

Vaşti’nin bu davranışı Ester’in onun yerine kraliçeliğe yükselişinin bir sebebiydi. Bunun aksine hiçbir mertebede krala karşı bunu yapmaya cesaret edemezdi. Bütün erkeklerin önünde reddedilen kral çok öfkelenmişti. Kocasına itaat etmeyen Vaşti mi hatalıydı, yoksa Ahaşveroş mu hatalıydı?

Kral onurunu korumak için Vaşti’den kraliçelik tacını geri aldı. Diğer kadınların da Vaşti’yi örnek alıp kocalarına itaatsizlik edeceğinden korktu. Kralın buyruğuna karşı gelmenin cezası idamdı. Vaşti öldürülmedi ama bir daha kralın huzuruna çıkamadı. Büyük ihtimalle saraydan uzaklaştırıldı. Bu olaydan sonra Vaşti’ye ne olduğunu bilmiyoruz.

Vaşti’nin yaptığı yanlış Ester’in kraliçe olmasını sağladı, böylelikle Ester aracılığıyla Yahudi halkı soykırımdan kurtuldu.

Bu kitap’ta Ester itaati, Vaşti ise itaatsizliği simgeler.

Referans ayetler:

Ester 1:9, 11, 12, 15, 16, 17, 19

ESTER (HADASSA)

Kral Ahaşveroş, Vaşti'nin, buyruğuna karşı gelmesi üzerine onun yerine kraliçe olabilecek birinin aranmasını buyurdu.

Kralın buyruğu üzerine görevliler bütün illerde genç, güzel, el değmemiş kızları toplayıp Sus Kalesi'ndeki hareme getirdiler. Kralın hoşuna giden kız, Vaşti'nin yerine kraliçe olacaktı.

Ester 2:7-8*Mordekay'ın Hadassa adında bir amca kızı vardı. Annesiyle babasını yitiren Hadassa'yı Mordekay evlat edinip büyütmişti. Hadassa'nın öbür adı Ester'di; endamı ve yüzü güzeldi. Kralın buyruğu ve fermanı yayınlandıktan sonra çok sayıda genç kız Sus Kalesi'ne getirilip harem sorumlusu Hegay'a teslim edildi. Saraya getirilen kızlar arasında Ester de vardı.*

Ester 2:10*Ester halkını da, soyunu da açıklamadı. Çünkü Mordekay bunları açıklamasını yasaklamıştı.*

Ester 2:16-18*...Ester saraya, kralın yanına götürüldü. Kral Ester'i öbür kızlardan daha çok sevdi, en çok ondan hoşlandı, en çok ona ayrıcalık tanıdı. Kraliçelik tacını ona giydirip Vaşti'nin yerine kraliçe yaptı. Ardından Ester'in onuruna büyük bir şölen verdi...*

Ester 2:19-20*...Mordekay, kralın kapı görevlilerinden biri olmuştu. Ester, Mordekay'ın verdiği buyruk uyarınca, soyunu ve halkını henüz açıklamamıştı; kendisini büyüttüğü günlerde olduğu gibi, Mordekay'ın sözünü dinlemeye devam etti.*

Ester 2:21-23*Mordekay kralın kapı görevlisiyken, kapı nöbetçilerinden ikisi, Bigtan ve Tereş, Kral Ahaşveroş'a öfkeleniler; onu öldürmek için fırsat kollamaya başladılar. Durumu öğrenen Mordekay bunu Kraliçe Ester'e ilettili; o da Mordekay adına krala bildirdi. Durum araştırıldı; doğru olduğu anlaşılınca da iki adam darağacına asıldı ve olay kralın önünde tarih kayıtlarına geçirildi.*

Ester 3:1-2*Bu olaylardan sonra Kral Ahaşveroş, Agaklı Hammedata'nın oğlu Haman'ı yüksek bir göreve atayıp onurlandırdı. Onu bütün önderlerden daha yetkili kıldı. Kralın buyruğu üzerine saray kapısında çalışan herkes Haman'ın önünde eğilip yere kapanırdı. Ama Mordekay ne eğildi, ne de yere kapandı.*

Ester 3:4-6*...Bunun üzerine durumu Haman'a bildirdiler. Çünkü Mordekay onlara kendisinin Yahudi olduğunu söylemişti ve böyle davranmaya devam edip*

etmeyeceğini görmek istiyorlardı. Haman, Mordekay'ın eğilip yere kapanmadığını görünce öfkeden kudurdu. Yalnız onu öldürmeyi düşünmekle kalmadı, onun hangi halktan geldiğini bildiği için bütün halkını, Ahaşveroş'un egemenliğinde yaşayan bütün Yahudiler'i ortadan kaldırmaya karar verdi.

Ester 3:10-11Bunun üzerine kral mühür yüzüğünü parmağından çıkartıp Agaklı Hammedata'nın oğlu Yahudi düşmanı Haman'a verdi. Ona, "Para sende kalsın; o halka da ne istersen yap" dedi.

Ester 3:13Krallığın bütün illerine ulaklar aracılığıyla mektuplar gönderildi. Bu mektuplar, on ikinci ay olan Adar ayının on üçüncü günü, genç, yaşlı, kadın, çocuk, bütün Yahudiler'in bir günde öldürülüp yok edilmesini, kökünün kurutulup mal mülklerinin de yağmalanmasını buyuruyordu.

Ester 4:1-3Mordekay olup bitenleri öğrenince giysilerini yırttı, çula sarınıp başından aşağı kül döktü, yüksek sesle ve acıyla feryat ederek kent merkezine geldi... Kralın buyruğunun ve fermanının ulaştığı her ilde Yahudiler büyük yas tuttular, ağlayıp feryat ettiler, oruç tuttular. Birçoğu da çula sarınıp kül içinde yattı.

Ester 4:8...Ester'in krala çıkmasını, ondan merhamet dileyip kendi halkı için yalvarmasını istedi.

Ester 4:15-17Bunun üzerine Ester Mordekay'a şu yanıtı gönderdi: "Git, Sus'taki bütün Yahudiler'i topla; benim için oruç tutun; üç gün, üç gece hiçbir şey yemeyin, içmeyin. Hizmetçilerimle ben de sizin gibi oruç tutacağız. Ardından, kurala aykırı olduğu halde kralın huzuruna çıkacağım; ölürsem ölürüm." Mordekay oradan ayrıldı ve Ester'in söylediği her şeyi yaptı.

Ester 5:1Üçüncü gün Ester kraliçe giysilerini kuşanıp sarayın iç avlusunda, taht odasının önünde durdu...

Ester 5:3-8Kral ona, "Ne istiyorsun Kraliçe Ester, dileğin ne?" diye sordu. "Krallığın yarısını bile istesen sana verilecektir." Ester, "Kral uygun görüyorsa, bugün kendisi için vereceğim şölene Haman'la birlikte gelsin" diye karşılık verdi. Kral adamlarına, "Ester'in isteğini yerine getirmek için Haman'ı hemen çağırın" dedi. Böylece kralla Haman Ester'in verdiği şölene gittiler. Şarap içerlerken kral yine Ester'e sordu: "Söyle, ne istiyorsun? Ne istersen verilecek. Dileğin nedir? Krallığın yarısını bile istesen sana bağışlanacak." Ester, "İsteğim ve dileğim şu" diye yanıtladı, "Kral benden hoşnutsa, istediğimi vermek, dileğimi yerine getirmek istiyorsa, kral ve Haman yarın kendileri için vereceğim şölene gelsinler, o zaman kralın sorusunu yanıtlarım."

Ester 5:14 Karısı Zereş ve bütün dostları Haman'a şöyle dediler: "Elli arşın yüksekliğinde bir darağacı kurulsun. Sabah olunca kraldan Mordekay'ı oraya astırmasını iste. Sonra da sevinç içinde kralla birlikte şölene gidersin." Haman öneriyi beğendi ve darağacını hemen kurdurdu.

Ester 6:1-14 O gece kralın uykusu kaçtı; tarih kayıtlarının getirilip kendisine okunmasını buyurdu. Kayıtlar Kral Ahaşveroş'u öldürmeyi tasarlamış olan iki görevliden söz ediyordu. Kapı nöbetçisi olarak görev yapmış olan Bigtan ve Tereş adındaki bu iki adamı Mordekay ele vermişti. Kral, "Bu yaptıklarından dolayı Mordekay nasıl onurlandırıldı, ona ne ödül verildi?" diye sordu. Hizmetkârlar, "Onun için hiçbir şey yapılmadı" diye yanıtladılar. Kral, "Avluda kim var?" diye sordu. O sırada Haman sarayın dış avlusuna yeni girmişti. Kraldan, hazırlattığı darağacına Mordekay'ın asılmasını isteyecekti. Hizmetkârlar krala, "Haman avluda bekliyor" dediler. Kral, "Buraya gelsin" dedi. Haman içeri girince kral ona, "Kralın onurlandırmak istediği biri için ne yapılmalı?" diye sordu. "Kral benden başka kimi onurlandırmak isteyebilir ki?" diye düşünen Haman şu yanıtı verdi: "Kral onurlandırmak istediği kişi için kendi giydiği bir kral giysisini ve üzerine bindiği sorguçlu atı getirtilir, giysiyi ve atı en üst yöneticilerinden birine verir; o da kralın onurlandırmak istediği kişiyi giydirip atın üstünde kent meydanında gezdirir. Önden giderek, 'Kralın onurlandırmak istediği kişiye böyle davranılır' diye bağırır." Kral Haman'a, "Hemen git" dedi, "Giysiyle atı al ve söylediklerini kralın kapı görevlisi Yahudi Mordekay için yap. Söylediklerinin hiçbirinde kusur etme." Böylece Haman giysiyi ve atı aldı, Mordekay'ı giydirip atın üstünde kent meydanında gezdirmeye başladı. Önden giderek, "Kralın onurlandırmak istediği kişiye böyle davranılır" diye bağırıyordu. Sonra Mordekay saray kapısına döndü. Haman ise utanç içinde başını örterek çabucak evine gitti. Başına gelenleri karısı Zereş'e ve bütün dostlarına anlattı. Karısı Zereş ve danışmanları ona şöyle dediler: "Önünde gerilemeye başladığın Mordekay Yahudi soyundansa, ona gücün yetmeyecek, önünde yok olup gideceksin." Onlar daha konuşurken, kralın haremağaları gelip Haman'ı apar topar Ester'in vereceği şölene götürdüler.

Ester 7:2-10 O gün şarap içerlerken kral Ester'e yine sordu: "İsteğin nedir, Kraliçe Ester? Ne istersen verilecek. Dileğin nedir? Krallığın yarısını bile istesen sana bağışlanacak." Kraliçe Ester şöyle yanıtladı: "Ey kralım, eğer benden hoşnutsan ve uygun görüyorsan, isteğim canımı bağışlaman, dileğim de halkımı esirgemendir. Çünkü ben ve halkım öldürülüp yok edilmek, yeryüzünden silinmek üzere satıldık. Eğer köle ve cariye olarak satılmış olsaydık sesimi çıkartmazdım; böyle bir sorun için kralı rahatsız etmek uygun olmazdı." Kral Ahaşveroş Kraliçe Ester'e, "Böyle bir şeyi yapmaya cüret eden kim, nerede bu adam?" diye sordu. Ester, "Düşmanımız, hasmımız, işte bu kötü Haman'dır!" dedi. Haman kralla kraliçenin önünde dehşete kapıldı. Kral öfkeyle içki masasından kalkıp sarayın bahçesine çıktı. Haman ise Kraliçe Ester'den canını bağışlamasını istemek için

içerde kaldı. Çünkü kralın kendisini yok etmeye kararlı olduğunu anlamıştı. Kral sarayın bahçesinden şölen salonuna dönünce, Haman'ı Ester'in uzandığı sedire kapanmış olarak gördü ve, "Bu adam sarayda, gözümün önünde kraliçeye bile el uzatmaya mı kalkıyor?" diye bağırdı. Kral sözlerini bitirir bitirmez Haman'ın yüzünü örttüler. Krala hizmet eden haremağalarından biri olan Harvona şöyle dedi: "Bakın, kralı uyarıp hayatını kurtaran Mordekay için Haman'ın hazırlattığı elli arşın yüksekliğindeki darağacı Haman'ın evinin önünde hazır duruyor." Kral, "Haman o darağacına asılsın!" diye buyurdu. Böylece Haman Mordekay için hazırlattığı darağacına asıldı; kralın öfkesi de yatıştı.

Ester 8:1-50 gün Kral Ahaşveroş Yahudi düşmanı Haman'ın malını mülkünü Kraliçe Ester'e verdi. Ester'in Mordekay'a yakınlığını açıklaması üzerine Mordekay kralın huzuruna kabul edildi. Kral, Haman'dan geri almış olduğu mühür yüzüğünü parmağından çıkarıp Mordekay'a verdi. Ester de onu Haman'ın malının mülkünün yöneticisi atadı. Ester yine kralla görüştü. Ağlayarak onun ayaklarına kapandı. Agaklı Haman'ın Yahudiler'e karşı kurduğu düzene ve kötü tasarıya engel olması için yalvardı. Kral altın esasını Ester'e doğru uzatınca Ester ayağa kalkıp kralın önünde durdu ve şöyle dedi: "Kral benden hoşnutsa ve uygun görüyorsa, benden hoşlanıyorsa ve dileğimi uygun buluyorsa, Agaklı Hammedata oğlu Haman'ın krallığın bütün illerinde yaşayan Yahudiler'in yok edilmesini buyurmak için yazdırdığı mektupları yazılı olarak geçersiz kılsın."

Ester 8:9Bunun üzerine... kralın yazmanları çağrıldı. Mordekay'ın buyurduğu her şey, Hoddu'dan Kûş'a dek uzanan bölgedeki yüz yirmi yedi ilde yaşayan Yahudiler'e, satraplara, vali ve önderlere yazıldı...

Ester 8:16-17Yahudiler için aydınlık ve sevinç, mutluluk ve onur dolu günler başlamıştı. Kralın buyruğu ve fermanı ulaştığı her ilde ve her kentte Yahudiler arasında sevinç ve mutluluğa yol açtı. Şölenler düzenlendi, bir bayram havası doğdu. Ülkedeki halklardan çok sayıda kişi Yahudi oldu; çünkü Yahudi korkusu hepsini sarmıştı.

YORUM: Bu kitabın ne zaman ve kimin tarafından yazıldığı bilinmiyor. Bazı yorumcular bu kitabı Ezra ya da Nehemya'nın yazdığını düşünürler. Böyle düşünmelerinin sebebi; Ester, Nehemya ve Ezra'nın aynı dönemde yaşamış olmalarıdır. Yeruşalim'deki Tapınağın onarılması Ester'in kraliçeliği zamanında gerçekleşti. Tapınağı onaran Nehemya'ydı, bundan yola çıkarak bazı yorumcular yazarın Nehemya olabileceğini varsayarlar.

Yahudi genç bir kızın, o zamanın en büyük imparatorluğuna kraliçe olarak seçilmesini kanıtlayan birçok tarihi belgeler bulunmaktadır, buradan bu olayın gerçek olduğunu anlıyoruz.

Gerçek ismi 'Hadassa'ydı fakat Mordekay Yahudi oldukları anlaşılmasın diye ona Pers ismi olan 'Ester' adını verdi.

‘Tanrı’ ismi geçmeyen tek kitaptır. Her ne kadar bu kitapta Tanrı’nın adı geçmese de Tanrı’nın elini her olayda görebiliyoruz.

Kral Ahaşveroş, Vaştı’dan tacı geri alınca onun yerine kraliçe olacak kişiyi seçmesi için bütün illerden genç ve güzel kızları hareme getirdiler. Bu kızların arasında Ester adında güzel Yahudi bir kız da vardı. Ester doğru zamanda, doğru yerdeydi ve kraliçe seçilecek en doğru kişiydi. Kral en çok Ester’i beğendi. Ester’in kral ile evlenmesi Yahudiler’e bir saygınlık, sonrasında ise saklamak zorunda kaldıkları kimliklerini açıklama fırsatı kazandırdı. Bu olay Nehemya’nın Yeruslaim’i onarması için iyi bir fırsattı. Nehemya, Yeruslaim’i Kral Ahaşveroş zamanında onardı.

Rut’tan sonra bir kadının ismini taşıyan ikinci kitaptır. Ester’in Tanrı tarafından seçildiği çok açık bir şekilde dikkatimizi çeker. Herkes tarafından sevilen güzel bir kadındı. Kral onu görür görmez beğendi ve böylelikle Ester Pers kraliçesi seçildi. Kraliçe olmak, ünlü olmak ya da zengin olmak gibi bir hevesi yoktu. Güzel Yahudi genç bir kızdı ve sade bir yaşantısı vardı ama her şey birden bire değişti. Artık bir kraliçeydi, o artık sade bir yaşantısı olan Yahudi bir kız değildi. Bu arada rolü ve statüsü de değişti. *‘Bir kraliçe olarak nasıl en iyi şekilde hizmet edebilirim’*, diye görmek için bekledi. Bazen bazı şeyler planladığımız gibi gitmeyebilir. Ester aniden kendini karar verme aşamasında buldu. Haman’ın Yahudiler’i katletme planını duyduğunda bir süre sessiz kalması gerekiyordu.

Kraliçe olmasına rağmen halkına sadık kaldı ve bu halkın kurtuluşu için kral tarafından çağrılmadığı halde kralın huzuruna çıkmayı göze alarak yaşamını riske attı. Saraydaki rahat ve ihtişamlı yaşamı zor durumdaki halkına sırt çevirmesi için engel değildi. Tanrı sıradan biri olan Ester’i Kendi planlarını gerçekleştirmek için seçti. Tanrı, planlarını gerçekleştirmek ve halkın tamamen yok olmaması için öz halkını korudu. Bunu yaparken de Ester’i bu olayda kullandı. Ester’in en dikkat çeken yönü yüksek konumda olmasına karşın gurura kapılmayıp alçakgönüllü olmasıydı. Çocukluğundan beri ona bakan kapı görevlisi Mordekay’ı unutmadı. Mordekay’ın öğütlerine kulak vermesi onun itaatkâr olduğunu gösterir. Başlangıçtan beri Mordekay’ın yardımını gördü, hiç kimse onların akraba olduklarını ve Ester’in bir Yahudi olduğunu bilmiyordu. Mordekay bu öyküde anahtar karakter olarak karşımıza çıkar. İki kapı görevlisinin hazırladıkları ölüm tuzağından kralı haberdar ederek hayatını kurtardı. Bu olay daha sonra Mordekay için büyük bir nimet olarak kralın kayıt defterine yazıldı. Tanrı sevgi ile yapılan hizmeti, emeği asla karşılıksız bırakmaz. *“Tanrı adaletsiz değildir; emeğinizi ve kutsallara hizmet etmiş olarak ve etmeye devam ederek O’nun adına gösterdiğiniz sevgiyi unutmaz”*(İbraniler 6:10).

Haman Yahudiler’i öldürtmek için büyük bir hazırlık içindeydi. Mordekay’a göre bu katliamı ancak Ester durdurabilirdi. Ester’in bunu önlemesi gerekiyordu, ama nasıl? Bu katliamı durdurmak için doğru zamanı bekledi. Yapacağımız her şeyde Tanrı’nın zamanını beklemek her zaman iyidir. Zamanından önce harekete geçmek iyi sonuç vermez.

Tanrı’dan direkt olarak söz etmeyen tek kitap olmasına rağmen okurken her satırda Tanrı’nın harika işlerini görebiliriz. Pers’te kalan İsrail halkı ciddi bir tehlike

içindeydiler. Ester ve Mordekay Yahudi halkını kurtarmak için ellerinden geleni yaptılar ama her şeyi kontrol edip halkı kurtaran Tanrı'nın Kendisiydi.

Haman'ın gazabından kurtulmalarının ardından büyük bir kutlama yaptılar. Purim kutlaması; Yahudilerin Haman'ın gazabından kurtulmalarını şölen ve eğlence günü olarak kutlamalarıdır. Purim '*Kuralar*' anlamına gelir. Diğer anlamda Purim Yahudilerin Şükran Bayramı'dır. Tanrı seçilmiş halkını her durumda ve her tehlikeden korudu.

Ester'in hayatından öğrenebileceğimiz birkaç dersi şöyle sıralayabiliriz:

1. Hazırlanma evresi: Ester'in görevini yerine getirmesi için belli bir süre geçti ve bu süre içinde beklemesi gerekiyordu. Harekete geçmeden önce üç gün boyunca oruç tutup dua etti. Bazen Tanrı'nın zamanını beklemek uzun ve sıkıcı olabilir. Sara'nın çocuk sahibi olması için çok uzun bir zaman beklemesi gerektiği gibi.

2. Tanrı'nın lütfuna, beğenisine ihtiyacımız var: Ester davranışlarıyla Kral'ın gözüne girdi, beğenisini kazandı ve Kral ona lütufta bulundu. İsa büyürken Tanrı'nın ve insanların beğenisini kazanmıştı (Luka 2:52). Yaşantımızda Tanrı'ya itaat edip, O'nu hoşnut ettiğimizde Tanrı'nın iyiliklerini görüp beğenisini kazanacağız.

3. Tanrı Kendi zamanı içinde çalışır: Ester'in zamanlaması doğru bir zamanlamaydı. Tanrı'nın yüreğimize koyduğu şeyleri yapmak için acele etmemeliyiz. Yusuf hapisteydi ve özgür olmak için Tanrı'nın uygun zamanını bekledi. Tanrı, O'na sabit bir şekilde sadık kaldığımızda ve bunu devam ettirdiğimizde harekete geçer.

4. Geçmişimiz Tanrı ile olan geleceğe engel olamaz: Ester anne ve babasız büyümesine rağmen Tanrı onu yükseltip Kendi hizmeti için kullandı. İsa'nın öğrencilerinden bazıları balıkçı, bazıları vergi görevlisi, bazıları ise doktordu. Geçmişimiz Tanrı'nın bizi hizmetinde kullanması için bir engel teşkil etmez.

Kısaca özetlersek; Ester'den itaati, tamamen Tanrı'ya güveni ve bilgeliği öğreniyoruz. Ester her ne pahasına olursa olsun doğru olanı yapmak için hayatını tehlikeye attı. Tanrı, Musa ve Yusuf'u halkın arasından çıkarıp yüksek bir konuma getirerek Kendi planlarını gerçekleştirmek için nasıl kullandıysa Ester aracılığıyla da İsrail halkını soykırımdan kurtardı.

Kraliçe Vaşti'nin itaatsizliğinden Haman'ın yapmaya çalıştığı kötülüğe, Ester'in güzelliğine, Mordekay'ın bilgeliğine kadar her şey Yahudi halkının katliamdan kurtulmasına yaradı.

Ester, yabancı bir ülkede, yabancı bir kültürde başarılı bir şekilde yaşamış Yahudiler'in bir sembolüdür.

ZEREŞ

Haman'ın karısıydı. Kral, Haman'ı yüksek göreve atadı. Kralın buyruğu uyarınca saray kapısında çalışan herkesin Haman'ın önünde eğilmesini istedi. Fakat Ester'in kuzeni Mordekay bu buyruğa uymadı.

Ester 5:9-14 *Haman o gün şölenen mutlu ve sevinçli ayrıldı. Ama Mordekay'ı sarayın kapısında görünce ve onun ayağa kalkmadığını, kendisine saygı göstermediğini farkedince öfkeden kudurdu. Yine de kendini tuttu ve evine gitti. Sonra dostlarını ve eşi Zereş'i çağırttı. Onlara... "Ne var ki, o Yahudi Mordekay'ı sarayın kapısında otururken gördükçe bunlardan hiçbirinin gözümde değeri kalmıyor." Karısı Zereş ve bütün dostları Haman'a şöyle dediler: "Elli arşın yüksekliğinde bir darağacı kurulsun. Sabah olunca kraldan Mordekay'ı oraya astırmasını iste. Sonra da sevinç içinde kralla birlikte şölene gidersin." Haman öneriyi beğendi ve darağacını hemen kurdurdu.*

Ester 6:13-14 *Başına gelenleri karısı Zereş'e ve bütün dostlarına anlattı. Karısı Zereş ve danışmanları ona şöyle dediler: "Önünde gerilemeye başladığın Mordekay Yahudi soyundansa, ona gücün yetmeyecek, önünde yok olup gideceksin." Onlar daha konuşurken, kralın haremağaları gelip Haman'ı apar topar Ester'in vereceği şölene götürdüler.*

Ester 7:9-10 *...Kral, "Haman o darağacına asılsın!" diye buyurdu. Böylece Haman Mordekay için hazırlattığı darağacına asıldı; kralın öfkesi de yatıştı.*

YORUM: Zereş ismine iki defa rastlıyoruz. İlkinde kocasına Mordekay'ın asılması konusunda öğütler veriyor. Kocasına verdiği öğütten onun kocası Haman'dan daha kötü biri olduğunu anlıyoruz. İkincisinde ise; tehlikeyi görüp kocası Haman'ı uyararak; "Önünde gerilemeye başladığın Mordekay Yahudi soyundansa, ona gücün yetmeyecek, önünde yok olup gideceksin" dedi (**Ester 6:13**). Zereş Yahudi halkının tarihini, Tanrı'nın onların hayatlarında yaptığı mucizeleri çok iyi biliyordu. Şimşon'un bin Filistli'yi nasıl öldürdüğünü, Yusuf'un köle olarak gittiği Mısır'da nasıl yönetici konuma geldiğini, Musa'nın İsrail halkını Mısır'dan çıkarmak istediğinde Firavun'un buna karşı daha fazla direnemediğini, Kızıl Deniz'in bile İsraililer'in kaçıp kurtulması için nasıl ikiye bölündüğünü, Davut'un İsrail halkı için bir tehdit unsuru olan Golyat'ı bir taşla nasıl alt ettiğini ve şimdi bile kimsenin yani Haman'ın onların karşısında duramayacağını çok iyi biliyordu. Bu nedenle kocasını uyardı.

Mordekay için hazırlanan darağacında Haman ve oğulları asıldığı zaman (Ester 9:25), Zereş'in önceden söyledikleri tamamıyla gerçekleşmiş oldu. **Süleyman'ın Özdeyişleri 14:1** "Bilge kadın evini yapar, ahmak kadın evini kendi eliyle yıkar" diyor. Ahmaklığı ülkenin başbakanı konumundaki kocasının ve oğullarının ölümüne neden oldu. Kocasının kibrini ve ahmakça tutkularını beslemesi kocasını darağacında görmesine neden oldu ve hiçbir şekilde yardım edemedi.

Referans ayetler:

Ester 5:10,14; 6:13

EYÜP

EYÜP'ÜN KARISI

Eyüp 1:1-22 *Ûs ülkesinde Eyüp adında bir adam yaşardı. Kusursuz, doğru bir adamdı. Tanrı'dan korkar, kötülükten kaçınırdı. Yedi oğlu, üç kızı vardı. Yedi bin koyuna, üç bin deveye, beş yüz çift öküze, beş yüz çift eşeğe ve pek çok köleye sahipti. Doğudaki insanların en zengini oydu. Oğulları sırayla evlerinde şölen verir, birlikte yiyip içmek için üç kızkardeşlerini de çağırırlardı. Bu şölen dönemi bitince Eyüp onları çağırıp kutsardı. Sabah erkenden kalkar, "Çocuklarım günah işlemiş, içlerinden Tanrı'ya sövmüş olabilirler" diyerek her biri için yakmalık sunu sunardı. Eyüp hep böyle yapardı. Bir gün ilahi varlıklar RAB'bin huzuruna çıkmak için geldiklerinde, Şeytan da onlarla geldi. RAB Şeytan'a, "Nereden geliyorsun?" dedi. Şeytan, "Dünyada gezip dolaşmaktan" diye yanıtladı. RAB, "Kulum Eyüp'e bakıp da düşündün mü?" dedi, "Çünkü dünyada onun gibisi yoktur. Kusursuz, doğru bir adamdır. Tanrı'dan korkar, kötülükten kaçınır." Şeytan, "Eyüp Tanrı'dan boşuna mı korkuyor?" diye yanıtladı. "Onu, ev halkını, sahip olduğu her şeyi sen çitle çevirip korumadın mı? Elleriyle yaptığı her şeyi bereketli kıldın. Sürüleri bütün ülkeye yayıldı. Ama elini uzatır da sahip olduğu her şeyi yok edersen, yüzüne karşı sövecektir." RAB Şeytan'a, "Peki" dedi, "Sahip olduğu her şeyi senin eline bırakıyorum, yalnız kendisine dokunma." Böylece Şeytan RAB'bin huzurundan ayrıldı. Bir gün Eyüp'ün oğullarıyla kızları ağabeylerinin evinde yemek yiyip şarap içerken bir ulak gelip Eyüp'e şöyle dedi: "Öküzler çift sürüyor, eşekler onların yanında otluyordu. Sabalılar baskın yaptı, hepsini alıp götürdü. Uşakları kılıçtan geçirdiler. Yalnız ben kaçıp kurtuldum sana durumu bildirmek için." O daha sözünü bitirmeden başka bir ulak gelip, "Tanrı ateş yağdırdı" dedi, "Koyunlarla uşakları yakıp küle çevirdi. Yalnızca ben kaçıp kurtuldum durumu sana bildirmek için." O daha sözünü bitirmeden başka bir ulak gelip, "Kildaniler üç bölük halinde develere saldırdı" dedi, "Hepsini alıp götürdüler, uşakları kılıçtan geçirdiler. Yalnızca ben kurtuldum durumu sana bildirmek için." O daha sözünü bitirmeden başka bir ulak gelip, "Oğullarınla kızların ağabeylerinin evinde yemek yiyip şarap içerken ansızın çölden şiddetli bir rüzgar esti" dedi, "Evin dört köşesine çarptı; ev gençlerin üzerine yıkıldı, hepsi öldü. Yalnız ben kurtuldum durumu sana bildirmek için." Bunun üzerine Eyüp kalktı, kaftanını yırtıp saçını sakalını kesti, yere kapanıp tapındı. Dedi ki, "Bu dünyaya çıplak geldim, çıplak gideceğim. RAB verdi, RAB aldı, RAB'bin adına övgüler olsun!" Bütün bu olaylara karşın Eyüp günah işlemedi ve Tanrı'yı suçlamadı.*

Eyüp 2:6-10 *...Eyüp'ün bedeninde tepeden tırnağa kadar kötü çıbanlar çıkardı. Eyüp çıbanlarını kaşımak için bir çömlek parçası aldı. Kül içinde oturuyordu. Karısı, "Hâlâ doğruluğunu sürdürüyor musun?" dedi, "Tanrı'ya söv de öl bari!"*

Eyüp, “Aptal kadınlar gibi konuşuyorsun” diye karşılık verdi, “Nasıl olur? Tanrı’dan gelen iyiliği kabul edelim de kötülüğü kabul etmeyelim mi?” Bütün bu olaylara karşın Eyüp’ün ağzından günah sayılabilecek bir söz çıkmadı.

YORUM: Eyüp Kitap’ı, ‘Neden iyi kişilerin başına hep kötü şeyler gelir?’ sorusuna cevaptır. Eyüp ile Şeytan arasında Tanrı tarafından müsaade edilmiş bir mücadele var fakat tüm kontrol Tanrı’nın elindedir. **1. Korintliler 10:13** “...Tanrı güvenilir, gücünüzü aşan biçimde denenmenize izin vermez...”

Bu kitapta Eyüp’ün karısına çok az yer veriliyor. Kızlarının isimleri belirtilirken onun isminin belirtilmemesi ilginçtir (Eyüp 42:13-14). Eyüp zenginliğini, çocuklarını ve sağlığını kaybettikten sonra karısı hakkında bahsediliyor, bundan öncesinde hakkında hiçbir şey yazılmıyor.

Eyüp kül içinde otururken karısı, “*Hâlâ doğruluğunu sürdürüyor musun?*” dedi, “*Tanrı’ya söv de öl bari!*” Eyüp, “*Aptal kadınlar gibi konuşuyorsun*” diye karşılık verdi, “*Nasıl olur? Tanrı’dan gelen iyiliği kabul edelim de kötülüğü kabul etmeyelim mi?*” (Eyüp 2:9-10). Eyüp ve karısı arasında geçen bu konuşmalara iki farklı bakış açısıyla bakalım. İlki; bu paragraflara bakarak Eyüp’ün karısını yanlış anlayabilir hatta rahat bir şekilde eleştirebiliriz. Eyüp “*Aptal kadınlar gibi*”, derken karısının aptal olduğunu ileri sürmüyor. Burada gördüğümüz kocasının acılarından dolayı paramparça olmuş bir kadın görüyoruz. Kocasının vücudundaki yaraları görüp ağzından çıkan iniltileri duyuyordu. Aslında onun acısı da Eyüp’ün acısından farklı değildi. O da sahip olduğu her şeyini ve çocuklarını kaybetmişti. Sonunda acı içinde kocasına; “*Tanrı’ya söv de öl bari*” diye bağırdı. Çünkü onun için gözünün önünde ıstırap çeken kocasının ölmesinden daha iyi bir şey yok gibi görünüyordu. Eyüp öldüğünde ancak bu ıstıraptan kurtulur diye düşündü. Kendi çektiğimiz acılardan çok sevdiğimiz birinin acı içinde olması bize daha çok acı verir. İkinci bakış açısı ise; Eyüp’ün karısı da kocasını ayartmaya çalışan Havva gibi Şeytan tarafından kullanıldı. Ancak buradaki fark Adem ayartıldı ve günaha düştü fakat Eyüp karısının dediklerini reddetti ve onu dinlemedi. Eyüp acının da sevincin de Tanrı’dan gelen birer armağan olduğuna inanıyordu. İnsanların yaşadığı acılara karşı karısı insancıl bir yaklaşım gösterirken Eyüp tanrısal bir yaklaşım gösteriyor. Eyüp karısını dinleyip hayatından vazgeçseydi büyük bir trajedi olurdu. Tanrı’ya sadık kalıp beklemeseydi, daha sonra Tanrı’dan gelecek olan bereketleri kaybedecekti. Eyüp şifa buldu ve sonunda sağlığına, servetine yeniden kavuştu. Karısıyla birlikte büyük bir sevinç paylaşıp yeni bir aileye sahip oldular.

Referans ayet:

Eyüp 2:9-10

EYÜP’ÜN KIZLARI

(Eyüp'ün) *Yedi oğlu, üç kızı oldu. İlk kızının adını Yemima, ikincisinin Kesia, üçüncüsünün Keren-Happuk koydu. Ülkenin hiçbir yerinde Eyüp'ün kızları kadar güzel kızlar yoktu. Babaları, kardeşlerinin yanısıra onlara da miras verdi*(**Eyüp 42:13-15**).

YORUM: Bu olayın ne zaman ve nerede geçtiği belirtilmemiştir. Eyüp'ün kızları hakkında yazılan iki önemli gerçek var. Bunlardan biri; kızları çok güzeldi. İkincisi; Eyüp mirasını hem oğullarına hem de kızlarına verdi. Bu ailenin İsraili olup olmadığını bilmiyoruz. Kutsal Kitap bu durumla ilgili şöyle bir açıklama yapar: Eski Antlaşma'daki yasalara göre miras yalnız erkek çocuklarına verilirdi. Eğer bir ailede erkek yoksa ancak o zaman kızlar miras hakkına sahip olabilirdi. **Çölde Sayım 27:8-11** bu konuyla ilgili şöyle diyor; *“İsraililer'e de ki, 'Bir adam erkek çocuğu olmadan ölürse, mirasını kızına vereceksiniz. Kızı yoksa mirasını kardeşlerine, kardeşleri yoksa amcalarına vereceksiniz. Amcaları da yoksa, mirasını bağlı olduğu boyda kendisine en yakın akrabasına vereceksiniz. Yakını mirası mülk edinsin...'*”Eğer İsraili iseler kızlar babalarının mirasını almış olduklarından babalarının bağlı olduğu oymak haricinde başka oymaktan biri ile evlenemezlerdi, çünkü Tanrı mirasın bir oymaktan diğer bir oymağa geçmeyeceğini söylemişti. Çölde Sayım 36'ncı bölümde yazılan Selofhat'ın kızları buna benzer bir örnektir. Eyüp'ün erkek çocuklarının adlarının belirtilmeyip de kızlarının adları bu amaçla belirtilmiş olabilir. Bu bölümden çıkarabileceğimiz ana fikir; Tanrı, bu dünyada doğru ve sadık insanların çektikleri acıların ve kaybettiklerinin karşılığını fazlasıyla verir. Unutmamak gerekir ki; Tanrı'ya sadık kadınlar da tıpkı erkekler gibi ayrıcalığa ve berekete sahiptirler. Tanrı Eyüp ve bu kızları unutmadı, onları sadakatleri ölçüsünde ödüllendirdi.

HOŞEA

GOMER

Hoşea 1:2-9RAB Hoşea aracılığıyla konuşmaya başladığında ona şöyle dedi: “Git, kötü bir kadınla evlen, ondan zina çocukların olsun. Çünkü ülke halkı benden ayrılarak adice zina ediyor.” Böylece Hoşea gidip Divlayim’in kızı Gomer’le evlendi. Kadın hamile kalıp kendisine bir oğul doğurdu. RAB Hoşea’ya, “Çocuğun adını Yizreel koy” dedi, “Çünkü çok geçmeden Yizreel’de dökülen kanın öcünü Yehu soyundan alacağım. İsrail krallığının sonunu getireceğim. Ve o gün Yizreel Vadisi’nde İsrail’in yayını kıracağım.” Gomer yine hamile kaldı ve bir kız doğurdu. RAB Hoşea’ya, “Adını Lo-Ruhama koy” dedi, “Çünkü artık İsrail soyuna acımayacağım, onları bağışlamayacağım. Ancak Yahuda soyuna merhamet edeceğim. Ben kurtaracağım onları, ama yay, kılıç, savaş, at ve atlılar aracılığıyla değil, kendi aracılığım.” Gomer Lo-Ruhama’yı süttten kesince yine hamile kaldı ve bir oğul doğurdu. RAB Hoşea’ya, “Adını Lo-Ammi koy” dedi, “Çünkü siz benim halkım değilsiniz, ben de sizin Tanrınız değilim.”

YORUM: Hoşea genel olarak sevgi kitabıdır. Rab Hoşea’dan kendisine sadık olmayan kötü bir eş almasını istedi. Bu kişi Gomer’di. Bu evlilikten iki oğlu ve bir kızı oldu. İlk oğluna ‘Tanrı ekecek’ya da ‘Tanrı dağıtacak’ anlamına gelen “Yizreel” adını verdi. Kızına “Lo-Ruhama” yani ‘Merhamete ermeyecek’, üçüncü oğluna ise ‘Halkım değil’ anlamına gelen “Lo-Ammi” adını verdi. Bu isimler Tanrı’nın İsrail hakkındaki düşünceleri ve onlara yapacaklarının bir işaretiydi.

Hoşea ile karısı Gomer arasındaki ilişki Tanrı ile İsrail halkı arasındaki ilişkiyi temsil ediyor. Gomer bir fahişe olmasına rağmen Tanrı Hoşea’ya gidip onunla evlenmesini söyledi. Fakat belli bir zaman sonra Gomer eski yaşantısını özledi ve eski hayatına dönerek Hoşea’yı terk etti. Tanrı Hoşea’ya başka bir buyruk verip onu terk eden karısına gidip sevgisini göstermesini istedi. “İsrailliler’in başka ilahlara yönelmelerine...karşın, RAB onları nasıl seviyorsa, sen de git, o kadını sev, başkasınca sevilmiş, zina etmiş olsa bile”(Hoşea 3:1).

Tanrı bu ilginç öykü aracılığıyla kendi halkına olan sonsuz ve sadık sevgisini anlatıyor. Bu halk Gomer gibi sırtını Tanrı’ya çevirdi. Gomer gibi Tanrı’ya olan sadakatsizliklerinde kendilerini kanıtladılar. Tanrı’yı onurlandırmayan, O’nun yasalarına uymayan eski yaşantılarını sürdürmekte ısrar ettiler.

Çocuklarının her birinin isimleri; Tanrı ile İsrail halkı arasındaki ilişkiyi anlatan sembolik isimlerdi.

MATTA

MERYEM

Matta 1:18-25 İsa Mesih'in doğumu şöyle oldu: Annesi Meryem, Yusuf'la nişanlıydı. Ama birlikte olmalarından önce Meryem'in Kutsal Ruh'tan gebe olduğu anlaşıldı. Nişanlısı Yusuf, doğru bir adam olduğu ve onu herkesin önünde utandırmak istemediği için ondan sessizce ayrılmak niyetindeydi. Ama böyle düşünmesi üzerine Rab'bin bir meleği rüyada ona görünerek şöyle dedi: "Davut oğlu Yusuf, Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma. Çünkü onun rahminde oluşan, Kutsal Ruh'tandır. Meryem bir oğul doğuracak. Adını İsa koyacaksın. Çünkü halkını günahlarından O kurtaracak." Bütün bunlar, Rab'bin peygamber aracılığıyla bildirdiği şu söz yerine gelsin diye oldu: "İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacaklar." İmmanuel, Tanrı bizimle demektir. Yusuf uyanınca Rab'bin meleğinin buyruğuna uydu ve Meryem'i eş olarak yanına aldı. Ama oğlunu doğuruncaya dek Yusuf ona dokunmadı. Doğan çocuğun adını İsa koydu.

Luka 1:39-45 O günlerde Meryem kalkıp aceleyle Yahuda'nın dağlık bölgesindeki bir kente gitti. Zekeriya'nın evine girip Elizabet'i selamladı. Elizabet Meryem'in selamını duyunca rahmindeki çocuk hopladı. Kutsal Ruh'la dolan Elizabet yüksek sesle şöyle dedi: "Kadınlar arasında kutsanmış bulunuyorsun, rahminin ürünü de kutsanmıştır! Nasıl oldu da Rabbim'in annesi yanıma geldi? Bak, selamın kulaklarıma eriştiği an, çocuk rahminde sevinçle hopladı. İman eden kadına ne mutlu! Çünkü Rab'bin ona söylediği sözler gerçekleşecektir."

Luka 1:56 Meryem, üç ay kadar Elizabet'in yanında kaldı, sonra kendi evine döndü.

Luka 2:1-70 O günlerde Sezar Augustus bütün Roma dünyasında bir nüfus sayımının yapılması için buyruk çıkardı... Herkes yazılmak için kendi kentine gitti. Böylece Yusuf da... Beytlehem'e gitti. Orada, hamile olan nişanlısı Meryem'le birlikte yazılacaktı. Onlar oradayken, Meryem'in doğurma vakti geldi ve ilk oğlunu doğurdu. Onu kundağa sarıp bir yemliğe yatırdı. Çünkü handa yer yoktu.

Luka 2:22-35... Yusuf'la Meryem çocuğu Rab'be adamak için Yerusalim'e götürdüler... O sırada Yerusalim'de Şimon adında bir adam vardı. Doğru ve dindar biriydi. İsrail'in avutulmasını özlemle bekliyordu. Kutsal Ruh onun üzerindeydi... Şimon O'nu kucağına aldı... Şimon onları kutsayıp çocuğun annesi Meryem'e şöyle dedi: "Bu çocuk, İsrail'de birçok kişinin düşmesine ya da yükselmesine yol açmak

ve aleyhinde konuşulacak bir belirti olmak üzere belirlenmiştir. Senin kalbine de adeta bir kılıç saplanacak. Bütün bunlar, birçoklarının yüreğindeki düşüncelerin açığa çıkması için olacak.”

Luka 2:41-49İsa'nın annesi babası her yıl Fısıh Bayramı'nda Yeruslaim'e giderlerdi. İsa on iki yaşına gelince, bayram geleneğine uyarak yine gittiler. Bayramdan sonra eve dönerlerken küçük İsa Yeruslaim'de kaldı. Bunu farketmeyen annesiyle babası, çocuğun yol arkadaşlarıyla birlikte olduğunu sanarak bir günlük yol gittiler. Sonra O'nu akrabalar ve dostlar arasında aramaya başladılar. Bulamayınca O'nu araya araya Yeruslaim'e döndüler. Üç gün sonra O'nu tapınakta buldular. Din öğretmenleri arasında oturmuş, onları dinliyor, sorular soruyordu. O'nu dinleyen herkes, zekâsına ve verdiği yanıtlara hayran kalıyordu. Annesiyle babası O'nu görünce şaşırıldılar. Annesi, “Çocuğum, bize bunu niçin yaptın? Bak, babanla ben büyük kaygı içinde seni arayıp durduk” dedi. O da onlara, “Beni niçin arayıp durdunuz?” dedi. “Babam'ın evinde bulunmam gerektiğini bilmiyor muydunuz?”

Elçilerin İşleri 1:12-14Bundan sonra elçiler, Yeruslaim'den yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki Zeytin Dağı'ndan Yeruslaim'e döndüler. Kente girince kaldıkları evin üst katındaki odaya çıktılar. Petrus, Yuhanna, Yakup, Andreas, Filipus, Tomas, Bartalmay, Matta, Alfay oğlu Yakup, Yurtsever Simun ve Yakup oğlu Yahuda oradaydı. Bunlar İsa'nın annesi Meryem, öbür kadınlar ve İsa'nın kardeşleriyle tam bir birlik içinde sürekli dua ediyordu.

YORUM: Genç bir kız iken Yusuf adında biriyle nişanlıydı. O dönemde nişanlı olmak evlilik kadar ciddi bir olaydı. Ancak yasal işlemlerle bozulabilirdi. Melek Cebrail Meryem'e Tanrı tarafından seçildiğini ve vaat edilen kişiyi doğuracağını bildirdi. Her ne kadar nişanlısı Yusuf'un gözünde imansızlık ve ahlaksızlık gibi görünse de Meryem bunu sade imanı ile kabul etti. Ama Tanrı Meryem'in itibarını korumak için Yusuf'a her şeyi bildirmesi için bir melek gönderdi. Meryem çok savunmasız bir durumdaydı, çünkü aile onurunun çok önemli olduğu her fırsatta belirtilen bir toplumda yaşıyordu. Bu durum diğer insanların gözünde ailesi ve kendisi için bir lekeydi. Bu nedenle Yusuf ilk önceleri Meryem ile evlenme konusunda isteksiz davrandı. Meryem'in hamile olduğunu öğrendiğinde ondan gizlice ayrılmayı düşündü. Yusuf çok hassas ve dürüst biriydi. Sadakatsizliği yüzünden Meryem tarafından incitildiğini düşündü. Yusuf bir iman adamıydı. Daha sonra meleğin buyruğuna uyup Meryem'le evlendi. Meryem eski zamanlarda evlenmek için en uygun yaş olan on üç yaşlarında küçük bir Yahudi kızdı. Nasıra'da ailesi ve arkadaşları gibi o da Tanrı'ya tapındı ama meleğin söylediği sözlere alışkın değildi. Meryem çok alçakgönüllü biriydi. Meryem Tanrı'yı seven, Ona hizmet etme konusunda çok itaatkar biriydi (Luka 1:38).

Peki, Tanrı neden başkasını değil de Meryem'i seçti? Çok genç olduğu için mi? Yoksa günahsız olduğu için mi seçti? Tanrı Meryem'deki itaati gördüğü için onu seçti, Tanrı biliyordu ki insanlığa gelmiş bu yüce ve önemli çağrıya büyük bir istekle hizmet edecek.

Meryem ve Yusuf evlendiler fakat İsa'nın doğumuna kadar beraber olmadılar. İkisi de İbrani'ydiler ve bir Kurtarıcı'nın geleceğinden haberleri vardı. Luka 1:39-56 ayetlerinde Meryem'in kuzeni Elizabet'i ziyarete gittiği ve orada üç ay kaldığı anlatılıyor. Hamile olduğu için çevresinden gelecek baskılardan kaçmak için en güvenli yerdi. Doğumdan sonra her Yahudi ailenin yapmak zorunda oldukları '*Doğan ilk erkek çocukların Rab'be adanması*' buyruğunu yerine getirmek için Yerusolim'e gittiler. İsa'yı adama töreni için Tapınağa götürdüklerinde, yaşlı Şimon'un Meryem'e; "*Senin kalbine de adeta bir kılıç saplanacak...*" demesi daha sonra İsa'nın çarmıha gerilmesiyle yaşayacağı acıyı anlatmaya çalıştı (**Luka 2:35**).

İsa ailesiyle yaşadığı otuz yıl boyunca Yusuf'un mesleği olan marangozlukla meşguldü. Meryem ve Yusuf, İsa'ya bir yuva ve birçok kardeş verdiler. Meryem'in İsa'ya itimat ettiği sırada İsa'nın görevine başlaması hem Meryem'in hem de ev halkının akıllarının karışmasına neden olmuş olabilir. Ama kesin olan bir şey vardı, İsa çarmıhta acı çekerken yakınında durup olayları izleyen Meryem'in kalbi buruk ve perişandı. İncil'de Meryem'den en son imanlılarla birlikte dua ederken bahsedilmiştir. İsa'nın çarmıha gerilmesinden sonra imanlılarla birlikte dua ediyordu (Elçilerin İşleri 1:14). Meryem bir imanlı için gerçek bir örnektir. Meryem'in imanı ve sadakati hayatlarımız için örnek teşkil eder. Meryem'in övgü ilahisinden ve meleğin onu ziyaretinden anlatılanlardan Meryem'in Tanrı'yla güçlü bir ilişkisi olduğunu görüyoruz.

Meleğin selamı Meryem'i korkutmadı ama tedirgin etti. Meryem'i tedirgin eden meleğin söylediği; "*Selam, ey Tanrı'nın lütfuna erişen kız! Rab seninledir*" diye başlayan selamlanma şekliydi (**Luka 1:28**). Meryem asla kendini özel biri olarak görmedi.

Meryem ve Yusuf'un ilişkileri hakkında pek az şey biliyoruz. O zamanki geleneklerin önerdiği ve birinci yüzyılda Yahudilikteki evliliklerden bildiğimiz kadarıyla Yusuf Meryem'den yaşça büyüktü. O zamanki genç kızlar bir aileyi geçindirebilecek nitelikte kendinden yaşça büyük erkeklerle evlenirlerdi.

İlişkilerinden birçok çocukları oldu. Matta özellikle dört erkek (Yakup, Simon, Yusuf, Yahuda) ve adları geçmeyen kız kardeşlerinden söz eder (Matta 13:55-56). Fakat Katolik ve Ortodokslar Yusuf'un diğer çocukları Meryem'den değil başka bir kadından olduğunu savunurlar. Meryem'in İsa'dan başka çocuk doğurmadığına inanırlar Ama bunu kanıtlayan bir ayet İncil'de bulunmamaktadır. **Matta 1:19-20**"*Nişanlısı Yusuf, doğru bir adam olduğu ve onu herkesin önünde utandırmak istemediği için ondan sessizce ayrılmak niyetindeydi. Ama böyle düşünmesi üzerine Rab'bin bir meleği rüyada ona görünerek şöyle dedi "Davut oğlu Yusuf Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma..."* **Matta 1:25**"*Ama oğlunu doğuruncaya dek Yusuf ona dokunmadı...*" Bu ayetler olaya bir açıklık getiriyor. Melek tarafından

ayrılmaması için uyarılmış, evlenmesi Tanrı tarafından onaylanmış Yusuf'un Meryem'den ayrılıp ta başka bir kadınla evlenme ihtimali nedir?

Yusuf'un, Meryem'den önce, muhtemelen İsa görevine başlamadan önce, öldüğü varsayılır. İsa hizmet etmeye başladıktan sonra, ondan bir daha söz edilmiyor. İsa ilk oğulları olarak, baba mesleği olan marangozluğu öğrenmişti. Yusuf öldüğü zaman bir marangoz olarak babasının yerine geçecekti.

Yusuf ve Meryem'in aralarında güçlü ve sağlıklı bir ilişki vardı. Birlikte İsa'ya ve çocuklarına ideal bir ev ortamı hazırladılar.

Birçok olay Meryem'e İsa'nın özel olduğunu gösterdi. Melek tarafından ziyaret edilmesi, mucizevî şekilde hamile kalması, meleğin Yusuf'a onun bakireliğinden emin olduğunu doğrulaması, İsa doğduğunda çobanların gelmesi, gökyüzünde meleklerin kutlama yapması ve diğer tüm olaylar.

Meryem İsa'ya diğer çocuklarına davrandığı gibi davrandı. O da her anne gibi İsa çocukken onun için kaygılandı (Luka 2:48).

İsa'nın Yahya tarafından vaftiz edilmesi Tanrı'nın Oğlu olarak tanınmasında önemli bir adımdır.

Kana Köyü'nde bir düğün vardı (Yuhanna 2:1-11), İsa ve annesi de oradaydı. Meryem'den İsa'nın annesi olarak söz ediliyordu. İsa hakkında konuştuklarında '*Bakire Meryem'in Oğlu*', diye bahsetmiyorlardı. Aslında Meryem, İsa'nın annesi olduğu için tanınıyordu. Kutsal Kitap görkemi Meryem'e değil, İsa'ya verir. Şarabın bittiğini gören Meryem İsa'ya gidip olayı anlattı ve ondan mucize yapmasını istedi. Meryem İsa'nın mucize yapabileceğini biliyordu. Diğer taraftan orada bulunan insanların İsa'nın mucize yapabileceğini görmelerini istiyordu. İsa'nın Meryem'e cevabı hem soğuk hem de resmidir. Burada kullanılan "*Kadın*" kelimesi saygısızlık gibi görünse de aksine Grekçe'de '*Kadın*' kelimesi; '*Anne*' anlamına gelen bir ifadedir (Yuhanna 2:4). "*Anne, benden ne istiyorsun?*" (**Yuhanna 2:4**), demesi yaptığı görevde annesinin etkisinde olmadığını, tamamıyla Tanrı'nın isteği doğrultusunda hareket ettiğini gösterir.

Meryem İsa'nın sözlerinden ne demek istediğini anladı ve oradaki görevlilere İsa'yı dinlemelerini ve istediğini yapmalarını söyledi. Bu ısrarı İsa'nın zor durumlarda yardım edebileceğine olan güvenine en güzel örnektir.

O günlerde Yahudi otoriteler çok zor bir durumdaydılar. İnsanlar Yahudi toplumu ile Roma arasında çok hassas olan politik dengeyi korumak zorundaydılar. İsa'nın bu denge için büyük bir tehdit oluşturduğunu düşünüyorlardı. Meryem gelecek olan tehlikeyi görebiliyordu fakat Oğlu'nu korumak için elinden bir şey gelmiyordu. İsa yakalanıp çarmıha gerildi. Meryem şimdi işkenceyle öldürülen oğlunun çarmıhının yanındaydı. İsa onun büyüttüğü bebeğiydi, eğitim verdiği küçük oğluydu, gurur duyduğu delikanlısıydı. Ama askerler tarafından haksız yere çarmıha gerilmişti. Meryem iki kez acı yaşadı, İsa'yı doğururken, bir de İsa çarmıhta öldüğünde. Meryem'in çarmıha gerilen Oğlu'nun ölümünü baştan sona izlerken nasıl tarif edilemez bir acı hissettiğini hayal etmek bile imkânsız. O'nu kendi bebeği olarak doğurdu fakat çarmıhtaki ölümünü kendi '*Kurtarıcı*'sı olarak izledi.

İsa'nın annesi ve kardeşleri öğrencilerle birlikte dua ediyorlardı. İsa'nın kardeşlerinden söz edilmesi, onların Meryem'in gerçek çocukları olduklarını gösterir ve bazı inanışlara göre Meryem'in yaşamı boyunca hiç çocuğu olmamış bakire olarak yaşadığı tezini çürütür (Matta 12:46; Markos 6:3; Yuhanna 7:3-5; 1.Korintliler 9:5; Galatyalılar 1:19).

Yuhanna 19:25-27 ayetlerinde İsa çarmıhın yanında duran annesi Meryem'i öğrencisi Yuhanna'ya emanet ediyor. Acılar içindeyken bile annesinin durumunu düşünüyor. Burada Meryem'den son kez söz ediliyor, çünkü Kutsal Kitap'ta vurgulanmak istenen kişi Meryem değil, İsa'dır.

Meryem Tanrı'nın planını kabul ettiğinde hem sevinç, hem üzüntü yaşadı. Bu planları büyük bir istekle kabul etti. Bizler Tanrı'nın planlarını büyük bir istekle kabul ediyor muyuz? Sonuç ne olursa olsun O'nun planları karşısında Meryem'in yaptığı gibi seviniyor muyuz?

Referans ayetler:

Matta 1; 2; 12:46-50; 13:55

Markos 3:31-35

Luka 1;2; 8:19, 20

Yuhanna 2:1-11; 7:5; 19:25-27

Elçilerin İşleri 1:14

YAIR'İN KIZI

Luka 8:40-42 *Karşı yakaya dönen İsa'yı halk karşıladı. Çünkü herkes O'nu bekliyordu. O sırada, havra yöneticisi olan Yair adında bir adam gelip İsa'nın ayaklarına kapandı, evine gelmesi için yalvardı. Çünkü on iki yaşlarındaki biricik kızı ölmek üzereydi...*

Luka 8:49-56 *İsa daha konuşurken havra yöneticisinin evinden biri geldi. Yöneticiye, "Kızın öldü" dedi, "Artık öğretmeni rahatsız etme." İsa bunu duyunca havra yöneticisine şöyle dedi: "Korkma, yalnız iman et, kızın kurtulacak." İsa adamın evine gelince Petrus, Yuhanna, Yakup ve kızın annesi babası dışında hiç kimsenin kendisiyle birlikte içeri girmesine izin vermedi. Herkes kız için ağlıyor, dövünüyordu. İsa, "Ağlamayın" dedi, "Kız ölmedi, uyuyor." Kızın öldüğünü bildikleri için İsa'yla alay ettiler. O ise kızın elini tutarak, "Kızım, kalk!" diye seslendi. Ruhu yeniden bedenine dönen kız hemen ayağa kalktı. İsa, kıza yemek verilmesini buyurdu. Kızın annesiyle babası şaşkınlık içindeydi. İsa, olanları hiç kimseye anlatmamaları için onları uyardı.*

YORUM: Yair havrada önemli bir pozisyondaydı, yani dini bir liderdi. Havra; Yahudi halkının bir araya gelip Tevrat'ı öğrendikleri ve ibadet ettikleri yerdir. Bu Yahudi liderler İsa'nın ardından gitmedikleri gibi, kendilerinin öğrettiklerinden farklı şeyler öğrettiği için O'na karşı öfkeliydiler. Bu bölümdeki Yair de dini bir liderdi fakat

diğerlerinden farklıydı çünkü İsa'ya inanıyordu. Büyük bir sorunu vardı, acilen İsa'nın yardımına ihtiyacı vardı. O bölgede tanınmış, saygın biriydi ama şimdi çaresiz bir durumdaydı. İsa'yı aramaya çıktı ama İsa gölün karşı yakasında insanlara öğretiyordu. İsa'nın etrafında büyük bir kalabalık vardı ve bu kalabalığın içinde Yair de bulunuyordu. İsa'ya yaklaşmak için kalabalığı aşması gerekiyordu. İsa'ya yaklaştığı sırada etrafındaki insanların meraklı gözlerle ona bakmasına aldırmış etmeden İsa'nın ayaklarına kapanıp kızını iyileştirmesi için yalvardı. İnsanların onun hakkında ne düşündükleri umurunda bile değildi çünkü küçük kızı ölmek üzereydi ve İsa'nın onu iyileştireceğinden kesinlikle emindi. İsa'nın iyileştirme gücüne sahip olduğunun farkındaydı. Yair'in imanı İsa'yı hoşnut etti. **İbraniler 11:6** "*İman olmadan Tanrı'ya hoşnut etmek olanaksızdır...*"

İsa tereddüt etmeden onunla gitmeyi kabul etti çünkü insanlara karşı merhametle doluydu. İnsanların hissettiği her bir acının aynısını O da hisseder. Aslında Yair'in havra görevlisi olması, onun varlıklı ve herkes tarafından tanınan biri olduğunu gösteriyordu, ama bunların hiçbiri Yair'i bu acıdan koruyamazdı. Kızın annesi de ölmek üzere olan kızının başında kalbi kırık ve çaresizce bekliyordu. Kız daha fazla dayanamadı ve son nefesini verdi. Bu arada evinden adamlar gelip kızın öldüğünü söylediler. Yair karar verme aşamasındaydı, ya kızının öldüğünü kabul edecekti ya da İsa'nın onu ölümden dirilteceğine. Yair İsa'ya güvendi ve birlikte eve doğru yürümeye devam ettiler.

Yair'in ricası üzerine İsa geldi. Aslında böyle bir pozisyonda olan bir kişinin İsa'dan yardım istemesi pek normal değildi. Yahudi önderlerin çoğu arkadaşlarının tepkilerinden çekiniyorlardı.

Eve vardıklarında İsa kalabalığa; "*Kız ölmedi, uyuyor*" (**Luka 8:52**) dediğinde, ne demek istediğini anlamadılar ve güldüler çünkü İsa'ya iman etmiyorlardı. Tanrı insanların düşündüğü gibi düşünmez. **Yeşaya 55:9**'da RAB; "*Çünkü gökler nasıl yeryüzünden yüksekse, yollarım da sizin yollarınızdan, düşüncelerim düşüncelerinizden yüksektir*" der.

İsa on iki yaşındaki bu kız çocuğunu ölümden diriltti. Küçük kızı ölümden diriltmekle kalmadı aynı zamanda babası Yair'in ve annesinin de yürek acısını iyileştirdi. İsa ölüm olan yere yaşam getirdi. Acaba Yair ve karısı kızlarının başucunda duran kişinin Tanrı Oğlu olduğunun farkında mıydılar? Uzun zamandır beklenen Kurtarıcı ile aynı yerde bulduklarının bilincinde miydiler? İsa'nın yaptığı her mucize çevresinde bulunan kişilerin iman etmeleri için bir fırsattır.

Metinde açık bir şekilde belirtilmemesine karşın Yair'in ve ev halkının o gün Mesih'e iman ettiği sonucuna varabiliriz.⁹

Bu olay zayıflıklarımızı bize hatırlatır. Hiçbir zenginlik, hiçbir ayrıcalık insanı hayatın acılarından koruyamaz. Kaç kez acı çekmek zorunda kaldık? Kaç kez sevdiğimiz için çaresiz bir durumda kaldık? Kendimizi Yair'in kızı gibi ihtiyaç içinde ya da Yair ve karısı gibi çaresiz hissettiğimizde hatırlamamız gereken bir şey var; bütün çaresizliklerimizi, acılarımızı ve ihtiyaçlarımızı bizi koruyan ve önemseyen Tanrı'ya vermeliyiz ve O'nun yardımını istemeliyiz. Biz hiçbir şey yapamayız ama O

yapar. İsa o zaman da ihtiyacı olanlara yardım ettiği gibi, bugün de herkesin ihtiyacına cevap verir. İhtiyaçlarımızı İsa'ya getirdiğimiz her defasında O'na olan imanımızı göstermiş oluyoruz.

Referans ayetler:

Matta 9:18-26

Markos 5:21-43

Luka 8:40-56

KANAMASI OLAN KADIN

Markos 5:24-34...Büyük bir kalabalık da ardından gidiyor, O'nu sıkıştırıyordu. Orada, on iki yıldır kanaması olan bir kadın vardı. Birçok hekimin elinden çok çekmiş, varını yoğunu harcamış, ama iyileşeceğine daha da kötüleşmişti. Kadın, İsa hakkında anlatılanları duymuştu. Bu nedenle, kalabalıkta O'nun arkasından gelip giysisine dokundu. İçinden, "Giysilerine bile dokunsam kurtulurum" diyordu. O anda kanaması kesiliverdi. Kadın, bedeninin derinliğinde acıdan kurtulduğunu hissetti. İsa ise, kendisinden bir gücün akıp gittiğini hemen anladı. Kalabalığın ortasında dönüp, "Giysilerime kim dokundu?" diye sordu. Öğrencileri O'na, "Seni sıkıştıran kalabalığı görüyorsun! Nasıl oluyor da, 'Bana kim dokundu' diye soruyorsun?" dediler. İsa kendisine dokunanı görmek için çevresine bakındı. Kadın da kendisindeki değişikliği biliyordu. Korkuyla titreyerek geldi, İsa'nın ayaklarına kapandı ve O'na bütün gerçeği anlattı. İsa ona, "Kızım" dedi, "İmanın seni kurtardı. Esenlikle git. Acıların son bulsun."

YORUM: Bu kadının on iki yıldır kanaması vardı. Doktorlara onca para harcamış ama bir sonuç alamamıştı. Doktorların onu iyileştirme fikirleri kadının hastalığından daha kötüydü. Tek yaptıkları kadından para almaktı. İyileşeceğine daha da kötüleşiyordu ta ki İsa hakkında duyuncaya dek. Kanaması olan kadının o zamanın dini geleneklerine göre hem kendisi hem de dokunduğu her şey kirli sayılırdı.

Kanaması olan kadın, kocasına dokunamaz, Tapınağa gidemez ve inancının gerektirdiği hiçbir önemli törene katılamazdı. **Levililer 15:25-27** diyor ki; "Eğer bir kadının âdet günleri dışında uzun süreli bir kanaması varsa, ya da kanaması âdet günlerinden sonra da devam ediyorsa, kanaması olduğu sürece âdet günlerinde olduğu gibi kirli sayılır. Kanaması olduğu sürece, âdet günlerinde olduğu gibi, yattığı her yatak ve üzerine oturduğu her şey kirli sayılacaktır. Kim bunlara dokunursa kirli sayılacak. Giysilerini yıkayacak, yıkanacak, akşama kadar kirli kalacaktır."

Umutsuzca iyileşmenin bir yolunu bulmaya çalışıyordu ve bunun için bütün varını yoğunu harcamıştı. Yaşadığı onca hayal kırıklıklarına rağmen Tanrı'dan ümidini asla kesmedi. İsa hakkında anlatılanlar onun iyileşmeye olan inancını daha da güçlendirdi. İsa'nın geldiğini duyunca O'nu bulmak için hemen yola koyuldu. Giysilerine bile

dokunursa iyileşeceğini düşündü. Bu kadın neden İsa'ya yaklaşıp da yardım istemek yerine kendini belli etmeden O'na dokundu? Belki de kendini mucizeler yapan İsa'yı rahatsız edecek kadar değerli görmedi. Belki de kendini kirleten hastalığını herkesin önünde konuşmaktan utandı. Sebep ne olursa olsun, onun İsa'yla konuşmasını engelleyen zayıf imanı değildi. Gizli bir imanı olmasına rağmen birçok insandan daha fazla imanı vardı.

İsa'ya dokundu ve hemen o anda bedeninin iyileştiğini anladı. Gizli imanı üstün gelmişti. İsa ile geçirdiği o bir anlık zaman hayatının tamamıyla değişmesini sağladı. Olay burada bitmiyor. İsa durdu çünkü bir gücün kendinden akıp gittiğini hissetti. İsa Kendisine kimin dokunduğunu sorduğunda, kadın korku ve tereddütle İsa'nın ayaklarına kapanıp her şeyi anlattı.

İsa ona; *“Kızım, imanın seni kurtardı. Esenlikle git. Acıların son bulsun”*(**Markos 5:34**), dediğinde kim bilir yüreği nasıl da esenlikle dolmuştur. İsa, Kendisine dokunanın kim olduğunu bilmiyor muydu? Tabi ki biliyordu. İsa'nın kadının neden yanına gelip Kendisine dokunduğunu itiraf etmesini istediğini merak edebiliriz. Aslında İsa, kadının Kendisine inanmakla iyi bir şey yaptığını bilmesini istedi. Ömrü boyunca İsa'dan *‘Bereket’* çaldığını düşünmesini istemedi. Belki İsa kadınlar adına harekete geçti. Ya da kadının alenen ihtiyacı olan şeyi anlatması ve Tanrı'nın lütfu ile iyileşmesi İsa'nın ona söylediği *“İmanın seni kurtardı”*, sözlerini doğruluyordu. İsa'nın kadının kim olduğunu bilmek istemesinin diğer bir nedeni de kadının imanı hem orada bulunanlar için hem de onun hakkında yazılan satırları okuyan bizler için iyi bir örnek oldu. Başka bir sebep ise; kadınların içten şifa bulmalarını, gizli dünyalarını terk etmelerini ve O'nun birer tanıkları olmalarını istemesiydi. Tanrı bereketlerini kadınlara da verdi, öyle ki; onlar da başkalarına bereket olsunlar.

Referans ayetler:

Matta 9:20-22

Markos 5:25-34

Luka 8:43-48

HIRODİYA

Markos 6:17-29*Hirodes'in kendisi, kardeşi Filipus'un karısı Hirodiya'nın yüzünden adam gönderip Yahya'yı tutuklatmış, zindana attırıp zincire vurdurmuştu. Çünkü Hirodes bu kadınla evlenince Yahya ona, “Kardeşinin karısıyla evlenmen Kutsal Yasa'ya aykırıdır” demişti. Hirodiya bu yüzden Yahya'ya kin bağlamıştı; onu öldürtmek istiyor, ama başaramıyordu. Çünkü Yahya'nın doğru ve kutsal bir adam olduğunu bilen Hirodes ondan korkuyor ve onu koruyordu. Yahya'yı dinlediği zaman büyük bir şaşkınlık içinde kalıyor, yine de onu dinlemekten zevk alıyordu. Ne var ki, Hirodes'in kendi doğum gününde saray büyükleri, komutanlar ve Celile'nin ileri gelenleri için verdiği şölende beklenen fırsat doğdu. Hirodiya'nın kızı içeri girip dans etti. Bu, Hirodes'le konuklarının hoşuna gitti. Kral genç kıza, “Dile benden, ne*

dilersen veririm” dedi. Ant içerek, “Benden ne dilersen, krallığımın yarısı da olsa, veririm” dedi. Kız dışarı çıkıp annesine, “Ne isteyeyim?” diye sordu. “Vaftizci Yahya’nın başını iste” dedi annesi. Kız hemen koşup kralın yanına girdi, “Vaftizci Yahya’nın başını bir tepsi üzerinde hemen bana vermeni istiyorum” diyerek dileğini açıkladı. Kral buna çok üzüldüyse de, konuklarının önünde içtiği anttan ötürü kızı reddetmek istemedi. Hemen bir cellat gönderip Yahya’nın başını getirmesini buyurdu. Cellat zindana giderek Yahya’nın başını kesti. Kesik başı bir tepsi üzerinde getirip genç kıza verdi, kız da annesine götürdü. Yahya’nın öğrencileri bunu duyunca gelip cesedi aldılar ve mezara koydular.

YORUM: Hirodiya, Büyük Hiroses’in torunuydu. İ.Ö. 40-4 yılları arasında Filistin’i Roma adına yöneten Büyük Hiroses İsa doğduğunda O’nu öldürtmeye çalıştı (Matta 2:13) bunu başaramayınca iki ve iki yaşın altındaki bütün erkek bebekleri öldürttü (Matta 2:16). *‘Meyve ağacın dibine düşer’*, diye bir atasözü vardır, bu durum olayı çok iyi açıklar, Büyük Hiroses’in yaptığı hatalar oğullarını ve hatta torunlarını bile etkiledi. Hiroses Antipa da babası gibi kötü bir yönetici, dedesi gibi zalim biriydi. Hiroses Antipa’nın yüreğini bilen İsa onun hakkında konuşurken *“Tilki”*, diye hitap eder. **Luka 13:31-32** şöyle diyor; *“Tam o sırada bazı Ferisiler gelip İsa’ya, ‘Buradan ayrılıp başka yere git. Hiroses seni öldürmek istiyor’ dediler. İsa onlara şöyle dedi: Gidin, o tilkiye söyleyin, ‘Bugün ve yarın cinleri kovup hastaları iyileştireceğim ve üçüncü gün hedefime ulaşacağım.’”*

Hirodiya, Kutsal Kitap’ta bulunan kadınlar arasında sempati duyulmayan kadınlardan biridir. Adının geçmesi ve bu olayın anlatılmasının Tanrı için mutlaka bir nedeni vardır.

Kutsal Yasa’ya aykırı olduğunu bile bile, aç gözlülük ve bencillikle kocası Filipus’u bırakıp, daha itibarlı olan kocasının kardeşi Hiroses ile evlendi. Evliliklerinin Kutsal Yasa’ya aykırı olduğunu söylediği için Hiroses, Vaftizci Yahya’yı hapse attırdı. Bunun kimin fikri olduğunu söylemek zor. Matta 14:5’te Hiroses’in Yahya’yı öldürtmek istediği ama halkın tepkisinden korktuğunu yazarken, Markos 6:19’da ise Hirodiya’nın Yahya’yı öldürtmek istediği ama başaramadığını yazar.

Onlara göre Yahya’nın konuşmaları hassas bir dengede duran hükümetin dengesini bozup işlemez durumuna getirecek konuşmalardı. Kardeşinin karısıyla evlenmesinden dolayı bir isyan, bir ayaklanma olduğu takdirde Hiroses kaybeden taraf olacaktı. İkisi de bu hakikatin farkındaydılar.

Hirodiya, Yahya’ya kin bağladı ve onu öldürtmek istedi, çünkü kocasının Vaftizci Yahya’nın konuşmalarından etkilendiğini biliyordu, bundan dolayı çok öfkeleniyordu.

Vaftizci Yahya’yı öldürmek için bir fırsat arıyordu. İşte, o fırsat Hiroses’in verdiği şölende dans eden Hirodiya’nın kızına ne dilerse vereceğini söylediğinde geldi. Ve antlaşma yapıldı; Hirodiya’nın kızı dans etti, Hiroses dileğini yerine getirmek için ant içti, Hirodiya kızını öğütledi ve Yahya’nın başı kesildi. Hiroses için davette bulunan misafirlerin onun hakkındaki düşünceleri Tanrı’ya itaat etmesinden daha önemliydi.

İlk evliliğinden olan kızını kullanıp isteğini ustalıklarla Hirodes'e yaptırdı. Tanrı adamı Yahya'nın bir an bile tereddüt etmeden öldürülmesini istedi. Hirodes, Yahya'nın öldürülmesi taraftarı değildi çünkü bu olayın birçok insanı öfkeli edeceğinden korkuyordu. Bütün davetlilerin önünde ant içtiği için verdiği sözden dönemezdi. Kısa bir süre sonra Yahya'nın başı bir tepsi üzerinde getirildi. Hiçbir şeyi umursamadan intikamını aldı. Yahya'ya olan nefretinin yüreğini ve kararlarını etkilemesine izin verdi. Çünkü ölüm saçan birinin torunu olarak durumları kontrol etmenin en iyi yolunun bu olduğunu düşünüyordu. Böyle davranmaya hakkı var diye düşündü.

Yalnızca büyükbabası Hirodes gibi davranmadı, kızını da yanlış bir yönde büyüttü. Hirodiya'ya göre küçük kızından tepsi içinde kesik bir baş istemesi yanlış değildi, çünkü ona göre kesik başın kızının kendi yaşına göre isteyeceği hediyeden bir farkı yoktu. Hirodiya'nın kızının adı Kutsal Kitap'ta belirtilmiyor ama Yahudi bir Romalı tarihçi ve inanç savunucusu olan Yosefus'un kayıtlara geçirdiği yazılarda adı 'Salome', diye geçer (Kaynak Wikipedia Salome, Josephus's Jewish Antiquities). Salome kötü bir aile ortamında büyüdü.

Hirodiya Eski Antlaşma'daki Rab'bin peygamberlerini öldürten İzebel ile eş değer bir karaktere sahipti. Ülkesindeki yasalara karşı herhangi bir saygısı olmayan, eleştirilmeyi sevmeyen, gururlu biriydi. Öfkesi onu Vaftizci Yahya'nın hayatına son verecek kadar büyük bir günaha sürükledi. Hatasını daha büyük bir hatayla kapatmaya çalıştı.

Hirodes Yahya'yı neden öldürttü? Karısı Hirodiya'yı memnun etmek için mi, yoksa Yahya'dan korktuğu için mi?

Referans ayetler:

Matta 14:1-12

Markos 6: 14-29

HİRODİYA'NIN KIZI (SALOME)

Kutsal Kitap'ta adı belirtilmiyor ama Yahudi bir Romalı tarihçi ve inanç savunucusu olan Yosefus'un kayıtlara geçirdiği yazılarda adı 'Salome', diye geçer.² Yosefus'un kitapları Yahudiler için büyük önem taşır.

Kötü bir aile ortamında büyüdü. Annesinin babasını terk edip amcasıyla evlenmesi onun için iyi bir örnek değildi. Ne tür bir dans sergilediği hakkında bir bilgimiz yok. Dansın bitiminde Hirodes ondan dileğini yerine getireceğine dair ant içtiğinde ne dilemesi gerektiği konusunda pek emin değildi. Annesinin yönlendirmesiyle Vaftizci Yahya'nın başını istedi ve bunu bütün konukların önünde istedi, bunun nedeni ise; eğer konukların gitmesini bekleyseydi, belki de Hirodes verdiği sözden dönecekti. Bütün bunlardan Salome'nin kendi kararlarını verebilecek bir yaşta olmadığını anlıyoruz. Hirodes'in düşünmeden ant içmesinin bir örneğini Hakimler 11. bölümde görüyoruz. **Hakimler 11:30-35** şöyle diyor; Yiftah; "RAB'bin önünde ant içerek şöyle dedi: 'Gerçekten Ammonlular'ı elime teslim edersen, onları yenip sağ salım döndüğümde

beni karşılamak için evimin kapısından ilk çıkan, RAB'be adanacaktır. Onu yakmalık sunu olarak sunacağım.' Yiftah bundan sonra Ammonlular'la savaşılmaya gitti. RAB onları Yiftah'ın eline teslim etti. Yiftah, başta Avel-Keramim olmak üzere, Aroer'den Minnit'e kadar yirmi kenti yakıp yıkarak Ammonlular'a çok büyük kayıplar verdirdi. Böylece Ammonlular İsraililer'in boyunduruğuna girdi. Yiftah Mispa'ya, kendi evine döndüğünde, kızı tef çalıp dans ederek onu karşılamaya çıktı. Tek çocuğu oydu, ondan başka ne oğlu ne de kızı vardı. Yiftah, kızını görünce giysilerini yırtarak, "Eyvahlar olsun, kızım!" dedi, "Beni perişan ettin, umarsız bıraktın! Çünkü RAB'be verdiğim sözden dönemem."

Düşünmeden alınan kararlar, verilen sözler istemediğimiz sonuçları doğurur. **Yakup 1:19** "Sevgili kardeşlerim, şunu aklınızda tutun: Herkes dinlemekte çabuk, konuşmakta yavaş, öfkelenmekte de yavaş olsun."

Referans ayetler:

Matta 6-12

Markos 6:21-29

KENANLI KADIN

Matta 15:21-28 İsa oradan ayrılıp Sur ve Sayda bölgesine geçti. O yöreden Kenanlı bir kadın İsa'ya gelip, "Ya Rab, ey Davut Oğlu, halime acı! Kızım cine tutuldu, çok kötü durumda" diye feryat etti. İsa kadına hiçbir karşılık vermedi. Öğrencileri yaklaşıp, "Sal şunu, gitsin!" diye rica ettiler. "Arkamızdan bağırıp duruyor." İsa, "Ben yalnız İsrail halkının kaybolmuş koyunlarına gönderildim" diye yanıtladı. Kadın ise yaklaşıp, "Ya Rab, bana yardım et!" diyerek O'nun önünde yere kapandı. İsa ona, "Çocukların ekmeğini alıp köpeklerle atmak doğru değildir" dedi. Kadın, "Haklısın, ya Rab" dedi. "Ama köpekler de efendilerinin sofrasından düşen kırıntıları yer." O zaman İsa ona şu karşılığı verdi: "Ey kadın, imanın büyük! Dilediğin gibi olsun." Ve kadının kızı o saatte iyileşti.

YORUM: Burada yardıma muhtaç bir kadın görüyoruz ama İsa kadına yardım etmekte biraz isteksiz gibi görünüyor. Bu doğru, çünkü kadın Kenanlı'ydı ve bir Kenanlı olarak putperesti ve Tanrı ile hiçbir bağı yoktu. Ama sebep bu değil. Bu olayı anlamadan önce birkaç şeyi aydınlatmak gerek. Kadın İsa'ya ilk yaklaştığında O'na; "Ya Rab, ey Davut Oğlu" diye seslenerek yalvardı. İsa'ya Yahudiler'in kullandığı "Davut Oğlu", "Ya Rab" kelimeleriyle hitap etti. Yahudiler'e gönderilen Mesih olduğunu biliyordu. Bir Kenanlı daha doğrusu bir putperest olarak Antlaşma altında herhangi bir hakkı yoktu. İsa'nın ve öğrencilerinin ilgisizliği karşısında öfkelenme gibi bir lüksü yoktu, o an tek isteği içine düştüğü durumu düşünmeden bir an önce kızının iyileşmesiydi. Kadın iki kez kızını iyileştirmesi için yalvardı fakat İsa bu rica karşısında tek kelime bile etmeden sessiz kaldı. Hayatımızda da bazen aynı şey olmuyor mu? Dua ediyoruz ama Rab'den tek kelime bile duymuyoruz. Rab sessiz

kalıyor. Bu olayda Rab kadını –aynı zamanda bizim dualarımızı da– kesinlikle işitti, kadına geç de olsa cevabını verdi.

Öğrencileri kadını bir sorun olarak gördüklerinden onu göndermek istediler fakat bu İsa'nın lütfunu gösterebileceği bir fırsattı ama önce onun imanını sınamıştı. Kadın önce imanını kanıtlamalıydı.

Kızını iyileştirmesi için yalvardığında, İsa ona bir benzetmeyle karşılık verdi, ona; *“Çocukların ekmeğini alıp köpeklere atmak doğru değildir”*(**Matta 15:26**) dedi. İsa kadına yalnızca İsrail'in kaybolmuş koyunları için gönderildiğini hatırlattı ama kadın umutsuzluğa kapılıp vazgeçmedi. İsa'ya verecek bir cevabı vardı. Önce *“Davut Oğlu”* olarak hitap ederken şimdi *“Ya Rab”* diye seslendi. Eğer kadın İsa'ya Yahudiler'in *‘Mesih’*i, yani *‘Kral & kurtarıcısı’* gibi gelmeseydi, *‘Yaratıcısı’* olarak gelip yardım isteyecekti.

“Köpek” kelimesi bize biraz sert gelebilir ama İsraililer diğer ulustan olan insanları küçümsüyorlardı, kendilerini Yahudi olarak ayrıcalıklı görüyorlardı. İsa kadını küçümsemiyor. Acaba kadın bu merhameti almaya layık olmadığını kabul edecek miydi? Kadının cevabı çok görkemliydi; *“Haklısın, ya Rab”* dedi. *“Ama köpekler de efendilerinin sofrasından düşen kırıntıları yer”*(**Matta 15:27**). Böyle diyerek kendini Tanrı'nın merhametine ve lütfuna bıraktı. İsa'nın kızını iyileştireceğine dair imanı vardı.

İsa'nın kızı iyileştirmesi, Kurtarıcıları olarak geldiği İsrailoğulları'na karşı haksızlık olmayacaktı. İsa'nın Rab olarak herkese yetecek kadar bereketi, merhameti vardı. Bu nedenle kadına; *“Ey kadın, imanın büyük! Dilediğin gibi olsun”* dedi (**Matta 15:28**) ve kadının kızı o saatte iyileşti. Rab İsa, kadının imanının ödülü olarak bu kadının kızını iyileştirdi.

Kenanlı kadının İsa'nın önünde kendini alçaltması, alçakgönüllü olması iyi bir örnek teşkil eder. **Yakup 4:6** *“Tanrı kibirlilere karşıdır, ama alçakgönüllülere lütfeder.”*

İsa yalnızca İsrailoğulları için değil ama diğer ulusların da kurtuluşları için geldi, bu nedenle **Matta 28:18-20**'de şöyle yazar; *“Gökte ve yeryüzünde bütün yetki bana verildi. Bu nedenle gidin, bütün ulusları öğrencilerim olarak yetiştirin; onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla vaftiz edin; buyurduğum her şeye uymayı onlara öğretin....”*

Referans ayetler:

Matta 15:21-28

Markos 7: 24-30

SALOME (ZEBEDİOĞULLARI'NIN ANNESİ)

Matta 20:20-24 O sırada Zebedi oğullarının annesi oğullarıyla birlikte İsa'ya yaklaştı. Önünde yere kapanarak kendisinden bir dileği olduğunu söyledi. İsa kadına, *“Ne istiyorsun?”* diye sordu. Kadın, *“Buyruk ver, senin egemenliğinde bu iki*

oğlumdan biri sağında, biri solunda otursun” dedi. “Siz ne dilediğinizi bilmiyorsunuz” diye karşılık verdi İsa. “Benim içeceğim kâseden siz içebilir misiniz?” “Evet, içebiliriz” dediler. İsa onlara, “Elbette benim kâsemden içeceksiniz” dedi, “Ama sağımda ya da solumda oturmanıza izin vermek benim elimde değil. Babam bu yerleri belirli kişiler için hazırlamıştır.” Bunu işiten on öğrenci iki kardeşe kızdılar.

İsa çarmıhtayken oralarda olup bitenleri uzaktan izleyen birçok kadın vardı, *“Aralarında Mecdelli Meryem, küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Salome bulunuyordu”(Markos 15:40).*

Markos 16:1*Şabat Günü geçince, Mecdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Salome gidip İsa'nın cesedine sürmek üzere baharat satın aldılar.*

YORUM: Zebedi ile evliydi, Yakup ve Yuhanna'nın annesiydi. Hem kocası hem de oğulları balıkçıydılar. İsminden sık söz edilmese de İsa onu görevine başladığından beri tanıyordu. İsa'dan Tanrı'nın Egemenliği'nde oğullarının birinin sağında birinin de solunda oturmasını rica etti. Bencillik gibi görünse de oğullarının İsa'ya yakın olmasını istemesi takdir edilir. İsa'yı tüm içtenliğiyle izliyordu, bu nedenle kendisini dinleyeceğinden emindi, ama İsa isteğini reddetti. İsa **Matta 20:26-27**'de şöyle dedi; *“...Aranızda büyük olmak isteyen, ötekilerin hizmetkârı olsun. Aranızda birinci olmak isteyen, ötekilerin kulu olsun.”*

Bunu duyup da akılları karışan İsa'nın diğer öğrencileri Salome'ye değil de, oğullarına çok kızdılar. Büyük olasılıkla Salome'yi iyi tanıyorlardı ve oğullarının haberi olmadan böyle bir şey yapabileceğini düşünmüyorlardı. Matta'daki ayetlere bakacak olursak Salome bu istekte bulunduğu sırada oğulları Yakup ve Yuhanna da yanındaydı. Markos'taki bölümünde ise annelerinden söz etmez, Markos'taki bu bölümde oğulları İsa'dan böyle bir istekte bulunuyorlar. Markos'un vurgulamak istediği Yakup ve Yuhanna'nın gösterdiği cesarettir. Bu ayetlerde çelişki var diye bakmak yerine bunların tamamlayıcı ayetler olduğunu söylemek daha doğru olur. Bundan şu sonuca varabiliriz; ailecek İsa'dan böyle bir istekte bulundular.

Bu metinler dışında İsa, Salome ve öğrencileri pek bir arada görmüyoruz.

Bazı araştırmacılar, **Yuhanna 19:25**'de; *“İsa'nın çarmıhının yanında ise annesi, teyzesi, Klopas'ın karısı Meryem ve Mecdelli Meryem duruyordu”*ve **Matta 27:56**'da *“Aralarında Mecdelli Meryem, Yakup ile Yusuf'un annesi Meryem ve Zebedi oğullarının annesi de vardı”*ayetlerinden yola çıkarak Salome'nin İsa'nın annesi Meryem'in kız kardeşi olduğu tezini öne sürerler. Belki de bu nedenle İsa'dan böyle bir istekte bulunmaya hakkı olduğunu düşündü. Bazıları ise bunu kabul etmezler. İsa'nın teyzesiydi ya da değildi, bildiğimiz tek şey onun ve oğullarının İsa'ya çok yakın olduklarıdır.

Elbette İsa bir anneyi asla reddetmezdi, özellikle bu kadın bir ihtimal onun teyzesi ise.

İsa çarmıhtayken, O'nu izleyen kadınlar arasında o da vardı. İsa'nın sadık öğrencilerindendi. Başından sonuna kadar İsa'nın ardından gitti. Diğer kadınlardan biraz daha yaşlı olduğunu tahmin edebiliriz.

Referans ayetler:

Matta 20:20-23; 27:56

Markos 15:40; 16:1

Yuhanna 19:25

GÜNAHKÂR KADIN

Luka 7:36-50 Ferisiler'den biri İsa'yı yemeğe çağırdı. O da Ferisi'nin evine gidip sofraya oturdu. O sırada, kentte günahkâr olarak tanınan bir kadın, İsa'nın, Ferisi'nin evinde yemek yediğini öğrenince kaymaktaşından bir kap içinde güzel kokulu yağ getirdi. İsa'nın arkasında, ayaklarının dibinde durup ağlayarak, gözyaşlarıyla O'nun ayaklarını ıslatmaya başladı. Saçlarıyla ayaklarını sildi, öptü ve yağı üzerlerine sürdü. İsa'yı evine çağırmış olan Ferisi bunu görünce kendi kendine, "Bu adam peygamber olsaydı, kendisine dokunan bu kadının kim ve ne tür bir kadın olduğunu, günahkâr biri olduğunu anlardı" dedi. Bunun üzerine İsa Ferisi'ye, "Simun" dedi, "Sana bir söyleyeceğim var." O da, "Buyur, öğretmenim" dedi. "Tefeciye borçlu iki kişi vardı. Biri beş yüz, öbürü de elli dinar borçluydu. Borçlarını ödeyecek güçte olmadıklarından, tefeci her ikisinin de borcunu bağışladı. Buna göre, hangisi onu çok sever?" Simun, "Sanırım, kendisine daha çok bağışlanan" diye yanıtladı. İsa ona, "Doğru söyledin" dedi. Sonra kadına bakarak Simun'a şunları söyledi: "Bu kadını görüyor musun? Ben senin evine geldim, ayaklarım için bana su vermedin. Bu kadın ise ayaklarımı gözyaşlarıyla ıslatıp saçlarıyla sildi. Sen beni öpmedin, ama bu kadın eve girdiğimden beri ayaklarımı öpüp duruyor. Sen başıma zeytinyağı sürmedin, ama bu kadın ayaklarıma güzel kokulu yağ sürdü. Bu nedenle sana şunu söyleyeyim, kendisinin çok olan günahları bağışlanmıştır. Çok sevgi göstermesinin nedeni budur. Oysa kendisine az bağışlanan, az sever." Sonra kadına, "Günahların bağışlandı" dedi. İsa'yla birlikte sofrada oturanlar kendi aralarında, "Kim bu adam? Günahları bile bağışlıyor!" şeklinde konuşmaya başladılar. İsa ise kadına, "İmanın seni kurtardı, esenlikle git" dedi.

YORUM: Adı, yaşı ve geçmişine dair herhangi bir şey bilmiyoruz. Bu olay öncesi ve sonrası hakkında hiçbir şey yazılmıyor. Sadece yaşadığı bu kısa öyküyü biliyoruz. Okuduğumuz bölümde ağzından tek kelime bile çıkmadan gözyaşları içinde İsa'nın ayaklarının dibinde oturuyordu.

İsa, Simun'un evinde yemeğe davetliydi. Bu davet Simun'un İsa'ya olan saygısını göstermek ve O'nu onurlandırmak içindi.

Luka 7:37“O sırada, kentte günahkâr olarak tanınan bir kadın, İsa’nın, Ferisi’nin evinde yemek yediğini öğrenince kaymaktaşıdan bir kap içinde güzel kokulu yağ getirdi” ayeti bize onun hakkında birçok bilgi verir. Aslında bu kadın yemeğe davetli değildi. Yaşadığı kentte insanlar tarafından günahkâr olduğu için hor görülüyordu. Günahının ne olduğu belirtilmemiş. Bir kadının günahı ne olabilir? Ya zina yapmıştır ya da fahişelik ediyordu. Zina ettiğini söyleyemeyiz, çünkü o zamanın yasalarına göre (Levililer 20:10) zina edenler taşlanarak öldürülüyorlardı, büyük ihtimalle fahişelik yapıyordu Neden bu yolu seçtiğini bilmiyoruz; belki isteyerek belki de geçimini sağlamak için zoraki olarak yapıyordu, ama söylenecek bir tek şey var, artık tükenmişti. Çevrenin baskısından, küçümsemelerinden, dışlamalarından artık yorulmuştu. Çevresinde bulunan birçok anne kızlarını uyarırken belki de onu örnek gösteriyordu. Fakat kendisini bunların tümünden kurtaracak bir yol bulmuştu. İsa hakkında çok şey duymuştu. Büyük ihtimalle O’nun öğrettikleri hakkında duydu. Tanrı’nın sevgisi, bağışlaması, şifası ve yenilemesi hakkında da duydu. Şu an belki yüreği kırık ama bir ümidi vardı. Davettekilerin onu istemediğini ve onu görünce memnun olmayacaklarını bile bile Simun’un evine gitmesi onun için hiç kolay değildi. Oraya gitmesinin sebebi Simun’u görmek değildi çünkü Simun’un kendisine yardım edemeyeceğini biliyordu. Gözü davetteki yiyeceklerde değil, İsa’dan alacağı ruhsal gıdaydı. Fiziksel bir hastalığı ya da sorunu yoktu, tek ihtiyacı ruhsal şifaydı. Yaptığı bütün kötü şeyler için pişmandı ve İsa’nın kendisini bağışlayacağını biliyordu.

İsa’nın ayağını gözyaşlarıyla yıkayıp saçlarıyla silmesi O’na olan sevgisini göstermesinin bir yoluydu. O zamanın geleneklerine göre bir erkeğin ya elinden ya yanağından ya da kıyafetinin bir kenarından öpülürdü ama bu kadın İsa’nın tozlu ayaklarını öptü. Kendini ne kadar küçülttüğü ya da çevresindekilerin onun hakkında ne düşündüğü umurunda bile değildi. Onunki derin ve yürekten gelen bir sevgiydi. O sırada Simun kadının yaşadığı duygulardan çok, onun gibi kirli saydıkları birinin İsa’ya dokunmasına odaklanmıştı. Ferisiler için Yasa insanlardan daha önemliydi.

Kadın, İsa’nın ayaklarına dokunurken o sırada Simun aklından “*Bu adam peygamber olsaydı, kendisine dokunan bu kadının kim ve ne tür bir kadın olduğunu, günahkâr biri olduğunu anlardı*” diye geçirdi (**Luka 7:39**). Aslında yüreğinde bir yandan kadını küçük görürken bir yandan da İsa’nın peygamberliğini sorguluyordu. İsa Simun’un ne düşündüğünün farkındaydı, çünkü düşüncelerini okudu. **Yuhanna 2:25** İsa hakkında; “*İnsan hakkında kimsenin O’na bir şey söylemesine gerek yoktu. Çünkü kendisi insanın içinden geçenleri biliyordu*”, diyor.

Simun ve Meryem’i İsa’nın verdiği örnekle kıyaslarsak, Simon az borcu bağışlanan ve az seven, Meryem ise çok borcu bağışlanan ve çok seven kişileri temsil ediyor. Simun her ne kadar İsa’ya yakınsa da yüreği de bir o kadar uzaktı. Bu kadın ile Simun çok farklı insanlardı. Simun evine gelen İsa’ya o zamanın geleneklerine göre ayaklarını yıkaması için su bile vermeyip, iyi bir misafirperverlik örneği sergileyemezken bu kadın gözyaşlarıyla İsa’nın ayaklarını yıkadı. Biri zengin, biri fakirdi. Biri saygın biriye, diğeri dışlanmıştı. Biri İsa’yı pek ciddiye almayı ona

şüpheyle bakarken, diğeri sevgiyle ve içtenlikle inanıyordu. Biri ne kadar günahkâr olduğunun farkındaydı, diğeri değil.

İsa ona; “İmanın seni kurtardı, esenlikle git”dedi (**Luka 7:36**), Meryem’in tam istediği şey buydu. **Romalılar 4:7-8**“Ne mutlu suçları bağışlanmış, günahları örtülmüş olanlara! Günahı Rab tarafından sayılmayana ne mutlu!”diyor. Bu kadının günahları İsa aracılığıyla bağışlandı. **1. Yuhanna 2:12**’de de şöyle yazar; “...Çünkü Mesih’in adı uğruna günahlarınız bağışlandı.”Bağışlandığını öğrenen Meryem’in büyük bir sevinç ve esenlikle İsa’nın yanından ayrıldığını tahmin etmemiz hiç de zor değildir.

Yuhanna 12:1-3“İsa, Fısıh Bayramı’ndan altı gün önce, ölümden dirilttiği Lazar’ın bulunduğu Beytanya’ya geldi. Orada kendisi için bir ziyafet düzenlediler. Marta hizmet ediyordu. İsa’yla birlikte sofrada oturanlardan biri de Lazar’dı. Meryem, çok değerli saf hintsümbülü yağından yarım litre kadar getirerek İsa’nın ayaklarına sürdü ve saçlarıyla ayaklarını sildi. Ev yağın güzel kokusuyla doldu”ayetinden yola çıkarak, bazı yorumcular günahkâr kadının Lazar’ın kız kardeşi Meryem ile aynı kişi olduğu tezini öne sürerler.

Referans ayetler:

Matta 26: 6-13

Markos 14:3-9

Luka 7:36-50

MECDELLİ MERYEM

Luka 8:1-3Bundan kısa bir süre sonra İsa on iki öğrencisiyle birlikte köy kent dolaşmaya başladı. Tanrı’nın Egemenliği’ni duyurup müjdeliyordu. Kötü ruhlardan ve hastalıklardan kurtulan bazı kadınlar, içinden yedi cin çıkmış olan Mecdelli denilen Meryem, Hirodes’in kâhyası Kuza’nın karısı Yohanna, Suzanna ve daha birçokları İsa’yla birlikte dolaşıyordu. Bunlar, kendi olanaklarıyla İsa’ya ve öğrencilerine yardım ediyorlardı.

Markos 15:37-41Ama İsa yüksek sesle bağırarak son nefesini verdi. O anda tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye bölündü. İsa’nın karşısında duran yüzbaşı, O’nun bu şekilde son nefesini verdiğini görünce, “Bu adam gerçekten Tanrı’nın Oğlu’ydu” dedi. Olup bitenleri uzaktan izleyen bazı kadınlar da vardı. Aralarında Mecdelli Meryem, küçük Yakup ile Yose’nin annesi Meryem ve Salome bulunuyordu. İsa daha Celile’deyken bu kadınlar O’nun ardından gitmiş, O’na hizmet etmişlerdi. O’nunla birlikte Yerusâlim’e gelmiş olan daha birçok kadın da olup bitenleri izliyordu.

Markos 15:46-47 Yusuf keten bez satın aldı, cesedi çarmıhtan indirip beze sardı, kayaya oyulmuş bir mezara yatırarak mezarın girişine bir taş yuvarladı. Mecdelli Meryem ile Yose'nin annesi Meryem, İsa'nın nereye konulduğunu gördüler.

Markos 16:1-8Şabat Günü geçince, Mecdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Salome gidip İsa'nın cesedine sürmek üzere baharat satın aldılar. Haftanın ilk günü sabah çok erkenden, güneşin doğuşuyla birlikte mezara gittiler. Aralarında, "Mezarın girişindeki taşı bizim için kim yana yuvarlayacak?" diye konuşuyorlardı. Başlarını kaldırıp bakınca, o kocaman taşın yana yuvarlanmış olduğunu gördüler. Mezara girip sağ tarafta, beyaz kaftan giyinmiş genç bir adamın oturduğunu görünce çok şaşırdılar. Adam onlara, "Şaşırmayın!" dedi. "Çarmıha gerilen Nasıralı İsa'yı arıyorsunuz. O dirildi, burada yok. İşte O'nu yatırdıkları yer. Şimdi öğrencilerine ve Petrus'a gidip şöyle deyin: 'İsa sizden önce Celile'ye gidiyor. bildirdiği gibi, kendisini orada göreceksiniz.'" Kadınlar mezardan çıkıp kaçtılar. Onları bir titreme, bir şaşkınlık almıştı. Korkularından kimseye bir şey söylemediler.

Markos 16:9-14İsa, haftanın ilk günü sabah erkenden dirildiği zaman önce Mecdelli Meryem'e göründü. Ondan yedi cin kovmuştu. Meryem gitti, İsa'yla bulunmuş olan, şimdiyse yas tutup gözyaşı döken öğrencilerine haberi verdi. Ne var ki onlar, İsa'nın yaşadığını, Meryem'e görüldüğünü duyunca inanmadılar. Bundan sonra İsa kırlara doğru yürümekte olan öğrencilerinden ikisine değişik bir biçimde göründü. Bunlar geri dönüp öbürlerine haber verdiler, ama öbürleri bunlara da inanmadılar. İsa daha sonra, sofrada otururlarken Onbirler'e göründü. Onları imansızlıklarından ve yüreklerinin duygusuzluğundan ötürü azarladı. Çünkü kendisini diri görenlere inanmamışlardı.

YORUM: Meryem ismi o zamanlarda çok yaygın olan bir isimdi. İsa'nın annesi Meryem, Lazar ve Marta'nın kız kardeşi Meryem, Yakup ve Yose'nin annesi Meryem (Markos 15:40) ve Mecdelli Meryem adında dört kadın bulunmaktadır. "Mecdelli" lakabı onu diğerlerinden ayırır. Mecdel, Celile Gölü'nün batı yakasında bulunan bir kenti. Aramice'de 'Magdala' diye geçer. Bunlar kendi olanaklarıyla İsa'ya ve öğrencilerine madden ve aktif olarak yardım ediyorlardı.

Kutsal Kitap'ta İsa'nın annesi Meryem'den sonra hakkında en çok söz edilen kişidir. Meryem ve diğer kadınlar İsa'nın dirilişine ilk tanık olan kişilerdi. İsa'ya iman etmiş bu kadınlar diğer iman etmiş erkekler kadar güçlü ve inançlıydılar. Hatta daha ileri gidip erkeklerden daha cesur olduklarını söyleyebiliriz, çünkü İsa çarmıha gerildiği sırada kadınlar orada bulunurken öğrencilerinden Yuhanna hariç (Yuhanna 19:25-27) orada olduğundan pek söz edilmez. İncil'in ilk dört bölümünde de Mecdelli Meryem'in hem İsa'nın çarmıha gerildiği ve hemde dirilişinde orada olduğu vurgulanır. Yani sonuna kadar İsa'ya sadık kaldı. 'İsa'nın öğrencisi olmak' demek; zor günlerin semeresi demektir.

İyileştikten sonra kendisini İsa'nın hizmetine adayan Meryem'den İsa tam yedi cin çıkarmıştı. Kutsal Kitap cinlerin insanların üzerindeki baskı ve hâkimiyetinden sık sık söz eder. İsa her fırsatta günah ve kötü ruhlara karşı insanları uyarır. Hatta bir konuşmasında şu örneği vermiştir; *“Kötü ruh insandan çıkınca kurak yerlerde dolanıp huzur arar, ama bulamaz. O zaman, ‘Çıktığım eve, kendi evime döneyim’ der. Eve gelince orayı bomboş, süpürülmüş, düzeltilmiş bulur. Bunun üzerine gider, yanına kendisinden kötü yedi ruh daha alır ve eve girip yerleşirler. Böylece o kişinin son durumu ilkinden beter olur...”*(Matta 12:43-45). Bu örnekteki kişi hayatını düzene sokmuştur ama içi boştur. O boşluk Tanrı ve O'nun huzuruyla dolmamıştır. Böyle kişiler kötü ruhlara karşı savunmasızdırlar. Meryem de İsa ile ilk karşılaştığında kötü ruhların etkisi altındaydı. Fakat en güçlü kötü ruhlar bile Tanrı Oğlu İsa'nın karşısında güçsüzdürler.

Mecdelli Meryem İsa tarafından özgür edildi. Şimdi artık yaşamı boş değildi, bütün hayatını İsa'ya yöneltmişti.

Kadınlar arasında lider konumundaydı. Bir kadının öncülük etmesi için eğitilmesi Yahudi yasalarına aykırıydı ama İsa bu kalıpları yıktı.

İsa Zeytin Dağı'nda yakalandığında, havarileri, ruhsal bir çöküntü içinde, Roma otoritesi tarafından, sonraki kurban kendilerinin olacağı korkusuyla, oradan kaçtılar. İsa çarmıhtayken de ölümünde de O'nu yalnız bırakmak istemeyen kadınlar vardı. Yüreklerinde hissettikleri acıya rağmen, şüphe ve korkularına rağmen Mezdelli Meryem ve diğer kadınlar yalnızca İsa için oradaydılar. Olayın her anını izlediler, İsa'nın acı dolu çığlıklarını duyacak kadar yakınındaydılar.

İsa dirildiğinde ilk ona görünerek onun sadakatini ve imanını onurlandırdı. İsa'nın ölümden dirildiğine tanıklık eden ilk kişi oldu. Meryem bunu havarilere söylediğinde, ona inanmak istemediler, çünkü o bir kadındı ama havarilerin verdiği tepki, Meryem'in dirildikten sonra İsa'yı ilk gören kişi olduğu gerçeğini asla değiştirmez.

İsa Meryem'e hâkim olan yedi cinden onu kurtararak hayatını tamamıyla değiştirmişti. Meryem kendi hayatını İsa'ya ve İsa'nın hedefine adadı. İsa'nın yaşamındaki iki önemli olayda hem çarmıha gerildiğinde hem de dirildiğinde yanındaydı.

Bazı yorumculara göre Luka 7:36-50 ayetlerinde anlatılan günahkâr kadınla Mezdelli Meryem aynı kişilerdir.

Referans ayetler:

Matta 27:56, 61; 28:1-11

Markos 15:40, 47; 16:1, 9

Luka 8:2, 3; 24:1-12

Yuhanna 19:25; 20:1, 2, 10-18

MARKOS

BAĞIŞ YAPAN DUL KADIN

Markos 12:41-44 İsa tapınakta bağış toplanan yerin karşısında oturmuş, kutulara para atan halkı seyrediyordu. Birçok zengin kişi kutuya bol para attı. Yoksul bir dul kadın da geldi, birkaç kuruş değerinde iki bakır para attı. İsa öğrencilerini yanına çağırarak, “Size doğrusunu söyleyeyim” dedi, “Bu yoksul dul kadın kutuya herkesten daha çok para attı. Çünkü ötekilerin hepsi, zenginliklerinden artanı attılar. Bu kadın ise yoksulluğuna karşın, varını yoğunu, geçinmek için elinde ne varsa, tümünü verdi.”

YORUM: İsmi bilmiyoruz ancak çok fakir ve dul olduğunu biliyoruz. Tanrı’yı çok seviyordu. Hiçbir şeyi olmamasına rağmen sahip olduğu her şeyi tapınağın bağış kutusuna attı. Geriye hiçbir şeyi kalmadı. Tanrı verme eylemini servetimizle ve geriye ne kadar bıraktığımızla ölçüyor. Bu az bir maddi varlığı olduğu halde elindekini RAB’be vermek için içinde büyük istek olanlara iyi bir örnektir.

Kadının elindeki son iki bakır parayı kutuya atması, her şeyin RAB’be ait olduğunu, O’nun her şeye layık olduğunu ifade eder.

Her ne kadar bazıları bu dul kadının geleceği için kaygılsa da bu onun seçimi ve Tanrı’ya güvendiğinin bir kanıtıdır. Sahip olduklarımızı Rab’be adayıp, geleceğimiz konusunda O’na güvenmeliyiz.

İsa ve öğrencileri tapınakta bağış kutusunun yanında otururken yalnızca bu kadın İsa’nın dikkatini çekti.

Markos 10:17-22 İsa yola çıkarken, biri koşarak yanına geldi. Önünde diz çöküp O’na, “İyi öğretmenim, sonsuz yaşama kavuşmak için ne yapmalıyım?” diye sordu. İsa, “Bana neden iyi diyorsun?” dedi. “İyi olan yalnız biri var, O da Tanrı’dır. O’nun buyruklarını biliyorsun: ‘Adam öldürmeyeceksin, zina etmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan yere tanıklık etmeyeceksin, kimsenin hakkını yemeyeceksin, annene babana saygı göstereceksin.’” Adam, “Öğretmenim, bunların hepsini gençliğimden beri yerine getiriyorum” dedi. Ona sevgiyle bakan İsa, “Bir eksiğin var” dedi. “Git neyin varsa sat, parasını yoksullara ver; böylece gökte hazinen olur. Sonra gel, beni izle.” Bu sözler üzerine adamın yüzü asıldı, üzüntü içinde oradan uzaklaştı. Çünkü çok malı vardı.

Fakir ve cömert kadın, İsa’ya Tanrı’nın Egemenliği’ne girmek için ne yapması gerektiğini soran bu genç ile tezat oluşturuyordu. Tüm Yasa’yı yerine getirdiğini ısrarla söylediğinde, İsa ona sahip olduğu her şeyi satıp, yoksullara vermesini ve kendisini

izlemesini söyledi, bunu duyan genç oradan uzaklaştı. Bu genç adam için para İsa'yı izlemekten daha öncelikliydi.

Tanrı içten ve sevinçle vereni sever. Tanrı bize sahip olabileceğimiz parayı, zamanı ve kişisel armağanları verir. Bize verdiklerini tekrar O'na vermekten daha büyük bir mutluluk olabilir mi?

Referans ayetler:

Markos 12:42, 43

Luka 21:2, 3

PETRUS'U ELE VEREN KIZLAR

Matta 26:69-75 *Petrus ise dışarıda, avluda oturuyordu. Bir hizmetçi kız yanına gelip, "Sen de Celileli İsa'yla birlikteydin" dedi. Ama Petrus bunu herkesin önünde inkâr ederek, "Neden söz ettiğini anlamıyorum" dedi. Sonra avlu kapısının önüne çıktı. Onu gören başka bir hizmetçi kız orada bulunanlara, "Bu adam Nasıralı İsa'yla birlikteydi" dedi. Petrus ant içerek, "Ben o adamı tanımıyorum" diye yine inkâr etti. Orada duranlar az sonra Petrus'a yaklaşıp, "Gerçekten sen de onlardansın. Konuşman seni ele veriyor" dediler. Petrus kendine lanet okuyup ant içerek, "O adamı tanımıyorum!" dedi. Tam o anda horoz öttü. Petrus, İsa'nın, "Horoz ötmeden beni üç kez inkâr edeceksin" dediğini hatırladı ve dışarı çıkıp acı ağladı.*

YORUM: Başkâhin Kayafa'nın sarayında (Matta 26:3) hizmet ediyorlardı. İsa tutuklanıp Başkâhinin evine götürüldüğünde Petrus'un İsa'yı tanıdığını inkâr ettiğine şahit oldular. Petrus İsa'yı asla terk etmeyeceğini söyleyip böbürleniyordu ta ki avluda İsa'yla birlikte onu gördüklerini söyleyen iki hizmetçi kızla karşılaşana dek. Bir elçi nasıl olurda hem yalan söyleyip hem de İsa'yı inkâr eder? Rab hizmetçi kızlar aracılığıyla Petrus'un imanını sınamadı. Tabi ki bu olayda Kutsal Ruh henüz verilmemişti. Bu hizmetçi kızlar o zamanın şartlarıyla otoriter olarak herhangi bir hakları olmayan düşük statüdeki kişilerdi. Ama Başkâhin Kayafa'nın evinde çalışıyor olmak, o evdeki üyelerden biri olmak, onlar için gurur verici olmalıydı.

İsa ve öğrencileri efendilerinin düşmanıydı. Efendilerinin düşmanı ile konuşacak kadar da cesurlardı.

Referans ayetler:

Matta 26:69-71,

Markos 14:66-69,

Luka 22:56-60

LUKA

ELİZABET

Luka 1:5-25Yahudiye Kralı Hirodes zamanında, Aviya bölüğünden Zekeriya adında bir kâhin vardı. Harun soyundan gelen karısının adı ise Elizabet'ti. Her ikisi de Tanrı'nın gözünde doğru kişilerdi, Rab'bin bütün buyruk ve kurallarına eksiksizce uyarlardı. Elizabet kısır olduğu için çocukları olmuyordu. İkisinin de yaşı ilerlemişti. Zekeriya, hizmet sırasının kendi bölümünde olduğu bir gün, Tanrı'nın önünde kâhinlik görevini yerine getiriyordu. Kâhinlik geleneği uyarınca Rab'bin Tapınağı'na girip buhur yakma görevi kurayla ona verilmişti. Buhur yakma saatinde bütün halk topluluğu dışarıda dua ediyordu. Bu sırada, Rab'bin bir meleği buhur sunağının sağında durup Zekeriya'ya göründü. Zekeriya onu görünce şaşırıp, korkuya kapıldı. Melek, "Korkma, Zekeriya" dedi, "Duan kabul edildi. Karın Elizabet sana bir oğul doğuracak, adını Yahya koyacaksın. Sevinip coşacaksın. Birçokları da onun doğumuna sevinecek. O, Rab'bin gözünde büyük olacak...." Zekeriya meleğe, "Bundan nasıl emin olabilirim?" dedi. "Çünkü ben yaşlandım, karımın da yaşı ilerledi." Melek ona şöyle karşılık verdi: "Ben Tanrı'nın huzurunda duran Cebrail'im. Seninle konuşmak ve bu müjdeyi sana bildirmek için gönderildim. İşte, belirlenen zamanda yerine gelecek olan sözlerime inanmadığın için dilin tutulacak, bunların gerçekleşeceği güne dek konuşamayacaksın." Zekeriya'yı bekleyen halk, onun tapınakta bu kadar uzun süre kalmasına şaşıtı. Zekeriya ise dışarı çıktığında onlarla konuşamadı. O zaman tapınakta bir görüm gördüğünü anladılar. Kendisi onlara işaretler yapıyor, ama konuşamıyordu. Görev süresi bitince Zekeriya evine döndü. Bir süre sonra karısı Elizabet gebe kaldı ve beş ay evine kapandı. "Bunu benim için yapan Rab'dir" dedi. "Bu günlerde benimle ilgilenerek insanlar arasında utancımı giderdi."

Luka 1:39-45O günlerde Meryem kalkıp aceleyle Yahuda'nın dağlık bölgesindeki bir kente gitti. Zekeriya'nın evine girip Elizabet'i selamladı. Elizabet Meryem'in selamını duyunca rahmindeki çocuk hopladı. Kutsal Ruh'la dolan Elizabet yüksek sesle şöyle dedi: "Kadınlar arasında kutsanmış bulunuyorsun, rahminin ürünü de kutsanmıştır! Nasıl oldu da Rabbim'in annesi yanıma geldi? Bak, selamın kulaklarıma eriştiği an, çocuk rahminde sevinçle hopladı. İman eden kadına ne mutlu! Çünkü Rab'bin ona söylediği sözler gerçekleşecektir."

Luka 1:56Meryem, üç ay kadar Elizabet'in yanında kaldı, sonra kendi evine döndü.

Luka 1:57-80 Elizabet'in doğurma vakti geldi ve bir oğul doğurdu. Komşularıyla akrabaları, Rab'bin ona ne büyük merhamet gösterdiğini duyunca, onun sevincine katıldılar. Sekizinci gün çocuğun sünnetine geldiler. Ona babası Zekeriya'nın adını vereceklerdi. Ama annesi, "Hayır, adı Yahya olacak" dedi. Ona, "Akrabaların arasında bu adı taşıyan kimse yok ki" dediler. Bunun üzerine babasına işaretle çocuğun adını ne koymak istediğini sordular. Zekeriya bir yazı levhası istedi ve, "Adı Yahya'dır" diye yazdı. Herkes şaşakaldı. O anda Zekeriya'nın ağzı açıldı, dili çözüldü. Tanrı'yı överek konuşmaya başladı. Çevrede oturanların hepsi korkuya kapıldı. Bütün bu olaylar, Yahudiye'nin dağlık bölgesinin her yanında konuşulur oldu. Duyan herkes derin derin düşünüyor, "Acaba bu çocuk ne olacak?" diyordu. Çünkü Rab onunla birlikteydi. Çocuğun babası Zekeriya, Kutsal Ruh'la dolarak şu peygamberlikte bulundu: "İsrail'in Tanrısı Rab'be övgüler olsun! Çünkü halkının yardımına gelip onları fidyeye kurtardı. Eski çağlardan beri kutsal peygamberlerinin ağzından bildirdiği gibi, kulu Davut'un soyundan bizim için güçlü bir kurtarıcı çıkardı; düşmanlarımızdan, bizden nefret edenlerin hepsinin elinden kurtuluşumuzu sağladı. Böylece atalarımıza merhamet ederek kutsal antlaşmasını anmış oldu. Nitekim bizi düşmanlarımızın elinden kurtaracağına ve ömrümüz boyunca kendi önünde kutsallık ve doğruluk içinde, korkusuzca kendisine tapınmamızı sağlayacağına dair atamız İbrahim'e ant içerek söz vermişti. Sen de, ey çocuk, Yüceler Yücesi'nin peygamberi diye anılacaksın. Rab'bin yollarını hazırlamak üzere önünden gidecek ve O'nun halkına, günahlarının bağışlanmasıyla kurtulacaklarını bildireceksin. Çünkü Tanrımız'ın yüreği merhamet doludur. O'nun merhameti sayesinde, Yücelerden doğan Güneş, karanlıkta ve ölümün gölgesinde yaşayanlara ışık saçmak ve ayaklarımızı esenlik yoluna yöneltmek üzere yardımımıza gelecektir." Çocuk büyüyor, ruhsal yönden güçleniyordu. İsrail halkına görüneceği güne dek ıssız yerlerde yaşadı.

YORUM: İlk kez Luka bölümünde karşımıza çıkıyor, başka bölümlerde adından söz edilmiyor. Zekeriya adlı kâhinle evliydi. Harun soyundan geliyordu. İsminin anlamı; 'Tanrı'nın yemini', anlamına geliyordu. Rab'bin bütün buyruk ve kurallarına eksiksizce uyarlardı. İkisi de inançlarına bağlı Yahudilerdi. Tabi ki kusursuz değillerdi. Günah işlediklerinde yapılması gereken dinsel görevleri yerine getirirlerdi.

Kâhinler görevlerini sırayla yapıyorlardı. O zamanlar, İsrail'de, çok sayıda kâhin olduğundan, kâhinler bu görevi hayatları boyunca ancak bir ya da iki kez yerine getirebiliyorlardı. Zekeriya belki de ilk kez bu fırsatı yakalamıştı. Kâhinlik görevini yaptığı sırada Rab'bin meleği Zekeriya'ya göründü. Melek ona çocuğu olacağını söylediğinde şaşırıldı. Şüpheye düştüğü için çocuğun doğumuna kadar konuşamadı.

Elizabet ve Zekeriya'nın çocukları olmuyordu. Çocuk doğuramama sorunu Kutsal Kitap'taki genel konulardan bir tanesidir. O zamanın Yahudi toplumunda bu büyük bir utanç sayılırdı. Örneğin; **Yaratılış 30:23-24**; "Rahel hamile kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. "Tanrı utancımı kaldırdı..." dedi. Çoğunlukla bu kadınların Tanrı'ya olan büyük imanlarını ve sadakatlerini görüyoruz ve bu kadınlar Rab tarafından çocukla

ödüllendirildiler, Elizabet de buna bir örnektir. Çocuğu olmadığı için üzgündü fakat asla umudunu yitirmedi. Kendine ve sıkıntılarına odaklanmak yerine tamamen Tanrı'ya odaklandı.

Her ikisinin de yaşlı olması, durumu daha çaresiz kılmıştı, bu olay bize Sara ve İbrahim'i hatırlatır.

Elizabet, İsa'nın Eski Anlaşma'daki peygamberlerin en büyüğü dediği Yahya'yı doğurmak için seçilmişti. Yahya da İsa gibi saygın ve iyi bir aileden geliyordu. Tanrı'nın kurtuluş planında önemli bir role sahip olduğu halde çok alçakgönüllüydü.

Zekeriya ve Elizabet, sıcak ve sevgi dolu bir ilişkiye sahiplerdi. Öyle olmasaydı, Zekeriya, Elizabet'in kısırlığını boşanma sebebi sayar, tekrar evlenirdi. Ama çocuksuz geçen onca yıla rağmen birbirlerine sadık kaldılar. Melek Zekeriya'ya "*Duan kabul edildi*" dedi. Zekeriya, yaşlı bir hayli geçmiş olmasına rağmen imanla dua etmeye devam etti. Zekeriya'nın sürekli dua etmesi, sadece karısı Elizabet'e olan sevgisini değil, insanların Tanrı'ya sürekli güvenmelerine en iyi örnektir.

İsa'nın annesi Meryem ve Elizabet akrabalarıydı. Meryem hamileyken Elizabet'i ziyarete gitti. Ziyaret sebebi Kutsal Kitap'ta tam olarak belirtilmemiştir. Meryem belki de çevrede oluşabilecek tepkilerden kaçtı ya da ileri bir yaştaiken şimdi hamile kalmış olan Elizabet'e yardım için gitti. Bunlar sadece bir olasılık. Uzun yıllar yaşadığı derin hayal kırıklığına rağmen çökmüş, sönmüş bir iman yerine, güçlü ve olgun bir imanlı görüyoruz. Onca yıl, duasına bir cevap alamadığı halde, güçlü bir şekilde Tanrı'yla yürüdü ve kocasına bağlı kaldı. Bu olgunluğu yakın akrabası olan Meryem'in hayatında önemli bir rol oynadı. Hamileliğinde Meryem ile sevindi.

Kral Hirodes İsa ve O'nunla benzer zamanlarda doğan erkek çocukları öldürme kararı aldığında bebeğini saklayıp koruyan sadece Meryem değildi. Elizabet de tıpkı Meryem gibi bebeğini ölümden korumaya çabalamış olabilir.

Oğlu Yahya'nın Hirodes tarafından başının kestirilmesi olayında adı geçmiyor. Büyük ihtimalle yaşamıyordu. Zaten Yahya'yı doğurduğunda yaşlı bayağı geçkindi.

Tanrı'nın bize olan büyük sevgisini hafife almamalıyız. Elizabet kısır olmasına ve doğurma yaşlı geçmesine rağmen, Tanrı onun hamile kalmasını sağladı. Bazen çok küçük bir umuda bile sahip olsak, Tanrı mucizevî eli ile bize dokunur ve hayatımız sonsuza dek tamamen değişir.

Referans ayetler:

Luka 1:5, 7, 13, 24, 36, 40, 41, 57

ANNA

Luka 2:36-38 *Anna adında çok yaşlı bir kadın peygamber vardı. Aşer oymağından Fanuel'in kızıydı. Genç kız olarak evlenip kocasıyla yedi yıl yaşadıkdan sonra dul kalmıştı. Şimdi seksen dört yaşındaydı. Tapınaktan ayrılmaz, oruç tutup dua ederek gece gündüz Tanrı'ya tapınırdı. Tam o sırada ortaya çıkan Anna,*

Tanrı'ya şükrederek Yeruşalim'in kurtuluşunu bekleyen herkese İsa'dan söz etmeye başladı.

YORUM: Alçakgönüllü, ruhsal olarak müthiş, Kurtarıcısı'nı imanla bekleyen bu kadın peygamber Anna'dan başkası değildi. Hakkında sadece birkaç cümle yazar ama bunlar çok güçlü sözlerdir.

Sadece gelecekle ilgili sıradan konularda değil, ama Mesih hakkında da peygamberlik etti. Peygamberliğini İsa'nın Tapınak'ta adanmasından sonra insanlara Kurtarıcı'nın doğduğu müjdesini verirken de görüyoruz.

Yedi yıl evli kaldıktan sonra kocası öldü. O zamanın şartlarına göre kız çocukları on dört- on beş yaşlarında evlendirilirlerdi. O yaşlarda evlendiyse yirmili yaşlarının başında dul kalmış olabilir. Genç yaşta olmasına karşın bekâr kalmayı tercih etti. Mutlaka çevresinde yeniden evlenmesi gerektiğini söyleyenler olmuştur fakat Anna hayatını tamamen Rab'be adayıp imanını diğer insanlarla paylaştı. Zamanını oruç tutup, dua ederek ve gece gündüz Tanrı'ya tapınarak geçirdi. Kurtarıcı'nın geleceğiyle ilgili insanları haberdar etti. Evliliği yıkıldı fakat imanı sapsağlam duruyordu. Kocasını kaybetmesinin verdiği acının, Tanrı'ya olan imanını ve sevgisini etkilemesine izin vermedi. Zamanının tamamını Tanrı'ya adadı. Ona göre; Tanrı ile zaman geçirmek boşa harcanan zaman değil, ayrıcalıklı bir zamandı.

Hayat onun için pek de kolay değildi. Kocasını kaybettiği zamandaki acıları, yalnız kalması, bir dul olarak başkasına maddi olarak bağlı olması. Diğer yandan Rab'de olan sevinci, umudu, İsa'nın geleceğine olan güveni. Tanrı en zor zamanlarında bile onunla birlikteydi ve en zor zamanlarında bile Tanrı onu hizmeti için kullandı. Kim olduğumuz, hangi durumlarda olduğumuz, evli ya da bekâr, zengin ya da fakir, erkek ya da kadın olduğumuza bakmadan her durumda Tanrı bizi kendi hizmeti için kullanabilir.

Anna geçmiş deneyimlerine dayanarak Tanrı'nın dualarına cevap vereceğini biliyordu. Dul olmasına rağmen Tanrı ihtiyaçlarını karşılıyordu.

Anna oruç tutup dua ediyordu. Oruç bize daha çok dua etme zamanı verir. Kutsal Kitap'ta birçok kişinin de Anna gibi oruç tutup dua ettiğini görebiliriz. Bunların en göze çarpanı Daniel'dir. Oruç tutmasına rağmen diğerlerinden daha sağlıklı ve daha iyi beslenmiş görünüyordu (Daniel 1:15).

Bu bölümde anlatılmak istenen konu Anna hakkında değil, İsa hakkındaydı. Asıl amaç İsa'nın kim olduğunu vurgulamaktı. Meryem ve Yusuf, Bebek İsa'yı tapınağa getirdiklerinde Anna'nın da orada olması tesadüf değildi. Kucağında tuttuğu ve henüz pek çok kimsenin haberdar olmadığı bebeğin geleceğini görebiliyordu. Mesih'in geleceği düşüncesine karşı olan birçok kişiye karşın Anna ve birkaç kişi beklenen Kurtarıcı'nın yani Mesih'in geleceğinden eminlerdi. Tanrı'nın sözlerini çok iyi biliyordu, öyle ki İsa'nın doğuşunun kişisel olarak ne anlama geldiğini biliyordu.

Anna hayatının sonuna dek imanını korudu, Rab'be sadık kaldı ve sonunda gözleriyle Kurtarıcı İsa'nın gelişini gördü. **Matta 10:22**'de İsa Mesih; "...*Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır*" der.

Referans ayetler:

Luka 2:36-38

SİMON'UN KAYNANASI

Luka 4:38-39 İsa havradan ayrılarak Simun'un evine gitti. Simun'un kaynanası hastaydı, ateşler içindeydi. Onun için İsa'dan yardım istediler. İsa kadının başucunda durup ateşi azarladi, kadının ateşi düştü. Kadın hemen ayağa kalkıp onlara hizmet etmeye başladı.

YORUM: Simun Petrus'un kaynanası ateşler içinde yatıyordu. Onun için çok endişelendiler. İsa'ya kadının durumu hakkında anlattıklarında, İsa onlarla birlikte gitti. İsa kadını iyileştirince kadın hemen ayağa kalktı ve kendisini iyileştiren ve mucizesine tanık olduğu Kişi'ye hizmet etmeye başladı. İsa'nın mucizesine birebir şahit oldu.

Referans ayetler:

Markos 1:30

Luka 4:38

OĞLU DİRİLEN DUL KADIN

Luka 7:11-17 Bundan kısa bir süre sonra İsa, Nain denilen bir kente gitti. Öğrencileriyle büyük bir kalabalık O'na eşlik ediyordu. İsa kentin kapısına tam yaklaştığı sırada, dul annesinin tek oğlu olan bir adamın cenazesi kaldırılıyordu. Kent halkından büyük bir kalabalık da kadınla birlikteydi. Rab kadını görünce ona acıdı. Kadına, "Ağlama" dedi. Yaklaşıp cenaze sedyesine dokununca sedyeyi taşıyanlar durdu. İsa, "Delikanlı" dedi, "Sana söylüyorum, kalk!" Ölü doğrulup oturdu ve konuşmaya başladı. İsa onu annesine geri verdi. Herkesi bir korku almıştı. "Aramızda büyük bir peygamber ortaya çıktı!" ve "Tanrı, halkının yardımına geldi!" diyerek Tanrı'yı yüceltmeye başladılar. İsa'yla ilgili bu haber bütün Yahudiye'ye ve çevre bölgelere yayıldı.

YORUM: Kutsal Kitap'ta birçok diriliş olayları görüyoruz. Eski Antlaşma'da en göze çarpan, en bilindik diriltme mucizeleri İlyas ve Elişa aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. 1. Krallar 17:8-22'de İlyas, Sarefatlı dul bir kadının oğlunu diriltti. 2. Krallar 4:8-37 bölümlerinde Elişa zengin bir kadının oğlunu diriltiyor. Yeni Antlaşma'da ise; İsa'nın üç diriltme mucizesine tanık oluyoruz. Dul kadının oğlu haricinde İsa havra yöneticisi Yair'in kızını (Luka 8:40-56) ve ayrıca Lazar'ı (Yuhanna 11:17:46) ölümden diriltti. Pavlus da ikinci kattan düşüp ölen Efihos'u diriltti (Elçilerin İşleri 20:9-12).

Kalabalık bir cenaze töreni düşünün, orada daha önce eşini kaybetmiş, bu acının üstüne, bir de sahip olduğu biricik tek oğlunu da kaybetmiş dul bir kadın duruyor.

Oğlunun tabutta yatan cansız bedeni başında kendinden geçmiş bir şekilde ağlıyor. Bir tarafta kocasının mezarı, diğer yanda oğlu için kazılmış mezar. Ölen oğlundan başka onu teselli edecek kimsesi yoktu ama şimdi o da yok artık. Yanındaki tanıdıkların söylediği hiçbir söz onu teselli edemiyor. Etrafındaki insanlar bu kadının neden böyle bir şeyle karşılaştığını merak ediyorlar. Bütün bunlar neden onun başına gelmişti?

O sırada, İsa'nın orada bulunması tesadüf değildi. Ölen oğlunun yaşını bilmiyoruz, zaten dul kadın için bunun pek bir önemi yoktu. İsa kadını görünce, ona çok acıdı. Onu teselli edercesine; "Ağlama" dedi. Delikanlının ölü bedenine kalkmasını emretti ve ölü o anda dirildi. Birkaç saniye önce ölü olan bedeni, şimdi dirilmişti. Bütün bunlara şahit olan dul kadın ve oğlu, büyük ihtimalle, sevinç gözyaşları içinde birbirlerine sarılmışlardır.

İsa her cenaze töreninde bulunup da ölüleri diriltmedi ama bu bize şunu hatırlatmalı; İsa acı çektiğimizde bizimle derin bir şekilde ilgileniyor. Bunun yanı sıra İsa'nın ölüm karşısında gücü vardır ve Tanrı'nın Oğlu olduğuna dair inancımızı kuvvetlendirir.

Referans ayetler:

Luka 7:11-17

YOHANA, SUZANNA

Luka 8:2-3 *Bundan kısa bir süre sonra İsa on iki öğrencisiyle birlikte köy kent dolaşmaya başladı. Tanrı'nın Egemenliği'ni duyurup müjdeliyordu. Kötü ruhlardan ve hastalıklardan kurtulan bazı kadınlar, içinden yedi cin çıkmış olan Mecdelli denilen Meryem, Hirodes'in kâhyası Kuza'nın karısı Yohanna, Suzanna ve daha birçokları İsa'yla birlikte dolaşıyordu. Bunlar, kendi olanaklarıyla İsa'ya ve öğrencilerine yardım ediyorlardı.*

Luka 24:1-12 *Kadınlar haftanın ilk günü, sabah çok erkenden, hazırlanmış oldukları baharatı alıp mezara gittiler. Taşı mezarın girişinden yuvarlanmış buldular. Ama içeri girince Rab İsa'nın cesedini bulamadılar. Onlar bu durum karşısında şaşırıp kalmışken, şimşek gibi parıldayan giysilere bürünmüş iki kişi yanlarında belirdi. Korkuya kapılan kadınlar başlarını yere eğdiler. Adamlar ise onlara, "Diri olanı neden ölüler arasında arıyorsunuz?" dediler. "O burada yok, dirildi. Daha Celile'deyken söylediğini anımsayın. İnsanoğlu'nun günahlı insanların eline verilmesi, çarmıha gerilmesi ve üçüncü gün dirilmesi gerektiğini bildirmişti."*

O zaman kadınlar İsa'nın sözlerini anımsadılar. Mezardan dönüp bütün bunları Onbirler'e ve ötekilerin hepsine bildirdiler. Bunları elçilere anlatanlar, Mecdelli Meryem, Yohanna, Yakup'un annesi Meryem ve bunlarla birlikte bulunan öbür kadınlardı. Ne var ki, bu sözler elçilere saçma geldi ve kadınlara inanmadılar. Yine de, Petrus kalkıp mezara koştu. Eğilip içeri baktığında keten bezlerden başka bir şey görmedi. Olay karşısında şaşkına dönmüş bir halde oradan uzaklaştı.

YORUM: Bu iki kadının isimlerine yalnızca Luka bölümünde iki ayette rastlıyoruz. Yohanna ve Suzanna kötü ruhlardan kurtulan kadınlardan ikisiydi. “İsa onlara şu karşılığı verdi: Sağlıklı olanların değil, hastaların hekime ihtiyacı var”(Luka 5:31). En büyük hekim İsa’ydı, Yohanna ve Suzanna’nın da bu hekimin vereceği şifaya ihtiyaçları vardı. Hastalıkları fiziksel mi yoksa ruhsal mıydı bunun hakkında ayrıntılı bir bilgi yok ama İsa’nın onları duygusal, fiziksel ve ruhsal olarak iyileştirdiği kesin. Bunun sonucunda sevinçle ve minnettarlıkla hizmet ettiler. Hayatlarını ve zamanlarını kendilerini iyileştiren İsa’ya ve hizmetine adadılar. Gittiği yerlerde İsa’yı yalnız bırakmadılar. Suzanna hakkında hiçbir bilgi yokken Yohanna hakkında bilinenler yalnızca Yahya’nın başını kestiren Hiodes’in kahyası Kuza’nın karısı olduğudur. Bu durumda bile İsa’yı izlemeyi bırakmadı. Eşi Kuza’nın sarayda kahyalık yapması Yohanna için saray çalışanlarına Rab’bin sözünün duyurmak için iyi bir fırsattı. Bunu büyük bir sevinçle yaptığı şüphesiz.

İsa çarmıha gerildiğinde büyük ihtimalle Yohanna ve Suzanna da İsa’yı uzaktan izleyen kadınlar arasındaydılar. Sona kadar İsa ile beraberlerdi. İsa’nın çarmıha gerilmesinde, ölümünde onun yanındaydılar ve hatta dirilişine birebir şahit olan ilk kadınlar arasındaydı. Kurtarıcıları dirilmişti ve artık ölümlerin arasında değildi.

Haklarında yazılanlar az ama imanları büyüktü.

Referans ayetler:

Luka 8:2-3

24:1-12

MARTA VE MERYEM

Luka 10:38-42İsa, öğrencileriyle birlikte yola devam edip bir köye girdi. Marta adında bir kadın İsa’yı evinde konuk etti. Marta’nın Meryem adındaki kızkardeşi, Rab’bin ayakları dibine oturmuş O’nun konuşmasını dinliyordu. Marta ise işlerinin çokluğundan ötürü telaş içindeydi. İsa’nın yanına gelerek, “Ya Rab” dedi, “Kardeşimin beni hizmet işlerinde yalnız bırakmasına aldırıyor musun? Ona söyle de bana yardım etsin.” Rab ona şu karşılığı verdi: “Marta, Marta, sen çok şey için kaygılanıp telaşlanıyorsun. Oysa gerekli olan tek bir şey vardır. Meryem iyi olanı seçti ve bu kendisinden alınmayacak.”

Yuhanna 11:1-46Meryem ile kızkardeşi Marta’nın köyü olan Beytanya’dan Lazar adında bir adam hastalanmıştı. Meryem, Rab’be güzel kokulu yağ sürüp saçlarıyla O’nun ayaklarını silen kadındı. Hasta Lazar ise Meryem’in kardeşiydi. İki kızkardeş İsa’ya, “Rab, sevdiğin kişi hasta” diye haber gönderdiler. İsa bunu işitince, “Bu hastalık ölümle sonuçlanmayacak; Tanrı’nın yüceliğine, Tanrı Oğlu’nun yüceltilmesine hizmet edecek” dedi. İsa Marta’yı, kızkardeşini ve Lazar’ı

severdi. Bu nedenle, Lazar'ın hasta olduğunu duyunca bulunduğu yerde iki gün daha kaldıktan sonra öğrencilere, "Yahudiye'ye dönelim" dedi.

Öğrenciler, "Rabbî" dediler, "Yahudi yetkililer demin seni taşlamaya kalkıştılar. Yine oraya mı gidiyorsun?" İsa şu karşılığı verdi: "Günün on iki saati yok mu? Gündüz yürüyen sendelemez. Çünkü bu dünyanın ışığını görür. Oysa gece yürüyen sendeler. Çünkü kendisinde ışık yoktur." Bu sözleri söyledikten sonra, "Dostumuz Lazar uyudu" diye ekledi, "Onu uyandırmaya gidiyorum." Öğrenciler, "Ya Rab" dediler, "Uyuduysa iyileşecektir." İsa Lazar'ın ölümünden söz ediyordu, ama onlar olağan uykudan söz ettiğini sanmışlardı. Bunun üzerine İsa açıkça, "Lazar öldü" dedi. "İman edesiniz diye, orada bulunmadığıma sizin için seviniyorum. Şimdi onun yanına gidelim." "İkiz" diye anılan Tomas öbür öğrencilere, "Biz de gidelim, O'nunla birlikte ölelim!" dedi. İsa Beytanya'ya yaklaşınca Lazar'ın dört gündür mezarda olduğunu öğrendi. Beytanya, Yerusâlim'e on beş ok atımı kadar uzaklıktaydı. Birçok Yahudi, kardeşlerini yitiren Marta'yla Meryem'i avutmaya gelmişti. Marta İsa'nın geldiğini duyunca O'nu karşılamaya çıktı, Meryem ise evde kaldı. Marta İsa'ya, "Ya Rab" dedi, "Burada olsaydın, kardeşim ölmezdi. Şimdi bile, Tanrı'dan ne dilersen Tanrı'nın onu sana vereceğini biliyorum." İsa, "Kardeşin dirilecektir" dedi. Marta, "Son gün, diriliş günü onun dirileceğini biliyorum" dedi. İsa ona, "Diriliş ve yaşam Ben'im" dedi. "Bana iman eden kişi ölse de yaşayacaktır. Yaşayan ve bana iman eden asla ölmeyecek. Buna iman ediyor musun?" Marta, "Evet, ya Rab" dedi. "Senin, dünyaya gelecek olan Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman ettim." Bunu söyledikten sonra gidip kızkardeşi Meryem'i gizlice çağırdı. "Öğretmen burada, seni çağırıyor" dedi. Meryem bunu işitince hemen kalkıp İsa'nın yanına gitti. İsa henüz köye varmamıştı, hâlâ Marta'nın kendisini karşıladığı yerdeydi. Meryem'le birlikte evde bulunan ve kendisini teselli eden Yahudiler, onun hızla kalkıp dışarı çıktığını gördüler. Ağlamak için mezara gittiğini sanarak onu izlediler. Meryem İsa'nın bulunduğu yere vardı. O'nu görünce ayaklarına kapanarak, "Ya Rab" dedi, "Burada olsaydın, kardeşim ölmezdi." Meryem'in ve onunla gelen Yahudiler'in ağladığını gören İsa'nın içini hüznün kapladı, yüreği sızladı. "Onu nereye koydunuz?" diye sordu. O'na, "Ya Rab, gel gör" dediler. İsa ağladı. Yahudiler, "Bakın, onu ne kadar seviyormuş!" dediler. Ama içlerinden bazıları, "Körün gözlerini açan bu kişi, Lazar'ın ölümünü de önleyemez miydi?" dediler. İsa yine derinden hüznülenerek mezara vardı. Mezar bir mağaraydı, girişinde de bir taş duruyordu. İsa, "Taşı çekin!" dedi. Ölenin kızkardeşi Marta, "Rab, o artık kokmuştur, öleli dört gün oldu" dedi. İsa ona, "Ben sana, 'İman edersen Tanrı'nın yüceliğini göreceksin' demedim mi?" dedi. Bunun üzerine taşı çektiler. İsa gözlerini gökyüzüne kaldırarak şöyle dedi: "Baba, beni işittiğin için sana şükrediyorum. Beni her zaman işittiğini biliyordum. Ama bunu, çevrede duran halk için, beni senin gönderdiğine iman etsinler diye söyledim." Bunları söyledikten sonra yüksek sesle, "Lazar, dışarı çık!" diye bağırdı. Ölü, elleri ayakları sargılarla bağlı, yüzü peşkirle sarılmış olarak dışarı çıktı. İsa oradakilere, "Onu çözü, bırakın gitsin" dedi. O zaman, Meryem'e gelen ve İsa'nın yaptıklarını gören

Yahudiler'in birçoğu İsa'ya iman etti. Ama içlerinden bazıları Ferisiler'e giderek İsa'nın yaptıklarını onlara bildirdiler.

YORUM: Marta ve Meryem Yerusalim'den iki kilometre uzak Beytanya'da, erkek kardeşleri Lazar ile yaşıyorlardı. Marta ve Meryem muhtemelen babalarından Lazar'a miras kalan evde kalıyorlardı. Evleri kalabalık bir grubu ağırlayabilecek büyüklükte olmalıydı ki, İsa ve öğrencileri bayramlarda Yerusalim'e gittiklerinde onların evinde kalıyorlardı.

Büyük ihtimalle bekrlardı, bu o zamanın geleneklerine göre alışılmış bir durum değildi. Herhalde yaşları çok gençti ya da ikisi de duldu. Eşleri ve çocukları var mıydı bilemiyoruz. Kutsal Kitap'ta bu konuya değinilmediği için sadece tahminlerde bulunabiliriz.

Marta ve Meryem, kardeş olmalarına ve sürekli birlikte vakit geçirmelerine rağmen, farklı karakter ve farklı görüşlere sahiplerdi. Aralarındaki bu farklılıklar nelerdi? Bu iki kız kardeşin Tanrı yolunda yürürken gösterdikleri tutumlar farklıydı. Bu tutumlardan, farklı sonuçlar çıkarabiliriz. Tanrı, bizlerle nasıl bir ilişki içinde olmak istediğini göstermek için, bu iki kadınının olayını kullanıyor. Marta, geleneksel değerlere önem verirdi. Yerinin yalnızca mutfakta çalışmak olduğunu sanıyordu. Her Şey için kaygı duyan, alışkan, hamarat ve sürekli hizmet etmek isteyen biriydi. İsa evlerinde misafirken, İsa'yı dinlemekten çok O'na en iyi Şekilde hizmet etmek için uğraşırdı. İsa'yı dinlemek için harika bir fırsatı vardı, fakat Marta ev işleri ile uğraşırken bu fırsatı kaçırıyordu. Bazı yorumcular buna '*Marta Sendromu*', derler. Yani, ncelik olarak; '*İş*'. Hangimiz gündelik yaşamlarımızda, işlerimizi bir an önce bitirelim diye bu sendromu yaşamıyoruz ki? İsa bir keresinde dört bin (Matta 15:32-39) başka bir seferinde ise beş bin kişiye (Matta 14:14-21) doyurmamış mıydı? Marta neden bunu hatırlamıyordu? İsa'nın, o evde bulunanları da doyuracağını düşünemiyor muydu? Bu mucizeden haberi yok muydu? İsa onun yaptığı işi değerersiz bulmuyordu, ama İsa'nın asıl vurgulamak istediği; nceliklerdi. İsa evlerine gelmiş, onlara öğretiyordu, bu herkesin başına gelebilecek bir olay değerildi. Hiç kimse kolay kolay bu fırsatı yakalayamazdı, çünkü evlerinde ağırladıkları misafir sıradan bir misafir değerildi. İsa'ya göre; ruhsal anlayış ve O'nu uygun bir Şekilde kabul etmek her zaman en önemli Őeylerdi. Yapmamız gereken işleri bir an önce yapma çabası içindeyken, Tanrı'nın ne kadar yüce olduğunu ve mucizeler yapabildiğini unutuyoruz. Aslında, bizim tek ihtiyaımız; "*İnsan yalnız ekmekle yaşamaz, Tanrı'nın ağzından çıkan her sözle yaşar*" ayetindeki gerçeklerdir (**Matta 4:4**).

İkisi de çok yakınlardı, ama birkaç özellikleri onları birbirinden ayırıyordu. Marta evi temizlemekten ve yemek yapmaktan büyük bir zevk duyuyordu. Marta'nın işleri üstlenmesinden yaşca Meryem'den daha büyük olduğunu varsayabiliriz.

Marta üstlendiği görevi yerine getirmek isterken, kişisel olarak ruhsal yönden büyümeye vakti yoktu. Marta günümüzde tüm zamanlarını ve güçlerini dünyasal işlerini yapmaya alışan, Tanrı'yla derin bir ilişkiye zamanı olmayan insanları temsil ediyor.

Hizmet etmek iyidir, ama İsa'nın dizlerinin dibinde oturup O'nu dinlemek daha iyidir. **Mezmun 84:10** "*Senin avlularında bir gün, başka yerdeki bin günden iyidir*" diyor.

Her ne kadar dünya işleri ile kaygılsa da, kardeşi Lazar öldüğünde, İsa'ya olan inancında bir eksilme olmadı. Lazar hastalandığında, İsa'ya haber gönderdiler. İsa'nın onu iyileştireceğinden kesin eminlerdi, fakat İsa bekledikleri zamanda gelmedi. Lazar öldükten birkaç gün sonra Marta, İsa'nın geldiğini duyduğunda hemen O'nu karşılamaya gitti. Her ne kadar İsa'nın kardeşini dirilteceğinden haberi olmasa da **Yuhanna 11:21-22**'de söylediği; "*Ya Rab, burada olsaydın, kardeşim ölmezdi. Şimdi bile, Tanrı'dan ne dilerse Tanrı'nın onu sana vereceğini biliyorum*" sözleriyle imanını açığa vurdu. İsa'nın son gelişiyi iki kız kardeşin gösterdiği tepkiyi kıyaslayabiliriz. İsa'nın Marta'yla olan diyalogu Meryem'den daha farklıydı. Bu karşılaştırmanın sonunda Marta'nın imanının Meryem'inkinden daha fazla ilerlediğini görebiliriz.

Mezardaki taşı kaldırmalarını söylediğinde Marta, İsa'ya Lazar'ın cesedinin çürümeye başladığını hatırlattı. İsa'nın, Lazar'ın ölümünün dördüncü günü yanlarına gelmesinde bir amacı vardı; insanlar büyük bir mucizeye tanık olacaklardı. İsa daha önce de Yair'in kızını (Matta 9:18-26, Markos 5:21-43, Luka 8:40-56) ve dul kadının oğlunu (Luka 7:11-15) diriltmişti. İki kız kardeş de İsa'nın zamanında gelmemesi karşısında hayal kırıklığı yaşadılar. Zor durumlarda, imanımız sınandığında, Tanrı'nın yapacağı büyük işlerden, sınırsız gücünden çok, karşımıza çıkan engellere odaklanırsınız. İsa'nın erken gelip Lazar'ın hastalığını iyileştirmesi bir mucize olacaktı ama onu ölümden diriltmesi daha büyük bir mucizedir.

İsa, Lazar'ı diriltmekle bu iki kız kardeşe olan büyük sevgisini ve ilgisini göstermiş oldu.

Meryem, liberal ve rahatına daha düşküdü. İsa'dan öğrenmesi gereken her şeyi öğrenmeye istekliydi, çünkü geleneksel kalıpları yıkmak istiyordu. İlk kiliseler döneminde hizmette yalnızca erkekler mi olmalıydı, yoksa kadınlar da mı bu hizmete dâhil edilmeliydi? Bu soruların cevabı aranırken Meryem'in İsa'nın dizinin dibinde oturması, öğrencilerinin arasında olması yanlış mıydı?

Zaman zaman seçim yapmamız gereken olaylarla karşılaşırız. Seçim yapmak hayatın bir parçasıdır. Musa açıkça şöyle der **Yasa'nın Tekrarı 30:19-20**'de, "*Önünüze yaşama ölümü, kutsamayla laneti koyduğuma bugün yeri göğü karşı tanık gösteriyorum. Yaşamı seçin ki, siz de çocuklarınız da yaşayasınız. Tanrınız RAB'bi sevin, sözüne uyup O'na bağlanın. RAB yaşamınızdır...*" Yaptığımız seçimler hayatımızı ve yaşamımızın sonunu etkiler, bu nedenle İsa; "*Meryem iyi olanı seçti ve bu kendisinden alınmayacak*" dedi (**Luka 10:42**).

Meryem hakkında kız kardeşi Marta'dan daha fazla bilgiye sahibiz. İkisi de iman kadınlarıydılar. Meryem'in hayatından çok önemli dersler çıkarabiliriz. Hayatındaki öncelik; İsa ve O'nun sözleriydi, bunlardan daha önemli bir şey olamazdı. İsa'nın ağzından çıkan her sözü can kulağı ile dinledi, çünkü İsa'nın her zaman yanlarında olmayacağını biliyordu.

Lazar öldüğünde, Meryem, İsa'nın geldiğini haber alır almaz, evde onu teselli etmeye gelenleri bırakıp, İsa'yı karşılamaya gitti. İsa'nın kendisini evdekilerden daha fazla teselli edeceğini biliyordu, çünkü en büyük teselli O'ndan gelir. **Mezmun 30:5** “Çünkü öfkesi bir an sürer, lütfu ise bir ömür. Gözyaşlarınız belki bir gece akar ama sabahla sevinç doğar” diyor.

Matta 26:6-13 ayetlerinde, bir Ferisi'nin evinde olduğu sırada, hoş kokulu yağ getirip, İsa'nın ayaklarına döken kadın Meryem'di. Meryem'e göre hiçbir şey İsa kadar iyi ve değerli değildi. Sahip olduğu en değerli şeyi İsa'nın ayaklarına dökmekten çekinmedi. İsa şu an varlığıyla yanımızda olmadığı için, O'na ne sunabiliriz diye düşünebiliriz. Aç insanları doyurmak, susamışlara su vermek, çıplakları giydirmek, hasta olanları ve zindanda olanları ziyaret etmekle O'na değerli armağanlar sunmuş oluruz (Matta 25:31-46). İsa Mesih şöyle dedi; “Size doğrusunu söyleyeyim, bu en basit kardeşlerimden biri için yaptığınızı, benim için yapmış oldunuz”(Matta 25:40).

Onun için öncelik, ev işleri değil, İsa ile zaman geçirmektir.

Bu bölümün en önemli noktası; İsa'nın ve sözlerinin önceliklerimiz olmasıdır.

Referans ayetler:

Matta 26:6-13

Markos 14:3-9

Luka 10:38-42;

Yuhanna 11:1-45; 12:1-8; 12:1-8

BELİ BÜKÜK KADIN

Luka 13:10-17 Bir Şabat Günü İsa, havralardan birinde öğretiyordu. On sekiz yıldır içinde hastalık ruhu bulunan bir kadın da oradaydı. İki büklüm olmuş, belini hiç doğrultamıyordu. İsa onu görünce yanına çağırırdı. “Kadın” dedi, “Hastalığından kurtuldun.” Ellerini kadının üzerine koydu. Kadın hemen doğruldu ve Tanrı'ya yüceltmeye başladı. İsa'nın hastayı Şabat Günü iyileştirmesine kızan havra yöneticisi kalabalığa seslenerek, “Çalışmak için altı gün vardır” dedi. “O günler gelip iyileşsin, Şabat Günü değil.” Rab ona şu karşılığı verdi: “Sizi ikiyüzlüler! Her biriniz Şabat Günü kendi öküzünü ya da eşeğini yemlikten çözüp suya götürmez mi? Buna göre, Şeytan'ın on sekiz yıldır bağlı tuttuğu, İbrahim'in bir kızı olan bu kadının da Şabat Günü bu bağdan çözülmesi gerekmez miydi?” İsa'nın bu sözleri, kendisine karşı gelenlerin hepsini utandırdı. Bütün kalabalık ise O'nun yaptığı görkemli işlerin tümünü sevinçle karşıladı.

YORUM: Bu mucize sadece Luka kitabında geçer. Bizim için sürpriz değildir, çünkü Luka bir hekimdi ve özellikle bir hekim olarak, İsa'nın hastaları iyileştirme mucizelerine odaklanmıştı.

Bu kadın, on sekiz yıldır hastaydı ve yürümekte zorlanıyordu. İyileşeceğine dair tüm ümidini kaybetmişti çünkü uzun yıllar o kamburu sırtında taşıdı. On sekiz yıl

boyunca düz bir şekilde yürüyememenin nasıl bir şey olduğunu tahmin etmek zor değil. Belki toplum tarafından dışlandı, belki de çocuklara alay konusu oldu. Hastalığı onun için bir utançtı. Sırtındaki kamburdan dolayı başını kaldıramıyor, etrafındaki güzellikleri göremiyordu. Gözünün görebildiği tek şey; ayaklar ve yerdeki tozlu topraktı. Bunun dışında görebildiği herhangi bir şey yoktu. Bunu; ümitsiz kişiler ya da sadece hayatın negatif olaylarına odaklanmış kişilerle sembolize edebiliriz.

İsa havrada öğretirken, o da dinleyenler arasındaydı. Neden oradaydı? Her Şabat günü sadık bir şekilde havraya gidiyor muydu, yoksa sadece İsa'yı dinlemeye mi gelmişti? İsa havrada beli bükük kadını görünce yanına çağırdı. İsa'nın yanına gittiğinde, belki de kafasını hareket ettirip, yüzüne bile bakamadı. Kadının o an tek ilgilendiği şey; bir an evvel bu hastalıktan kurtulmaktı. İsa elini uzatıp ona dokundu ve kadın tam o anda iyileşti. Hastalıklara Şeytan mı sebep olur, ya da bütün hastalıklar Şeytan'dan mı gelir? Bazı hastalıklar Şeytan'dan, bazı hastalıklar ise günaha düşüşün bir sonucudur. İsa bazı hastalardan hastalık ruhunu kovdu, bazılarında ise elini uzatıp onları iyileştirdi.

Havra yöneticisi Yahudi yasalarına göre çalışmanın yasak olduğu Şabat günü kadını iyileştirmesine kızmıştı. Ona göre Şabat yalnızca Tanrı'ya övgüler sunulan bir zamandı, başka şeyler için değil. O an İsa'nın yaptığı mucizeye bakmak yerine Şabat günü yapılmaması gerekenlere bakıyordu. İsa bu adamın duyarsızlığına öfkelenmişti ve onu ikiyüzlü olmakla suçladı. İsa bu sözleriyle havra yöneticisinin ve diğer kişilerin dikkatini insanların ihtiyaçlarına odaklamak istedi. Gösterdikleri tepki Kutsal Yazılar'da belirtilen; "*Komşunu kendin gibi sev*", buyruğundan çok uzaktı. İsa'ya Şabat gününde hastayı iyileştirerek Yasa'yı çiğnediğini söylerken, hayvanlarına su vererek zaten Yasa'yı kendilerinin çiğnediklerinin farkında değillerdi. İsa onlara; ihtiyaç içinde olan insanların da merhamet ve yardım almaya layık olduklarını vurguladı. Bu mucizeye şahit olan kalabalık, İsa'nın kadına gösterdiği şefkat ve merhametten ötürü sevindi.

İsa kadını iyileştirdi ve kadın o anda hastalığından kurtuldu. Hastalıkla geçen günleri, utancı, ümitsizliği geride kaldı. Şimdi belini doğrultup, başını kaldırıp çevresindeki güzellikleri, hatta gökyüzünü bile görebilirdi. Her ne kadar duygularından bahsedilmese de neler hissettiğini tahmin etmek zor değildir. Acaba ailesi, varsa çocukları, arkadaşları bu olay karşısında neler hissettiler? Tedavisiz, ameliyatsız bir şekilde iyileşti. Bu kadın dünya üzerinde acı çeken kadınlara bir teşviktir. İsa'nın sevgisi, merhameti, doğruluğu konusunda bize ümit verir.

İsa onun için; "*İbrahim'in bir kızı*" dediğinde, bu söz kadın için ne anlama geliyordu? Bizler de Tanrı'nın kızları ve oğulları değil miyiz? **1. Yuhanna 3:1**; "*Bakın, Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize 'Tanrı'nın çocukları' diyor! Gerçekten de öyleyiz...*"

Bu olayda havra yöneticisinin sevgisi, şefkati ve acıma duygusunu görmezken, İsa'nın insanlara olan sevgisini, şefkatini ve lütfunu görüyoruz. Havra yöneticilerine göre; Sept Günü hayvanlarının ihtiyaçlarını karşılamak insanların ihtiyaçlarından daha önemliydi.

Referans ayetler:
Luka 13:10-17

YUHANNA

SAMİRİYELİ KADIN

Yuhanna 4:4-39(İsa Celile'ye) giderken Samiriye'den geçmesi gerekiyordu. Böylece Samiriye'nin Sihar denilen kentine geldi. Burası Yakup'un kendi oğlu Yusuf'a vermiş olduğu toprağın yakınındaydı. Yakup'un kuyusu da oradaydı. İsa, yolculuktan yorulmuş olduğu için kuyunun yanına oturmuştu. Saat on iki sularıydı. Samiriyeli bir kadın su çekmeye geldi. İsa ona, "Bana su ver, içeyim" dedi. İsa'nın öğrencileri yiyecek satın almak için kente gitmişlerdi. Samiriyeli kadın, "Sen Yahudi'sin, bense Samiriyeli bir kadını" dedi, "Nasıl olur da benden su istersin?" Çünkü Yahudiler'in Samiriyeliler'le ilişkileri yoktur. İsa kadına şu yanıtı verdi: "Eğer sen Tanrı'nın armağanını ve sana, 'Bana su ver, içeyim' diyenin kim olduğunu bilseydin, sen O'ndan dilerdin, O da sana yaşam suyunu verirdi." Kadın, "Efendim" dedi, "Su çekecek bir şeyin yok, kuyu da derin, yaşam suyunu nereden bulacaksın? Sen, bu kuyuyu bize vermiş, kendisi, oğulları ve davarları ondan içmiş olan atamız Yakup'tan daha mı büyüksün?" İsa şöyle yanıt verdi: "Bu sudan her içen yine susayacak. Oysa benim vereceğim sudan içen sonsuza dek susamaz. Benim vereceğim su, içende sonsuz yaşam için fışkıran bir pınar olacak." Kadın, "Efendim" dedi, "Bu suyu bana ver. Böylece ne susayayım, ne de su çekmek için buraya kadar geleyim." İsa, "Git, kocanı çağır ve buraya gel" dedi. Kadın, "Kocam yok" diye yanıtladı. İsa, "Kocam yok demekle doğruyu söyledin" dedi. "Beş kocaya vardın. Şimdi birlikte yaşadığın adam kocan değil. Doğruyu söyledin." Kadın, "Efendim, anlıyorum, sen bir peygambersin" dedi. "Atalarımız bu dağda tapındılar, ama sizler tapılması gereken yerin Yeruşalim'de olduğunu söylüyorsunuz." İsa ona şöyle dedi: "Kadın, bana inan, öyle bir saat geliyor ki, Baba'ya ne bu dağda, ne de Yeruşalim'de tapınacaksınız! Siz bilmediğinize tapıyorsunuz, biz bildiğimize tapıyoruz. Çünkü kurtuluş Yahudiler'dendir. Ama içtenlikle tapınanların Baba'ya ruhta ve gerçekte tapınacakları saat geliyor. İşte, o saat şimdidir. Baba da kendisine böyle tapınanları arıyor. Tanrı ruhtur, O'na tapınanlar da ruhta ve gerçekte tapınmalıdırlar." Kadın İsa'ya, "Mesih denilen meshedilmiş Olan'ın geleceğini biliyorum" dedi, "O gelince bize her şeyi bildirecek." İsa, "Seninle konuşan ben, O'yum" dedi. Bu sırada İsa'nın öğrencileri geldiler. O'nun bir kadınla konuşmasına şaşıldılar. Bununla birlikte hiçbiri, "Ne istiyorsun?" ya da, "O kadınla neden konuşuyorsun?" demedi. Sonra kadın su testisini bırakarak kente gitti ve halka şöyle dedi: "Gelin, yaptığım her şeyi bana söyleyen adamı görün. Acaba Mesih bu mudur?" Halk da kentten çıkıp İsa'ya doğru gelmeye başladı. Bu arada öğrencileri O'na, "Rabbî, yemek ye!" diye rica ediyorlardı. Ama İsa, "Benim, sizin bilmediğiniz bir yiyeceğim var" dedi. Öğrenciler birbirlerine, "Acaba biri O'na yiyecek mi getirdi?" diye sordular. İsa, "Benim yemeğim, beni gönderenin isteğini yerine

getirmek ve O'nun işini tamamlamaktır” dedi. “Sizler, ‘Ekinleri biçmeye daha dört ay var’ demiyor musunuz? İşte, söylüyorum, başınızı kaldırıp tarlalara bakın. Ekinler sararmış, biçilmeye hazır! Eken ve biçen birlikte sevinsinler diye, biçen kişi şimdiden ücretini alır ve sonsuz yaşam için ürün toplar. ‘Biri eker, başkası biçer’ sözü bu durumda doğrudur. Ben sizi, emek vermediğiniz bir ürünü biçmeye gönderdim. Başkaları emek verdiler, siz ise onların emeğinden yararlandınız.” O kentten birçok Samiriyeli, “Yaptığım her şeyi bana söyledi” diye tanıklık eden kadının sözü üzerine İsa’ya iman etti.

YORUM: İsimsiz Samiriyeli kadının öyküsü yalnızca Yuhanna kitabında geçer. Yuhanna’da genelde kişi isimleri pek kullanılmıyor. Örneğin; Meryem’den bahsederken genellikle; “İsa’nın annesi”, diye söz ediyor (Yuhanna 2:1; 19:25-27). Yuhanna kendinden; “İsa’nın sevdiği öğrenci” diye söz ediyor (Yuhanna 19:26-27; Yuhanna 21:7, Yuhanna 21:20). Zinada yakalanan kadının da adını vermiyor ve ondan bahsederken; “zina ederken yakalanmış bir kadın” demekle yetiniyor (Yuhanna 8:1-11). İsa Celile’nin Kana Köyü’ne yeniden geldiğinde oğlu için şifa isteyen adamın oğlundan ‘Saraya bağlı bir memurun oğlu’ olarak bahsediyor (Yuhanna 4:46-54). Bunun gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür.

İsa’nın kuyu başında Samiriyeli kadınla karşılaşmasını anlatan bölüm, içinde bugün bizim için gerçek ve güçlü dersler barındırır. İsmi ve yaşı belirtilmemiş olsa da beş kocaya vardığını temel alırsak pek de genç sayılmazdı. İsa ile Samiriyeli kadın arasındaki bu konuşma, İncil’de İsa ile yapılan en uzun sohbettir. Bu sohbet sırasında, bu kadın İsa’ya kafasındaki soruları cesurca sordu.

Samiriyeli kadın inancının küçük görüldüğü bir topluluktan geliyordu. Bu kadın bize, o zamanki kadının, toplumdaki rolü hakkında epey bilgi verir. Yahudi halkı seyahat ederken, genelde, Samiriye’nin içinden geçmek yerine, çevresinden dolanıp, gidecekleri yere giderlerdi, ancak İsa öyle yapmadı, Samiriye’nin içinden geçti, çünkü kadının o gün, o saatte orada olacağını biliyordu. Rab’bin onun için planları vardı, orada karşılaşmaları bir tesadüf değildi.

İsa ona, “Bana su ver, içeyim” dedi (**Yuhanna 4:7**). “Samiriyeli kadın, ‘Sen Yahudi’sin, bense Samiriyeli bir kadınum’ dedi, ‘Nasıl olur da benden su istersin?’ Çünkü Yahudiler’in Samiriyeliler’le ilişkileri yoktur”(Yuhanna 4:9). Yahudiler'in Samiriyeliler'le ilişkileri yoktu. İsraililer’e göre onlar karma bir ırktı ve farklı bir inançları vardı. Kadın burada Yasa’yı vurgulamak isterken, İsa da ona; “Eğer sen Tanrı’nın armağanını ve sana, ‘Bana su ver, içeyim’ diyenin kim olduğunu bilseydin, sen O’ndan dilerdin, O da sana yaşam suyunu verirdi”(Yuhanna 4:10), derken lütuftan söz ediyor.

İsa ile olan diyaloglarından net olarak Samiriyeli kadının ahlaklı bir yaşantısı olmadığını anlayabiliriz. İsa ona; “Beş kocaya vardın. Şimdi birlikte yaşadığın adam kocan değil”(Yuhanna 4:18), dedi. Diğer kocalarından neden ayrılmıştı? Bu adamlar hala hayattalar mıydı?

Kuyuya yalnız gelmesi, bize, Samiriyeli kadının köy halkıyla nasıl bir ilişkisi olduğu hakkında bilgi verir. Kadınlar genelde kuyuya sabah erken saatlerde ve beraber gelirlerdi ama Samiriyeli kadın kuyuya saat on iki sularında gelmişti. Bu su çekmek için normal bir saat değildi. Günün en sıcak zamanıydı. Günahkârdı ve utandığundan diğer kadınlarla karşılaşmayacağından emin olduğu bir saat seçmişti. Ama Rab onun o saatte, orada olacağını biliyordu. Onu çaresizliğinden ve günahlarından kurtarmaya kararlıydı.

İsa susamıştı ve su istemesi gayet doğaldı. Susamışlığı kaybolmuş insanlar içindi. Aynı zamanda su istemesi, kadınla sohbet etmek için seçilmiş, bilgece bir yöntemdi. İsa, kadının tek ihtiyacının su olmadığını vurgulamak istedi.

İsa, kocasını çağırmasını söylediğinde, kadın yalan söylemeden gerçeği saklamaya çalıştı. Gerçeği diğer insanlardan saklayabilirdi ama İsa'dan saklayamazdı, çünkü İsa her şeyi biliyordu. İsa'nın amacı, günahlarını söyleyerek, onu utandırmak değil, aksine, onu günahın boyunduruğundan kurtarmaktı. Önceki kocaları ölmüş veya onu terk etmiş gibi bazı düşünceler olsa da onun şu anki durumunun ahlak kurallarına uymadığı kesindir. Kadın, kocasının olmadığını söylediğinde ise; İsa, onun aslında, ahlaksal olarak, nasıl bir durumda olduğunu anlamasını ve bunu itiraf etmesini sağladı. Umutsuzca yaşayan bu günahkâr kadının, İsa'nın sunduğu sonsuz yaşama ihtiyacı vardı.

Yahudi birinin Samiriyeli biri ile konuşması, hele de elinden su içmesi, pek alışıl gelmiş bir durum değildi.

İsa hem Kendi kimliğinin hem de kadının kendisinin kim ve nasıl biri olduğunu görmesini sağladı. Kadın İsa'nın sıradan bir kişi olmadığını anladı.

İsa ondan kocasını çağırmasını istediğinde; *“Kocam yok”*, diyerek günahını saklamaya çalıştı, ama daha sonra İsa'nın kim olduğunu öğrenince, su testisini orada bırakıp, diğer insanlara; *“Gelin, yaptığım her şeyi bana söyleyen adamı görün”* (Yuhanna 4:28-29) derken artık günahını açıklamanın bir sakıncası olmadığını farkına vardı. **Süleyman'ın Özdeyişleri 28:13**; *“Günahlarını gizleyen başarılı olmaz, itiraf edip bırakansa merhamet bulur”* diyor.

Daha önce diğer insanlardan utanan ve diğer insanlara kendini kapatmışken, şimdi onlara İsa'yı anlatmak için sabırsızlanıyordu.

İsa'yla karşılaştı, O'nun hakkında birçok şey öğrendi ve gidip insanlara İsa'yı anlattı. Onun anlattıklarını dinlediler ve birçok Samiriyeli İsa'ya iman etti. Çok sayıda Samiriyeli, İsa'yı dinlemek ve kendi gözleriyle O'nu görmek için gitti. Bu olayda, ilk müjdelemeyi görüyoruz.

Referans ayetler:

Yuhanna 4:6-42

ZİNADA YAKALANAN KADIN

Yuhanna 8:1-11 İsa ise Zeytin Dağı'na gitti. Ertesi sabah erkenden yine tapınağa döndü. Bütün halk O'nun yanına geliyordu. O da oturup onlara öğretmeye başladı. Din bilginleri ve Ferisiler, zina ederken yakalanmış bir kadın getirdiler.

Kadını orta yere çıkararak İsa'ya, "Öğretmen, bu kadın tam zina ederken yakalandı" dediler. "Musa, Yasa'da bize böyle kadınların taşlanması buyurdu, sen ne dersin?" Bunları İsa'yı denemek amacıyla söylüyorlardı; O'nu suçlayabilmek için bir neden arıyorlardı. İsa eğilmiş, parmağıyla toprağa yazı yazıyordu. Durmadan aynı soruyu sormaları üzerine doğruldu ve, "İçinizde kim günahsızsa, ilk taşı o atsın!" dedi. Sonra yine eğildi, toprağa yazmaya başladı. Bunu işittikleri zaman, başta yaşlılar olmak üzere, birer birer dışarı çıkıp İsa'yı yalnız bıraktılar. Kadın ise orta yerde duruyordu. İsa doğrulup ona, "Kadın, nerede onlar? Hiçbiri seni yargılamadı mı?" diye sordu. Kadın, "Hiçbiri, Efendim" dedi. İsa, "Ben de seni yargılamıyorum" dedi. "Git, artık bundan sonra günah işleme!"

YORUM: Sabahın erken saatlerinde, İsa tapınakta öğretirken, Ferisiler ve din bilginleri zina yaparken yakalanan kadını İsa'ya getirdiler. Zina, On Buyruk'taki (Mısır'dan Çıkış 20:14) yasaklardan biridir. Eski Antlaşma döneminde cezası ölümdü. Zina; hem yaparı hem aileyi ve çocukları hem de toplumları zedeleyen, hasara uğratan bir günahdır.

Kadına yapılan zina suçlaması doğru muydu, yoksa kadını İsa'yı suçlayacak bir neden bulmak için mi kullanıyorlardı? **Yasa'nın Tekrarı 22:22** "Eğer bir adam başka birinin karısıyla yatarken yakalanırsa, hem kadınla yatan adam, hem kadın, ikisi de öldürülecek. İsrail'den kötülüğü atacaksınız" diyor. Peki, bu ayete göre, günah işleyen adam nereyeydi? Affetmenin ne demek olduğunu bilmeyen Ferisiler ve din bilginlerinin amaçları kötüydü. Amaçları; İsa'nın bir açığını bulup O'na karşı kullanmaktı. Ne hukuki bir yargı ne de kadının cezalandırılmasıyla ilgilenmiyorlardı, asıl ilgilendikleri İsa'ya karşı kullanabilecekleri bir koz bulmak ve O'na inananların güvenini sarsmaktı. İsa 'Affetmek' ile ilgili öğretileriyle tanınıyordu, buna göre kadını suçlayacak mıydı, yoksa gitmesine izin mi verecekti? Eğer 'Kadını serbest bırakın!' derse, Yasa'ya karşı gelmiş ve adil davranmamış olacaktı. Musa'nın Yasası'yla çelişkiye düşerse, işleri kolaylaşır. Diğer yandan, kadını taşlamalarını isterse, bu kez de hükümete karşı gelmiş olacaktı. Bunu da Roma hükümetine karşı bir koz olarak kullanacaklardı. İsa bir süre sessiz kaldı, fakat bundan tatmin olmayan Yahudiler, cevap vermesi için ısrar ettiler. Bu soruna bir çözüm bulmasını istediler. İsa; Musa'nın Yasası'nın yerine getirilmesini, ancak bunun günahsız kişiler tarafından yapılmasını söyledi. İsa bunu demekle, aslında bütün insanların günahlı olduğunu vurgulamak istedi. **Romalılar 3:10** "Doğru kimse yok, tek kişi bile yok" diyor. Etrafta toplanmış halkın söyleyecek sözü yoktu ve birer birer orayı terk ettiler. Kadını suçlamaya cesaret edecek bir kişi bile kalmadı. İsa kadını ne yargıladı ne de bağışladı ancak bir daha günah işlememesi konusunda onu uyardı. Ona 'Mümkünse günah işleme' demedi. Tanrı'nın standardı bellidir ve hiçbir günahı onaylamaz. Acaba bu olaydan sonra bu kadın aynı hayatına devam mı etti, yoksa yeni bir hayata mı başladı?

İsa'nın amacı, o gün, orada bulunan herkesin, bu olayla birlikte kendi günahlarını da görmesini sağlamaktı. Bu öykünün amacı; günahkârı yargılamak değil, günahkârı değiştirmeye, kurtuluşa ve tövbeye bir çağrıdır.

İsa'nın bu olayda vurgulamak istediği iki konu vardır, ilki; *'Herkes günahlıdır'*, ikincisi; başkasını yargılayanın kendisinin de yargılanacak durumda olmasıdır. Pavlus **Romalılar 2:1**'de; *"Bu nedenle sen, ey başkasını yargılayan insan, kim olursan ol, özrün yoktur. Başkasını yargıladığın konuda kendini mahkûm ediyorsun. Çünkü ey yargılayan sen, aynı şeyleri yapıyorsun"* diyor. **Romalılar 2:3**'de de; *"Bu gibi şeyleri yapanları yargılayan, ama aynısını yapan ey insan, Tanrı'nın yargısından kaçabileceğini mi sanıyorsun?"* diye soruyor.

ELÇİLERİN İŞLERİ

SAFİRA

Elçilerin İşleri 5:1-11 Hananya adında bir adam, karısı Safira'nın onayıyla bir mülk sattı, paranın bir kısmını kendine saklayarak gerisini getirip elçilerin buyruğuna verdi. Karısının da olup bitenlerden haberi vardı. Petrus ona, "Hananya, nasıl oldu da Şeytan'a uydun, Kutsal Ruh'a yalan söyleyip mülkün parasının bir kısmını kendine sakladın?" dedi. "Mülk satılmadan önce sana ait değil miydi? Sen onu sattıktan sonra da parayı dilediğin gibi kullanamaz mıydın? Neden yüreğinde böyle bir düzen kurdun? Sen insanlara değil, Tanrı'ya yalan söylemiş oldun." Hananya bu sözleri işitince yere yıkılıp can verdi. Olanları duyan herkesi büyük bir korku sardı. Gençler kalkıp Hananya'nın ölüsünü kefenlediler ve dışarı taşıyıp gömdüler. Bundan yaklaşık üç saat sonra Hananya'nın karısı, olanlardan habersiz içeri girdi. Petrus, "Söyle bana, mülkü bu fiyata mı sattınız?" diye sordu. "Evet, bu fiyata" dedi Safira. Petrus ona şöyle dedi: "Rab'bin Ruhu'nu sınamak için nasıl oldu da sözbirliği ettiniz? İşte, kocanı gömenlerin ayak sesleri kapıda, seni de dışarı taşıyacaklar." Kadın o anda Petrus'un ayakları dibine yıkılıp can verdi. İçeri giren gençler onu ölmüş buldular, onu da dışarı taşıyarak kocasının yanına gömdüler. İnanlılar topluluğunun tümünü ve olayı duyanların hepsini büyük bir korku sardı.

YORUM: Safira ve kocası Yeruslaim'deki ilk iman eden kişiler arasındaydılar. Hizmetlerinde aktif, aynı zamanda dışarıdan görüldüğü kadarıyla, ruhsal yaşantıları iyiydi. Hayatlarında birçok bereket vardı. İsa'ya iman edip sonsuz yaşamı aldılar. Hananya ile iyi bir evlilikleri vardı. Sıcak ve şefkatli imanlılar topluluğunun üyelerinden biriydi. Ama bunlar yeterli değildi, sıradan insan olmak yerine, seçkin ve özel biri olmak istediler. Safira için eklenmesi gereken başka not ise; yüreği Rab'be tam olarak odaklanmamıştı, öyle olmasaydı, Tanrı'yı aldatamayacağını bilmesi gerekirdi. Yüreklerinde Şeytan'a kapı açtılar. Şeytan'a hayatımızda, yüreğimizde küçük bir kapı açmak bile hatadır, çünkü Şeytan bununla yetinmeyip hayatımızın, yüreğimizin tamamını ele geçirmek ister.

Bir mülk sattılar ve gelirin bir kısmını elçilere verdiler. Kimse onlardan böyle bir şey yapmalarını istememişti. Sattıkları mülkün parasının tümünü vermek zorunda da değillerdi. Paranın hepsini vermiş gibi, içten olmaya çalıştılar ve bu konuda dürüst davranmadılar. Diğer insanlara karşı cömert görünmek isterlerken, Rab'be her şeylerini teslim edecek kadar güvenmediler. Hem parayı hem Tanrı'yı seviyorlardı. İsa Mesih **Matta 6:24**'de; "Hiç kimse iki efendiye kulluk edemez. Ya birinden nefret edip öbürünü sever, ya da birine bağlanıp öbürünü hor görür. Siz hem Tanrı'ya, hem de paraya kulluk edemezsiniz" dedi.

Safira ve kocası için, Tanrı'nın ne düşündüğü değil, insanların ne düşündüğü daha önemliydi. Onlar için önemli olan; insanların övgüsünü kazanmaktı. Bilgelikten ve Rab korkusundan yoksunlardı. **Mezmur 111:10** "*Bilgelikğin temeli RAB korkusudur...*" der.

İlk imanlılar sahip oldukları maddi olanaklarını kendi aralarında paylaşıyorlardı. Elçi Barnaba da tıpkı Hananya ve Safira gibi sahip olduğu tarlayı sattı. Elde ettiği paranın tamamını getirip elçilerin buyruğuna verdi, Hananya ve Safira gibi bir kısmını hile ile kendine ayırmadı (Elçilerin İşleri 4:32-37).

Günahlarını bu denli ciddi kılan paranın miktarı değil, ikiyüzlülükleriydi. Bir keresinde İsa şöyle dedi; "*Dıştan insanlara doğru görünürsünüz, ama içte ikiyüzlülük ve kötülükle dolusunuz*" (**Matta 23:28**). Yaptıkları plana bazılarını inandırabilirlerdi, fakat Kutsal Ruh'un gücüyle dolu olan Petrus'u değil. Hananya ve Safira yalnız Petrus'a değil, en önemlisi Tanrı'ya da yalan söylediler. Peki, yalan söylemeleri ölmeleri için geçerli bir sebep miydi? Petrus da İsa'yı tanıdığını üç kez inkâr edip, yalan söylemedi mi? Bu, para hakkında söylenen yalandan daha kötü değil miydi? Petrus İsa'yı inkâr ettiğinde henüz İsa göğe alınmamış ve Kutsal Ruh henüz verilmemişti. İsa göğe alındıktan sonra, önceden vaat ettiği gibi Kutsal Ruh'u gönderdi. Petrus bir elçiydi ve Tanrı tarafından atanmıştı. Kutsal Ruh tarafından elçi olarak meshedilmişti. Tanrı bu olay aracılığıyla kilisenin, elçilerin otoritesini tanımasını ve saygı duymasını istedi. Bu olayın bu kadar şiddetli bir karşılığının olması aynı zamanda günahın ciddiyetini göstermek içindi.

Petrus, Safira'yı kocasıyla işbirliği yapıp Kutsal Ruh'u sınamakla suçladı. İnsanlara değil Tanrı'ya karşı yalan söylemiş oluyorlardı. O anda yere yıkılıp öldüler. Peki, Safira neden yalan söyledi? Korktuğundan mı, yoksa yalan söylediği anlaşılınca duyacağı utançtan mı? Bu, Tanrı'nın ilk kilise üyelerine günah konusunda verdiği bir uyarıydı. Böyle saf ve temiz bir topluluğun içinde yalan ve günah barınmazdı. İsa öğrencilerini şu sözlerle uyarıyor; "*Bunun için diyorum ki, insanların işlediği her günah, ettiği her küfür bağışlanacak; ama Ruh'a edilen küfür bağışlanmayacaktır*" (**Matta 12:31**).

Petrus, Safira'ya; "*Söyle bana, mülkü bu fiyata mı sattınız?*" diye sordu (**Elçilerin İşleri 5:8**). Aslında bu soru ile Safira'ya doğruyu söylemesi için bir fırsat veriliyor. Ya gerçeği söyleyip yaşayacak ya da gerçeği gizleyip ölecekti. Ne yazık ki Safira gerçeği gizlemeyi seçip canından oldu. Yalan söylediklerinde ikisi de ölümü akıllarından geçirmemişlerdir. Aslında tarlayı satıp paranın bir kısmını kendilerine ayırmak Hananya'nın fikriydi. Safira'nın tek suçu, başından beri kocasının yaptığı plana ortak olması ve gerçeği saklamasıydı.

Referans ayetler:

Elçilerin İşleri 5:1-11

Elçilerin İşleri 9:36-42 Yafa'da, İsa öğrencisi olan Tabita adında bir kadın vardı. Tabita, ceylan anlamına gelir. Bu kadın her zaman iyilik yapıp yoksullara yardım ederdi. O günlerde hastalanıp öldü. Ölüsünü yıkayıp üst kattaki odaya koydular. Lidda Yafa'ya yakın olduğundan, Petrus'un Lidda'da bulunduğunu duyan öğrenciler ona iki kişi yollayıp, "Vakit kaybetmeden yanımıza gel" diye yalvardılar. Petrus kalkıp onlarla birlikte gitti. Eve varınca onu üst kattaki odaya çıkardılar. Bütün dul kadınlar ağlayarak Petrus'un çevresinde toplandılar. Ona, Ceylan'ın kendileriyle birlikteyken diktiği entarilerle üstlükleri gösterdiler. Petrus, herkesi dışarı çıkarttı, diz çöküp dua etti. Sonra ölüye doğru dönerek, "Tabita, kalk" dedi. Kadın gözlerini açtı, Petrus'u görünce doğrulup oturdu. Petrus elini uzatarak onu ayağa kaldırdı. Sonra kutsallarla dul kadınları çağırdı, Ceylan'ı diri olarak onlara teslim etti. Bu olayın haberi bütün Yafa'ya yayıldı ve birçokları Rab'be inandı.

YORUM: İsa'nın öğrencisi olarak tanıtılan ilk kadındır (Elçilerin İşleri 9:36). İsa hakkında çok şey öğrendi ve O'nu izlemeye, hayatını O'na hizmet ederek geçirmeye karar verdi. Ne bir kadın peygamber ne de bir vaizdi. Bunun yerine yardım işleri ile meşguldü. İnsanlar onu çok seviyordu, çünkü diğer insanlarla ilgileniyordu ve bunu yaşamında pratik olarak gösterebiliyordu. Topluluktaki kişileri çok önemsiyordu. Olanaklarını ve becerilerini Rab'bin topluluğu için kullandı. Hastalandığı zaman çevresindeki onu seven insanlar çok kaygılandılar.

Dul bir kadındı. Kocasını ne zaman kaybettiğini bilmiyoruz. Eşini kaybettiği için yaşamdan vazgeçmek yerine, diğer imanlılara hizmet ederek daha mutlu ve daha anlamlı bir yaşama sahip oldu.

Bu bir gerçek ki; Tabita yaptıklarıyla diğer insanların hayatlarını olumlu olarak derinden etkiliyordu. Dul olmasına rağmen, topluluktaki dullara ve diğer ihtiyacı olan insanlara kıyafet dikerek yardım ediyordu. Tabita Müjde'yi insanlara anlattı mı, ya da tanıklığını paylaştı mı, bilmiyoruz ama emin olduğumuz bir şey var ki; o da yaptığı güzel işlerle insanlara İsa'yı yansıttı. Yaptıklarıyla çevresindeki insanların İsa'ya inanmaları için bir yol hazırladı. İnsanlar Tabita'yı, kendilerine yardım ve hizmet ettiği için değil, harika bir düşünceye ve yüreğe sahip olduğu için seviyorlardı.

Matta 5:16'da İsa Mesih; "Sizin ışığınız insanların önünde öyle parlansın ki, iyi işlerinizi görerek göklerdeki Babanız'ı yüceltsinler!" dedi. Tabita'nın bu örnek yaşamı kesinlikle Tanrı'nın yüceltilmesine neden olmuştur.

Tabita kendini iyi işlerle süslemişti.

Ölümden dirilmesi bir mucizeydi. Petrus'un onu ölümden diriltmesiyle kurtulmadı, İsa'ya inandığında zaten kurtuluşu almıştı. Kutsal Kitap'ta ölümden dirildikten sonraki yaşantısı hakkında herhangi bir kayıt yok ama tahmin edebiliriz ki Rab'be olan hizmeti daha da artmıştır ve onun yanında dirilmesine tanık olan kişilerin Tanrı'ya olan inançları daha da güçlenmiştir. Tabita'yı ölümden kurtaran Tanrı onun yardımda bulunduğu bu yoksulları içinde buldukları fakirlikten ve sefaletten de kurtarabilirdi.

Petrus odadaki herkesi dışarı çıkardıktan sonra Tabita'nın ölü bedeninin yanında diz çöküp dua etti ve Tanrı onu hayata geri döndürdü. Tıpkı İsa'nın Luka 8:51-55'teki

Havra yöneticisi Yair'in kızını dirilttiği gibi. Petrus da İsa'dan gördüğü örneğinin aynısını yaptı, İsa gibi bütün herkesi dışarı çıkardı, İsa gibi kadının elinden tutup "Kalk" dedi. İyi bir elçi öğretmenin izinden gider. **Luka 6:40**'da İsa Mesih; "Öğrenci öğretmeninden üstün değildir, ama eğitimini tamamlayan her öğrenci öğretmeni gibi olacaktır" dedi.

Rab herkese armağanlar verir. Bizim yapmamız gereken; Rab'bin bize vermiş olduğu armağanları O'nun yüceliği ve Egemenliği için kullanmaktır. **1. Petrus 4:10**, "Her biriniz hangi ruhsal armağanı aldıysanız, bunu Tanrı'nın çok yönlü lütfunun iyi kâhyaları olarak birbirinize hizmet etmekte kullanın" der.

Referans ayetler:

Elçilerin İşleri 9:36-43

LİDYA

Elçilerin İşleri 16:12-15 *Oradan da Filipi'ye geçtik. Burası bir Roma yerleşim merkezi ve Makedonya'nın o bölgesinde önemli bir kentti. Birkaç gün bu kentte kaldık. Şabat Günü kent kapısından çıkıp ırmak kıyısına gittik. Orada bir dua yeri olacağını düşünüyorduk. Oturduk, orada toplanmış kadınlarla konuşmaya başladık. Bizi dinleyenler arasında Tiyatira Kenti'nden Lidya adında bir kadın vardı. Mor kumaş ticareti yapan Lidya, Tanrı'ya tapan biriydi. Pavlus'un söylediklerine kulak vermesi için Rab onun yüreğini açtı. Lidya, ev halkıyla birlikte vaftiz olduktan sonra bizi evine çağırды. "Beni Rab'bin bir inanlısı kabul ediyorsanız, gelin, evimde kalın" dedi ve bizi razı etti.*

YORUM: Lidya'nın rolü dört ayetle özetlenmiş olmasına rağmen, hakkında çok şey öğrenebiliriz. Öncelikle yaptığı işte çok başarılıydı. O tarihlerde mor renk yüksek mevkii ve zenginliğin simgesiydi. Mor rengi oluşturmak, üretmek çok zordu. Bu nedenle mor renkli kumaşlar çok pahalıydı. Bu işle uğraşan Lidya'nın zengin ve iyi bir yaşantısı olduğunu tahmin edebiliriz. Kutsal Kitap'ta; "Lidya, ev halkıyla birlikte vaftiz olduktan sonra", diye geçer. Lidya ile birlikte vaftiz olanların aile üyelerinden birileri mi, yoksa onunla birlikte çalışan kişiler mi olduğu bilinmiyor, büyük ihtimalle hem aile üyeleri hem de yanında çalışanlar Lidya gibi İsa Mesih'i benimsediler ve onunla birlikte vaftiz oldular.

Kocasından bahsedilmediği için evli olmadığı tahmin ediliyor.

O zamanlarda, Filipi'deki toplulukta, kaç kişi olduğu bilinmese de, Pavlus oraya her gittiğinde, Lidya'nın evinde bir araya geldiler. Toplulukta lider olan tek isim Lidya'ydı. İsa'ya olan inancı gerçek ve güçlüydü. Pavlus onu vaftiz etti ve onun misafirperverliğini kabul etti. Toplumda saygın bir yeri vardı. İsa'ya ve O'na inananlara şevkle bağlıydı ve bu bağlılığını evini topluluğa açarak gösterdi. Pavlus ve Silas yerel yöneticiler tarafından dövülüp, hapse atılırken, o cesurca imalıları evinde ağırladı. Bu inancın işini etkileyip etkilemeyeceğini düşünmeden İsa'yı kabul etti.

İsa'ya olan inancına öncelik verip, işini ikinci plana attı. Şüphesiz Lidya Filipi'deki ilk İsa'ya inanan, ilk vaftiz olan, evini İsa inanlılarına açan ilk kişiydi.

Filipili kadın Lidya 'iyi işe başlamak' konusunda mükemmel bir örnek teşkil etmektedir. Pavlus'un Filipi'deki mesajı kurtuluş üzerine odaklanmıştı ve zindancıya söylediği şeyleri dua yerinde toplanmış kadınlara ve Lidya'ya önceden söylemiş olduğundan emin olabiliriz; "Rab İsa'ya iman et, sen de ev halkın da kurtulursunuz." Şüphe yok ki, Lidya iman ettiği günü hatırlıyor ve İsa'ya nasıl güvendiğinin öyküsünü anlatıyordu. Ama aynı öykü Elçilerin İşleri'nde yoğunlaşmamaktadır. Tersine, 'Pavlus'un söylediklerine kulak vermesi için Rab onun yüreğini açtı.'⁸

Referans Ayetler:

Elçilerin İşleri 16:13, 14, 15, 40

FALCI KÖLE KIZ

Elçilerin İşleri 16:16-23 *Bir gün biz dua yerine giderken, karşımıza, falcılık ruhuna tutulmuş köle bir kız çıktı. Bu kız, gelecekte haber vererek efendilerine bir hayli kazanç sağlıyordu. Pavlus'u ve bizleri izleyerek, "Bu adamlar yüce Tanrı'nın kullarıdır, kurtuluş yolunu bildiriyorlar!" diye bağırıp durdu. Ve günlerce sürdürdü bunu. Sonunda, bundan çok rahatsız olan Pavlus arkasına dönerek ruha, "İsa Mesih'in adıyla, bu kızın içinden çıkmanı buyuruyorum" dedi. Ruh hemen kızın içinden çıktı. Kızın efendileri, kazanç umutlarının yok olduğunu görünce Pavlus'la Silas'ı yakalayıp çarşı meydanına, yetkililerin önüne sürüklediler. Onları yargıçların karşısına çıkartarak, "Bu adamlar Yahudi'dir" dediler, "Kentimizi altüst ettiler. Biz Romalılar için benimsenmesi ve uygulanması yasak birtakım töreler yayıyorlar." Halk da Pavlus'la Silas'a yapılan saldırıya katıldı. Yargıçlar onların giysilerini yırtıp sıyrarak değnekle dövülmeleri için buyruk verdi. Onları iyice dövdürdükten sonra hapse attılar.*

YORUM: Pavlus kızıdan neden rahatsız oldu? Onun bağırmasından mı bıktı? Kızın gerçekten kurtuluşa mı ihtiyacı vardı? Kendi kendine mi tövbe edecekti? Öncelikle şunu bilmek gerekir ki cinler aldatici ve güvenilmezdir. Elçiler, Rab'in gücüyle yaptıkları büyük mucizelerini gören insanların, kendilerine bel bağlamalarını istemediler. İsa'nın ilk elçilerinin insanlara açıkça duyurduğu şeydi; "Başka hiç kimsede kurtuluş yoktur. Bu göğün altında insanlara bağışlanmış, bizi kurtarabilecek başka hiçbir ad yoktur" (**Elçilerin İşleri 4:12**).

Bu kızın cine ve efendilerine köle olmuş bir hayatı vardı. Fal bakarak para kazanıyordu. İnsanlar onun böyle bir yeteneği olduğunu düşünüyor ve söyledikleri şeyler için ona para veriyorlardı. Bu işe nasıl başladı ya da cinler tarafından ne zaman ve nasıl ele geçirildi, bilmiyoruz, hatta cinlerden kurtulduktan sonra hayatına nasıl devam ettiğini de bilmiyoruz.

Kızın içindeki cin günlerce elçilerin arkasından bağırp durdu çünkü onun içindeki cin Tanrı'nın varlığının ve gücünün elçilerle olduğunu biliyordu.

Bu olaydan çıkaracağımız ders şudur; fal bakmak ve baktırmak ciddi bir olaydır. Bizim fala bakış açımız değil, Tanrı'nın bakış açısı önemlidir. Tanrı bu gibi olaylara nasıl bakıyor? Tanrı'nın falcılığa karşı olduğunu belirten birçok ayet var:

Yasamın Tekrarı 18:10-12*Aranızda oğlunu ya da kızını ateşte kurban eden, falcı, büyücü, muskacı, medyum, ruh çağırın ya da ölülerin ruhlarına danışan kimse olmasın. Çünkü RAB bunları yapanlardan tiksindir. Tanrınız RAB, bu iğrenç töreleri yüzünden bu ulusları önünüzden kovacaktır.*

Galatyalılar 5:19-21; *Benliğin işleri bellidir. Bunlar fuhuş, pislik, sefahat, putperestlik, büyücülük, düşmanlık, çekişme, kıskançlık, öfke, bencil tutkular, ayrılıklar, bölünmeler, çekememezlik, sarhoşluk, çılgın eğlenceler ve benzeri şeylerdir. Sizi daha önce uyardığım gibi yine uyarıyorum, böyle davrananlar Tanrı Egemenliği'ni miras alamayacaklar.*

Bakılan, baktırılan her fal Şeytan ve orduları için insanların hayatına girip onları tutsak etmek için birer fırsattır.

PRİSKİLA

Elçilerin İşleri 18:1-4*Bundan sonra Pavlus Atina'dan ayrılıp Korint'e gitti. Orada Pontus doğumlu, Akvila adında bir Yahudi ile karısı Priskilla'yı buldu. Bunlar, Klavdius'un bütün Yahudiler'in Roma'yı terk etmesi yolundaki buyruğu üzerine, kısa süre önce İtalya'dan gelmişlerdi. Akvila ile Priskilla'nın yanına giden Pavlus, aynı meslekten olduğundan onlarla kalıp çalıştı. Çünkü meslekleri cadırcılıktı. Pavlus, her Şabat Günü havrada tartışarak hem Yahudiler'i hem Grekler'i ikna etmeye çalışıyordu.*

Elçilerin İşleri 18:18-23*Pavlus Korint'teki kardeşlerin yanında bir süre daha kaldı. Sonra onlarla vedalaştı, Priskilla ve Akvila ile birlikte Suriye'ye gitmek üzere gemiyle yola çıktı. Adakta bulunmuş olduğu için Kenhere'de saçlarını kestirmişti. Efes'e vardıkları zaman Priskilla ve Akvila'yı orada bıraktı. Kendisi havraya giderek Yahudiler'le tartışmaya başladı. Bunlar daha uzun bir süre kalmasını istedilerse de, Pavlus kabul etmedi. Ama onlara veda ederken, "Tanrı dilerse yanınıza yine döneceğim" dedi. Sonra Efes'ten denize açıldı. Sezariye'ye varduktan sonra Yeruslaim'e gidip oradaki kiliseyi ziyaret etti, oradan da Antakya'ya geçti. Bir süre orada kaldıktan sonra yola çıktı; Galatya bölgesini ve Frikya'yı dolaşarak bütün öğrencileri ruhça pekiştirdi.*

YORUM: Priskilla ve kocası Akvila Yahudi kökenli Hristiyanlardı. Pavlus ile Korint'te tanıştılar. Roma İmparatoru Klavdius Yahudiler'i ülkeden kovduğunda, gelip diğer Yahudiler'le birlikte Korint'e yerleştiler.

Priskilla Yahudi bir eş olarak kocasına bağlıydı. İkisi de büyük bir özveriyle Rab'be hizmet ettiler. Tanrı'ya olan yakınlıklarını ve imanlarını İyi Haber'i insanlarla paylaşarak gösterdiler.

Pavlus'la çok yakın ilişkileri vardı, Pavlus'la birlikte hizmet edebilmek ve onun hizmetini desteklemek için, Pavlus'un gittiği yerlere işlerini de şehirden şehre taşıdılar. Uzakta oldukları zaman bile mektupla haberleşiyorlardı. Hem Roma'da hem de Efes'te büyük bir içtenlikle evlerini imanlılara açtılar, evlerini bir araya gelecekleri bir yer olarak kullandılar.

Priskilla bir kadın olarak ruhsal bir olgunluğa ve iman anlayışına sahipti. Etkili ve güzel konuşma yeteneğine sahip olan Apollos'a iman konusunda eğitimlik yaptı.

Kutsal Kitap'ta Priskilla'nın adı beş yerde geçmektedir, bunların üçünde adı kocasından önce yazılmıştır. İmanlılar ona saygı duyuyorlardı, çünkü Priskilla saygı ve korkuyla RAB'be hizmet ediyordu.

Referans ayetler:

Elçilerin İşleri 18:1-26

Romalılar 16:3

1. Korintliler 16:19; 2

EVNİKİ

2. Timoteos 1:5 *Sendeki içten imanı anımsıyorum. Önce büyükannen Lois'in ve annen Evniki'nin sahip olduğu imana şimdi senin de sahip olduğuna eminim."*

YORUM: Timoteos'un annesiydi. Yahudi bir aileden geliyor. Konya ili sınırlarında kalan bugünkü *Hatunsaray*'ayakın *Listra Kenti'ndendi*. Evniki'nin annesi Luis'den bahsedilirken babası hakkında herhangi bir şeyden bahsetmez aynı zamanda Evniki'nin kocası hakkında da bahsetmiyor. Bir ihtimal bu aile Pavlus ile tanıştığı zamanlarda kocası hayatta değildi.

Bu iki kadın imanlarıyla Timoteos'u etkilediler ve onu iman yolunda iyi bir şekilde yetiştirdiler. Evniki Eski Antlaşma'yı çok iyi biliyordu, bu bilgilerini oğlu Timoteos'a da öğretti. Pavlus Timoteos'a yazdığı bir mektupta buna değinir; 2. Tim. 3:14 *"Sense öğrendiğin ve güvendiğin ilkelere bağlı kal. Çünkü bunları kimlerden öğrendiğini biliyorsun. Mesih İsa'ya iman aracılığıyla seni bilge kılıp kurtuluşa kavuşturacak güçte olan Kutsal Yazılar'ı da çocukluğundan beri biliyorsun."*

Pavlus Timoteos'a her fırsatta *'sevgili oğlum'*, *'imanda öz oğlum'* diye seslenir. Bu Evniki için gurur verici olmalıydı. *"Annele baban seninle coşsun, Seni doğuran sevinsin"* (Süleyman'ın Özdeyişleri 23:25).

Evniki oğluna *"Tanrı'dan korkan kişi"* anlamına gelen *'Timoteos'* ismini koydu.

Timoteos inanç eğitimini ilk olarak evde annesinden almıştı ama daha sonra ailece Pavlus aracılığıyla İsa'ya iman ettiler.

Evniki bize çocuk yetiştirme konusunda en iyi örneklerden biridir. Çocukları Rab'bin yolunda eğitmeli ve sonucunu da Rab'be bırakmalıyız. **Özdeyişler 22:6** “Çocuğu tutması gereken yola göre yetiştir, yaşlandığında o yoldan ayrılmaz.”

Referans ayet:

Elçilerin İşleri 1-3

2. Timoteos 1:5

[1](#) Wikipedia, Minoan Snake goddess figurines.

[2](#) William MacDonald, Kutsal Kitap Yorumu, Eski Antlaşma Serisi, Yeni Yaşam Yayınları 2004 syf.

35

[3](#) Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap Yeni Yaşam Yayınları 2009 s. 37

[4](#) Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap Yeni Yaşam Yayınları 2009 s. 392.

[5](#) Wikipedia: Naaman. Kutsal Kitap Yorumu, William Macdonald Yeni Yaşam Yayınları 2204 s. 451

[6](#) John Wimber - Kevin Springer, Etkin Müjdecilik Yeni Yaşam Yayınları 1995 s. 70

[7](#) Wikipedia: Josephus's Jewish Antiquities Book XVIII, Chapter 5, 4

[8](#) Alec Motyer, Filipililer'in Mesajı, syf 50 Haberci 2012

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar Hristiyan Kitaplar.com'dan [indirebilirsiniz](#).

Nurcan Kırsaçlı Duran yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

